A

1290

下

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI
1963
FOTO
N.R.

MTA KÖNYVTÁRA

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1870

KÉZIRATOK

FOLYTATÁS

ad 260
1870

Másolat.

KK 1870. Tisztelt Igazgató úr! Akadémiai elnök Báró Eötvös József úr ő nagyméltósága most épen személyes látogatással szerencséltetvén, értesíte hogy mind maga mind másodelnök Lónyay úr ő nga kelybenhagyták azon javaslatomat, hogy Tanulmányi Osztály eddigi irodai kiadóm egyszersmind főtitkári segéddé előbb mozdittassék, s mint ilyennek fizetése pótlására, s hogy mindig közel találkható legyen, az akad. házban egy 3 szobás szállás adassék.

Felkérvén ennélfogva tisztelt Igazgató urat, szíveskedjék, magát a házbérlőjével szintkezésbe tenni egy ily szállásnak a jelen februári terminusra felmondását kieszközölni, hogy nevezett segédem május-ra beköltözhessék. Tisztelettel, Pesten, 1870. január 29. Tisztelt Igazgató úrnak, alázatos szolgája Arany János s.k. főtitkár.

rd 260/1870

Függelék

az akad. bérházban engedélyezett szállásom ü-
gyében a tek. Igazgató Tanácshoz f. é. márcz.
6-kán intézett felvilágosító előterjesztésemhez.

Alázatosan esedezem azért is,

1., hogy azon 305 forintot, melyet az engedé-
lyezett szállásban egy kürtfal és kés tályka ál-
lítása igényel (t. i. a gondroki tűzbiztosítás sze-
rint) az akad. pénztár költségére átvenni,
illetőleg abból fődözni megbízással, kö-
telezvén magamat, hogy ha az átalakítás
netalán többe kerülne, a többletet a ma-
gaméból fődözöm.

2., hogy miután én a főtitkári segéd teendőit
már folyó évi febr. 1. napja óta végzem,
s végzem e mellett expeditori teendőimet
is, a főtitkári segéd javadalmás, midőn az
meg lesz állapitva, ezen naptól fogva részem-
re utalványozni méltóztassék.

E 2., pontot, úgy hiszem, bővebben indokol-

nom nem szükséges, miután a fönebb érintett előterjesztésem erre nézve kellő felvilágosítását nyujt.

A mi az 1, pont alatti követséget illeti, azt hiszem, hogy ennek folyóvá tételét sem fogja ellenezni a m. Igazgató Tanács, ha megemlitem azt, hogy a mult 1869 év julius 10. napja óta — a mikor Sasku Károly volt akad. főjavitnok sulyos betegségbe esett s rá 10 nap multva meghalt — a Sasku tetemét is én végeztem (a mult évben egy részben s a folyó évben teljesen), mi által az Akad. pénztár több mint 400 forintnyi takaritott meg — miután Sasku-nak évi fizetése 700 ft volt.

Mély tisztelettel maradván, Pest, 1870. márcz. 26

Takáts István
főirtári segéd és expeditor.

Nagytekintetü Igazgató-Tanács!

A magyar tudományos Akademia Igazgató-Tanácsának f. é. január 27-én tartott ülésébül tiszteletével alulirottak azon megbizatást vevén, hogy az Akademia vagyona kezeléséről a magyar földhitel-intézet által 1872-ik évre vonatkozólag beterjesztett számadásokat megvizsgáljuk; ezen megbizatásunkban eljárva, van szerencsénk jelenteni, miszerint eme számadásokat a legnagyobb rendben találtuk. Az I—IIII. alatti kimutatások az intézet által vezetett könyvekkel minden egyes tételökben teljesen egyeznek, s igy a bevételek valamint a kiadások a szabályszerü okmányokkal igazolva vannak; miért is azon indítványt terjesztjük a fenntiszteltt Igazgató-Tanács elé, méltóztassék a m. földhitel-intézet részére az említett vagyonkezelési évre vonatkozólag a szokásos felmentvényt kiadni.

Habár szorosabb értelemben vett megbizatásunkat ezzel befejezettnek tekinthetnök, mindazonáltal hallgatással nem mellözhetjük azon dicséretes

buzgalmat, melyet Akademiánk vagyonának a nevezett intézet általi kezelése körül tapasztalni alkalmunk volt. Ugyanis, habár a magyar földhitel-intézet csupán az Akademia vagyonának szoros értelemben vett pénzügyi kezelését, vagyis jövedelmeinek bevételezését és kiadásainak a megállapított mód szerinti fedözését vállalta magára, mindazonáltal a jövedelmek, nevezetesen az alapítványok kamatainak pontos befolyásával, és az Akademiát vagyonára kelló nyilvántartásával szoros kapcsolatban álló nagymérvü intézkedéseket is, -minők a nagyszámü késedelmesen fizetö alapítók felszólítása, megintése, az egyes alapítványok és hagyományok keletkezésének, netaláni feltételeinek, maradandó becsü összeállítása-, önkényt és nem csekély áldozattal teljesíti; mely készségért az Igazgató-Tanács háláját méltán megérdemli.

Kifejezést kell végre adnunk azon szomorü tapasztalatunknak is, miszerint számos alapító alapítványa kamatainak befizetésénél Akademiánk vagyoni állásának nem csekély hátrányára feltünöleg késedelmes. Miután pedig a kezelö m. földhitel-intézet jóakarati felszólítása nem egy esetben eredmény-

telen marad, s ezen határvonalon túl menni az intézet magát hivatottnak nem érezheti: azon indítványt terjeszti a tisztelt küldöttség az Igazgató-Tanács elé, miszerint az Akademia ügyésze az ily késedelmezők ellen szükség esetén a törvényes lépések megtételére erélyesen utasíttassék.

Kelt Budapesten 1873. március 11-én.

Gr. Károlyi Géza

Gróf Csáky János

Eötvös Loránd

Kelt Pesten 1873 március. 20.

269.

4 mell.

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én		2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt alapitványok 1872. évben	4. Kamat határidők állási 1871. decb
I.								
1	22	Csáky Gábor Gróf	6.	2100	—	—	—	3
2	22	Csepely Sándor	"	51	—	—	—	—
3	23	Andrássy György Gróf	"	10500	—	—	—	38
4	24	Fábián Gábor	"	62	70	—	—	
5	24	Festetics László Gf: örökösei	"	10500	—	—	—	10
6	24.	Ghyczy Kálmán	"	3000	—	—	—	
7	25	Gorove család	"	1050	—	—	—	5
8	25	Győr városa	"	1000	—	—	—	1
9.	26	Inkey Imre	"	1050	—	—	—	6
10	26	Iust Gábor	"	1050	—	—	—	31
11	27.	Károlyi György Gróf	"	42000	—	—	—	42
12	27.	Károlyi István "	"	21000	—	—	—	63
13	28	Márton János örökösei	"	1500	—	—	—	18
14	28	Mauksz Zsigmond	"	100	—	—	—	
15	29.	Nyiregyháza városa	"	1050	—	—	—	3
16	29.	Pápai Sámuel örökösei	"	1050	—	—	—	4
17.	30	Németi örökösök (Okolicsányi)	"	666	67.	—	—	
18	30	Pirker Lajos egri érsek	"	175	—	—	—	2
19.	31	Széchenyi István Gróf	"	63000	—	—	—	
20.	31.	Széchenyi Pál Gróf	"	10500	—	—	—	10

3. folyt a. ...iványtok 2. évben	4. Kamat hátralékok állása 1871. Decbr 31én		5. Kamat hátralékokra mivel fizettetett 1872 évben.		6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre		7. Erre történt fizetések 1872. évben		8. alapitványok állása 1872 decembr 31én		9. Kamat hátralék 1872 decembr 31én		Jegyzetek.
–	31	50	31	50.	126	–	94	50	2100	–	31	50	I
–	–	18	–	–	3	06	–	–	51	–	3	24	
–	386	75	386	75	630	–	243	25	10500	–	386	75	
–	5	23	–	–	3	76.	–	–	62	70	8	99.	
–	105	–	105	–	630	–	525	–	10500	–	105	–	
–	–	–	–	–	180	–	90	–	3000	–	–	–	90ftot már 1871. évben fizetett
–	52	50	–	–	63	–	–	–	1050	–	115	50	
–	15	–	15	–	48	–	45	–	1000	–	3	–	200ft a mult évben kamatlan alapitványok alatt volt
–	63	–	–	–	63	–	–	–	1050	–	126	–	
–	315	–	–	–	63	–	–	–	1050	–	378	–	
–	420	–	420	–	2520	–	1260	–	42000	–	1260	–	
–	630	–	630	–	1260	–	630	–	21000	–	630	–	
–	180	–	–	–	90	–	–	–	1500	–	270	–	
–	–	–	–	–	6	–	6	–	100	–	–	–	
–	36	75	36	75	63	–	26	25	1050	–	36	75	
–	42	–	42	–	63	–	52	50	1050	–	10	50	
–	–	–	–	–	40	–	–	–	666	67	30	–	30ftot már 1871ben fizetett
–	21	–	–	–	10	50	–	–	175	–	31	50	
–	–	–	–	–	3780	–	–	–	63000	–	3780	–	
–	105	–	105	–	630	–	525	–	10500	–	105	–	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat tőke	1. alapitványok állása 1871. December 31.-én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt alapitványok 1872. évben	4. Kamat tőkék állása 1871. Decbr
II.							
21	32	Prónay Sándor örökösei	6.	2100 —	—	—	—
22	32	Simonyi Antal	"	500 —	—	—	—
23	32	Váły Ferencz	"	100 —	—	100 —	—
24	33	Teleky József, adán i Samu örökösei	"	5250 —	—	—	5
25	33	Teleky József Gróf	"	2100 —	—	—	2
26	34	Ürményi Ferencz	"	2100 —	—	—	50
27	34	Acrél István báró	5.	525 —	—	—	28
28	35	Albrecht főhercseg	"	10500 —	—	—	52
29.	35	Almásy kálmán Gróf	"	2000 —	—	—	5
30	36	Almásy Pál	"	9000 —	—	1000 —	
31	36	Andrássy aladár Gróf	"	1000 —	—	—	—
32	37.	Andráſsy Gyula "	"	1000 —	—	—	—
33	37.	Andráſsy Manó "	"	1000 —	—	—	—
34	38	Antunovits József	"	100 —	—	—	5
35	38	Augusz Antal báró	"	500 —	—	—	—
36	39	Balassa Antal "	"	1000 —	—	—	50
37.	39.	Batthyáni Lajos Gf. örvegye	"	1000 —	—	—	5
38	40	Bellaszgh József	"	200 —	—	—	—
39.	41	Batthyányi Guntai Gf. örökösei	"	10000 —	—	10000 —	2
40.	42	Bencsik György	"	500 —	—	—	

3. folyt a.	4. Kamat hátrale-	5. Kamat hátra-	6. alapitvá-	7. Erre történt	8. alapitványok	9. Kamat hátra-	Jegyzetek.
itványok	lok állása	lékokra vissza	nyok után	fizetések	állása 1872	lék 1872	
72. évben.	1871. decbr 31én	fizettetett 1872	járó kamatok	1872. évben	decembr 31én	decembr 31. én	
		évben.	1872. évre				
							II.
—	—	—	126 —	63 —	2100 —	—	63 f már 1871-ben
							fizettetett
—	—	—	30 —	—	500 —	30 —	
							4 f már 1871-ben
100 —	—	—	6 —	2 —	—	—	fizettetett
—	52 50	52 50	315 —	262 50	5250 —	52 50.	
—	21 —	21 —	126 —	105 —	2100 —	21 —	
—	504 —	—	126 —	—	2100 —	630 —	
—	288 75	—	26 25	—	525 —	315 —	
—	525 —	525 —	525 —	—	10500 —	525 —	
—	50 —	50 —	100 —	—	2000 —	100 —	
1000 —	—	—	456 26	456 26	8000 —	—	
—	—	—	50 —	50 —	1000 —	—	
—	—	—	50 —	50 —	1000 —	—	
—	—	—	50 —	50 —	1000 —	—	
—	57 50	—	5 —	—	100 —	62 50	
—	—	—	25 —	—	500 —	25 —	
—	594 79	—	50 —	—	1000 —	644 79.	
—	50 —	—	50 —	—	1000 —	100 —	
—	—	—	10 —	10 —	200 —	—	
0000 —	250 —	250 —	590 14	590 14	—	—	
—	75 —	—	25 —	—	500 —	100.	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. lapitványok 1872 évben	4. Kamat határ kot állás 1871. Dec
III							
41	42	Benicky Terencz	5.	—	—	—	
42	42	Benicky Ödön	"	1000 —	—	—	
43	43	Bethlen József Gróf	"	500 —	—	—	12
44	43	Bethlen József Gyné	"	300 —	—	—	
45	44.	Bogyay Antal	"	100 —	—	—	
46	45.	Breunner Ágoston. Gróf	"	4000 —	—	—	20
47.	45	Blaskovits Bertalan ör.	"	400 —	—	—	13
48	46	Botka János	"	120 —	—	—	
49.	46.	Botka Mihál	"	200 —	—	—	
50	47.	Buda szab. kir városa	"	3100 —	—	—	1
51	48	Cséry Lajos	"	1000 —	—	—	
52	48	Csáky László és Gábor grófok	"	2000 —	—	—	
53	49	Czegléd városa	"	1000 —	—	—	
54	49.	Debreczen városa	"	10000 —	1 —	—	15
55	50	Dobsin városa	"	1050 —	—	—	
56	50	Domián Antal	"	50 —	—	—	
57	51	Eötvös József báró	"	400 —	—	—	
58	51	Eötvös Dénes báró	"	400 —	—	—	
59.	52	Félegyházi városa	"	400 —	—	—	
60.	52	Forgács István Gróf	"	2000 —	—	—	1

3. folyt a. ...itványok ...2. évben	4. Kamat hátralékok állása 1871. Decbr 31én	5. Kamat hátralékokra vitetett 1872 évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt fizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 decembr 31én	9. Kamat hátralék 1872 decembr 31.	Jegyzetek.
–	41 66	–	–	–	–	41 66	
–	–	–	50 –	–	1000 –	50 –	
–	125 –	125 –	25 –	–	500 –	25 –	
–	90 –	90 –	15	–	300 –	15 –	
–	40 –	–	5 –	–	100 –	45 –	
–	200 –	–	200 –	–	4000 –	400 –	
–	132 68	–	20 –	–	400 –	152 68	
–	–	–	6 –	–	120 –	6 –	
–	5 –	5 –	10 –	–	200 –	10 –	
–	130 –	–	155 –	–	3100 –	285 –	
–	–	–	50 –	–	1000 –	50 –	
–	50 –	50 –	100 –	50 –	2000 –	50 –	
–	–	–	50 –	50 –	1000 –	–	
–	1500 –	–	500 –	–	10000 –	2000 –	
–	–	–	52 50	52 50	1050 –	–	
–	10 –	–	2 50	–	50 –	12 50	
–	60 –	–	20 –	–	400 –	80 –	
–	20 –	–	20 –	–	400 –	40 –	
–	20 –	–	20 –	–	400 –	40 –	
–	100 –	100 –	100 –	–	2000 –	100 –	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. lapitványok 1872ik évben	4. kamat hátrálékok állása 1871. decbr 31
I	IV.						
61	53.	Forgács Kálmán Gróf	5.	1000 —	—	-	50
62	54.	Forintos Kálmán	"	50 —	—	-	20
63	55	Görög oláh egyház	"	1000 —	—	-	150
64	55.	Gyulay Ferencz Gróf	"	1050 —	—	1050 -	210
65.	57.	Hetyey Károly	"	50 —	—	-	2
66	57.	Hojtsy Sándor	"	1000 —	—	-	25
67.	58.	Huszár Ferencz	"	150 —	—	-	22
68	60	Jankovits Gyula	"	200 —	—	-	70
69.	61	Jókay Mór	"	200 —	—	-	—
70	61.	Karácsonyi Guidó gróf	"	31500 —	—	-	—
71	63.	Keglevich Béla "	"	500 —	—	-	2
72	64	Keglevich Gyula "	"	500 —	—	-	2
73	64.	Klobusiczky János "	"	500 —	—	-	—
74	65.	Königsegg Gusztáv "	"	1000 —	—	-	1
75	66	Korcsmáros János	"	50 —	—	-	—
76	67.	Lónyay Menyhért gróf	"	1000 —	—	-	—
77.	67.	Lónyay Gábor	"	1000 —	—	-	5
78	68	Lónyay Ödön	"	—	—	-	—
79	68	Lombay Imre	"	200 —	—	-	1
80.	69.	Lónyay Anna	"	1000 —	—	-	—

3. folyt a.	4. Kamat hátralékok állása 1871. Decbr 31én	5. Kamat hátralékokra visszafizettetett 1872 évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt fizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 december 31én	9. Kamat hátralék 1872 december 31én	Jegyzetek.
							IV.
–	50 –	50 –	50 –	–	1000 –	50 –	
–	20 –	–	2 50	–	50 –	22 50	
–	150 –	–	50 –	–	1000 –	200 –	
1050 –	210 –	210 –	52 50	52 50	–	–	
–	2 50	–	2 50	–	50 –	5 –	
–	25 –	–	50 –	–	1000 –	75 –	
–	22 50	–	7 50	–	150 –	30 –	
–	70 –	–	10 –	–	200 –	80 –	
–	–	–	10 –	–	200 –	10 –	
–	–	–	1575 –	1575 –	31500 –	–	
–	25 –	25 –	25 –	–	500 –	25 –	
–	25 –	–	25 –	–	500 –	50 –	
–	–	–	25 –	37 50	500 –	–	12/150. fizetett 1873. évre
–	1667	1667	50 –	8333	1000 –	–	33/333 fizetett 1873. évre
–	–	–	2 50	–	50 –	2 50	
–	–	–	50 –	50 –	1000 –	–	
–	50 –	50 –	50 –	–	1000 –	50 –	
–	5 –	–	–	–	–	5 –	
–	120 –	–	10 –	–	200 –	130 –	
–	–	–	50 –	50 –	1000 –	–	

Folyó szám	Jelzési lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.-én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. alapitványok 1872. évben	4. Kamat hátralékok állása 1871. Decbr
V.							
81.	69.	Losoncz városa	5.	1000 —	—	-	5
82	70	Mocsáry Lajos	"	400 —	—	-	
83	71	Makó városa	"	3500 —	—	475 -	
84	72	Majláth antal gróf	"	500 —	—	500 —	
85	72	Molnár Pál	"	80 —	—	-	
86	73	Munkács városa	"	200 —	—	-	
87.	73	Nádasdy Ferencz grófjai	"	5250 —	—	-	5
88	74	Nagybánya városa	"	1000 —	—	-	
89	74	Nagy Gedeon tolcsvai	"	500 —	—	-	
90	75	Nagy Kőrös városa	"	2000 —	—	-	
91	75	Nagy János tsoltész	"	100 —	—	-	
92	76.	Naszlany Elek	"	40 —	—	-	
93	77.	Nagy Várad városa	"	2500 —	—	-	
94	77.	Nagyváradi tokaj. gimnázium	"	2000 —	—	-	1
95	78	Nánás városa	"	1000 —	—	-	
96	78	Nagy Szabó Ignácz	"	100 —	—	-	
97.	78.	Neppel Terencz	"	50 —	—	-	
98	79.	Nákó Kálmán	"	4000 —	—	-	
99.	79.	Orczy György báró	"	1000 —	—	-	
100.	81.	Pálffy Antal herczeg	"	2000 —	—	-	

3. folyt a.	4. Kamat hátrale-	5. Kamat hátra-	6. alapitó á-	7. Erre történt	8. alapitó ányok	9. Kamat hátra-	Jegyzetek.
gitó ányok	kok állása	lékokra vissza	nyok után	fizetések	állása 1872	lék 1872	
72. évben	1871. decbr 31én	fizettetett 1872	járó kamatok	1872. évben	decembr 31én	decembr 31. én	
		évben.	1872. évre				
							V.
–	50 –	50 –	50 –	–	1000 –	50 –	
–	–	–	20 –	20 –	400 –	–	
475 –	–	–	175 –	25 –	3025 –	–	150ftot már 1871. évben fizetett
500 –	37 50	37 50.	25 –	25 –	–	–	
–	8	–	4 –	–	80 –	12 –	
–	20 –	–	10 –	–	200 –	30 –	
–	525 –	–	262 50	–	5250 –	787 50.	
–	25 –	–	50 –	–	1000 –	75	
–	–	–	25 –	25 –	500 –	–	1873. évre fizetett 25ft, mely 1871. évben
–	50 –	50 –	100 –	50 –	2000 –	50 –	
–	–	–	5 –	5 –	100 –	–	
–	18 –	–	2 –	–	40 –	20 –	
–	–	–	225 –	125 –	2500 –	–	
–	100 –	100 –	100 –	100 –	2000 –	–	100ft mint előbbi fizetés, ellen felelertetett.
–	50 –	–	50	–	1000 –	100 –	
–	5 –	5 –	5 –	–	100 –	5 –	
–	7 50	–	2 50	–	50 –	10. –	
–	–	–	200 –	200 –	4000 –	–	
–	50 –	–	50 –	–	1000 –	100. –	
–	–	–	100 –	100 –	2000 –	–	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyta. tapitványok 1872 évben	4. Kamat k kok álla 1871. dec
VI.							
101	81	Sárosy városa	5.	2000 —	—	—	1
102	82	Pieta Jánosné	"	105 —	—	—	
103	82.	Pap Vincze örökösei	"	400 —	—	—	
104	83.	Podmanitzky Armin báró	"	500 —	—	—	
105	84	Prónay Gábor	"	" 3000 —	—	—	
106	84	Prónay József	"	6. 500 —	—	—	
107.	84.	Prónay István	"	5. 500 —	—	—	
108	85	Purdor Gyula		" 200 —	—	—	
109	85.	Purdor Dánielné		" —	—	—	
110	87.	Pozsonyi kerület város		" 1000 —	—	—	
111	87.	Révay Simon báró		" 600 —	—	—	1
112	88	Reiser Lipót		" 200 —	—	—	
113	88	Simonffy Kálmán		" 105 —	—	—	
114	89.	Simor János		" 10000 —	—	—	
115	91	Staffenberger Alajos örökösei		" 5000 —	—	—	
116	92	Szapáry István gróf		" 200 —	—	—	
117.	92	Széchen Adolf	"	" 500 —	—	—	3
118	92	Széchen Miklós	"	" 1000 —	—	—	
119	93	Széchényi János	"	" 2000 —	—	—	
120.	93.	Szeged városa		" 2000 —	—	—	2

3. befolyt a. alapitványok 1872. évben.	4. kamat hátralékok állása 1871. decbr 31én	5. kamat hátralékokra visszafizettetett 1872. évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt befizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 decembr 31én	9. kamat hátralék 1872 decembr 31én	Jegyzetek.
–	100 –	–	100 –	–	2000 –	200 –	
–	5 25	5 25	5 25	–	105 –	5 25	
–	20 –	–	20 –	–	400 –	40 –	
–	–	–	25 –	–	500 –	25 –	
–	–	–	150 –	–	3000 –	150 –	
–	25 –	25 –	90 –	90 –	500 –	–	Miután kötelezte magát ezentúl, 1500 ft u. tőni 6%-os fizetésére
–	25 –	25 –	25 –	25 –	500 –	–	
–	10 –	–	10 –	–	200 –	20 –	
–	2 92	–	–	–	–	2 92	
–	–	–	50 –	50 –	1000 –	–	
–	150 –	–	30 –	–	600 –	180 –	
–	80 –	–	10 –	–	200 –	90 –	
–	76 55	–	5 25	–	105 –	81 80	
–	–	–	500 –	500 –	10000 –	–	
–	–	–	250 –	250 –	5000 –	–	
–	–	–	10 –	–	200 –	10 –	
–	300 –	–	25 –	–	500 –	325 –	
–	–	–	50 –	–	1000 –	50 –	
–	–	–	100 –	100 –	2000 –	–	
–	200 –	–	100 –	–	2000 –	300 –	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. lapitványok 1872. évben	4. kamat hátrálékok állása 1871. decb
VII.							
121	94	Szent-Endre városa	5	200 —	—	—	—
122	94.	Singer Mayós	"	100 —	—	—	40
123	95	Szitányi testvérek	"	2000 —	—	2000 —	—
124	96	Szirmay Ilkáné	"	400 —	—	—	20
125	96	Szirmay Pál	"	400 —	—	—	180
126	96	Szirmay Ödön	"	400 —	—	—	160
127.	97.	Szöggényi Imre	"	—	—	—	2
128	99.	Széchy József gróf örökösei	"	37800 —	—	—	313
129.	99.	Trefort Ágoston	"	300 —	—	—	60
130	100	Toth Lörinc	"	500 —	—	—	—
131	100.	Turkeve városa	"	500 —	—	—	—
132	102	Zichy Miklós gróf	"	300 —	—	—	120
133	103	Vitéz alapitvány	"	840 —	—	—	252
134	104	Wenkheim József gróf	"	—	—	—	109
135	105.	Waldstein János "	"	—	—	—	30
136	106	Wenkheim Béla, Viktor, László	"	1000 —	—	—	—
137	106.	Glatz József	4	84 —	—	—	1
138	107.	Arad városa	kamattalan	500 —	—	—	—
139	107.	Duka Miklós báró	"	500 —	—	—	—
140.	108.	Eöry Szabó Gábor	"	50 —	—	—	—

3. befolyt a. alapitványok 1872. évben	4. kamat hátralékok állása 1871. decbr 31én	5. kamat hátralékokra visszafizettetett 1872. évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt fizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 december 31én	9. kamat hátralék 1872 december 31én	Jegyzetek.
–	–	–	10 –	–	200 –	10 –	
–	40 –	–	5 –	–	100 –	45 –	
2000 –	–	–	100 –	100 –	–	–	
–	20 –	–	20 –	–	400 –	40 –	
–	180 –	–	20 –	–	400 –	200 –	
–	160 –	–	20 –	–	400 –	180 –	
–	225 –	–	–	–	–	225	
–	315 –	315 –	1890 –	1575 –	37800 –	315 –	
–	60 –	–	15 –	–	300 –	75 –	
–	–	–	25 –	–	500 –	25 –	
–	–	–	25 –	25 –	500 –	–	
–	120 –	–	15 –	–	300 –	135 –	
–	252 –	–	42 –	–	840 –	294 –	
–	1090 1	–	–	–	–	1090 1	
–	3333	–	–	–	–	3333	
–	–	–	50 –	50 –	1000 –	–	1873. évre fizettetett 54/f 17 x május 1871. évben
–	160	–	336	–	84 –	496	
–	–	–	–	–	500 –	–	
–	–	–	–	–	500 –	–	
–	–	–	–	–	50 –	–	

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat láb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. lapitványok 1872. évben	4. Kamat b kok állá 1871. Dec
VIII.							
141	109	I. magyar ált: bit. társaság	kamat tan.	10000 —	—	—	6
142	110.	Dr: Hauser	4	40 —	—	—	
143	112	Platthy Zsigmond	4	20 —	—	—	
144	114	Szentmiháli Lajos	4	20 —	—	—	
145	114.	Szodoray Elek	4	25 —	—	—	
146	116	Sztáray Viktor gróf	4	315 —	—	—	
147.	116	Szőke Dániel és több nyelvek	4	129 —	—	—	
148	116	Vecsey Lajos báro	4	210 —	—	—	
149	195	Ujfalusi Sándor örökösi	5	500 —	—	500 —	
150.	197.	Dr Edl Kálmán	4	16000 —	—	—	
151	2/45	Recski Benedekné – Dobsa Rozs	6.	—	200 —	—	
152	2/50.	Mór Gyula emlék alapitvány	kamatlan	—	20000 —	—	

3. befolyt a. alapitványok 1872. évben	4. Kamat hátralékok állása 1871. decbr 31én	5. Kamat hátralékokra visszafizettetett 1872. évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt fizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 december 31én	9. Kamat hátralék 1872 december 31én	Jegyzetek.
							VIII.
–	600 –	–	–	–	10000 –	600 –	
–	–	–	–	–	40 –	–	
–	–	–	–	–	20 –	–	
–	–	–	–	–	20 –	–	
–	–	–	–	–	25 –	–	
–	–	–	–	–	315 –	–	
–	–	–	–	–	129 –	–	
–	–	–	–	–	210 –	–	
500 –	507.	507.	25	25 –	–	–	
–	–	–	1600 –	800 –	16000 –	800 –	
–	–	–	16 67.	12 –	200 –	4 67.	
–	–	–	–	–	20000 –	–	

Összesítés a következő lapon

/

Sor szám	Jótönyi lap	Név	Kamatláb	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. alapitványok 1872. évben	4. Kamat hátrálékok állása 1871. decb
						Összesi	
I.	1. lap szerint		f.	171405 37.	—	—	240
II.	"		"	50475. —	—	11100 —	246
III.	"		"	28020 —	—	—	252
IV.	"		"	41950 —	—	1050 —	79
V.	"		"	27220 —	—	975 —	94
VI.	"		"	29810 —	—	—	99
VII.	"		"	45874 —	—	2000 —	129
VIII.	"		"	27259. —	20200 —	500 —	60
		Összesség	f.	422013 37.	20200 —	15625 —	1203

3. elolyt a. ujitványok 72. évben	4. kamat hátralékok állása 1871. decbr 31én	5. kamat hátralékokra vissza fizettetett 1872 évben.	6. alapitványok után járó kamatok 1872. évre	7. Erre történt fizetések 1872. évben	8. alapitványok állása 1872 december 31én	9. kamat hátralék 1872 december 31.	Jegyzetek.

sítés

–	2408 91	1772 –	102 72 32	3497 50.	171405. 37.	7311 73	
1100 –	2468 54.	898 50	2741 65	1638 90	39375 –	2605 79.	
–	2524 34.	370 –	1401 –	1525 0	28020 –	3402 84	
1050 –	791 67.	351 67.	2097 50	1848 33	40900 –	735. –	
975 –	946 –	242 50	1461 –	675 –	26245 –	1239 50	
–	994 72	55 25	1555 50	1015 –	29810 –	1479 97.	
900 –	1293 19	315 –	2240 36	1750 –	43874 –	1468 55	
500 –	605 07.	5 07.	1641 67.	837 –	46959 –	1404 67.	
625 –	12032 44.	4009 99.	23411 –	11414. 23	426588 37.	19648 05.	

Rovatok magyarázatai a túlsó lapon

Folyó szám	Jelenyi lap	Név	Kamat tőke	1. alapitványok állása 1871. December 31.én	2. Uj alapitványok 1872 évben	3. befolyt a. tőkepitványok 1872. évben	4. Kamat hátrak. állása 1871. Decbr
					Rovatok		magy
		A rovatok áthozott összege		f. 4222013 37.	20200 —	15625 —	1203
		Multévi alapitványok 1ső rovat szerint		f 4222013 37.	kamat hátralékok		4. rov: sz
		1872 " " 2. "	"	" 20200 —	1872. évi kamatok		6. "
		Összesen		f 4422213 37			Összes
		Visszafizetett alapitványok 3ik rovat szerint		" 15625 —	kamat hátralékra fizettetett 5. rov: szerint		f 400
		Jelenlegi alapitv: összege	8.	" f 4426588 37.	1872. évben fizetett kamatok 7. rov. szerint		" 1141
							Marad
					Ebből bejön május 1871. hó fizetett		
					6/24. tét. alatt Gyurcsay k: fizet		zetmény f 0
					17/30. " Németi örökösök		" " 1
					21/32. " Trónyay "		" " 6
					23/32. " Váli Terézia		" "
					83/71. " Makó város		" " 15
					94/77. " N.várad tek. pénzt		" " 10
							maradvá
					Ekez számitandók az 1872		évben tett
					fizetmények u. m:		
					73/64. tét. a. klobusitzky J.		által f 12.5
					74/65 " Königsegg Gróf		" " 33.3
					Összes maradvány 9.		rovat szer

Kun

3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
befolyt a. alapitványok 1872. évben	Kamat hátralék tok állása 1871. decbr 31én	Kamat hátralékokra vissza fizettetett 1872 évben.	alapitványok után járó kamatok 1872. évre	Erre történt fizetések 1872. évben	alapitványok állása 1872 decembr 31én	Kamat hátralék 1872 decembr 31én	Jegyzetek.

ok magyarázatok.

15625 –	12032	44.	4009	99.	23411 –	11414	23.	426588	37	19648 05

alékok ℳ rov: szerint ƒ 12032 44. Beváltelrendő lett volna 6. rov. szerint ƒ 23411. –

natok 6. „ „ 23411 – Leszámitandó aromban ebből

Összesen ƒ 35443 44. 150/197. tétel a: Edl. k: alap. ƒ 800. –

lékra
. rov: szerint ƒ 4009.99. Továbbá utólag terhelt ka „
matokért, lés pedig: –

rvetett
rov. szerint „ 11414. 23 ƒ 15474. 22. 151/2/45 s. t. a. Recsky De
rendelkezés után „ . 16 67.

Maradvány ƒ 20019 22 106/84. tél. alatt Kro.
nay József után „ 65 –

. 1871. évi fi 30/36. tél. alatt Almá
Ghyczy k. fiai si Pál után „ 6 26.

ti örökösök „ „ 63 –

nay „ „ „ 4. –

é Terezia „ „ „ 4. –

ki város „ „ 150 –

rádi takarékpénzt „ „ 100 – „ 417 – 93/77. tél. alatt N. Várad
város pénztára „ 100 – „ 1078 07.

Maradvány ƒ 19602 22

endők az 1878 évben tett

k a. m. 1878 évben tett
bucsitaky I. által ƒ 12.50.
igyegy Gróf „ „ 33.33 ƒ 45 83

advány Gr. rovat szerint ƒ 19648 05.

Marad mérleg szerint kamat bevétel ƒ 22332 93.

Magyar Földhitel Intézet

mint a Magyar Tudományos Akadémia

magyarosan Kezelője

Lukács Trefort

273/1870.

Főtiszteletendő úr!

Azon értekezések sorozatát, melyek régebben adatván be, még bírálat alatt vannak, illető könyvemből kijeggyezve, a végett van szerencsém alább j. megküldeni, hogy ezeknél főtiszteletendő úr mint osztálytitkár és szerkesztő azok beadását szorgalmazhassa.

Tisztelettel

Pesten, 1870. márcz. 9.

Főtiszteletendő Úrnak

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár

1. Nagy Márton. „A gymnasiumok és lyceumok."
Dr. Kohut Sándor. „A Talmud és Parsismus."
Nagy Márton: „A gyakorlati nevelés ezen története."

Bír. Gönczy Pál beadta véleményét.
Szönyi Pál nála van.
Bír. Ballagi Mór nem adta be.
Nagy Márton még nem olvasta.
Bír. Peregrini nála van.
Gönczy Pál még nem olvasta.

Főtiszt. Rónay József úrnak.

conf.

273
1870

561. szám

Tekintetes

Magyar Tudós-társaság Titkárságának

Pesten.

A' midőn megyei főorvosaink által mult év utolsó negyedéről felvett jelentéseik kigyüneti rejtés (: Kivonatilag :) a' math: és természettudományi bizottság számára leendő további felhasználás végett megküldenénk –

Tisztelettel üdvözlettel vagyunk

Nagykállón 1870. Februar 15-e és több napjain tartott bizottmányi Közgyülésből

Urmelyi Merlalay ... ...
1ső aljegyző ... ...

Szabólcs megye Közönsége

/.

Erl. 1870. márcz. 9.

275/1870.

Érsz. ülés 65/1870.

5807/869 II

Nagy Tekintetü magyar tudos társasági elnökség!

Mult 1869-iki Junius 22-én végrendelet hátra hagyása mellett elhunyt méltoságos Murányi Ignácz úr ugyan akkori October 28-ik napján Temesvármegye alispáni hivatala előtt kihirdetett végrendeletében, a magyar tudos társaságnak tőkéje gyarapitására 500 az azt öt szám forintot hagyományozott, végrendeleti végrehajtónak pedig Onofry Mátyás orvosságyülési képviselőt nevezte ki.

Miről a nagy tekintetü tudos társasági elnökség jogaira leendő felügyelés végett hivatalból értesitetik.

Pest, Temes megye polgári törvényszéke nek arravaúgyi osztályától.

Temesvárott 1870-iki Februar hó 19-én

Bonyondy Ferenc
mávod alispan

Botarini
előadó

Veszem 1870. március 12.

288.
1870.

Összesülés 88
1870.

A nagytekintetü magyar
tudós társaság Elnökségének.

Pesten.

A nagytekintetü magyar tudós társaság elnökségének

Fl. A. n. szabeni Kir. államfőgymnasium igazgatóságá.

Tekintetes Magy. Királyi Tudom.
Akademia Elnökségé!

A tudomány a nemzetek lincse,
mely örök és nem egyes kiváltságos
osztályok birtoka többé. Mi haszna, ha
mienktünk tudvái éjjel nappal buvárlodnak,
de munkálatairól idejében vajmi keveset
értesülnek? Mi haszna, ha a Tekintetes Magy.
Királyi Tudom. Akadémia kiadványaiban
napvilágot látott eredményei az észnek
halomra gyüjtetnek és a örönségnek csak
legkisebb, mert vagyonosabb, részre juthat
kezeiket, nagyobb részre pedig legfölebb a
kirlapok hasábjain közlött akadémiai működésről
nyert korunkbeli tudomást? Sőtig ha ez valakinek
érdekében áll, épen a különféle tanárkerületek
volnának arra hivatva, hogy a magy. Kir.
Tudom. Akadémia termeiben elhintett
magvait a tudománynak az életben is
gyümölcsöző ültetéséről legyen.

Ilyen meggyőződésből áthatva határozott a n. szebeni kir. állam-főgymnasium tanári testülete az 1869-iki tanévi 30-án 22. sz. alatt a Tekintetes Magy. Kir. Akadémiához eddigi nyomtatványainak egyes megküldéséért esedezni, de eddigelé siker nélkül.

Ezen állam-főgymnasium magyar értelemben alakítva, de minden ömön nem-magyar elemektől körülvéve bár mire veti tudomány-szomját tekintetét, legfőlebb német könyvtárakra lát, nemzeti fájdalommal nélkülözni kell. Kapja kerdettől fogva és rendesen a bécsi cs. kir. Akadémia kiadványait, de a pesti m. kir. Akadémiáét nem.

Tudva azt, hogy több hazai gymnasium részéről a Tekintetes Magy. Kir. Tudományos Akadémia becses nyomtatványainak megküldésében, határozott alulirt igazgatóság hodoló tiszteletével esedezni, miszerint a Tekintetes Magy. kir. Tudom. Akadémia Elnöksége ezen Akadémiának eddig megjelent és a jövőben megjelenő nyomtatványait a n. szebeni kir. állam-főgymnasium

könyvtárának is megküldetni kegyeskedjék.

V. Szebenben Március 8-án 1870.

A Tekintetes Magy. Kir. Tudom. Akadémiának

alázatos szolgája

Veress Ignácz

állampénzügymm. igazgató.

Érk. 1870. március 12.

289
870.

Ötlés alól 90
1870.

48 – 1870. Az erd. tankerület főigazgatóját

Nagymeltóságu Báró Minister
s magyar tudományos Academiai Elnök Ur!

Kegyelmes Uram!

A Kőhérvári rom. cath. főgymnasium tanár testületének iratát, melyben Ricsz kőzölni kéri: hogy a nagyontisztelt magyar tudományos academiának kiadványai az ott. tam. gymnasiumi (tanári) könyvtár számára ingyen küldessenek meg, – a legmélyebb tisztelettel azon alázatos kéréssem kíséretében juttatom fel Nagymeltóságodhoz: miszerint jamericsolt tanári kar esedezésének teljesítését, s ezen kedvezménynek az udvarhelyi rom. cath. valamint a N. Szebeni állam-főgymnasiumi könyvtárokra is leendő kiterjesztését kegyesen megrendelni méltóztassék. —

Legmélyebb tisztelettel lévén

1 darab

A Nagymeltóságu Báró Minister, s academiai Elnök Urnak

Kolozsvárt Februar 17én 1870.

legalázatosabb szolgája:
Páll Sándor
Erdélyi tanárj: idejk: főigazgatv.

3771 20/2 870

Császárosi nämenye Br.
Eötvös József
magy. kir. vallás és közoktatási
minister, s magyar tudományos
académiai Elnök Ur ő Nagyságának

Budán

alázatos előterjesztése: Pál
Sándor ekr. tankerületi
főigazgatónak

IV 4

melyben kéri, hogy a magy.
tudományos Akademiának kiadványai a 4/4
fehérvári és Ujvarhelyi
rom. cath. valamint a
szebeni állam-főgymna-
sium Könyvtárakba ne
szeretne ingyen küldessék
nek utóg. ——

Index 1870
10 11

i mellett

51.—1869/70.

Méltóságos Tankerületi Főigazgató,
Királyi Tanácsos Úr.

Első ülésén tartott havi értekezletünkben egyik Kartársunk által tett indítvány: tiszteletteljes kérésünket Méltóságod a magyar Királyi Tudományos Akadémia Királyi Magyarnak gymnasiumi (tanári) könyvtárunk számára szánó megküldését a nagymélt. Közoktatásügyi Minister és Akademiai elnök úrtól kieszközölni — a tanári kar által egyhangúlag elfogadtatván: testületünk megbízásából alulírt Aknak jutott a szerencse annak nevében és kérésével Méltóságodat tisztelettel megkeresni.

Tisztelve van bizonyára Méltóságod előtt, hogy a tanév megkezdésével d. nm. fővárosunkban épen a gymnasiumi könyvkárok egyszerűsítését czélozta volt, valamint az is, hogy későbbi s kivált közelebbi főtanhatósági intézkedések értelmében, a ministerialis tankerbeállítás folytán, hány oldalról s mily arányban tétessék legyen esetleg tanintézetünk igazgatója, mely körülmény miatt tehát első dolga lett volna a gymn. könyvkár gyarapításának, egyes szakbeli kéziés segédkönyvek s tudományos folyóiratok beszerzése esetleg fon-

Vitkaks, kaínihy élénken éreznünk
azon szükségét, hogy a kor tudo-
mányos kalandásával lépést tart-
sunk s az egyes tudományszá-
kok korábbi vitelérül tudomást
szerezzünk.

Midőn ekkép minenőnkre
nézve, mint sok más tekintetben
is, szignalni vagyunk kénysze-
rítve, más felől annak kiadása,
hogy a tudományos akademia
kiadványainak ingyen megkül-
dését több kanorsánk kérhesse,
mely előnyben Erdélyben is nem
egy párttal: felbátorít bennünket
azon kérésnél fohyamodni Mél-

48
1870. vélg. febr. 13án

Tóságos Kozi: mélto ékaszék a nm. Közoktatásügyi miniszter és aka Demidi elnök úrnál közbenjáni azza nézve, hogy a magy. Kir. a. k. Demidi Királyságtól, legalább ez évvel kezdve, gymnasiumi könyv tárunk számára könyvi segélyt eszközöltessék.

Mely tiszteletteljes kérésünk után Méltóságod iránt alkalmadan tanusitott kiválasztásunk kijelentésével maradunk tisztületünk

vében

Méltóságodnak

Gyula-Fehérvárt, 1870, február 8.

alázatos szolgái:

Paal Gyula
Igazgató-Tanár

3771—70.

Nagymeltóságu Báró, ov. Kir. Mi-
nister és Elnök úr!

E' f. évi Márciushó' 9kén igen becses meghivó, ő illetőleg az Academiai Igazgató-tanács által rendesen minden hó 15ik napján tartandó' ülést velem tudató soraira Kénytelen vagyok oda nyilatkozni, miszerint egészségi állapotom még azon Kilátást sem engedi meg, hogy — ha bár Később is — ezen ülésében részt vehessek. —

Miről a' midőn Nagy-méltóságodat értesíteni el nem mulaszthatom, Kivaló tisztelettel maganv ajánlása mellett maradok

Excellentiádnak

Bécs, 1870ik év Március 12én.

alázatos szolgája

Gf Andrássy Gyula

292 Vecsen 1870. márt. 14.
1870.

3584/szám

Újabb gróf Zrínyi Miklós költő" és hadvezérnek,
a magy. nemzeti muzeum számára Izsó Miklós
hazai szobrászunk országos költségen megrendelt
és általa művészi tökéllyel kidolgozott márvány
mellszobra gypszöntvényeinek egyikét a „Ludo-
mányos akadémia könyvtárának ajánlván fel,
van szerencsém erről a tudományos Akadémiát,
az öntvénynek egyúttali átszolgáltatása mellett,
teljes tiszteletlet értesíteni. —

Budán 1870 évi március hó 4-én

B. Eötvös József
V

A magy. kir. tudományos Akadémiának

Erk. matr. 14. 870

295
870.

S. h. 84
1870.

Ivr.

Vetsem 1870. március 16.

297

870.

a Magy: tud. Akadémia által kitü
zött, a Fáy alapítványból díjazan
dó kérdésre Vörösmyö egy pá
lyamü, ercsfelügy elnök ne
ki me mutatvány - kulleur
nomen fero „ alólirottnel bér
lat végett kiadásoki; van ke
zemben ezen pályamü vára
si vélemény emel, a lehetö leg
rövidebben összefoglalo felö
terjesztesi:

Kérdö e pályamüben, a fel
tett kérdésnek megfejtését
sokkal tágabb körbe fog
lalva, mint az akadémiai pálya
mü fogalma, akár a feltett kérdés
részletes mulhatlanul meg
kívántak volna; - e pályamü
nem magát bemutatja „ rend
kivüli elmélete, ismeretesse
és birálatos mélysége a lét
mivelö világviszonyt feszitö
központi eszme egyesüle
tek és társaságokról; folyto
nos tekintettel Magyarország
esetleges és feladataira.

E programmhoz képest
a pályamüben, a nagy fontos
ságu s terjedelmü tárgy, egy
koloss e részletgondolatu
praecisus kérdéseinek magyá
rázatára örökrésege, a következö rend
szerben csoportosul megoldat
ni:

A bevezetésben kifejtendi
az egyesülés és társulás
elve, annak különböző formái
az egyleti ügy fejlödése, egyek
szerüsségtan

A részletes fejezetek 6 kötetben, - ill. Könyvek címen belül, oszlik el

az 1ső könyv tárgyalja a részvénytársaságokat, azoknak eredetét és keletkezését, - történelmi fejlődésüket, arról szólva az európai törvényhozás jelen állása szerint, ezen törvényhozási rendszer kiválasztásán át egészen a részvénytársaságok egyetemleges felelősségéig. - E részben két szempont emelkedik ki:

a.) az acciá társaságok olyatén szervezetéből, hogy azok a jogi személyiséget kizáró ismérveit és kabelyait megfelelő legyenek

b.) ezen társaságok engedélyezésének szükséges, de állandó felügyelet alatti kabelekben ellenőrzése nem mellőzhető".

A 2ik könyv tárgyalja a bankokat, - különösen a jegybankkérdést részletesen előadván ezen könyvben a bankok jelen állása, azok különböző nemei, a jegybankok történeti fejlődése, jelentősége, hatalmi; - tárgyalván a bankok hatáskörét és monopol bankok stb.; ismertetik az európai és amerikai e részbeni törvényhozások a legújabb fölött bankiránnyal kapcsolatban; - végre, fejtegetés alá vétetik azon kérdés, mily emberi és tőkebeli varrnak a bank alapítás és kezelés tekintetében karaktert.

Szerző véleménye szerint, bár el ismeri hogy a korunk alakzatok valósága, legerélyesebb

mód lenne, ha kaiank bankösöttségét, a valuta helyre állítását mellett, megalapítanánk, s ez esetben nem volna alkalmasoknak sem az egyleti rendszer, sem a szelíd bankkebadtság rendszere, kérem ajánlja, hogy míg a több bank föderatiójával rendszeresítjük alapunkat, egy központi bank állításával fel 25 évre terjedő jegykibocsátási szabadalommal.

Ezen egy központi bank tehát nem a monopol rendes elfogadásai, kérem csak átmenetileg pénz a bankkabadtság rendszere felé, mely biztonyos föderatiós viszonyokban lehet kifejezése.

Ezen nagy fontosságú eszmék körül azonban szerő nagyon röviden időzik, s egyszerűbben nem fejti ki az ajánlott bank föderatio eszméjét és rendszerét.

A 3dik könyvben ismerteti a földhitelintézetek, ipar- és kereskedelmi hitelbankok, s a biztosító intézetek; mindezek arányában, az ezek körüli törvényhozási normákat a művelt világban, a legujabb intézetek — végre mindegyik külön bank-nemnél szemügyre vételeinek hasznát czélját és jelentőségét.

A 4dik könyvben tárgyalnunk a jegybankok és takarékpénztárak, czélszerű ismertetik egy új takarékpénztár tervezete

Az 5dik könyv hol a társaslakások körében, közegészségi politikai és törvényhozási szempontokból.

A 6dik könyv ismerteti a társaslakások fő alaktanát s egy egyesületi intézményeket

jelesül: a fogyasztási és termelési egyletekre, ezeknek hivatásos fejlegetés alá vetni, s velemenyt mondani arról akarnak hatósági jelen karánkban

Végre röviden tárgyalnunk és ismernünk a munkás és segély egyletek, kereseti társulatok, garadsági és ipari egyesületek, - garadsági ügyben és kereskedelmi karunkat és a kereskedelmi hagyományait.

Ezen rövid kivonatból kitünik, hogy jelen mü egy rendszeres kézi és tankönyv a kereseti garadsági egyletei ügy tárgyában, s minthogy jövel tulkiadja a kitünött pályadíjas tárgyait, és kereseti garadsági ismeretünk jelen stadiumában valóban nyeresegnek tekinthető.

Mindemellett is jogosan felvethető azon kérdés, hogy a mü mint pályamü megfelel e a kitünön kérdésnek: mily alapossággal? - meg felele e azon czélnak, melyet a kérdés kitüzése által elérni óhajtunk az alapitók? - sőt ennek is e a kitünött jutalomra?

Ha a kérdésnek azon részére kiváncsiak első felelet, hogy a mü megfelel e azon czélnak melyet az alapitók a jutalom felvétele s a kérdés kitüzése által elérni óhajtanak, - kaborról nekünk nemcsak állitani, hogy a mü teljesen megfelel tárgyában a Faj alapitóinak kitüzött czél

Jár alapitók

2dik

jának mint különösen a pálya
pályakérdés által elérendő tá
rgyalt czélnak is: mert a
műben annyi szépségességgel,
arányossággal, szabatossággal
gal tárgyaltatnak a szerzet
-társaság egyleti és társa
lási körbeni, hogy[a] a spec
iális kérdés megoldása ren
dén lenne i[smerni] kívánt
-kerülő pontok jelentés
nyerésének valóra tekintendő.
S már mint ilyen is teljesen
méltó arra, hogy az alapítvány
dj szerű szépese kitüntessék.

Ha a kérdés arra szépsé ki
vánnak feleljen, hogy a pályamű
megfejtje e a kitűzött kérdéseket
és mily alapossággal? - kissé
bővebben terjeszkedjünk ezen
kívánt.

A műben nem csak főbb
vonásokban, mint a kitűzött
pálya kérdésben kívántatik,
de szépészeti kifejtésnek az
anyag eredeti elömondásával
czélra egyesülnek és ismeretek
állása és szerepe; bírálat
kisérve, s alapos szépészetség
gel kifejtve adassék elő a
művelt világ államok e tárgy
ra vonatkozó törvényei és in
tézkedései; - végül, bár rövi
debben és nem kellőleg kime
rítve tárgyalnak a kérdés
ben szépe is, hogy mi lenne
tenni[ö] és irányban kívánk
ban a törvényhozás szépét? -

Mi kívánjuk tehát, legalább
szépben, a kérdések megfejtésé
illetőleg? - véleményem szerint
kívánjuk a kérdés, legpontosabb

pinierbeken

de eggyben mind legfontosabb arra nézve, mely a nevelett egyéneknek kiválását a közéletben élesre, úgy kiáltja az e részbeni törvényhozási kiválását az egyes lelkek tiszta fejlődésére célozva elő tűntetni és kifejteni. —

Kérő magát is lánctalpcsavaros erőre kiárja, s azt annál mérni, hogy az e részbeni törvényhozás annyira még annyira tömör élessé, hogy annál kárt sát megkárosítani alig lehet.

Tekintsük hogy ezen megjegyzés alapos, s valamiképen kérni még is célszerű lett volna megkísérleni az erre tárgyaló vitái, vizsgálódást; de ez, ~~ezt mennyire kérni~~ több időt és nagy tanulmányt igényelt volna, s azok a műből kövekezőleg tekintetben nem kiárnyék a pályadíj erre vonatkozólag kitűzött a feladat tekintetbe volna megoldható.

Azon vizsgálódás, melyet én az egész mű magyarázat tekintek s melynek az ismertető népbölcsi dominálo kiábrándulásai okát tanúi volna szemlélni, - egyszersmind gondolkozási bűlcsészetre s a practicus eredményekből levont tételekre alapított értekezés alakjában lett volna előterjesztendő, melyben az ismertető részek csak mint illustratio kiegészítésül vetetett volna fel.

Kérő más alakot adott művének, s azáltal egészen más

nüvet akarok, mint az én
felfogásom szerint akarnia
kellett volna, - lehet hogy hatás
sabbat, de mindenesetre arról
tanúskodót, hogy nálunk írót
sa és olvasóra szive egyszer
sem (még) most sem vár az író, mely
ben az ismeretek fölül a vi
gyázás a büntetés kiütéséig
erőtetnek.

Szerző egy a lehetőségig ren
dszeres tankönyvet állítandó,
s minőségben kelyén lesznek
lenni az egyleti ügy elemi fo
galmainak fejtegetése itt,
és ez jelenvolna tán foglalás
el, de épen azért elvegyül, el
mosódik benne az, mivel a mü
magyar kellene képezni arónilló
vizsgálódás, s az abból következő
tételi eredmények.

Felfogásom szerint fejtege
ni s a vizsgálódás eredményé
szerint felállított volna állítani
arra törekv, hogy az anyagi fej
lődés terén a társulási mozga
lom sőt rendőrségi megelőzési
a törvénykorás működésének, s a
társadalmi viszonyok békés és
termékeny fejlődése esetében,
a törvénykorás csak mennyire
gátolja a társadalom által
létesített eredményeket.

A vizsgálódás forulna ki leg
volna fejtendő, hogy mi okok
bírnak még is Európa művelt
államait arra, hogy az anyagi
érdekeken elömondva egyletek
és szövetek ügyében a törvény
hozást segélyzés és ügyeny be vegyék.
vizsgálni kellett volna végre
ezen okok utóbbi politikai

vagy társadalmi és kereseti
életének körülményeinek fogva lép
tek előtérbe? – Jegyezni kellett
volna hogy a családnak mily
sokra, az államiterületen regnálók
mily mérve, végre a kereseti
életnek viszonyai miről fejlett
sége következik ezt hogy e téren
valamely állam a specialis tör
vényhozás terére lépjen. – Vég
zés alá venni azon tételt is.
hogy az e téren specialis tör
vényhozást meg lásni is lehet, ha
p. o. bányamunkásnál az előfordulható
mint a testben könnyen
bários és kilási nyavalyákból
származó; – például kerestünk,
és keresi kiszámításnál nyomo
rog – iparvállalkozásnál egy
előbbi kényes, – de azért
alkossunk bántörvényt, mely
ezt egy kényszer erővel lenne
ra kénye, hogy megalkossuk
minden a mi kívánjon a tes
ten kívül és egy állambeli
fennmaradása és biztosítá
sára.

lica és több más ilyenjó
tervek fejtegetése közben, ku
tatás alá vettetett volna vesni
a művelt államok e részbeni
nagyobb fontossága tövegbeá
s ismertetésének hasznára
élesse; például az 1826ki ar
gol bank Accinak kamára,
mely dicra a bir bankul kamá
közéi megkonirosra, érdekes
lett volna illustralhoni az 1833
ki meg inkább az 1844 parlamen
ti virul fogalán, mely virul a
Peel actus eredményeiul

Mind ez uttanbon, élénk
vonni modorban lett volna elő
adandó, - kovval a mü, a
kereskedelmi tanintézetekben
már tajékozott közönség érde
kében lett volna ismételve.

elismerem hogy velemenyem
merőben subjectiv, sőt ezt is
elismerem hogy midőn arral
foglalkom, mi kiányik a pálya
müben, - a tárgyal és feladat
tomsol is eltérem; de azon,
megleket hibát megjegyzéseire
ser akarom eraklomnal
is kifejezni, hogy mig a köré
nelmi, politicai, kereskedel
mi, s az müvekben erdekes
adatgyüjtés, ismeretek tára
tás terén maradunk, - mig a
lenyeget illetőleg a bölcselet,
az alakot illetőleg a vissako
zó élénk ertekezési modort
sem igyekszünk müveinkben
megalapitani, addig soha lesz
hyenkor tervezgetésben, de
nem fog növekedni forrom
sulyban.

Pelegardi

Keresi, esetleges polgári bajokkal vele, esetleges büntetőjoggal is legyen volna megfelelni, - de mindkettőben, ebben az időben nem volt részük.

A cél melyet Keresi maga elé tűzött, a egy az anyagi emberek terére tartozó minden több társulási és egyleti intézetnek, alakulásnak és szervezetnek keletkezés és megszűnésébe, birálatos viszonyainak és kapcsolatjából való megítélésébe esetleg közönyösen állásuk, - teljesen sikerült.

Még reánk nézve legújabb eset volt:

1.) Noha a mű oktatási módszer Keresi van szabadalmazva, még is nem vehette sajátjának emberségében ha nincs definíciók, és erkölcsi tanai megjövendőnek vagy tekintetnek.

2.) Keresi azon hibába esik gyakran, a mi ugy látszik minden alkotók sajátja lehet az abszolut szemlélet alatt lelkek elsőrendű munkásságát kamatoztatni, hogy karainkat Eustrával egy tartalom egészben tűnnek fel, - jelentőségük midőn a statisztikai adatok előszámlálásán

Ausztria rovat alatt kon-
fel, mely a takarékpénz-
tárakról 509 lapon szóló
a collectiv Austria részle-
veli kimutásba, - perdig igen
kevés fáradsággal a magyar
országi takarékpénztárak
számát is kimutathatom vol-
na külön ez összeállításban, elkü-
lönítve az Ausztriai pénztá-
rok.

Ez kellemetlen bevezetés
ért és sérti még a legmérsé-
keltebb konfi erülést is,
ezért e kissy utolegorsan
ki lenne egészítendő.

3.) A pusztamutrugyan fel
tételül nem tekinthetem, de
megis okszerűnek volna, hogy
ily féle prosai utegerskavak,
" Sprotlei-sar ne fordul-
nak elő" academiai pálya
műben. - ezen kissy kiadás
könyen helyre igazithato.

Mindezeknek dacára örömöt
ve vonnulatomnak ez, hogy
bár a mű nem felel még
főtéren az alak és modern
illemileg az én ekmenyem
nek, - de munkám elnyer
hibás, és mindenesetre subje
tiv felfogási követelmenyei-
egyebként azonban e mű
a mellett hogy e jálgakenikis
nagyobben megfogni, meg
mint kemmergandásnak

kerülöjys irodáknak mai
állásában e téren kerágor po
tol sör nyeremenyrel tekéno
kerö: ~~Tekéne~~ kerö repére
a Jáj alapszabályból keiüsö
jövalom kiadandó.

Kelebia 1870 febr 9

Parádey Jenkon

II

4331 szám.

Nagyméltóságu báró, elnök úr!

Temes megye közönségének folyó évi február hó 19-ről 5207/1869 szám alatt kelt s másolatban ide mellékelt jelentése szerint, a nevezett megye volt főispánja néhai Murányi Ignácz mult évi october 28-án Temes megye alispáni hivatala e. lött kihirdetett végrendeletében a néhai Karlóczky helyesbben Iván Kalovánszky ügyvéd által kezdeményezett, s a székelyeknek magyarországi letelepítésére szánt alapra egyezer /1000/ forintot hagyományozott, végrendeleti végrehajtóul Ónody Mátyás országgyülési képviselő urat nevezvén ki.

Minthogy pedig a kérdéses Kalovánszky-féle alapitvány kezelésével, az alapitó végrendeletének világos értelme szerint a magyar tudományos Akadémia bizatott meg; ennélfogva a fentebb érintett hagyományról van szerencsém Nagyméltóságodat, mint a magyar tudományos Akadémia érdemteljes elnökét további szives

Császáros nemességi báró Eötvös József úr vallás és közoktatási magyar királyi minister, mint a magyar tudományos Akadémia elnöke s Nagyméltóságának

Budán

intézkedés végett teljes tisztelettel átiratni.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem
őszinte nyilvánítását.

Budán 1850 évi martius hó 13-án

Nagyméltóságod

Él. márc. 18. 1870.

300
1870.

17/III 70.

Ügyvesülési ~~890~~ 89
1870.

vonat. 894. dec. 16. —

4331/számhoz. Másolat

5807/1869 A Nagyméltóságu belügyi miniszterem'
Kelt 1869 évi június 23-án végrendelet határozatára
rendelt elhunyt méltóságos Mocsányi Sámuel
úr, nagyun arany évi október 28-ik napján Szemes
városnegye alispáni hivatala előtt kihirdetett
végrendeletében a Kárpátzky nagyúr által ke-
zünkre küldött mintákhoz magyarországi hitele-
sítésre mint alapra egy ezerfrt kagyatmányá-
ról végrendelet végrehajtásának módja elrendelése
végett tudósításul szolgálván, Kelt Szemesmegye polgári törvénykezésének
rendezése ügyében. Szemesvárott 1870 februári
19-én Pattyandy Jenőnek jegyző alispán
Rátarin s. k. előadó.

301 — 350/1870.

Tekintetes Akadémia!

A' Nagy méltóságu Cultusminister úr javas-
ló előterjesztése szerint az Országgyülés
a' folyó 1870-ki évre is megszavazta
az akademiai könyvtár számára a' Minis-
ter úr által kért összeget. Minthogy most
külön akadémiai pénztárnok nincsen, a'
ki az Akadémia nevében a' megszavazott
összeget az országos pénztárból felvenné,
és a' tiszt a' könyvtárnokság érintkezet-
nek: szükségessé válik, hogy a' T. Aka-
demia maga intézkedjék az iránt, s vagy
az akademiai pénzeket kezelő" Földhitel-
intézetet utasitsa a' pénznek felvételére
és a' könyvtárnokság kezéhez szolgáltatása-
ra; vagy pedig magát a' könyvtárnokságot
hatalmazza fel határozatilag, hogy
az illető" pénzt az akadémiai összes
ülés határozatából az elnök és titkár
által aláirt nyugtatvány mellett
vehesse fel. Ennek azután természetes
következése az lenne, hogy az Akademia
a' könyvtári bizottsága által számolat-
ná meg a' könyvtárnokságot, és tudósí-
tást is attól venne a' számolatásról.

Az alántosan alárt könyvtárnok ur
vélé, hogy az utóbbi mód sok tekintet-
ben alkalmatosabb az előbbinél. Arom.
ban bár melyik mód találtassék is
helyesebbnek, arra kérem a Tekin-
tetes Akademiát, méltóztassék az
iránt intézkedni, hogy a folyó 1870.
ki évre megszavazott összegnek fele
már a „jövő" hóban a könyvtár ré-
szére kiadható legyen.

A' Magyar Academiának

Jassen 1870 Marcius
17-kén.

alázatos szolgája
Hunfalvy Pál
akad. könyvtárnok.

Az alárutosan aláírt könyvtárnok arra
véli, hogy az utóbbi mód sok tekintet-
ben alkalmatosabb az előbbinél. Arom.
ban bár melyik mód találtassék is
kelyesebbnek, arra kéretni a Tekin.
teles Akademiát, méltóztassék az
iránt intézkedni, hogy a folyó 1870.
ki évre megszavazott összegnek fele
már a „jövő" hóban a könyvtár ré-
szére kiadható legyen.

A' Magyar Academiának

Pesten 1870 martius
17-kén.

alázatos szolgája
Hunfalvy Pál
akad. könyvtárnok.

Veszem 1870. március 18.

301
1870

A' T. akadémiai
összesülésnek

az

Akademiai könyvtár-
nokság

Napoli li 12 Marzo 1870

A 104.

I Soci ord.i di Atlantia

Questo S.to R.o Consolato Generale
ha l'onore di accompagnare col
presente A.o foglio scritto, rimesso
dal Professore Leopoldo Cóury, per esser
inviato a codesta Reale Accademia
di Scienza. Nello stesso tempo
rimette pure l'unito petizione sua
istanza da lui indirizzata a questo
Ufficio Consolare, della quale si
prega di prendere conoscenza.

Intanto si raccomanda questo
affare efficacemente, non permettendo
lo stato finanziario del suddetto
delle lunghe relazioni; bensì dovrà
rinunziare alle lezioni di letteratura,
che gli fornivano i mezzi per alimentare
una numerosa famiglia; per dedicarsi
interamente ai lavori storici di
cui è incaricato.

Il S.to R.o Console Generale
Cav. Francesco di Lorenzo

Alla Regia Accademia delle Scienze Lettere
in

Napoli

Érk. 1870 márcz 18

302
1870

6 mell.

Az olasz kir. consulság Ovárry Lipót részéről a Baldi-féle magyar szótárczára egy részlet küldése.

Értesítés 91
1870.

A szótárra Salvby nemű kir. tanácsos 1870. április 2-án.

Z. 68/1873.

Mit Bezugnahme auf die hierortige Zuschrift vom 25. Februar l. J. beehre ich mich mitzutheilen, daß der hies. k.k. Oberstlieutenant und Hofbibliothek gehilfe Herr Professor Vambery, um Erlassung der seit Dezember 1866 eingestellten, ungarischen Handschrift dieser kais. kgl. Fachschule, A.F. No 13. „Kaudatka Bilik" auf seinen hies. Wohnsitz zu senden bestimmt hat. Der durch die vorgesetzte, kaiserliche Oberbehörde eingeleiteten Korrespondenz die wissenschaftlichen Erörterungen des Hr. Professors Vambery einer sorgfältigen Würdigung unterzogen und da dieselben in einem so langen Zeitraume durch kein unerhebliches Hinderniß gerechtfertigt erscheinen, so erlaube ich mir ergebenst die Rücksendung des bereits in den Händen eines löblichen Parteienamtes befindlichen, so kostbaren Manuscriptes an die kais. kgl. Hofbibliothek anzuordnen und Hr. Professor Vambery sind von gefälligst in Empfang nehmen zu wollen.

Wien, am 16. März 1870.

Der Praefect der k.k. Hofbibliothek:

Hr. Kenz

An
das löbliche Parteienamt der königl. ungar.
Oberrechnungs-Kammer in Pest.

Erk. 1870 marcz. 18.

303
1870.

Buarro

Vámbéry

Tek!

Épen most veszem a bécsi cs. k. udvari könyvtár főnökétől fel-
szólítását, hogy az Akadémia
nevében Tek. úr részére már
egy évvel ezelőtt kikölcsönzött
ugar kéziratot, a Kudatku Bilik-
et, szolgáltassam vissza.
Tisztám Tekintetes Uram, mélto-
Tek. urat, miszerint a mondott
vi jöttnevezett kéziratot hozzám
lehető hamar beadni, hogy e rész-
beli kötelezettségemnek annál előbb
degen tehessek.

Tisztelettel

Pest, 1870. febr. 25.

3

12

113
K.K. d 1870.

Z. 46
1113

Mit Beziehung auf die hierortige Zuschrift vom 21. November 1867, wird dem löblichen Präsidium gestellt, die im Besitze der Königl. ungarischen Akademie der Wissenschaften an Professor Vambery in Pest befindlichen, der K.K. Hofbibliothek gehörigen, und über ein Jahr mitgenommen ungarische Handschrift, Codex A.F. 13. (Ott), ehemöglichst hieher zurückzusenden, damit dieselbe wieder in den Räumen der Kaiserlichen Hofbibliothek benützt werden könne.

Wien, am 18. Februar 1870.

Der Praefect der K.K. Hofbibliothek.

Hoffmann

An
das löbliche Präsidium der Königl.
ung. Akademie der Wissenschaften
in
Pest

Mélyen tisztelt Titoknok Úr!

Bátor vagyok a t. c. Akadémiának „A nyelv optikája"
című értekezésem 50 példányával kedves-
kedni. Ezekély küldeményemet azon alázatos
kérésssel juttatom Nagyságod kezéhez, mél.
tóztassék a t. c. Akadémiának szíves óhajtá-
somat kijelenteni, hogy e példányok a Nyelvé-
szeti szakosztály tudós tagjai közt szétosztat-
nának.

Maradok

Mélyen tisztelt Titoknok Úrnak

Budán 1870. mart. 20. alázatos szolgája

Ponori Thewrewk Emil
kir. tanár.

Él. máz. 19. 870.

305
1870.

Tekintetes Magy. Tud. Akademia,

A M. T. Akademia alapszabályai értelmében van szerencsém Haan Lajos békés-vármegyei evangelikus tanárt a magy. Történelmi Társulat választmányi tagjául az akademia Lörinczy ösztályába levelezőül tagjául ajánlani.

Ezen kitüntetésre a nevezettet f. évi ide mellékelt történelmi irodalmi munkái nak czimei méltónak tanusítják, mint a melyek számos eredeti tudományos vizsgálatok-s kutfő tanulmányokon alapuló művei kiadásának jelentékeny sorozatát előállítják. Közülök különösen mint leg-ujabb s nagyobb történelmi becsut bíró: „Békés vármegye hajdana 2 köt. Pest 1870," kie melleklő"; mely által egy jelentékeny és nagybe„ cü monographiával szaporodott történeti és topographiai irodalmunk.

Mely ajánlat tisztelet„
teljes ismeretével, mely tisztelettel maradtam
a Tettes Akademiának Pesten Márt. 21. 870 alázatos hívője
Wotty Károly
M. T. akad. tört. oszt. Titkja

Veszprém 1870. március 21.

308/1870 II

1 mell.

Ipolyi Arnold r. t.

Haan Lajost.

Haan Lajos, békéscsabai evang. lelkész, eddig sajtó alul kikerült munkáinak jegyzéke.

1. Békés Csaba mezővárosnak hajdani és mostani állapotjáról. Első kiadás N Váradon. 1845. Második kiadás Pesten 1866.

2. Énekes könyv, az ágostai hitv. evangyélmiak számára. Első kiadás Szarvason 1847. 2ik kiadás Aradon 1860. 3ik bővített kiadás most van sajtó alatt.

3. Ó és Uj Nagylaknak történetei. Szarvason 1853.

4. Vena hungarica sive memoria hungarorum a tribus proximis seculis academia ienensi adscriptorum. Gyula 1858. E' munkaért a' Szerző a' dorpati tudós társaság levelező tagjává választatott.

5. Időszaki tábla a' magyarhoni evang. egyház történetéhez. Magyarúl és németül. Pest 1859. 2ik kiadás ugyanott és ugyanazon évben.

6. Időszaki tábla Magyarország történetéhez. Pest. 1866.

7. Keresztény egyház története, algymnasiumok és polgári iskolák számára. Pest. 1866. Több evang. gymnasiumban iskolai kézikönyvül van elfogadva.

8. Egyházi névtár az ágost. hitvallásuak bányakerü: lete megbizatásából szerkesztve. Gyulán 1868.

9. Békésvármegye hajdana. 2 kötet. Pest. 1870.

Azonkivül fiatalabb korában irogatott a' Jelenkorba, a' Közlönyekbe, a' prot. egyházi és iskolai Lapokba, kés sőbb a' statistikai Közlönyekbe, Szazadokba 'sat.

Mélt. Barnold Jn. Akad. R. Tag.

Tekintetes Urak!

Nagy Márton, m. akad. lev. tagnak, „a gyakorlati nevelestan tör-
ténete„ czimü, bírálat végett hozzám utasitott értekezé-
sét van szerencsém visszajuttatni azon véleménynyel,
hogy miután irodalmunkban a neveléstan története
teljesen hiányzik; ezen rövid, összevont előadás is né-
mileg pótolván a hiányt, ezt az akademiai értekezé-
sek czimü folyóiratba felvételeni ajánlom.

Kitünő tiszteletemet maradtam

Tekintetes Uraságodnak

Budán 1870. marczius hó 5én

alázatos szolgája.

Dr Peregriny Elek
m. akad. lev. tag

Lőcse 1870 május. 21.

309
1870

Mell

Főtisztelendő osztálytitkár úr!

Március hó 28-án kelt becses levele kíséretében, hozzám átvizsgálás és bírálás végett küldött, Nagy M. a gyakorlati neveléstan története czimü művére észrevételeimet hivatalos elfoglaltságom miatt csak most tehetvén meg, van szerencsém azt követező észrevételeim mellett visszaküldeni.

Szerző kitüzött czimének 24 lapon, még vázlatilag sincs tudósítva e nagy tárgyról, sem felvilágosítva róla meg, s így nem is irt egyebet mint a nevelés történetéből innen onnan egyes mozzanatokat; azonban ezeket sem elég szerencsésen állitotta egybe, annyira, hogy az egész mü tárgyára nézve nem egyéb ide oda kapkodásnál, alakjára nézve pedig az irálynak legszomoritóbb példánya.

Csupán a legszembetünőbb kifejezésekből tett jegyzéseim tömbre megy másfélivnél, melyekből a jelentéstelenekből, válogatás nélkül csak néhányat idézek.

Ilyen maga az első mondat: „ekkor viszonyok közül melyekről a gyakorlati neveléstan szól a ház és iskola azok melyekhez minden történelmi vizsgálódásait csatlakoznak" — A ház és iskola nem viszony, hanem lehetne e kettő közötti viszony, s akkor sem a ház, hanem a családi élet és nevelés, és az iskolai nevelés közötti kellene lenni a viszonynak.

(2 lap:) „az iskola amennyiben (a mennyiben az állam egy nagy családhoz hasonlítom akkor, a család és államintézet egyszerűnek mind, de igen hamar felveszi az egyszerű előfeltételeknek jellemét jövedelmezőbb hivatalok helyett, mihelyt a folytonos egy mást követő forró vizsgálatok nyomásaikat érvényesíteni kezdik." — Ezt érteni nem lehet.

Az egész művet kellene kivonatban előterjesztenem annak bizonyítására, hogy nem a nagy közönség elébe való

Ha

Főtisztelendő Rónay Jácint akademiai osztálytitkár

vagyok.

ha az időt nem sajnálnám e fáradság megtételére. Engedje meg azért mind Főtisztelendő úr, mind az igen tisztelt, hogy e munka megtekintése mellett utasítson egyenesen arra, hogy ha e dolgozatot bármely lapján olvassa, ilyenekre jog benne találni, s engedje meg egyszersmind hogy további motiválás nélkül kimondjam, mely szerint ezt a művet kinyomatásra méltónak nem tartom.

Melynek kijelentése mellett tisztelettel maradok

Pesten május 28án 1870

Főtisztelendő osztálytitkár uramnak

alázatos szolgája
Gönczy Pál

Vettem

1870, maj. 30. 5. sz
1

Nagy Márton l. t. értekezésének bi-

rálata.

mely fölött 1802-ben kimondatott ez ítélet, „hogy az orszai tanügy-
gyel eddig rosszabbúl vannak, mint az előtt valának, midőn még a
püspökök javadalmaikat és kötelezettségeiket az iskoláért birták."

Ez ilyen egyes jelenésekből alapján felfogható, mint adhatta Türk
1804-ben ezen általános ítéletet: „Minden a mit néhány figyelmes ész-
lelő a mostani falusi iskolákról elmondhat, leírhatatlanul nyomorúlt,
képtelen, az ifjuság nevelésének befolyásában veszélyes." Az 1763-ki aug.
12-kén kiadott „General-Landschul Reglement"-ban foglalt legdurvább
követelmények sem fűzték meg az eredményt, „hogy az iskola tanítót
a tolvajságról, írás és fajtalanságról ovakodjanak." – Még 1816-ban
is kelle a magdeburgi consistoriumnak egy rendeletet kibocsátani,
hogy figyelmeztessék meg az illetőségeket, melyekben a tanügygyel eddig
különösen oly helyeken üzettek, melyekben sem iskola sem alkalmazott ta-
nító nem találtatott."

Ha már most a vizsgálódásnál kifogyék meggyökerünk és a történelem
~~ele~~ e jelenésekre kérdést állítjuk ~~el~~: miként fogható mégis fel, hogy
az állami gyámságot csaknem háromszáz év folytán, daczára annak,
~~hogy az~~ nem csupán physikai erő hanem az egyház szolgái, mint an-
nak szükséges fölött is rendelkeztek, többé el nem érhette, akkor a legkö-
zelebbi válasz Franciaországra, mint a legtökélyesebb centralisatióra és
állammindenhatóságra irat~~ott~~ott.

I. Napoleonnak egy eszméje volt, melyet ő sokáig magával hordozott,
1806-ban megvalósított, a „cséplári egyetem" név alatt egy tanúlmányi ké-
pezet, mely a nyilvános oktatás és neveléssel egész országban kizáró-
lag megbízatott. Az oktatás ez úgy nevezett egyetemnek egyedáruúsága
(monopolium) volt, és minthogy ennek tagjai egészen és csak az állam fe-
jétől függtenek, az állam egyedárusaivá levének. Az utódok, a Bourbo-
nok, az elvet megértek és megtartják akként az egyetem saját szabad
mozgására kísérletet tett, csak hamar új bilincset vereték reá, egy
Királyi oktatási bizottság felállítására által a Grandmaitre-nek elnöké-
be (1815). Majd meg a Cultus és közoktatási ministernek Grandmaitre-
vei kinevezésére által (1824). Mint már méltányosan kérdezősködhet-
heti, itt is e mindenható iskolai igazgatóság működése után. A
történelem igen világos és biztos feleletet nyujthat.

Midőn a jószándékú Guizot 1833-ban az elemi oktatás (primär unter-
richt) tökéletesítése és javítására erélyes kísérletet tett, az eddigi rendszabályok
eredménye fölött hivatalos tudakozódást intézteték. Alig hihet az em-
ber saját szemeinek, ha Lorain főfelügyelő jelentését olvassa: „sok-
kal jobban lennének, ha urainkra nézve adnának," mond egy község.
„Nekünk az iskolák semmiáron sem kellenek, még ha a könyveket in-
gyen adják is" mondják mások. „Nekünk vincellérek kellenek, nem
könyvolvasók" mond egy harmadik sigy tovább. Egy hallatlan daca,
megfoghasó riasztólenség, sőt ellenségeskedés lépett a kormány el-

lenébe

ellenébe. És ezzel valának Harminc évről kezdve egész a cseklyességig jól rendezett működő iskolagépezet működőségének eredményei. Ekkéne elég hangosan fzól a történelem. Az iskola szervezés kísérletének további befolyása Franciaországban egész a legujabbig Fortoul által 1854-ben, midőn az iskk megváltoztak, nem ugyan olyaréa egyesítés a népesedés részéről, hanem kirívóan egy példás részvétlenséget az iskolai nevelői és tanügyi jelenségeknek napfényre derítend. Történelem válaszra csak ekként érthető. Mikor ha Németországban hasonló fzemlelődések és alkotások még be nem állottak, akkor a történelem azt sem mutatja az uralkodó rendszer érdemül, hanem mint Németország megújulásának üdvös usóhasadát az úgynevezett szabadság. harcz éveiben. A legnemesebb erők, nemzet erkölcsvallásos érdekei ezen ébredését, a rövid idő alatt megteremtek a növények az iskolai téren, vagy legalább lehetővé tették, melyek különben, hazája a rendszabályokat, parancsokat, tanácsokat és hivatalos tudósításoknak, soha többé nem keletkezett volna. A részleges történelem számos példás fog felemlíteni családok és községekből, melyeknek részvétre és áldozatkészsége az iskola igazi gyökére mutathat. Ilyesén példákkal találkozunk ... időkből Borussiában és Silezia több községében, szász tartomány-ban.

Azért az állami iskola ügy rendszerét minden külsőségeiben egész az egyesig nyomozni a gyakorlati nevelészet ujabb történelmében, egyike a legnehezebb feladatoknak. Érdekes és tanulságos a számtalan adat egész sorokban átlapozni, melyekkel a különféle kormányok hatalmuk tágítására előránthatnak. Valamint a porosz-honi törvény szerint a törvényhatalma belenyúl a gyermek- és alvóterembe, minthogy az „az anyákat és dajkákat, kik éjnek idején a két év közötti gyermekeket magukhoz az ágyba vesik, börtönnel vagy uti kiszerítéssel fenyíti: ép úgy figyelemmel kíséri a gondos igazgatóság a tanodelek hatáskörét a 1851-ki aug. 7-ki kiszabja a Fröbelféle gyermekjátékos kert fölött a számüzésig; akként a bajor kormány – nem ugyan oly szemtelen módra, mint a francia kiválásos könyvgyár – azért még mindig elég bosszantólag határoz évenkén át a gyülek jeruzsálemi tárgyai fölött a „Königlichen Central-Schulbücher Verlags" kedvezésére; akként tette a porosz ministerium a gonosz vestfáli ügyben 1840-ben a katholikusok fölött a csendőrök alkalmazása által azon gyermek irányába, kik a negyedik parancsolatot illőleg a szülők általtal kiszúrott frompéd iskolát látogatják; így nyomorgatja a bajor államhatalom a speieri evangelikus polgárokat, minthogy az harmincz év óta a városhoz tartozó protestáns gymnásiumot egy katholikussá nyilvánította; így keserité el a porosz ministerium egész 1848-ki julius 31-ig az összes tanári lelkületeket a titkos conduitrovatoknak, melyek

elnek a 1736-ban I. Frigyes Vilmos által hozattal be, folyvatása ál-
tal, így [illegible] ugyanazon tanulóifjúság ellenőrködése a tanárok,
nak tanuszobán kívüli viselete fölött, valamint az egyletek részvéte,
ről lészek látogatása, választtásról szavazása s effélék fölött; így határoz-
ván különösen politikai nézetek szerint az előmozdításoknál vagy el-
nyomásoknál és a nemkedvelt irányaimi zaklatásoknál; így ezen
egyik az egyet sem kímél, még a legellenségesebb ellenszer sem a sza-
bad [illegible] és vallás módja ellenében, kényszerítve leven az is-
kola [illegible] Köllner vagy ellenréves egyének meghívása által, személyek
választásánál a politikai igazgatás legfőbb állásán, a gyermeki kedé-
lyet legelsőbb érdekeinek rovására részt venni: ebből látkozni, meny-
nyire lehet megtartani azt, hogy az erkölcsi kegyetlenségek és összeü-
közések mértékét kimerítsük, melyet a történet világ felnőtt és időkfolya-
tával az államhatalomnak durvábbi kezei állásából, a nevelés termé-
szetes helynökeit a családok [illegible]

A történelem egyszerű részrehajlatlan előállítás által képfejlő hiva-
tást teljesít. Specialis [illegible] bizonyítja, miszerint a műveletlenebb idők és
viszonyok [illegible] mellett egy iskolai dictatura igázi jószerencsés vala, de
egyszersmind a prüdségességre mutat, hogy ellig Schleiermacherrel
szólva — a közösség és önrendat felsőbb erejének alapján "végre
ismét hatalmat önmaga tulajdonosának kezébe visszaadja, a helyes jelig
a nevelés szent [illegible] védelme és őrzésére annál több erőt
fordítsa.

Az iskolák miatti érdek ugyan pillanatra még mindig erélyes és
semmi arányban sem áll az ügyhöz; de azért a családkony elv uralma
a német nép nevelészeti érzésében gyökerében természetével el nem
fajulhatja. Németország megoldhatja a kérdeményt (Problema), miként
tagadva meg ugyanazt tizenhatodik században a szellemet és lelkiismeret
szabadságának elvét mint legsajátabb életelvét. Bárcsak minden fenn-
ségletnek az iskolaigazgatásban, a kiválás előbb látszik kedvezőbbnek
mint Belgium és Északamerikában, sőt még inkább mint a rokon Angolhon-
ban. A történelem e nevezetes ország különös iskolaviszonyait tünte-
ti fel, egyik részről egy, a társaságnak minden részeiből árható bizalmat-
lanságot az állam-hatalom minden részesítésére iránt az iskolai ügyben,
de e mellett [illegible] részt, nem a polgári társaság részvétét, hanem csak a
szabad egyletek [illegible] tapasztalatlan példát mutathatni fel Britisch and foreign
School Society czímü egyletből, mely 1805-től fogva áll, s most évenként 20.000
tallér körül rendelkezik egy ily szabad ténykedésének nagyszerűségénél.
De vajjon ezen állapotokból egy valódi organisatio és ügykielégítő
igazgatás fejlődik-e ki, arról az ujabb tudósítások legkevesebbé kétel-
kednek. Minthogy t. i. a kormány az iskolai szükséglet némi orvoslá-
sát egyenesen a szükségelő tanosztályok számára igérte és bizotsítsa,
de e segélyzéshez a felügyelés jogát is kötötte, azért habár az angol ál-

lapotok

tapasztok fejlődésének figyelmes ápolója ugyan nem ok nélkül fél is, ép iskolai organismusunk még sem jutott ez ideig sem az önelhatározásra már a-nélkül is elgyengülő érzés, a szabad mozgás, mint már más téreken időt, a bürokratiai gyámság kényelmét az önkormányzás (selfgovernement) fáradságainak tegyük elébe.

Németország falúiban és községeiben iskolai ügyekben a bürokratismus gyümölcseit már elég drágán fizették, mintsem hogy azok az Istenről adott természetérzéket meg ne tudták volna, miszerint legdrágább kincsök igazgatását saját kezeikbe vegyék.

Hazánkban mire fejlődik a nevelés és tanítási ügy, mely 48 után egyharlan haladásra tett a népnevelés és tanítás mezején, eleve meg nem jósolhatjuk. Egyedüli óhajtásunk az, hogy az nemzeti jellemben és valláserkölcsi érdemben történjék, mert különben hazánk a régi Rómaként ledöl a rabigába görbed.

Nagyszászvros.
lev. tag.

az által, hogy a természetszerűségnek elsőbbséget adott záptolójára írja, s egy keresztes háborúra szokat ellen a szív és lélek élesen fenyegető ellenségeket hívja fel. Szánnos próféciás, mint rokon intézeti alapítói, sajátságos felfogásban szolgálnak e feladatnak, Fragg Wolfenbüttelben, Campe Hamburgban, Salis Grambünden, Salzmann Schnepfenthalban. Ekként a 18-ik század második felében a fennálló nyilvánnyos iskolákhoz jótban hozzá férnek, és egy reactionak üdvös állapotába nyomulnak, ép a nevelészeti véleményt ~~egy csapt~~ eddig ismeretlen mozgásba és fermentumba hozzák.

Az új intézetek a halai árvaház kivételével, összesen a száraz Közép és felső körébe tartoznak. De a népiskolát sem ~~egészen~~ ~~egészen~~ ~~egészen~~ érintetlenül. Egyes mintakerek szabad működését. ~~és terén~~ ~~és terén~~ ~~és terén~~ ~~és terén~~. Herbig magdeburgi lelkésznek (halberstädti hercegségben) tulajdon üdvös intézete és Rochownak igazi népies Reckahni intézete 18-ik század iskolatörténetében világító pontok, melyekből az áldás szerintük messze kisugárzott.

A katholikus iskolaügyben is hasonló haladás mutatkozott. Az iskolai reformok a porosz Sleziában, Csehország és Ausztriában egyes iskolákból s két férfiúról eredtek. Minckert, Felbiger a sagani apát és Hindermann kaplicai dékán egyesített munkás. saját felügyeletükre bízott népiskolára, ez mindaddig mint magán intézet jelent meg, míg a reform ságuk körébe szorították. De hogy itt mi jön különösen tárgyalásba, az Felbigernek, kitől Ausztria tartományokban az egész iskolai reform-mozgás eredett, saját visszonylása volt Hecker é. Hähn művéhez, melynek működése, tervébe ő 1792-ben incognito-ban engedte magát beavatni. —

De a szabad teremtmények sorai az evang. iskola terén még semmi ellenre sem végződött be. Míg a német tartományokban egy igazi szellemművelődésre képzelt generatio az új iskola eszmény további megvalósítására aránylagosan kevés erélyt mutatott, annyira, hogy a tartományok nagy részeiben az elsőrangú magvakból egyetlen egy szem sem vert gyökeret: addig az ügyesek túlsó részén született egy nagy férfiu, ki a gondviselés által kiválasztatott, hogy az üresen iskolaügy reformátorává legyen. Az ifjú tem növelde, darára organisatiója és igazgatása hiányainak, intézetté lőn, melyből tanynövelde egész sora támadott. S ha mindjárt ezekközül már sokakra nézve a jelen század első felében az éra le is folyt: mégis mindig elismerendik a történeti lapok annak magasztos becsét, hogy azok a német iskola fejlődésében a fölélesztett nevelészeti érdekek sugaraira gyújtópontok valának.

Franke stg. Hz

Francke Ag H-nál kezdő összes reform mozgalmak, – magok a látszat szerint kevesbé vallásos philanthropicus nézeteket sem véve ki – az egyházi reformatióval legbensőbb összefüggésben állanak, E- zen mozgalmak együttesen az egyéniség szellemi megszabadításának épen úgy az evangelmi, mint a nemesb czélra irányozvák. A történelem ezt egyiránt a legújabb reformmozgalmaiban úgy mint a görög remekszabályok által elősegített küzdelmekben, mint a felsőbb iskolaügy új szervezésére kísérletekben, melyek körül sem az elsők, sem az utolsók bevégzésekül nem tekinthetők, a már rejtekben felvő fonalakat, melyet Pestalozziig, sőt még tovább visszafelé a reformatio idejéig vezetnek, felsüti. Es minthogy az iskola egyenlő elvből az egyház új életet, de egyszersmind, az igazgatóságot tekintve, az egyház sorsát sajátszerű, úgy a várakozás is közel van, miszerint az egyház küzdelme egyházai igazgatósággal következésében az iskola terén is helyet foglaland. Egy ilyetén küzdelem jogosultsága maga vizsgálja a praxikai nevelésnek. Hogy pedig neki a történelem szolgáljon (II§. 13 l.), az utóbbi követelésnek hódol meg, hogy felvilágosuljon az iskolai igazgatóságra vonatkozva a történetre tekintetek előterjesztésében, nemcsak törvényszerűsége, hanem erélyszerűsége felől is. Ehez mérve a történeti előterjesztés három mozzanatra különös fényt vet és pedig az államhatalom érdekére iskolaügyben, erélyére, s működőségére.

Most már nem tagadhatni s a részrehajlatlan történetiráson azt igazságosan adja elő, hogy a világi hatalom, melyre az iskola, mint egy uratlan tartomány visszaesett, e provinciát, akár mily oknál fogva, látható érdekkel s nem ritkán a legnagyobb tökezűséggel igazgatta. Egy igazi határozott mérvet találunk az igazgatóság érzületének igazsága és hatályosságára nézve az ifjúság képzésére iránt azon módon, miként bányának szabad tanintézetekkel, és az ez irányban működő egyénekkel. A Franckeféle paedagogium segélyezése, és az I. porosz Frigyes által tett árva-intézet megalapítása Hecker, mint reáliskolájának I. Frigyes Vilmos általi hatalmas gyámolítása, Basedow philantropiájának a nemes szívű dessaui Lipót általi nagyszerű segélyezése, ama szép reményt, melyet III Frigyes Vilmos (porosz) a feledhetlen emlékű Zedlitz minister által előbb a két emberbarátot Herbing és Rochowban, azután Pestalozziban ideáljai és szellemében működő egyes intézetek és személyek iránt kinyilvánított, elhelyt mindannyi bepézlő jelnek. A Kosmopolitikus osztrák birodalom sem szükölködik hasonló bizonyítványok nélkül, – hazánkat illetőleg sem

illetőleg sem.

Igen hozzáknak kellene lennünk, ha honunkban az iskolák jövőjét, egyházi férfiakban úgy mint világiakban felsorolnunk ellehetne. E részt az egyházi rendek érdemén utalom olvasóinkat az „Egyházi Rend érdeme Magyarország történetében (Bauer János) czímű munkájára. A világi főurak nevei honunk iskolaügyben tanúsított buzgóságaik és bőkezűségeik által. — Egyházy — Desewffy — Ujfalussy — Miskolczy — Kubinyi — Dániel — Szelepcsényi — Matyasóvszky — Orlokonics stb. minden egyházi főnyelvtudósok a tanulás terén mind gymnasiumok alapítói —

Felbigernek tiszteletteljes meghívása Mária Terézia által, az ugyanezen nagy fejedelemnő által a kis körben működő Kindermannak Simonidesz elismerésére, kit a későbbi történelem mint Schulsein elő névvel megnemesített pádagogot hozza fel. Ebből ilyenén tényekből következtetnek még ide.

Honunkból jelenítélyek a buzgalom és erélyről tanúskodó adatokat az iskolai igazgatás közelebbi illetőleg és ez a második mozzanat. A buzgalom ugyanis oly nagy volt, hogy a centralisatio veszélye csak nem igen is hamar bekövetkezett még pedig a kisebb területeken úgy mint a nagyobbon. Legyen erre elég egy pár példa a porosz és osztrák történelemből. Porosz országban I. Frigyes, ki Halleban egyetemet és tudományos akademiát alapított, a felsőbb tanügyet is magára vállalta, alapított gymnásiumokat Frankfurtban, Königsberg, Halle és Berlinben s egy népiskolákat illető látogatási rendeletet bocsátott ki 1710-ben; utóda I. Frigyes Vilmos mindjárt kormánya első évében 1713-ki october 29-kén kihirdeté az „Evangelisch-reformirte Inspections-Presbyterial-Classical-Gymnasien und Schulordnungot, az utolsó részt „zu einem ewig währenden pragmatischen Gesetze", 1715–1738 évek közt alig van egy egy év, mely iskola rendelet által nem lenne megjelölve. Frigyes (Nagy) elődjei által az iskolai ügyben kiadott parancsolat mindjárt kormánya kezdetén nemcsak mint helyben hagyta, hanem a tanügy centralisatiójában még jelentékeny haladást is tett a protestans és katholikus közönséget érdeklő „General-Land-Schul-Reglement" czím alatt 1763-ki augustus 12-ről szóló rendelet által, melyhez a római katholikusok szára Mária Sexiai hercegség és a Glatz grófság helységeiben 1765-ben s még több körleveleket és rendeleteket függesztett kiegészítésül. A centralisatiót II. Frigyes Vilmos végezte be, ki a főiskolai collegium megalapításában 1787-ki február 22-kén kiadott paranes által minden iskolát, felső és alsóbbat, tudós és népiskolákat egyedül a fejedelemtől függő hatóság alá helyezte s 1794-iki február 5-kén kelt kihirdetés által az egész tanügy felett egy szerfeletti törvényszolgálatszári rendszert állított fel. Ez ilyetén iskolai igazgatóságok ez említett rendeletvényeket majd fogyatkában

majd

majd szelidebben kezelték. Többször bizalmatlanság támadt, annyira, hogy épen azért egy új „okvetési törvényes" utáni vágynak kelle már évfolytán növekednie. Azonban a ladenbergi ministeriumnak az ehez képesten elömunkálatokhoz nem vala szabad elérzékenyíteni, Kaumer úr állítván, „miszerint gyakorlati szükségben nem fordul elő, egy általános okvetési törvényre különösen siettetni. Ja remények még ma sem ülyesztenek. –

A fejlődések a különben lényegesen különböző Ausztriában igen hasonlók. Mária Terézia jelelte ki a nevezetes tanreformok kezdetét. Az, ez ügyben legelső rendelete igazolta a Clerus igényeit. Mintegy 0 1774-ki december 6-kán kelt rendelet „allgemeine Schulordnung für die deutschen Normal- und Trivialschulen im sämmtlichen kk. Erblän-dern" ezen alapos tartalmú körre, melyben a lelkészeket az iskolai felügyeletre utalja, szerzetes rendfőnökeinek a fejedelmi szigorabbnak utasítás alatt szigorúan meghagyja, miszerint a rendeletnek készséggel engedelmeskedjenek, különben a legfelsőbb leggyelmet kor-vakarandják, „Unser Hinweisung auf die Landesfürstliche Machtvollkommenheit streng bedeuten, ihrer Anordnung ohne Widerrede Folge zu leisten, widrigenfalls sie die höchste Ungnade zu gewärtigen hätten", minden papról, ki lelkészséggel egybekapcsolt prebendát (egyházi adomány) elnyerni óhajtott, nevelő-szeri képességéről, mint mellőzhetlen föltétele, igazolás tövével, meggaranirolja egyszersmind a tanácsnak egyes polgárok által is felügyeltetni. II József Császár, miként ő főurasságának határos érzésével bírt, ugyan ezen elven önfejüleg tovább haladott. –

Elégedjünk meg e kevés példával, hogy az iskolai igazgatás-nál két főjogot megtevőségét bebizonyítni igyekezzünk, az érdeket s.i. és az erélyt. De a történet az ő nézpontja szerint minden esetre még egy harmadikat csatol hozzá, az igazgatás működőségét.

Nevezetes és meglepő tudósításokat vannak előttünk. Kívánja ilyen érdek, ilyen erély, ilyen erőszakolt fegyelemtekkor teljesítése mellett azt, hogy Ausztriában az említett iskolai rendelet után tizenkét évig nem sikerült, több mint fele az iskola körelemzett gyermekeknek az iskola jótékonyságában nem részesülte, s rendelet után húsz évre a népiskolák hanyatlása felett nyilvános panaszok emelkedtek! Poroszországban sem volt különben. Egy tiszteletes tanú Reseritz beszéli 1797-ben „Javított iskolákat falukon az én látkörömben keveset találtam." Azon kívül azon új iskolarendelet, mely kihirdettetett, a közönségre nézve a legalaposabb gyanunak lőn tárgya: a hivatalos jelentéseket, melyeket Falk Cultusminister tanácsos 1799-ben brandenburgi markgrófságban kibocsátott, rajzolák az iskolák állapotait, melyek tizenkétszeresen emlékeztetnek: poroszországról mitsem említve,

mely

it frabador válaszrani, csak hogy az - igen alázatosan - tanári vizsgálatot kiállották. Ez megnyugtatására a tárgyalás alatt ~~tárgyalás~~, ha az időközre tovább készünk, legyen az csak a jelen állapotok alapját ~~megvetési~~ vagy ha a sőkélerlenül maradt reformatio későbbi fölvételére a központokat kijelöljük.

A következett idők neveléspeni tartamukra nézve kevesbé gazdagok. Az akkori elemeinek könnyen folytathatók. Az állam iskolaigazgatóság azon időben legmagasb kifejezését Gothai herzeg Ernőben (Jámbor) találá, ki mint a harminczéves háború által kiskorúvá és vaddá törpült közönségnek atyai, valódi gyámnoka, vajtalan tartományában egy új iskolaügy teremtőjévé lön, a magán frabad neveléspeni működésre, nagy mintaképp tűnt fel Franke Ágostor Hermannban, jólleher a nagyalkormány fölött ellenére, közműködésre felhívott babona egy protestáns kedélyre valami hajborzasztó volt. A gyakorlati nevelés történetére - és pedig nem csupán amennyire az az iskolaügyet, hanem inkább a házi nevelést szemügyre, vette - ezen férfiunak föllépése egy jelentékeny korszakot képző esemény vala.

Tudniillik az iskolára új idő virrad, a frabad iskolák és az úgy nevezett intézetek ideje. Új neveléspeni eszmék akartak magoknak utat törni, önértelmileg egyes személyeket lepek meg, kik szolgálatuknak engedék át magokat. Ez az intézeteknek nagy, s általa nem eléggé becsülhető jelentősége; ezeknek köszönni a német iskolaügy kétségtelen nagyobb hatalmát minden többi tartományok felett. Körülbelül ugyanazon módon, - miként a magánintézetek intézetének mint alapfölvételnek a német egyetemi ügy éj kifejlődésére szervezetet nie kell.

A frabad iskolák sorát, mint már említők Franke A. H. intézetei nyitják meg. Az 1695-ik év első hét forintja a kezdet, melyből a helyi növények sajátszerű: az árvaház, a szegények háza, a paedagogium, e három alapítványokhoz tartozandók a polgári közönség iskolái és intézetei. A Franke németiskoláiban szemlélődések által felbátorítva Semmler Kr. tett kísérletet egy reáliskolára: mit Fleicher kedvezőtlen körülmények közt folytatván, oly szerencsés volt, hogy a bejött gyöndíjakból, frabad személyi collectákból és pedig gyűjtemények egy új iskola-házat épített a 1739-ben már használhatón. Akkoban a szellemet egy új erőszakolt mozgalma kerekedett felül. Mind kitörésre nyomult, anélkül, hogy tudták volna hová az eddigi szemlélő móddal. Basedow-féle Philanthropiájának megalapítása 1774-ben jele annak, hogy az örökhite és erkölcse elleni opposicio már határozott túltengésre vergődött. Iskolákra nézve az új pártnyert, mely sok tekintetben a legnemesebb érdekek ellen megveti az üdvös és sokáig működő befolyását az által

ist egy szép ész, mint Hoppe-nek első jeles műve mutatja — igen terjedelmes a feladata.

Különösen a reformatio kán a legnagyobb horderő az iskola sorára nézve is. A legtávolabbi vidékek a legellenségesebb körök vétetnek elő általok úgy mint egy megrendítő természeti esemény által, mely elől magát senki ki nem vonhatja. A mit a katholikus egyház valódi reformon kezdett, nézzen ő a mit a népiskola organisatiójára tett, azt ~~az egyház~~ a protestans mozgalmak idejére kelle visszavezetni. Mily érzelemben vették elő az alakulásokat a különböző oldalról, ~~mily~~ ~~a forrongást~~ ~~a reformatio~~, az a neveléstani vélemény különös vizsgálódásaira utal.

A forrongás idei nem fülelhetnek minden egyes főbűr téves véleményeket. A főpont főbűr annyira tévében volt magával az ellenséges egyház, miszerint daczára minden véres ellenszállásnak, kitelé mégis saját térölön kelle engedményeket adnia az új szellemnek. Oszvát Ferdinánd (I.) az egyház általi vallás tanításának visszaállítása körüli fáradozásai, melyekről Ranke állítja, (Pápste I. 327.) a katholikus iskolaügy körül érdemteljes XIII Gergely pápának nagyterű tevékenysége, II Fülöp spanyol királynak 1557-iki dec. 16. kelt egy ellenkárté kidolgozását „tévő" rendelete e szempontból fogandók fel. E nemű ~~vélemény~~ mint a neveléstani vélemény documentumai nem csekély becsűek, annál inkább, ha mint felvilágosítás és kiegészítemény az illető felső ~~állás~~ nyilt engedmény hozzá tétetnek, ~~hogy~~ az elsőnek „másodszorról" „mind eddig alkalmat". — A főpont főbűr Luther sem képzelkedett egy pillanatig sem, hogy az iskolák minden ára megújítandók, és pedig azért, hogy „mindnyájan segítve legyen, s mindenki az igazság megismerésére jusson.". Ez a tulajdonképi két kárét elé írt dőszónak nagy themája. De bármily távol van ő az ellenfél elvétől, hogy az egyes műveket ér, ő hogy az valamint egésze tette csak eszközül tekintendő az egyház és annak czéljára nézve, s ő oly igazolag tud a pápai állapotra ~~visszaemlékezni~~, az egyházban, hogy látszólag folynak szájából az ellenkező mondatok, miszerint az atyától a jogot megtagadja egy tanításra küldött gyermeket valami másra nevelendő mint p. papnak vagy tanítónak. Ezzel benső leg összefügg a fokszor visszatérő gondolat, hogy csak a „legügyesebbeket küldjük az iskolába". De most azon kérdés merül fel, kinek kötelessége kivátlag a régi iskolaépület kijavítása, vagy újnak felállítása és felszerelése? Ha e kérdésbe jönek leginkább a szülék. A közelség legközelebb áll hozzájok, mivel gyermekeiknek jobb nevelést nem hagyhatnak „és ha azután valaki ellenvetést tesz"

ez

ez ilyen mind a fiúknek szól, mi köze van hozzá az előljáróságnak? Luther így felel rá': „Tol mondják". De ha megtörténik, hogy a fiúk nem gondolkodnak az iskoláról — „a közember itt már sem cselekszik, nem is tehet, nem is akar, de nem is tud tenni." ki segíthetne gyorsabban, és jobban mint a fejedelmek és az urak? Várakozás is csalhat. Igaz ezeknek kellene tenni, de mikor azoknak egyéb teendőik vannak, sokkal kedvesebbek mint az iskola. És így alig marad más, mint az előljáróság, ennek kell szíven hordani ez ügyet. Sok ilyesféléket hord fel Luther, mit mi csak azért mellőzzünk; mert csak jium desideriumok valának, melyek ma is csak nehezen valósíttatnak.

A történelem azonban itt is más útra tereli az olvasót. Sőnér felkerülnek a fruktsig szülte állások, melyek az életkérdések eldöntését idézik elé. Valamint az egyház az ő saját organismusában tartósságot nem igen találni, hanem csak az uralkodó hatalmában, úgy az iskola is. De a történetírás itt több fontos pontot határoz meg s pontozóra venni kell és pedig legelőbb az iskolaigazgatás módját felvilágosító éreivel együtt.

Legfőbb úr az iskolák felett a világi kormány tulajdonva. Ez küldi a „parancsokat" mint p. János szájtz fejedelem a hitszónokok és lelkészekhez, a nemességhez, városi előljáróság- és községekhez, ő[illegible] rendeli a kath. egyház szinatának megelőzése után a hivatalos látogatásokat, ad Norgban az úgynevezett „látogatási cikkekben" instrukciókat, és így tovább. Már említettük, hogy a felvilágosító éro az ügy állásban fekszik. Igen is egy általános fruktségszülte állomás vala az egyház és iskolában. Szükség kényszerité a lelkészt Kisterjedelében üzni a lelkipásztorkodás, iskolai állomásokat betöltetlenül hagyni, vagy kézművesek által, kik az egyházi szolgálatot viselték, betölteni, sokszor tanító hiányában még magokra a plébanusokra is bízák az iskolákat: és ezt nem csupán falukon, hanem nagyobb városokra is, mint Strassburgban, tevék, hol egy gymnasiumi állomásra más városi zenészt is kelle meghívniok. Itt tehát gyors segély látszott kelleni, s természetes vala, hogy ott a hol gazdag donatiokat, a világi urakra szállott papi jószágok kincséből várnak, a legjobb és legnyomatékosb igazgatóság is kerestett alkalmaztatáss. Még több papi állomás is jött ilyféle helyzetbe. Az eddig helyzetlenül mellőzött forállásuakra éj semmit sem bíztak az iskolaügy irányába, még a városokról is tartottak az akkori ingadozatok és harczi kilátások, kétkedések és fogékonytalanságok miatt.

Ennek

Ennek kövekezésében merült fel harmadszor kereseulenül a vagy
azon kérdés, az iskola igazgatásának az világi uraságokra átruhá-
zása ~~oly~~ igazára ~~oly~~ szükséges vala-e? E kérdésre most tagadólag vá-
laszolunk. Maga Luther panaszkodott, hogy az uraságok a temp-
lom és iskola ápolására semmi időt sem fordítanak, Brenz 1526
talált uraságokra „melyek oly lelkiismeretlen megürültek, hiszen ter-
ménynyájuk őrzését alig bízták volna," az általános szükség Chur-
szász törvénykönyvben a bérlőknek azon szemrehányást tette, hogy
azok a tovagolókat és továszeinasokat" a plébánia talba szállítják.
Hányszor nem az iskolába. Másrészről könnyen megmutatható,
hogy a községek semmiesetre sem találhatnak fogékonytalanok-
nak az iskola jogos mélbrálására. Tizenöt száz gymnásium kö-
zül, melyek a tizenkettedik század végéig német földön plantál-
tattak, nagy részben a városok rovására vendők. Elég oknak
van annyanuciására, hogy azok még nagyobb tömegben részt ven-
dettek, ha jó móddal előtérbe vonattak volna.

Ezen előfölvétel még messzebb vezet egy negyedik ponthoz. Egye-
netben állíthatjuk, hogy az akkori iskola igazgatás az elterjedés
egyoldalúsága által egy jobb neveléstani nézetnek és az iskolaügy
felemelkedésének akadálya részivel. A fanatikus buzgóság - csak
nem monthatnók - a latin nyelv végett, mely a németnek egy mint
a magyarnak elnyomója volt, a magániskolák iránti ellenszenv -
mindez, ha nem világosan is, de bizonyosan élénken, önkénytül
és nyomásul találtatott föl, tehát, elvekintve attól, hogy a kép-
zés népszerű forrásainak száma ejen ugyanezen rendszabályok által,
megkevesbíttetett, nem volt alkalmas arra, hogy neveléstani nyom-
tháiat plántáljanak, vagy fentartsanak. - Ejen ezek a termé-
szetes következményei az egész viszony természetlenségének. A világi
hatalom, ha a tartósságra többet akar tenni mint védeni, ha a
művelés alá vett földet egyszersmind maga is feldolgozni és meg-
munkálni akarja, mitsem tehet mást, mint ugyanazt kiszúrni
és megrontani. Ekkint sokszor elég igazságos volt a német e-
vang. iskolának úgy mint az egyháznak a következő századok-
ban, hogy az idők szükségletre által akkor megegyengetett és ké-
sőbben ~~mint sorban~~ megújító elintézett beosztás miatt az állam intézetet
szervezésre és gépiességében panaszt emeltek.

Itt ismét a különleges történelemre vannak szánva feladata-
ink. A viszonyok nevezetes sarkadása jellemzi azon időket. Csak
a helyi történetek deríthetik ezeket igazán napfényre. Így van a fehér-
gyelés, t. i. majd a keri, majd a havi áinézés, jelvig leginkább a tel-
kekzetekre bízva, de ez csak a látogatási bizottmányban, mely ismét
papi tagokon kívül nemeseket és városmagistratusi személyeket fog-
lal magában: ekkint sok községnek joga volt tanítóit szabadon választ

is szabadon választani, csak hogy az – igen alázatosan – tanári vizsgálatot kiállják. Ez megintalmazza a törvényeket faraidságát ~~tűrő~~, ha ez időközönél tovább késünk, legyen az bárcsak a jelen állapotok alapján ~~vetett~~ vagy ha a tökéletlenül maradt reformatio későbbi fölvételét a központokat kijelöljük.

A következett idők neveléseni tartamukra nézve terhesbé gazdagok. Az akkori elmenének könnyen folytathatók. Az állam iskolaigazgatóság akkor időben legmagasb kifejezéséről Gothai herczeg Ernőben (Jámbor) találá, ki mint a harminczéves háború által kiskorúvá és vaddá törpült közönségnek atyai, valódi gyámnoka, szigetlen tartományában egy új iskolaügy szerencsés lön, a magán szabad neveléseni működése, nagy mintaképe tűnt fel Franke Ágostos Hermannban, jólleher a nagy alkormány fölötte ~~[illegible]~~ mellett, közműködésére felhívott babona egy protestáns kedélyre valami hajborzasztó volt. A gyakorlati nevelés történetére – és pedig nem csupán amennyire az az iskolaügyet, hanem inkább a házi nevelés szemügyre, ~~[illegible]~~ – ezen férfiunak föllépése egy jelentékeny korszakot képző ~~történemény~~ esemény vala.

vette

Tudniillik az iskolára új idő virradt, a szabad iskolák és az úgy nevezett intézetek ideje. Új neveléseni elvek akartak magoknak utat törni, önértelmileg egyes személyeket lepnek meg, kik szolgálatuknak engedék át magokat. Ez az intézeteknek nagy, s általok nem eléggé betsülhető jelentőségét, ezeknek köszöni a német iskolaügy kitűnőleg nagyobb hatalmát minden többi tartományok fölött körülbelül ugyanazon módon, – miként a magánzatoknak intézetének mint alapfölvételnek a német egyetemi ügy ép kifejlődésére szervezetten nie kell.

A szabad iskolák sorát, mint már említők Franke A. H. intézetei nyitják meg. Az 1695-ik év első ére formája a kezdet, melyből a helyi növények saját kor: ~~[illegible]~~, az árvaház, a szegények háza, a paedagogium, e halai alapítványokhoz tartozandók a polgári közönség iskolái és intézetei. A Franke németiskoláibani szemlélődések által felbátorítva Semmler Kr. ter kísérletet egy reáliskolára: mit Fleckeisen kedvezőbb körülmények közt folytatva, oly szerencsés volt, hogy a bejött gyöndíjakból, szabad személyi collectak és pedig gyűjtemények egy új iskola-házat épített 1739-ben már használhatóan. Azonban a szellemek egy új erőszakolt mozgalma kerekedett felül. Mint kitörésre nyomult, anélkül, hogy tudták volna hová az eddigi szemlélő módon. Basedow-féle Philanthropiájának megalapítása 1774-ben jele annak, hogy az örökítése és erkölcsre elleni opposicio már határozott túltúlyra vergődött. Iskolákra nézve az új párt nyert, mely sok tekintetben a legnemesebb érdekek ellen megveti az üdvös és sokáig működő befolyását

az által

alatt egymás után alapíttatnak ~~meg~~ s azokhoz tartozó tanonczok. Kal[ó]~~fabdátorrendek~~ áldozattal.

Jelentékeny átalakokról hozandnak majdan a közel következő századok történetei tudósítást, ~~századok iskolákban~~ müncver és vissramenésről, még a tomba tömegek egy új hatalmas erő által történ-telen felzavartatnak. Ezen erő Nagy Károly császár volt.

A practikai nevelésnek történetére nézve e nagy császárról jegyeznek meg rendeletek, melyek minden püspökkel és Kolostorral közöltetnek; a 801–809 évekből fenálló hat erélyes rendelet azért fontos, mintsem hogy ezek az anyanyelvre, mint az iskolai oktatás nélkülözhetlen tárgyát, rendelék; mintsem hogy továbbá azok az oktatásnak valódi reformátori szellemben a bibliában kit alapjául állítják, mint hogy ezek nem csupán a papokra vagy kizárólag az előkelők és tudósokra követelik az olyatén oktatás áldásait, végre — gyakorlatilag igen fontos mozzanat — mintsem hogy azok a császárt mint legfőbb urat és gyámot minden életkörök fölött, az egyházat sem véve ki, olyanúl megerősítik.

Mikép volt lehetséges ez utóbbi, azt csak abból érthetjük meg, hogy akkor az egyház, ha mindjárt nem vala is tehetetlen, ~~sőt~~ legalább nem volt eléggé erős arra, hogy védőt ne szükségelt volna, hogy az ifjan azért saját rendeletei által — mint a mainzi, friauli, rheimsi és toursi 813 évben tartott gyülekezetek után — az akkori hatalmas gyámmolok nézeteihez csatlakozott. A történelem több püspököt említ, kik Nagy Károly tervei iránt nagy buzgalommal viseltetnek, mint Saribald a tüzetiek és Theodulph az orleansi püspökök, kik megyéik lelkészeinek megparancsolák, hogy minden város és falubar a kisdedek oktatására iskolákat szervezzenek és az önkényes szeretetadományokkal, melyeket nekik azokért hozandnak, megelégedjenek. De mind ez csakhamar megváltozott.

Már a század vége felé hangos panaszok emelkednek, hogy a szentirási tudomány hanyatlik s a papságnak követelmények alább szállítattak; a szentgáli Kolostorban sem az apát sem a barátok írni nem tudtak. Nagy Károly teremtményei sarjadó többnyire művelteség-kedvelő urodai közül legtöbben elhajadoznak, tovább kevesen művelődnek. Szerencse, hogy több Kolostor és hozzájok tartozó iskolák, ban, melyek egyikében mint interiorban szerzetes, a másikban mint exteriorban világi jog és laicus tanított, s a Káptalanokban a hozzájok tartozó káptalan-iskolával együtt tudományos képzést, ha mindjárt kevés számmal is, örököltek. A nevelésnek képzelgés történelme elterjeszti a nevezetesb iskolák hosszú sorát képekben. Ilyen iskolák léteztek a legközelebbi századokban Rheims, Chartres, Bel-Normandiában, Párizs, – Metz, – Mainz, – Paderborn, – Hildesheim, – Brema, – Magdeburg, – Hamburg, – Braunschweig, – stb.

Gorka

Gal-, Hirschau,- Conveyban. Közülök több egyszersmind nagyszerű
ápolda volt szegényebb gyermekek részére, kik papi pályára szenvedni
akartak magokat. Hanem mi volt ez annyi szűrség pótolására? A
gyermekek túlnyomó nagy száma városok és falukban iskolakép-
zés nélkül marada. Miképp lehet ezt felfogni?

A dolog természetében feküszik. Iskolai telepítvény, melyet vala-
mely hatalom létesít be, csak ezzel állhat meg; a hatalom alább szál-
lása az iskolai ügyet is sújtja. A nagy császár mindenc elkövetett,
korbáccsal és éhséggel fenyítteté a törzsöket és ellenszegülőket, sőt
még a nőket is, és mégis, nagyis inkább, ezáltal különösen ezért nem
volt parancsának és törekvésének maradó eredménye. Egy más hata-
lom emelkedett föl nimsárt halála után. „A papiállam, vagy a ke-
resztényiség nagy morálprincipiumainak uralma az egyházi római
felfogásban mint egy tényegrelen dolog a valóság vad erőhatalma
ellen fen nem tarthatá." Ekkép nyer az egyház tekintély- és hata-
lomban. Ez azután az iskolák fölött egy hatalmat magához
ragadni. A hierarchiai rendszer pedig az akkori idők egész durva-
ságában mindenek előtt egy hatalmas válaszfalat kívánt a clerus
és világiak között, ugyanazon követelé és támogatá az elenkező
a művelség és műveletlenség között.

Hogy a hierarchia ezen elvhez a legközelebbi századokban egész a
reformatióig nevezetes következményekkel szorosan ragaszkodott,
egy pillanatig sem kétségbevonhatjuk, az igazságoselsmerés örömé nél-
kül, melyet az egyházi hatóságok és szerzetesrendek irányában sok
tekintetben hyes tanintézet akár külföldön, akár nálunk, akár hány
alapítására teremi szent Kötelesség. Nagy Alfrédnak gondjai és to-
vekvései is a népnevelésért ugyanazon okok miatt hajótörést
szenvedtek. Az elv érvényesítésére az alkalomnak sokáig kétsi nem
valtanácsos.

Tizenkettedik században egészen új erők ébredének az iskola kí-
vés kedvezményei fölött. A kerülések közepéből, melyekben tulajdon-
képen az iskolának vagy tájain vagy kiválólag természetes gyö-
kerei valának, a családból és községből hangok emelkedtek, melyek az
ifjúságnak jobb és tágabb oktatás követeltek. Néhutt sikerülone-
kik kerekestülhatni, mint londonban, hol már 1154 bán városi
iskola volt. Vagy olyan helyeken, hol világi jogot és védelmet
kölcsönözhettek, mint Hannoverában. De ha valahol, a
papság egy tanintézetnek, még a legrosszabbnak is birtokában volt
azt ellenzeni proktra egy másodiknak alapítását minden kigon-
dolható ürügyekkel. Neha elég volt pártütésre mondani ki egy ha-
ladó városra, mint 1272-ben Tournay püspöke által Ypern fölött,
vagy a pápa tekintélyére hivatkozni mint 1402-ben, midőn még
III. Bonifácz már rég folyamatban volt magán iskolák bezárását
elrendelé. De a városok ereje mindinkább növekedvén, különböző
tanintézetek egész hálója elterjedett németországban, franciaországban, angolországok fölött, leggyorsabban pedig északi németországban és német al-

fölött

földön. A most nevezett országokban tehát Kolostor és kápta-
ni iskolák mellett találtatnak plébánia és városi iskolák, iro-
da- és számolói iskolák a legcsodálatosb igazgatási formák mellett.-
A tanárok alkalmazása egy évi, vagy negyed felmondással, ezek-
beli felosztás, iskola-mester és legényeire, a középkori gondolatkör
természetes kinövései.

Ekként vertek tehát a fennálló Körnek a Kereszthadak által elő-
idézett felszabadítása és terjedésére Körülkerítésben új, életképes sphák
gyűlevet. Családok és iskolák megváltoztak, a nevelésnek igényei,
melyek mind e két életformára állítattak, másnak levének. Tu-
lajdonképi erőteljes növekedésre és valami különös haszonra senki
sem gondolhatott. Az egyetemeken, Paris, Oxford, Prága, Bécs és
Pécs és egyéb tudós intézetekben a tudomány találomindinkább meg-
ihlett piaristákat, de a tulajdonképi polgári állásban új nevelő és ok-
tató formák utáni szükségletre jobban felvigyázzal, mindemellett
még sem volt több egy homályos sejtelemnél, mely által egy jobb jövő
nemzedékének szelleme válaszolni.

A teljesülés ideje elközelgetett. Egy világos fény jött fel Olasz-
országban, hol a homok alatt még pislogó szikra hirtelen lángra
lobbant. A homály, mely a tudós iskolaügy felett rejlik, legalább
némerdonban ismertetésével; sejtél, miszerint az eddigi tanpálya-
ktben az ifjúságnak kenyér helyett köveket nyújtottak: egy új tavasz
ideje kezdődött, egy szellemi megifjulás, milyen még soha egyszer sem
sem vala. Miért épen csak Németországban, Németalföldön és Bri-
tanniában és nem az előbb oly fogékony Franciaországban? – A tör-
ténelem válaszra egyszerűen oda mutatkozik: miszerint Róma en-
gedve lényege vonásának, iskolaügyének szabad fejlődését már fel-
adta. Itt a Királyság Szép Fülöp alatt könnyen vette a dolgot,
midőn, az egyházi hatalom gyöngéit kapzsnára fordítva, az össze
tudós képzőintézetet, mint lényeges tényezőket, a mindenkori
nyilvánvaló vélemény képzésénél meghódítani kezdé, úgy, hogy
már XI Lajos alatt, körülbelül 1480-ban a meghódítás bevég-
zettnek akarták. Miként találhatott volna tehát helyet a megif-
julás, mely a Kormány irányzatával nem illett?

A német elemnek ellenben tárt szék a friss lég sokkal használ-
mint az előbbeni. Nem csupán új tanczélok, nem, egészen új iskolák
emelkedének leginkább egyes szellemüld ifjak által plántálva, s a
családok és községek népszava által fentartva. A történelem sok je-
les tanár és iskola nevét említi, Vessel és Hieronymféle iskolákat,
Hegius, Lang, Reuchlin, Dahlberg, Dringenberg s más tanárokat.
Emmerich, Münster, Augsburg, Schlettstadt és egyéb városokat;
a Monographiák a korszakból még sok új nevet, s még napfény-
re hoznak. Az úgynevezett „mozgó iskolák" is jelentékenyek,

mikenek

milyenek ma a fregedi tanyákon találkozók. Ha más az olasz vándor tanítóktól Malpaghino Gigranitól, da Barzizza Gáspárától és Chrysoloras Manuéltól kaptak, durvaságainak sok jele miatt, melyekkel terhelték, saját károkra megkülönböztetnek, mindamellett még is sokat tesznek arra, hogy az új eszmék, melyek még még nem épedtek, hasznából a vetőmaghoz, a nádékeken sfrozással.

Azontúl a 14s 15-dik századi egész művelődési áramlata, ha még oly tekintélyes vala is megjelenésével, s még oly eredménydús vala is további menetelével a család és iskola fejlődésére nézve, csak a relativ jelentőségét határozta, a reformáció talajára készítik. Csak a reformatio volt arra elkészülve, hogy a középkori neveléstannal a szakadást végrehajtsa és egy új iskola eszméjének kifejezést kölcsönözzön.

Az iskola lényege főleg világnézeti alapgondolatával semmi világ nem foglalkozott sem a keresztény világ ahoz, egész a 16-ik századig, szilárdan nem ragaszkodott a reformátorok biblia, ha nem találát is azt fel, mégis tiszta teljes világossággal és tekintetnélküli erélyel fejezték ki. Az iskolánál, mint különösen a nevelésnek ereje magában a gyermekben rejlik. Maga Luther és követői is elismerték, folytos könnyek között élünk mi vegek, ugymond, másképp mint hogy mi a fiaral nemzedéket várjuk, tanítsuk és neveljük? Lehetetlen, hogy az evangyelium nép önmagát tanítsa és tartsa. Azért parancsolá nekünk az Isten, kik vegek és tapasztalatlanok vagyunk, az a mi nekik jó, s igen nehéz számot kérend tőlünk azokért." És mivel a reformatorok itt összhangzásban valának, épen úgy az evangeliummal, mely mint isteni erő" mindenki elé lép, üdvözítve minden embert a ki benne hisz, mint a germán néppel, mely százados folytán, az ő, habár néha bizonyos mérvben lappangóvá lett alapvonását, az individualismust el nem veszette: azért talált szava hitelre korának tudatában. Ha a világi hatalom nem követelni a megrendült hierarchiának a pallost és börtönöt: akkor a nemet iskolát is másnak teendették. Bár mennyire a harcolók egyes esetekben jobb belátásuk mellett, s a magányosoknak úgy, mint a közösségeknek az iskolai berendezés végett szakadás áldozatokra kellett formaszerüleg kényszeritteniök: mindazáltal azon idők sok más jeléből, hogy a német iskolaügy arra zavar nélkül, egyedül Lübeck városa által kivivandó valódi keresztény elven, kifejlesztessen volna.

Egyedül ez alapon követhető és egyenlően gyarapítik az egyetemes, fiúgyermeket és leányt felkaroló keresztény népiskola, mintsem ugyanez — daczára csaknem egy századi szükséglet-ben szenvedett gyökeret verjen, tényleg az ő eredetét a reformatio idejéből kelle lehoznia. A practikai nevelés az történelmének

ez

sak, melyek a római államorganismusnak romlása s halála lettek.

Majd a germán törzsek ~~történelmünkben~~ jelennek meg a történelem színhelyén.)

Ezek elé kerülő feladat állíttatott ~~fel~~: „Először a megrombolt erő megújítását kellett teljesíteniök s a történelmi fellendülés képessége sebb természetesnek tetszett alkotniok, azután az eddigi fejlődés fel lemét magokba fúrniok és saját eszményi hajlamok és szükségle tökkel egyesíteniök. „Hogy e mozgalmaknak e kerülő ezél után a nevelés formákra is legnagyobb jelentőségűeknek kelle lenni, kézzel fogható.

A germán törzsek sajátságos dispositiókkal jelennek meg. Akár mily fukarok is egészben a közlétek, melyek a történet ellenséges kezei által hozattak, mindamellett még is, mivel művelt fellemek észleléseiu nyugszanak, becsesebbek. Minthogy azok sok más sajátságok közt egyéni szabadság szerint öntörvényű és az erkölcs komolyságát és tisztaságát mint a germán lény lényeges ismérveit állítják oda, a várakozásra felbátorítják, miszerint épen ezen a talajon szolgálnak a főformák, (a család és iskola) a nevelés más egész más és nemesebb módján.

És úgy van. Jó hosszú idő múlik ugyan el. Iskola és oktatás ra oly kevesen gondoltak, hogy nem csupán első időszakban, hanem még inkább az első három század lefolyása után volt fenyegetve a művelség. Mégis a népvándorlás hullámai a római művelség ültetvényeit kíméletlenül letarolták, sőt az azutáni szükségleti vég kép előbbe. A házi nevelést is romlás fenyegette. Mindazáltal a német törzsek az öldöklő háborúk kihívó példája által, mely háborúkat a veszélyt elismerő Róma vezette, hasonló vadságra ~~ragadtatni~~ engedék magokat elragadtatni: mégis a rómaiaknak a kegyetlenségben, alattomosságban és árulásban, ravaszság- és szószegésben tanulékony tanoncai ők levének; a családnak is mintegy be kellett magát ragadtatni az egyetemes zavar örvényébe, s az előbbi benső összhangzást szülék és gyermekek közt felzavarni.

Azonban nem sokára mutatkozott itt is a német természet ellenszívhatalansága. Ugyanez ~~nem~~ meg nem zavarta ~~meg~~ amaz átmeneti korszak kárttékony befolyásai által, kezdé felhasználni a nyers tapasztalatokat és egyszersmind azon érzéssel cselekvék, hogy az nak történeti hivatása nem a pusztítás, hanem a jelen képző elemek elsajátítása volt. Ekként messze kisugározhattak a romaiak és római papáról közöl sokan a legnagyobb tökéletességgel alapító képzőhelyeken, névszerint Galliában, mikénti nagyrészt erendben óvták meg már az első századokban a tudomány világát. Előlegezte ~~Galliának~~ ~~egyik~~ Galliának határait be negyedik század óta, a német elemnek még fogható oldalból, ~~a még eddig~~ idegenül maradt keresztényiség. De azután a közélethe is hatott a kolostorok által, melyek rövid idő a-

tatt

háború előzménye után, az athenei és jóniai iskolai rendszerre, sem azon fájdalmas óhajtásra okot nem adhat, hogy lehetséges volna a jóniai fiatalságot és fogékonyságot a doriai férfiasság és hűség-gel közösen egyesíteni.

Bár tekintetben hasonlóul, másban ismét lényegesen különböző-leg fejlődik Olaszországban a család és iskola. A régibb népek ugyan még mindig kevesebbé ismertek, s maradnak is ismeretlenek, sokat csak a római államokból való következtetésekből által tudhatunk meg. Így áll a dolog a legjelentékenyebb néppel, az Etruriakkal még tovább oly feltárdan, hogy azok a családokat s itt ismét kiválólag az anyákat tiszteletben tartják, „de a családnak belsejében egy mélyebb tekintetet venni, s magunknak a nemzetségek, früléc, gyermekek és családok viszonyairól alapos képzetet szerezni a reánk szállott ismeret szegénysége alig engedi meg. Ép így áll a dolog az iskolákkal, melyeknek szervezése és igazgatása fölött azonban ama fontos tétel oda állítható, hogy az aristokratiai szerkezet szelleme szerint felsőbb képzés csak a nép egy cse-kély kiválóbb részének engedtetett meg, s a nép az iskolák fölött u„ ralkodó gondolat szelleme szerint e felsőbb képzés is csak a vallásra és művészetre szorítatott.

Ellenben az ismeret ilyetén szükségében a tények bőségét nyújtja Róma és a romaiak története. Ismeretes azon mester mű, melyet ezen sajátlagosan feldíszített nép más téren mindenben, ami organi-sationak mondatik, bebizonyított. Ekként kell ugyanennek magát érvényesíteni önértkezőleg a nevelés formák bensejében is. És úgy van.

A három kör, család, iskola és állam Rómában is szünetlen vál-tozó határban állnak egymás között, de működésök határai szerint fixes tapinctan vagy világos törvények által szigorúan megha-tároztatnak. A család régi hagyomány szerint, s következtében az aristokra-tiai szellemnek, mely a társas élet első kezdetét egyenlőn áthatja, nagy tiszteletben állott, s még is kétsnek kellett lenni az államnak az az: a közjónak minden szükséges áldozatot hozni, még ember áldoza-tot is. Mert mikor az egyoldalú csodálkozásban sokszor eléggé megy, a család tényével pedig a kiáltó ellentétben álló ajaltatás hatályosabb, melyeket olykor nagyobbakat tűrt saját gyermekeik fölött? A különféle csoportozatok ezen pontban kevés eltérést mutatnak a véleményben. A különbsé-gek az első és utolsó idők közt csak abban rejlenek, hogy az utolsóban, a császárok idejében, az államnak törvények és rendeletekben kifejezett követelményei évről évre szaporodtak, s határukban mindamellett

megfogytak

megfogyatkozott, a helyett, hogy a köztársaság ifjú korában a szokás és nyilt nélkülözhetlen hatalma az szabályozatlanul kevés törvénynek az alkalmazás és érvény sphäráját rendkívülileg kitágította. A kulcs a különféle formákhoz, melyekben az állam mindenhatósága nyilatkozik, azon kerülő gondolatban rejlik, miszerint e négy eredeti természet hajlama józan reflexióra czélszerüen vezetve és ahoz mérve „itt a fogalmak hasznosan és erkölcsileg ugyanazon természetszükségességgel együvétesének mint Görögországban a szép és jó iránti fogalmak", és hogy a római társaság, mikéntt az ~~Görögben~~ magát ellenkezőleg eredetileg másnak képezte, ~~akarta~~ magát ugyanazon módon továbbra is megtartania kelle, ~~azért~~ hogy ~~azért~~ ilyen azért hatott vissza az egyesnek folyvonos fejlődése a társaság az életkörülre, melyekhez tartozott. Már a család megalapítása lépett elő mintjárt kezdetben a szaporodás érdekében mint sürgős társadalmi szükséglet. Ez értelemben mintjárt az első időkben a gazdagok közt azok tüntetnek ki, kiknek gyermekeik valának, s egyszersmind a tanácsban mint patres egyesülnek, később a nagy családú atyák az ostromzásnál előkelő szerepet foglalnak el, Augustus alatt törvényekkel kezdik ki mint a jus trium liberorum: ugyanazért az egyes férfiak a censorok által megkérdeztetnek, vajjon van-e felvőlk szerinti nő, kit szeretnének, és a nőtlenek azonnal gyalázattal vagy pénzbírsággal büntettetnek, vagy a harczban elsetteknek özvegyeikkel egybekötteténck. Így volt a család vezetése és nevelése is. Az anyai odaadás és atyai gondoskodás kitűnő példái mellett egyrészt a gyermeki ragaszkodás, más részt a hála érdekében a család részére és a szülék és gyermekek közti viszonyra felállá egy törvény, mely a katonai állam hidegvérüsége és edzettsége előmozdításához igen, de soha a családi kör neve és kedelyességéhez mérve nem volt. Az atyai ház olyan, mint egy államban a tartomány, vagy még inkább egy elem, melyben a nagyobb egész tükröződik. Valamint az egyes ember onyán az államhoxi szoros ragaszkodás által hitvi biztosnak lévelét, úgy a család is. E hit örökségül maradt nemzedékről nemzedékre még akkor is, midőn a politikai törvények társadalmivá levének s hasznos és gazdaságos, erkölcsi és erőbe fülyedtek. A szokások elenyésznek, a törvények és korlátok a házi nevelésre nézve is fraporodnak. „Még csak egy jelszó maradt fenn, mely ekként hangzik: egy örködjék, hogy a többi nyugodhassék."

Miféle viszonyban állának a római iskolák a család és államhoz, a fennemlített alapvonásokból könnyen levonhatjuk. A régi idők iskolákat nem ismertek, a társadalmi szükségletre kiterjedő ~~egyetlen~~ tudomány az anya vagy anya vagy magántanító által a ház belkörében közöltetett, később ilyetén magántanító több család gyermekeit egyesítve „fasásorokban" tanítá, vagy az urakon (in trium) a paedagogus vagy a vezető rabszolga, már nem onyán kiséröül,

hanem

megfogyatak, a helyett, hogy a közszabadság ifjú korában a szokás és nyilt nélemüty hatalma az szabályszerűtlen kevés törvénynek az alkalmazás és érvény sphárájára rendkivülileg kiágyitotta. A kulcs a különféle formákhoz, melyekben az állam mindenhatósága nyilatkozik, azon kevés gondolatban rejlik, miszerint e nép eredeti természet hajlama józan reflexióra ezélszerüen vezetni és ahoz mérve „itt a fogalmak haszonban és erkölcsileg ugyanazon természetszükségességgel együvétetnek mint Görögországban a szép és jó iránti fogalmak", és hogy a római társaság, mikéntt az Athenban magát Athenileg másra képezte, Rómában magát ugyanazon módra tovább és megtartania kelle, ~~ugyanúgy~~ ígyen azért hasott vissza az egyesnek folyvonos fejlődése az életkörülre, melyekhez tartozott. Már a család megalapitása ügyett elő minjárt kezdetben a szaporodás érdekében mint sürgető társadalmi szükséglet. Ez értelemben minjárt az első időkben a gazdagok közt azok tünteinek ki, kiknek gyermekeik valának, s egyszersmind a szónokban mint jeles egyenüleket. Később a nagy családu atyát az országnál előkelő szék foglalnak el, Augustus alatt törvényekben hozattak ki mint a jus trium liberorum: ugyanazért az egyes férfiak a censorok által megkérdeztettek, vajjon van-e felől szerinti nő, kit szerethetnek, s a nőtlenek azonnal gyalázattal vagy pénzbirsággal büntettetnek, vagy a harcban elsőbbeknek üzvegyeikkel egybekötteténck. Igy volt a család vezetése és nevelése is. Az anyai odaadás és atyai gondoskodás tiszteletre méltó példái mellett egyrészt a gyermeki ragaszkodás, más részt a hála érdekében a család vezetése s a szülék és gyermekek közti viszonyra fűződik egy törvény, mely a katonai állam hidegvérüsége s edzettsége elmozdításához igen, de soha a családi kör neve és kedelyességéhez mérve nem volt. Az atyai ház olyan, mint egy államban a tartomány, vagy még inkább egy elem, melyben a nagyobb egész tükröződik. Valamint az egyes ember önyán az államhozni szoros ragaszkodás által hitre biztosnak tetetik, úgy a család is. E hit örökségül maradt nemzedékről nemzedékre még akkor is, midőn a politikai törvények társadalmivá lettenek s haszon- és gazdaságnagy, érzület és erőbe sülyedtek. A szokások elenyésztek, a törvények és korlátok a házi nevelésre nézve is fogyoroddak „még csak egy jelszó maradt fenn, mely ekként hangzik: egy örködjék, hogy a többi nyugodhassék."

Miféle viszonyban állanak a római iskolák a család és államhoz, a fennemlitett alapvonásokból könnyen levonhatjuk. A régi időkben iskolákat nem ismertek, a társadalmi szükséglethez képest egy tudomány az atya vagy anya vagy magántanitó által a ház belkörében közöltetett, később ilyetén magántanitó több család gyermekeit egyesítve „fasásorokban" tanitta, vagy az urakon (in triviis) a paedagogus vagy a vezető rabszolga, már nem ezután kiséröül,

hanem

hanem tanítóul is használatott. Az első nagyobb iskola a második púnt háború ideje körül állíttatott a Sánta Spurius Carvilius által, ő tandíj is hozatott be. Mind ezen institutiokban az állam részt nem vett, ez csak főfelügyeletet gyakorolt s a mi nem tetszett, eltiltá — mint az ismert censori edictum 661-ben a rhetorok iskolája irányában megparancsolá. A köztársaság végével a tanítási szabadság is megszűnt. Caesar alatt megjelentek már az államiskolai ügyek első kezdeményezései. A szabad érdek az élet és az egészségek javára érvényesíthető tudási irányt hihalt, a fény és kéjvadászás lépett helyébe.

Épen úgy, mint itt az életformáknak, önérzelműleg a nevelészeti eleménynek is meg kellé változni. De a család és iskola természetében fekszik, hogy ez átalakítás lassan és reflexio nélkül a társadalmi élet másféle alkotásainak mintegy természetes következtetését előzze meg. Ehez mérve a practikai nevelészan kérdéseinek öszszefüggő nyomozásai keletkeznek előbb a virágzás ókora és a hanyatlás újkora közti határokon. Görögországban Plató jelöli meg egy — különben, mint már említők, kevéssé határos — theoriának kezdő pontját; Rómára nézve mint olyan tekintendő Cato. Mindkét nézet jellemző a tény, hogy az iskola ez idejének nevelészana mint főcélt a képzést tartja. Annyira elavultak az egigónok az atyákról, miszerint a hős idők ideáljából, jövőt az ἔργῃς ἔμεναι πρηκτῆρα τε ἔξοχον épen a nehéz fele veszett el.

Egészen hasonló eredményre talál a zsidó állapotok megfontolása. Itt is jelennek meg reflexiók család és iskolát fölött, de nem csupán e. zek, hanem magok a tanintézetek fölött is, de csak a bukás idejében. Számüzetés a család minden, volt nevelő és tanító; csak a Babylonból visszatérés után kerekedett a rabinusok tudományossága helyet őket működésökre és érvényesülésére nimbuszával körülövedzkedni, hogy a tanítás csakhamar vezető díjjá egész eddig hallatlan jelentőségre. Ilyen körben az üdvözítő Jeruzsálem jutottának előtt kevés. del gyermekek számára első nagyobb iskolát állított, csakhamar felütnek a tulajdonképi iskolaügy kezdeményei. Azon reményben élnek t. i. miszerint egy közös iskola szellemi közelítés által a feldúlt nemzeti épület egyesítő kerekévé tartható lesz. E hitből nőtt ki magát a nevezetes mondat: „minden várost, vagy helységet, hol iskola nincs, átok alá vetik, és ha ez mitsem használ, elpusztítják, mivel egy ilyen hely a rabbi mondásának hatását akadályozza: a gyermek szájából jövő gőz által tartatik fenn a világ."

A zsidó nemzet, daczára minden emberi erőlködésének, sorsát teljesedésében, a nagy népcsaládból elenyészett, s már azon nép közelében van, mely őrszágunknak a haláldöfést adta, ellenséges hatalmat számát.

Tak

A gyakorlati Nevelástan története.

Schlesszarota 1868. július 20-án.

Azon viszonyok közül, melyekről a gyakorlati nevelástan szól, a ház és iskola azok, melyekhez minden történelmi vizsgálódások csatlakoznak. Különösen a Keresztény világban többé vagy kevesebbé előtérbe lépő iskola történelmi kérdemény (problema) a legrégibb fogalmi kiterjedésben. Önértelemszerűleg minden fajú iskola lehet tárgya a történelmi vizsgálódásnak.

Az életforma, melyet a nevelési gyakorlat lényegileg meghatároz, eredetileg van megadva mint minden nevelésnek physikai fölvétele, t.i. az anya és anya által közösen felállított viszony. És így a nevelési élet viszonyok történelmi vizsgálódására a kiviteli pont könnyen feltalálható. De ~~a nevelés~~ gyakorlatában a való tező tényezőktől függő működésnek tágabb fölvevése a nevelés fogalmában van megállapítva, hogy az eredeti vezetők nem maradnak azon állapotban, miszerint új művelődési mozgalmakkal lépést tartsanak, s a gyermeket az új szükségleteknek megfelelőleg vezessék s ezt annál inkább, minthogy emberi viszonyok természete szerint a családok nagyobb számának a nevelésen kívül még egyéb életfeladatokat is kell megoldaniok. A munka felosztása tehát szükségeltetik. És minthogy a nevelési munkák egyike sem tűri úgy az elkülönözést mint az oktatás, ugyanazért keletkeznek az oktatás szükségességének javára intézkedések az az: iskolák. Az iskolák keletkezése különböző. Majd közvetlenül társulatok óhajtása által, majd a közszükséget megelőző tanító egyének, majd gyámsági hatalom, vagy más módok által keletkeznek. De mindig szükséges intézetek. E tényekben rejlik a practikai nevelástan történetének utalás, hogy mind a két tényezőnek a család és iskolának t.i. legfőbb feladatai folytatását ösztönözzék.

P Hol az iskola alapítványának szükségletét nem érzik, ott a nevelés a legalsóbb fokon áll.

P Hozzátalmad az úr, mint Guineában, hol a gyermekeit majmok nevelik; de a tudományosan nevelendő európainak azt kell állásfontjáig megfuvnia okvetlenül kell.

A gyakorlati nevelástan történetének tulajdonképi kezdő

kezdőpontját China képezi. China bizonyos formákba ala-
kuló családi neveléssel bír s legrégibb idők óta 500 év-
vel K.e. volt már iskola ügye. Az iskola amennyiben a
mennyiben az állam egy nagy családhoz hasonlítani akar,
család és államintézet egyszersmind, de igen hamar felve-
szi az egyszerű előfeltételnek jellemét jövedelmezőbb hivata-
lok helyett, mihelyt a fokonként egymást követő szoros vizs-
gálatok nyomásaikat érvényesíteni kezdik. Óta a történelem
a felügyeleti Követeléseket, ezen vizsgálatok anyagát illető-
leg, és a kínos formát, mely szerint a vizsgálandóknak egy
számos cellákból álló épületben falak és őrök közt legyen-
lete próbában kell dolgozniok, előterjeszteni; akkor ezen tu-
dósítás egészen magától, mintegy lecckévé válik: hogy a
szám és ~~jó~~ hűségen vizsgálatok a legerőteljesebb és csal-
hatlan eszközök arra, miszerint az ifjúságot szabad ér-
delektől, az iskolát nevelői tevékenységből, megitéljük.
A chinai család az államépület egész elintézésére szerint
sem képességet, sem függetlenséget, sem hatalmat vagy figyel-
met a gyermeki egyenidségre nem kívánhat.

A történelem különösen az ázsiai és afrikai művelt
népekről az azelőtti ellenzések nagyságánál meglepő ro-
konságot bizonyítand be azon elvekben, melyekre az is-
kola építve van. A szerencsés indus nép ~~nem~~ alapmon-
dásai- és törvényeiben elismeri az emberi élet legfőbb fel-
adatait akképen, hogy a Kereszténység művelt nép kiképzett
öntudatra jobb kifejezés nem teremtheretett s mégis a
Kaszták Követelései által gyermekei oktatása fölött a ja-
pok főgyámnokságát rendelteri el. A perzsák hasonló
módon vezettetik az állam által, mely egyenes kény-
uri meghódolását az uralkodó alatt követeli, az ifjú-
ságot hét évtől fogva nyilvános intézetbe a családról el-
vonja. Az egyptomi, jóllehet az oktatási rendszer i-
dők folytával épen e népnél többször megváltozott, sza-
badabb képzést biztosit néhány előkelőnek a tudomá-
nyos tanulmányok nemes gyümölcsei, melyek által lő-
vel az ország kitűnővé lőn — mint Plato mondja — s
az ifjúságnak sem főleg a népnek neveléséről áldás forrását
nem levének.

A főelvekbeni rokonságból következtetven öszhang-
zó következményeket vonatkozva az iskolák ál-
lására. A fentartási és felvezetés a hatalom dolga, mely-

nek

nek az iskola szolgál, t. i. politikai vagy egyházi hata-
tomnak. A tanárok jelentősége ~~mongo~~ is attól függése-
lexeiek: amaz államok itt több természetes conse-
quentiákat mutatnak, mint a modern államok, melyek
a befolyásos hivatalok akármelyikének tekintélyét mé-
lyen lesüllyesztették. Valamint Chinában az atyában
a csapár tiszteletik, úgy az atya a tanítóban. A köve-
telmény „azt, akit egyszer tanítónak elismernek, e-
gész életen át mint atyát kell tisztelni" közmondás-
sá vált. Igen is, Indiában a tanító a családnak legköz-
vetlenebb közelébe lép a főközeliségül téveik Menu
rendeléseiben, „a fiú, természetes és szellemi atyjával
legviszonylagosabb szellemében bánjék." Egészen összhangzólag
szól a közeliségben Zend-Avestában.

Nevezetes formákat ajánl a heller tartomány neve-
lési viszonyai tekintetében. Mind a két főviszony, a csa-
ládi és iskola, itt is talál vizsgálódásra; csak egy fölü-
letes elmélkedés maga gondolhatna a családi nevelés és
gyermeki egyéniség végképi lemondására. Ez tartja a
Romoly dorisi törzs alapelvül szilárdabban mint bármely
más, hogy semmi egyes ne legyen önmagáért, hanem minden
az egészben találja fel czéljait. S mégis, mint
Plutarchból tudjuk - nemcsak az első hétéves évbeni ne-
velés megszentelt szokás által egészen a családra van
bízva, úgy, hogy a gyermek kereplő" feltalálására a
komoly Archytásnak diecesisül számíttatott be, és a
gyermekeivel vesszőparipán lovagló Agesilaus Király
a váratlanúl belépő" látogatónál annak későbbi saját
tapasztalatára hivatkozhatik: hanem sokagyú elbe-
szélésében is, melyben anyától felnőtt fiaikról
vonatkozások rajzolnának, kétségtelen bizonyság
tétetett le a házi befolyásoknak a nyilvános nevelés
mellett folyton működő" szellemi hatalmáról. Ezé-
ban a tér a családra nézve még nagyobb: a gyerme-
ket tizenhét éves korukig a házban tartózkodnak, sőt
még későbben is, egyetlenre a tanulóknak egyike marad ve-
zetőül. Az alkotmány által hozott közneveléshez szabá-
lyok annál értékesebbek, s az egyének, kikre az iskola
és életrend formáinak fentartása bizatott, különös tekin-
télylyel vannak felruházva.

L. Kölz

E kölcsönös viszony a család és iskola közt megvan Attikában is, daczára annak, hogy ellentétben áll a jóniai-attikai úgy a dóriaihoz. A család már régi időben más volt, minthogy a viszony is más vala a férj és nő között. Míg Spártában az atyjokat a férj az ókellemi jelentékeny úrnő (δέσποινα) névvel nevezé, úgy, hogy a perde felfogás a spártaiakat (mintegy nejeik igája alatt áltva gúnyolható: a jóniai törzs az ázsiai jönek fogását elfogadó, mely szerint a nő férjét nevén nem, hanem csak úr-nak nevezheté. És ha még hozzá tesszük, hogy mint nevelőnőt az első öt vagy hét évre lajkának vagy agalónőnek nevezék a nővel czusai nemtelen s már szolgálatra képtelen rabszolgák, mint úgy nevezett pädagogok, felügyelőkül rendeltetnek: akkor kedvező következtetést ígen nem húzhatni attheniben még nem igen ismert családi nevelés hatályossá gára. Azonban egyrészt Solon törvényei egész sora és az Areopág institutiója, a kegyeletre, és pedig mind a kétfelé kegyeletére, mind a család nélkülözhetlen alapjára, másrészt felfogódzik Aristophanesnek az idő romlása fölötti méltó panaszaira, és különösen a valódi gyermeki viszonyainak felbomlása fölötti, azon előfeltételre, hogy ugyanannak előbb éjszakban megkell maradnia. Szorosló e viszony az iskolával és ennek viszonyaival a családhoz. Daczára annak, hogy az összes tanintézetek magánvállalatok s hogy minden látszat szerint a jobb intézetek magas tiszteletdíj mellett csak a vagyonosabbaknak megközelíthetők, az iskola oly hatalom, melynek minden polgár alá veti magát, nem csupán azért, mivel Solon törvényei minden polgárt kötelesznek gyermekeik testi és szellemi kiképzéséről gondoskodni, s a szülék, kik ezt elhanyagolták gyermekeik hálájára az igényt elveszték, hanem inkább minthogy az önkénnyel tiszteletet felsőbb szellemi műveltség előtt az athenei bénynek második természetévé bír, és a tekintély az egyetemes formákra felügyelő személyekre a szokás — τὸ σύνηθες — hatalma által visszatett által.

Bensőleg a kijelelt pontok fölötti fenálló elmélkedés által mozog magában a történelmi neveléstan. Ezek egyenlőképen gyűjtik és értékesítik a régieknek a többi hellen törzsök és gyarmatok fölötti tudósításait, végére pedig az idők folytával beállott átalakításokat a család és iskolában s azoknak kölcsönös viszonyaitekintetbe veszik. Utóbbi tekintetben a történelem nem vethet árnyékot a nagy történetíró által a peloponnesusi háború

Főtisztelendő Titkár úr!

A tegnap birott három pálya-munka
bírálatával elkészültem s azokat
Sáhtal együtt ide küldeni.

Ez alkalommal tiszteletem főtisztelendőséged-
del, jeligéjével tegyenti: hol, vagy mene
barangolnia? „a gyakorlati levelezés története"
című értekezésemet, melyet két évvel ezelőtt
olvasott fel az akademiai heti ülésben? – Ha jó
az értekezés: adjátok ki; ha nem: küldjétek vissza –
s lépjünk két jobbat ha tud.

Többnyire kiválló tisztelettel vagyok

1870. Március 6.

Nagyhalmi
Lev. tag.

309
1870.

Főtisztelendő Úr!

Nagy Márton l. t. „A gyakorlati neveléstan története" cz. ér„ tekezésére Peregriny Elek l. t. által beadott bírálatot van szerencsém az értekezéssel együtt ide zárva átenni.

Pest 1870. március 26.

tisztelője

Arany János
főtitkár.

Főtiszt. Rónay Jázsinl oszt. titkár úrnak

Tekintetes titkár úr!

Újabban körültek azon hír alapján, hogy az Akadémia nagy gyűlése csak május hóban fog megtartatni s ennélfogva tagajánlatok március hó végéig elfogadtatnak: bátorkodtam a II osztály tagjául Dr Barsi Gyárfás urat ajánlani munkálatai jegyzékét ismertetvén mellékelvén.

A tekintetes titkár úrnak
Pesten 1870 március hó 22-én

megkülönböztetett tisztelettel

Egyúttal van szerencsém az állandó Stat. bizottság 1869-diki működését ábrázoló jelentésemet is ideterjeszteni.
Lásd ez 321. sz. a.

alázatos szolgája
Vukovics Sándor

Veszem 1870 márcz. 23.

320
1870.

II.

A Kelety Károly l.t.

Barsi Józsefet

244 szám.
ea

A magy. tud. Akademia
tiszteltt Elnökségének
Pesten.

Midőn vonatkozással a magyar tud. Akademiának f. évi Januar 31-én tartott összes üléséből 45. sz.a. kelt átiratára a m. kir. Kormány nevében köszönetemet fejezem ki azon készségért, melylyel az Akademia a birtokában levő Nagy-Károly-féle platina métert és kilogrammot az ország részére minden díj és feltétel nélkül átengedni szives volt, felkérem a t. Elnökséget, miszerint a mondott eszközöket Párisban fogana-tositandó összehasonlitásunk végett az általam megbizott Krnspér Antal és Szily Kálmán műegyetemi tanár uraknak térítvény mellett kiszolgáltatni szivesked jék.

Kelt Pesten 1870. Martiusho 23.

Eötvös

Érk. 1870. márcz. 24.

322
1870.

Kivonat

a math. és természettudományi osztály 1869. Julius 26-án tartott üléseinek jegyzőkönyvéből.

3. Ugyanezek az akadémia titkára részéről az 1869. marcz. 22-i összes ülésnek az Edt alapítványra nézve hozott végzését véleményadás végett.

Ezen végzésben az foglaltatik, hogy a math. és természettudományi osztályok ajánlatot tegyenek a felett: vajjon nem volna-e czélszerűbb s az akadémia czéljainak megfelelőbb, ha az akadémia főfelügyelete mellett a díjazandó növendékek kijelöléséről és felügyeletéről egyrészről az orvosi kar, más részről a mű-egyetem birnának meg.? – más részt felszólíttatnak a kettős osztály egyenkénti megvizsgálására és kivitelre nézve észrevételt kifejezni.

A mi az első kérdést illeti az értekezlet egyhangulag oda nyilatkozik, hogy nincs ok a pesti egyetemet vagy a budai polytechnikumot szélesebb fel a díjazandó növendékek kijelölésére vagy felügyeletre, tekintetben hogy a két főtanodában a végrendelet értelmében nem Pesten vagy Budán jár, hanem Bécsben, Zürichben s a t.; itt az értekezlet nem eljárást ajánlja, a mely hasonló esetben a nevezett két főtanintézet által követtetik s. t. i. az ösztöndíjasnak magának kell gondoskodni, hogy kutatásáról tellő bizonyítványt szerezzen s azt a kívántatik bekűldje.

A gyakorlati megindításra nézve az értekezlet véleménye oda megy ki, hogy a pályázat az Edt- és Holtzer-féle ösztöndíjakra mindig első felére (1–15-ig) volna kiirandó, mert ilyenkor minden magasabb intézetnél kiadatnak a szükségelt okmányok, melyek a folyamodáshoz megkívántatnak.

A folyamodások az akadémiához volnának beküldendők.

Az eljárás egyszerűsítésére és a kitűzés megkönnyítésére az összes ülés által meghatározott két tagú bizottságra nézve az értekezlet véleménye az, hogy ezeket elég legyen az összes ülésnek csupán bejelenteni, anélkül hogy előbb még annak jóváhagyása volna bevárandó, mi csak formai kiegészítése volna a dolognak.

Végre a későbbi vezetéssel megbízott úgy a mathematikai mint a természettudományi osztály részéről

megválasztott három tagu bizottságra nézve az előterjesztett ügyben eleget lesz, hogy az ősztönélyi kezelésiről az Akademiának jegyzőkönyvileg tegyen jelentést.

324

1870.

Alapító. bizottság

Nagymélóságu Nagy ur Királyi Miniszter, ur Gudor
Sárosvgi Elnök ur.

Véka Kövesligeti Rom: Kath: Uraság Oskolai ügyvéd,
és Munkácsi Lakos 1868 Dec 16a elhatván, meg
enlelésre begyüdésében, a M. Gudori Sárosi
végrül mivégből begyüdésének egy példá
nyát is, tudomás végül véges, ezen alkalmat meg
jegyzéssel rekesztem ide; mikben

a) Ezen begyüdésnek ódázója, Boreg
megye Közönsége ez beröse

b) Akkor tartozik, melly el nagyás Munkácsi
Városának adóinak nevét, köz elébb. Widban,
még élesében lefutásra, és jelenben sem ö Munkácsi
Városának, sem az ott semmivel nem tartozik

c) A Munkácsi épületek tűz ellen biztosítás
va vannak 1869 Dec 14el napjáig, — tsak a
Városi Helységé kerületében lesz, tsekely je
lentőségü épület nem volt még eddig biztosítva
ők, de a napokbe ezt is biztosítani fogják

Mely alkalmatos jelentésem utáni, meg
különbözésem tiszteletével maradok

Kis Munkácsban Aprilis 8. 1869

Nagymélóságodnak

alázatos szolgája
Pecsey György
begyüdés elnök helyettese

335/3. Veszem 1864 ápr. 29.

A Lapicz bánatnáj

A Kaszéna

4992 szám. —

Gróf Tappenheim Sándor cs. kir. tábornok néhai
ifjú b. Bajzáth ásvány gyüjteményét, az 1. alá zárt levélben
valamely hazai intézetnek vételre ajánlván, a köze-
lebbi felvilágosításokat illetőleg Rudnyánszky Ferenc
pesti ügyvédre itélt. —

1. dr.

Mielőtt ajánlattevőnek erre, a hazai tanintézetek
és a m. n. muzeum nevében válaszolnék el nem
mulaszthatám ez ajánlatra a tekintetes Aka-
démia tiszteli Elnökség figyelmét azon megjegy-
zéssel irányozni, hogy amennyiben a gyüjteményt
a Akadémia érdemlőleg részére nézve megszerez-
ni kívánná, e részben magát az ajánlattevővel,
vagy megbizott ügyvédjével érintkezésbe lenni, —
más esetben pedig Gróf Tappenheim levelét, saját
nagybecsü véleményének kizlése végett vissza-kül-
gáltatni méltóztassék, hogy a Gróf-hoz intézendő
válaszomban a Tekintetes Akadémia néze-
nek is tolmácsolója lehessek. —

Budán 1870 évi márczius hó 15-én.

Miniszter úr meghagyásából.
az államtitkár:

Tarányi Ferencz

A Tekintetes magyar tudományos Akadémia
elnökségének. —

Érk. 1870. március. 26.

327
1870.

328
1870.

Főtisztelendő Úr!

Az akadémiai vagyon rendezésére kiküldött bi„
zottság jegyzőkönyveit további használat„
ra, valamint az ezekre keletkezett igaz„
gatósági határozatokat (:j. k. XX. XXI, XXIV.
XXV. XXVI. XXIX. XXX. XXXII. sz.:) s miután ugyan„
e bizottság az akadémiai 1870-i költség„
vetése összeállítására is fölkéretett, az ide
vágó határozatokat (:j. k. XXXV. XXXVII. XL. sz.:),
mellékleteikkel együtt, szerencsém van Fő„
tisztelendő Úrhoz, mint a bizottság jegy„
zőjéhez, azon megjegyzéssel tenni át, hogy
erről gr. Károlyi György úr ő excellentiá„
ját szintén értesítettem.

Tisztelettel

Pesten 1870. márcz. 24.

Főtisztelendő úrnak

alázatos szolgája

Arany Lajos
főtitkár.

+ 3 mell.

Főtiszt. Rónay Jácint úrnak.

cont.

Az akad. vagyon rendezésére
Kiküldött bizottsághoz

intézett iratok.

A bizottság jegyző

1881/222

Alapítvány és vagyonrendezési bizottság

A M. Tud. Akadémia vagyonának rendezésére

kiküldött bizottság

első ülésének jegyzőkönyve.

1870 február 8-dikán.

Jelen voltak:

Nagyméltóságú gróf Károlyi György úr elnöklete alatt.
Szügyényi Marich László,
Csengery Antal urak, az akad. igazgató-tanács tagjai.
Toth-Lőrinczi, akadémiai volt pénztárnok,
Lukács Antal m. földhitelintézeti igazgató úr.
Arany László, jegyző.

1. Elnök úr ő nagyméltósága előadá, hogy az akadémiai igazgató tanács határozata szerint feladatára lévén a bizottságnak az akadémia vagyonát, minden részletében számbavenni, megvizsgálni és rendezni: e feladat teljesítésére a mai gyülésnek mindenekelőtt a tárgyalási módot és eljárást kell megállapítania. A bizottság e kérdés tüzetes megvitatása után azon meggyőződésre jutott, hogy az akadémiai pénztárnok úr által előterjesztett számadások, jelen alakjokban, nem szolgálhatnak kielégítő alapúl a bizottság vizsgálatának megtételére, s hogy erre az akadémia vagyonának évenkénti összeállítása az első alapításától, 1825-től kezdve a legujabb időig; az évenkénti nyers mérlegek felállítása; s az így végül eredményként mutatkozó vagyonnak a tényleg átadott értékekkel való összehasonlítása mulhatlanul szükséges.

Ennélfogva a m. földhitelintézeti pénzügyi igazgató úr, ~~földtárnokot~~ az

elmerült tanácsadások elkészítésére,
a Tóth Lőrinc úr ő méltósága meg-
bízatott, hogy tanácsadásait, az eddigi
esetekben készült pénztári kimutatásokat,
az akadémia építkezéseit illető építé-
szeti végszámadást s általában mind
azon adatot, melyeket az igazgató
úr kívánni fog, rendelkezésére bocsá-
tani kötelességének.

A második
Igazg. ülés
iratai

Az akad. vagyon rend. kiküld. bizottság
I^sö ülése
1870. febr. 8.

7. Tekintve az akad. vagyonnak bonyolt állapotát, a bizottság azon véleményben van, hogy az Akademia eddigi ügyésze, nem le„ end képes azon sokoldalu és terhes feladat„ nak megfelelni, melyet az akad. vagyon ren„ dezése, biztositása és behajtása minden„ esetre és tán hosszabb időre fog megkivánni, ennélfogva fiatalabb erö igénybevételét, oly munkabiró ügyész kineveresét hozza sür„ getöleg inditványba, ki e nehéz vállalatnak minden tekintetben képes legyen megfelel„ ni; egyszeromind azon meggyözödést fe„ jezi ki, hogy az akad. vagyon renderése csak ugy fog kellöen sikerülni, ha a rendes ü„ gyészi fizetés mellett, a behajtandó és meg„ mentendö alapitványokból, bizonyos száza„ lék ajánltatnék az alkalmazandó ügyésznek, ki, midön egyrészt saját eljárási tervezetét, helyeslés végett, benyujtaná, másrészt az igazgató tanács által adandó utasitás pontos teljesitésére Kötelezné magát.

8. A földtehermentesitési kötvényekre nézve, a bizottság ezek átiratását az Akademiára sürgetöleg ajánlja.

9. A bizottság, tekintettel arra, hogy az akad. kölcsönök nagyobb kamatokat vesz„ nek igénybe, mint mennyit saját értékpapirjai után nyer, az adósság mielöbbi törlesztését hozza inditványba, s erre a következö érték„ papirok eladását ajánlja:

a) államkötvények, mintegy: 10.100 fr.
b) Nemzeti kölcsönkötvények „ 9.800 „
c) Vegyes részvények, mintegy: 13.500 „

d) a földtehermentesi kötvényekből annyit, mennyit az adósság törlesztése kívánni fog

10. A Reseta-féle alapítványra vonatkozólag a bizottság azon véleményben van, hogy a hagyatékhoz tartozó két takarékpénztári részvény ~~annyiban beszámítása részben beszámításával~~ ~~beszámításával~~ ~~bánni~~ ~~hagyaték~~ ~~részvétkének~~ ~~nyilvánítása~~ után járó új részvények, a megkívántató részletek lefizetése mellett, váltassanak be, s ezt annál is inkább ajánlja, mert az Akademia már fizetett részletet; továbbá, hogy a neverett részvények adása, mihelyt a végrendelet feltételei engedik, határoztassék el.

Az akad. vagyon rend. kiküld. bizottság

II_ik ülése

1870, mart. 9.

A M. T. Akademia vagyoni állapotának rendezésére

Kiküldött bizottság második ülése.

1870, mart. 9-kén.

Jelen voltak az Akademia részéről:

Csengery Antal

Károlyi György gr.

Szögyény László

Rónay Jácint, mint jegyző.

A M. Földhitelintézet részéről:

Lukács Antal

Arany László.

2. A bizottság, hogy feladatának meg-
feleljen, egyenként vizsgálat alá vette az
Akademiát illető alapitványokat, s miután
kitünt:

a) Hogy vannak alapitványok, melyek-
nél még a kötvény is hiányzik.

b) Hogy a számszerint 202 alapitvány
közt alig van négy, mely bekeblezés által
biztositva volna, bár ezt az alapitók egy
egyetlen részre, a kiállitott okmányban maga
is okajtotta.

c) Hogy számos alapitvány, néha cse-
kélyebb összeg után is, több évi kamathátrá-
lékban van. Végre

d) hogy vannak alapitványok, melyek-
nél a törvényes bélyeg hiányzik; és olyanok,
melyekhez, megváltozott családi viszonyok
következtében, kevés reménye lehet az Aka-
demiának.

A bizottság, a következő alapelvek el-
fogadását ajánlja:

a) Mindenütt, hol a kötvény hiányzik,
ennek kieszközlése elhatároztatik.

b) Hogy kivéve azon birtokosb városokat,
hol maga a város kezessége birtosítja az ala-
pítványt, minden egyes alapítványnál, az
irott és nyomtatott kötvényeknél egyaránt,
szólittassanak fel az alapítók vagy örökösei-
ik, a bekebelezés által eszközlendő birtosítás-
ra.

c) A bekebelezés illetékére nézve, mely
jelenleg sokkal nagyobb, mint lett volna an-
nak idején, a bizottság felkérendőnek véli
a nmélt. pénzügyi minister urat, hogy te-
kintettel az Akademia tudományos czéljára,
engedtessék el a bekebelezési illeték; ha ez
megtörténnék, akkor az alapítók vagy örö-
köseik kérjenek fel az illeték lefizetésére;
s hol ez sem sikerülne, ott a bekebelezési ter-
heket az Akademia viselendi.

d) Hogy a kamathátrálék lefizetése,
minden egyes esetben erélyesen sürgettes-
sék.

e) Hogy mindenütt, hol ez czélszerűnek
mutatkozik, az akademia jelentse ki, mi-
szerint hajlandó az alapitványi tőke elfo-
gadására, — főleg kisebb összegeknél —,
s hogy az 5% alapítványok készpénz helyett, névérték szerint, záloglevelekben is befizethetők.

f) A kétes vagy valószínűleg már el-
veszett alapítványokat, nem javasolja az
alapitványi sorozatból egyszerűen kitörlen-
dőknek, hanem az alapítók vagy örököseik
felszólitását véli megkisértendőnek.

3. a
minden egy
tezvény, o
a birtosíta
kamathát
taisa jegy
ban; míg
pító is, ka
tésére köte
kélyebb. a
latba.

4. a
alapitvány
figyelmébe
sítás kéren

1. ft. Ib.
2. 2. Ius
3. Pap

4. Fab

5. Má

6. Py

7. Ave

8. Ma

9. a

3. A felsorolt alapelvek alkalmaztattak minden egyes alapítványra. Hol nem volt kötelezvény, ott ennek kiállítása; hol hiányzott a biztosítás, ott a bekebelezés kiegészítése, hol kamatháztrálék mutatkozott, ott ennek behajtása jegyeztetett fel az alapítványi sorozatban; míg oly alapítványoknál, hol maga az alapító is, kamatháztrálék esetében, a tőke lefizetésére kötelezi magát, vagy hol az összeg esetleg a tőke felmondása hozatott javaslatba.

4. A bizottság különösen a következő alapítványokat ajánlja az igazgató tanács figyelmébe, melyekre nézve sürgető felvilágosítás kérendő a volt akad. pénztárnoktól:

2. { 1. B. Mandl Károly: 1050 fr. nádori átirat.
2. Justh Gábor - - 1050 " "
3. Pápai Sámuel örökösei: 1050 " "

4. Fábián Gábor - - - 100 fr. hiányzik a betáblázás, bár ezt az okmány ajánlja. kamatháztrálék.

5. Márton János - - - 300 db. arany, betáblázott kötvény, kamatháztrálék, az örökösök kitudása?

6. Pyrker László É. - - 175 fr. minden felvilágosító adat nélkül.

7. Acél István - - - 525 fr. pusztán lási iv, kamatháztrálék. — a bizottság arról értesülvén, hogy Acél Péter, a kamatháztrálék elengedése mellett, kész nyilatkozott a tőke lefizetésére; ezen ajánlatot elfogadhatónak véli, s a tőke felvételére a M. Földhitelintézet felhatalmaztatását hozza indítványba.

8. Mániásy Béla - - - 500 fr. nyomtatott kötvény. Mibenléte kéretik, nincs bejelentett Kamatháztrálék.

9. A hölgyalapítvány, melyről nincs semmi utasítás, minek kövekezésében nem volt, ki a már több izben felajánlott évi háztrálékot elfogadhatta volna.

(az 1 2 3 szám nem törlendő)

10. Nádasdy Ferenc gr. 5250 fr. nincs semmi okmány, kiánytak minden felvilágosítás.

11. Nánás városa - - 1000 fr. pusztán jegyzőkönyvi kivonat, melyben kamat nincs kikötve, még is két évi kamathátralék van áll. fizettetett-e?

12. Vitézfiu alap. - 840 fr. Kötvény nincs, ki fizeti?

13. Szentiványi Bogomir: 2100 fr. - - - - (Irjárto Sammel losonczi ügyvéd adna hat felvilágosítást.)

14. Arad városa - - - 500 "

15. Czóri szabó Sábor - - 50 "

16. Győr városa - - - 200 "

17. Hauser D. - - - - 40 "

Ezen öt alapítványról s tartozásról nem lévén semmi irás, felvilágosítás kivánatik.

18. Isztáray Viktor gr. 315 fr.

19. Vécsey Lajos b. 210 fr.

Mindkettőről aláirási ív, utasitás nélkül.

---

5. Károly főherczeg 10,500 és Simor János herczeg-primas 10,000 fr. alapítványról, melynek kamatai rendesen járnak, nem lévén kötelezvény, ennek kieszközlésére és biztositására, a bizottság elnök ő nmélt. véli felkérendőnek.

6. Van az Akadémiának két hitelezővénye:

Pongrácz János gr. - - - 375 fr.

Kölber testvérek - - - 1050 fr.

Ezekről nincs kötelezvény, ennek megszerzését és biztositását vagy az adósság behajtását sürgetőleg ajánlja a bizottság.

Miután későbbi tudósitás szerint, a Kölber testvérek az adósságot elismerik, s pesti házukra bekebelezettnek mondják, egyszersmind kinyilatkoztatják, hogy felmondás esetén, kész a tőkét is lefizetni: a bizottság a felmondást ajánlja. - kamatot nem deputált felmondtak

A M. T. Akademia vagyoni állapotának rendezésére
kiküldött bizottság harmadik ülése.

1870, mart 14-kén.

Jelen voltak az Akademia részéről:

Csengery Antal
Szögyény László
Toth Lörinez
Rónay Jácint, mint jegyző.

A M. Földhitelintézet részéről:

Lukács Antal
Arany László.

11. A M. Földhitelintézet részéről je-
lentetik, hogy a földtehermentesítési igaz-
gatóság, kész azon idegen névre kiállított
magyar- és erdélyországi kötvényeket, melyek
adakozás vagy hagyományok utján kerültek
az Akademia birtokába, magára az Akade-
miára átirni, ha az igazgatóság, az Akade-
mia nevében kinyilatkoztatja, hogy a felelő-
séget és kezességet az átirt kötvényekért el-
vállalja.

A bizottság ajánlja a kezesség elfo-
gadását, s a nyilatkozatot, aláirás végett,
benyújtja az igazgató tanácsnak.

12. Olvastattak a Reseta-féle alapit-
ványra vonatkozó végrendelet azon pont-
jai, melyek a hagyomány természetét és ke-
zelését meghatározzák.

Körlendő az igazgató tanáccsal.

13. Olvastatott az igazgató tanács f. é.
jan. 18-ki ülése jegyzőkönyvének VI-ik

pontja, melyben az igazgató tanács, az akad.
palota épitészeinek szerződésileg kikötött,
s már többször szorgalmazott külön jutalma-
zás ügyében, véleményadásra hivja fel a bi-
zottságot.

14. Olvastatott az igazgató tanács f. é.
febr. 15-ki üléséből, a bizottsághoz vélemény-
adás végett attett azon főtitkári ja-
vaslat, melyben az Akademia hárstatása
körül naponkint előforduló kisebb nagyobb
kiadások utalványozásáro. bő. mee meg-
határozandó maximumig az akad. gondno-
kot felhatalmaztatni indítványozza oly mó-
don, hogy valamint az általa, ugy a ki-
tüzött határon tul, az elnökség által utal-
ványozandó összeg minden egyes tételéről
rendes könyvet vigyen.

15. A bizottság tekintettel arra, hogy a ne-
vezett szerződés nem határozza meg a ki-
kötött jutalom összegét, s hogy az épitész u.
rak hat éven keresztül 2500 frnyi évi dijt
nyertek, ezer darab aranyban ajánlja a ju-
talmat meghatároztatni, mely összeg Ybl és
Skalnitzky urak közt osztatnék meg oly módon,
hogy Skalnitzky urnak azon 1200 frnyi elő-
leg, melyet az Akademiától nyert, beszámi-
tassék.

A bizottság véleménye oda járul, hogy
az akad. gondnoknak havonkint száz frt u-
talványoztassék oly módon, hogy erről az i-
gazgató tanács havi ülésein rendesen szá-
moljon, s hogy számadása áttétessék a M.
Földhitelintézethez, hol ez, hóról hóra, javára
fog beiratni.

az Akademi
összeg után
adásokból

2

15. A bizottság javaslatba hozza, hogy az Akademia vagyonmérlegében, a palota azon összeg után vétessék fel, mely az épitési szám. adásokból ki fog derülni.

hogy a ne.
meg a ki.
épitész u.
i évi díjt
gántja a jú.
eg Ybl és
eg oly módon,
fönyi elö.
t, beszámi.

járul, hogy
száz frt u.
erről az i.
ndesen szá.
tessék a M.
hóra. javára

Az akad. vagyon rend. Kiküld. bizottság

III-ik ülése

1870, mart. 14.

Programma

CERTAMINIS POETICI

AB ACADEMIA REGIA DISCIPLINARUM NEDERLANDICA EX LEGATO HOEUFFTIANO

INDICTI ANNO CIↃIↃCCCLXX.

Ante Kal. Ianuarias huius anni novem carmina Latina certamini oblata sunt iudicibusque e sociis Academiae cooptatis tradita. Horum sententia, in proximo fasciculo Relationum ordinis literarii promulganda, pridie Id. Martias in conventu publico ordinis recitata est. Summa haec fuit.

Carmina, quae inscribuntur I *de rerum concordia atque incrementis* cum lemmate *miserisque viatica canis*, II *Vivitur ingenio, cetera mortis erunt*, III *Concilium oecumenicum*, cui adscriptum *parturient montes*, IV *Carmen* Sapphicum *honoribus exc. domini Stephani Pankovics* cet. dicatum, haec igitur quatuor carmina tam paucis commendantur virtutibus, tot vitiis laborant, ut nulla eorum ratio haberi possit.

Paulo melioris notae sunt V *Carmen seculare memoriae Iosephi II Austriae Imp. sacrum* cet. munitum verbis *Πολὺ ἂν ἐπιδοίη ἡ γεωργία κτέ* et VI *de cholera morbo*, cui adscripta sunt verba *quaesitaeque nocent artes*, nec tamen satis expolita sunt, ut ad praemii honorem adspirare possint. Magis puro sermone se commendat VII *ad Salutem*, sed nimis tenue et ornatu poetico destitutum est, ut legentibus voluptatem afferre possit.

VIII inscribitur *Parus* et pro tessera in fronte habet imaginem illius aviculae pulcre depictam. In longo carmine pulcrae sententiae et plures boni versus inveniuntur, nec garrulitas pari iudicibus molesta fuit. Sed virtutes plurimis obscurantur vitiis sermonis et metricis, quae unus iudicum poetae, si forte ea cognoscere volet, indicare non recusabit.

At carmen IX *Urania* quo continetur rerum cœlestium descriptio, in qua ne ea quidem desiderantur, quae nostra aetate in re astronomica et meteorologica reperta sunt, ab omni parte ita excellit, ut sine ulla dubitatione praemio aureo dignum habitum sit.

Aperta schedula Uraniae addita auctorem se professus est PETR. ESSEIVA Helvetius, exercitus pontificii centurio.

Denuo rogantur, qui de praemio HOEUFFTIANO certare velint, ut carmina Latina nitide scripta suis sumptibus ante Kal. Ianuarias anni MDCCCLXXI perferenda curent ad virum Cl. I. C. G. BOOT, Ordini literario ab actis, lemmate instructa, quod idem inscribendum est schedulae obsignatae, quae nomen poetae et sedis indicium contineat.

Iudices de carminibus missis sententiam ferent in conventu publico Ordinis mense Martio proximi anni, et numum aureum CXX florenorum decernent, si quod carmen versibus minimum L constans, non ex alio sermone translatum nec argumenti privati nec editum, ceteris praestare et supra mediocritatem assurgere censebitur.

Carmen praemio ornatum et si forte aliud praecipua laude dignum videbitur edetur sumptibus e legato erogandis. Schedulae ceteris additae non apertae comburentur.

Amstelodami, Idibus Martiis,
A. CIↃIↃCCCLXX.

C. W. OPZOOMER,
Ord. Praeses.

Érk. márc. 28. 1870

334
1870.

Tekintetes akad. főtitoknok Úr!

Jelen soraimhoz mellékelve bátorkodom egy munkát küldeni, melynek címe „Az egészség négy Könyve" s mely nem egyéb mint Lock Ernő Kór. „Das Buch vom gesunden und kranken Menschen" című munkájának az VI-t kiadás után készített s a magyar nép szükségeihez alkalmazott fordítása.

Minthogy e munka a természettudományi fakba vág, s 1865-ben jelent meg először, 1869-ben pedig másodszor (: a magyart értve :), e két tekintetnél fogva igényelheti, hogy a m. tud. Akadémia nagy díjával, vagy esetleg a Marczibányi díjával, melyek a közelebbi nagygyűlésen ki fognak adatni, a többi munkák sorában pályázhasson.

Van azonban két körülmény, mely a munkánál még pályázhatását is kétessé látszik tenni, az hogy csak fordítás és az hogy mind a betűsor nélkül jelent meg. A fordított munkáról az Akadémia Ügyrende §. 94. d, pontja alatt :) azt mondja, hogy „fordítás csak remek nyerhet jutalmat és jutalomra érdemesíthető eredeti formában". E szó remek alkalmazható az eredetire és a fordításra sőt mindakettőre együtt s jelentheti, hogy remek eredetinek remek fordítása nyerhet jutalmat. Ily értelemben az ügyrend nem zárná ki az ide mellékelt munkát a pályázhatástól, ha kiderülne, hogy eredetije remek, s hogy a fordítás párvonalban halad vele.

Lock nevezetes munkáját Németországban nyiltan és ellenmondás nélkül remeknek hirdetik, mint mely a mai tudomány színvonalán állván, főtárgyát kitűzött céljához képest teljesen kimeríti és oly világosan van irva, hogy a kiknek ajánlja szerzője, szülők, tanítók és tanítók, ha akarják, megértik, jelenleg kedvelt kiadását árulják, s lényegének kivonata, iskolai használatra szánva más színtén több kiadást ért. Ami a fordítást illeti, erről alulirott, mint fordító, csak annyit mondhat, hogy ügyelvett eredetiét elérni s hogy kisebb nagyobb toldásokkal jónak látta népünk szükségeihez alkalmazkodni.

A nevetlenség talán szintén nem jöhet tekintetbe, miután a kiadó Ráth Mór tudja, kit bízott meg a fordítással, fordító pedig minden kétely kizáró bizonyítékokkal igazolhatja kilétét.

Arany János akadémiai főtitoknok Urnak

Pesten.

Miként Rásh Mór a munka költséges kiadására, úgy fordítójat a fordítás elvállalására a munka közhasznusága birta. E tekintet képezte jelen lépésemre is. A munka, bár terjed, még sem terjed azon arányban, melyet, népünk egészségét és életét tartva szeme előtt, a hazafinak kivannia kell. A tévely és önzőiskosság szaporodó esetei, a nagy halandóság, a nyomorúságok nagy és egyre növekvő száma gyökeres javitást követelnek népünk nézeteiben élet és h[illegible]l, egészség és kór, lakás, táplálkozás, öltözködés, világitás, fütés, szaporodás, nevelés, betegápolás, rend, pontosság és tisztaság, munka, élvezet és pihenés fölött, s mind ezekben Bock könyve megbecsülhetlen szövetnéket nyujt a halandónak; a mi pedig Bock könyvét nálunk még becsesebbé teszi mint a németeknél, azt egyfelől azon tényben találom, hogy meg akarja tanitani az embert orvos és gyógyszer nélkül boldogulni, mi nálunk nagyon szükséges, másfelől azon körülményben, hogy Bock könyve a németeknél nem áll egyedül, nálunk a maga nemében nincs mássa.

Mind a kiadó mind a fordító úgy saját javuk mint a közjó érdekében vélnek e szerint cselekedni, midőn a munka egy példányának ide rendelésével tisztelettel[illegible]sen arra kérik Önt, Főtitoknok Ur, méltóztassék azt az illető osztálynak mint pályázni kivánót benyujtani. Hogy az Akadémia jutalma, vagy csak dicsérete s esetleg ajánlása a munkának nagyobb kelendőséget fogna szerezni, ezt nem vonhatja kétségbe senki, de ez összes[illegible]nél egyszersmind az Akadémia hivatásával is, melynek egyik ága a kór tudomány terjesztése, mit nem homályosithat el az, hogy itt „közhasznú" munkáról van szó, s hogy e közhasznuság éjjen a nép egészségére és életére irányul.

Fogadja Jrova tiszteletem kifejezését, melylyel vagyok önnek,

Tekintetes akad. főtitoknok Ur,

Pest, Vadnutza 12.
1870, Mart. 26án

alázatos szolgája
Barsi József
a szépmüv. és bölcsészet tudora,
a m. kir. természettudom. társulat tagja,
osztálytag az országos statist. osztályban és
tanácsban.

Veszem 1870. március. 27.

338
1870

I

Méltóságos és főtisztelendő Nemes Chri-
stoph pannonhalmi főapát uram.

Haynald Lajos kalocsai érsek Ő Excellentiája
mult hó 14-ről kelt hires tominal bemu-
tatá nekem a „Codex Corvinianus;
continens opera Ciceronis“ czimlapját
a melyet méltóságod a magyar tudomá-
nyos akadémia részére lemásoltatni ke-
gyes volt.

A dolgozat gyönyörü volta, nemkevésbé
mint méltóságodnak hazai intézetünk iránt
ez alkalommal is tanusitott jó indulata
és részvéte egyaránt kellemesen lepett meg;
s midőn méltóságodnak a magyar tudomá-
nyos akadémia részére lemásoltatni ke-
gyes volt, nem elégé méltányol-
ható tisztelatának / őszinte örömet / lehe-
tetlen nyilvánitanom, hogy méltóz-
tassék, hogy ezt ne egyedül illedelmességből
tettnek tekinteni méltóztassék, hanem
ugy főpásztor méltóságodnak, mint a tudomány
és e tudomány hazánk részére megszerzője
iránt is e tiszteletet hazánk részére megszerzője
fiának.

Fogadja méltóságod őszinte ügyelem
nyilvánitásúl a mellékelt másolatot
méltóságodnak alázatos szolgája

másolta 29/10 [illegible]
kiadta 3/11 [illegible]

II.

Haynald Lajos kalocsai érsek ő
Excellentiájának. Kalocsán

Veszem Excellentiádnak mult hó 14-ről
kelt igen becses levelét, melyben tudósít, hogy
a m. tud.
akadémia a „Codex Corvinianus“, melyet a Rómában
lévő Corvin Codexből

/ a magyar tudományos akadémia
számára /

Ugyanleszek Országszerte pásmán ünnepeltessenek, a nagymélt. és főp. püspöki kar oly módon felelt meg, hogy nem csak a kérdésre, de még egy felül is válaszolt egy dimlapokból egyi fáma, hogy egyéb kimondhatatlan hazai intézetünk is régen állhassanak e hiánya.

A fővárostól távollétem's egyéb elfoglaltságom csak most engedi, hogy mélt. tudósításom hiven szerint világosítsa's ha dolgát az egy hai időtöltnek nem tulálok tartani, melyet ~~az~~ egyelmével nagymódra gyönyörködjem, talán'nincs időm neglegetésnek, a melyet ezt azon ~~ok~~ neglegetésnek, a melyet nekem tudósítása okozott. De tudom á lenni egyen, hogy az akadémia rájének teljesedésének a főrendiség ~~ugy~~ országunkra Excellentiádnak jutott, ~~mint~~ és valóban és ha ennélfogva, ~~ez~~ az Akademia, ~~hogy~~ az egészről is legbensőbb közönetemet kifejezésével hagyniélt. tudósításának tartsa, hogy az ~~hagyniélt.~~ tudósításának ~~fontosságában~~

Excellentiád és et nagyméltóságu püspöki kar hazai megemlékezésben tudom'egyes ügyeknek ~~ugy~~ folytonosságot lett'e azért tőlem hagyniélt. ügyodat, mélyről közönetemet a nagyméltóságu püspöki karnak tudósítani méltóztassék, megjegyzem, hogy ~~ha~~ parancsolni fő-ajánl és Ő Felségének a általa elhagyott lemondásáról ~~kiadatott~~ már is nyilatkoztam.

fogadja hagyniélt. ~~tudósítását~~

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Római Corvina la-
pok tárgyában
folyt
levelezés.

344

1870

Nagyméltóságú Báró, Minister
és akademiai Elnök Úr!

A magyar tudományos Akademia azon óhajtását,
hogy a római Corvin-Codexek némely lapjai-
nak lemásoltatása a szinat alatt Rómában idő-
ző magyar püspöki kar által eszközöltessék,
Excellentiádnak folyó évi májushó 17-én kelt
nagybecsü soraiból megértvén a püspöki kar, a
kivánt lapoknak fényképeztetését elrendelte,
s az e végre szükséges engedély kieszközlésé-
vel s az ügy vételével engem bizott meg. Minek
folytán én mind a Vaticánnak, mind pedig
a Jezsuita Atyák Del Gesú és Collegio Romano
nevü házaiknak könyvtáraiban található
Codexeket átvizsgáltam és nemcsak a kije-
lölt lapokat, hanem azokon felül néhány
más érdekesebbeket is Verzaschi Henrik
jeles fényképész által természeti nagyság-
ban lefényképeztettem; összesen 16 lapot,
és pedig:

a) a Breviarium Mathiae Corvini gyönyörü
iratu és festésü müből 11 lapot,

b) a Codex Corvinianus, Continens opera
Ciceronis munka díszlapját a király czime-
rével,

c) S. Dydimi Alexandrini Libri de Spi-

rétu Sancto díszlapját, melyen Mátyás és
Beatrix képei láthatók, s a czímlapot;
d) a Codex sacc. XV-i hetedik lapját, mely e
szavakkal kezdődik „In nomine Domini"
és a 126 lapot a király érdekes képeé el.
A mondott 16 lapot a magyar püspöki kar,
hogy e ritka kincsek képmásainak magyar
hazánk minél számosabb tudományos inté-
zetei birtokába juthassanak, ötven példány
ban állitatta ki; Miltósáigos Kraesz Kri-
sostom pannonhalmi főapát pedig azon fölül
a Codex Corvinianus, continens opera Lice-
ronis munka díszlapját a király czimeréről,
P. Oderisio monte-cassinói szent Benedek
rendü Atya által szabad kézzel, az eredeti
lap színezetével a t. Akademia számára
saját költségén készittette el.
A fényképezett lapok összes példányai a na-
pokban sérelem nélkül megérkezvén, a ma-
gyar püspöki kar legkötelezettebb intézkedni
fog azirántt, hogy azok a Tekintetes
Akademiának és egyéb tudományos intéze-
teinknek szétküldessenek.
Miről Excellentiádat hozzám is intézett
nagybecsü sorai folytán tisztelettel jelesen érte-
sitvén, vagyon szerencsém a m. pannonhal-
mi főapát úr megbizásából az általa
1/ készittetett lapot 1/ alatt a. T. Akademia

Na
és

számára ezennel bemutatni; egyszersmind
fölhasználván ez alkalmat azon megkülön
böztetett tiszteletem kifejezésére melylyel
maradok.

Kalocsán, 1870 september 14-én

Excellentiádnak

alázatos szolgája

Haynald Lajos

Kalocsai érsek.

Nagyméltóságú Báró Eötvös József Minister
és akademiai Elnök úr Ő Excellentiájának

Pesten

volt

344
1870.

Nagymélt.ságú Báró
Akadémiai Elnök úr!

A t. n. T. Akadémia f. hó 19-én tartott ülésében, mint az itt j. két példányban mellékelt jegyzőkönyvi kivonat bővebben előadja, Römer Flóris t. tag indítványt tett: kéressék föl, hercegprimás, Simor János úr ő eminentiája és ő nagyméltósága Haynald Lajos kalocsai érsek s általuk a Rómában időző magyar püspöki kar, hogy a Rómában létező Corvina-féle codexekről bizonyos lapok lemásoltatását eszközölni méltóztassanak. Az indítvány elfogadtatván, az Akadémia excellentiádat téri alázatosan föl, hogy az Akadémia óhajtását, a hg. primás és Kalocsai érsek urak útján, a magyar püspökségnek tolmácsolni, s ezt, a mellékelt jegyzőkönyvben megjelölt codex-lapok lemásoltatására, felhívni méltóztassék.

Tökéletes tisztelettel

Pesten 1870. marcz. 28.

Excellentiádnak

alázatos szolgája

Arany János
főtitkár.

344

Nagyméltóságu Báró
Akadémiai Elnök Úr!

Az archaeologiai bizottság előadója Römer kir tanácsos úr, a most haza érkezett Ipolyi kanonok úr által, azt a hirt vette Rómából, hogy herczegprimás ő eminentiája megkapta ugyan Excellentiád leve„ velét, az Akadémia végzésével együtt, a corvinák másoltatása iránt: de Haynald érsek ő nagyméltósága, kinek buzgalmá„ tól többet reménlnek, ily felszólitást s végzést nem kapott.

Azon esetre, ha a Haynald ersek úr számára mult„ kor felterjesztett jegyzőkönyvi kivonat el nem küldetett, vagy netán eltévedt volna, szerencsém van, azt még egy példányban azon alázatos kérelemmel ide mellékelni: méltóztassék azt érsek úr ő nagyméltósága kezéhez el„ juttatni.

Teljes tisztelettel

Pesten 1870 május 12-én

Excellentiádnak

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár.

Nmlt. B. Eötvös József. m. kir. Minister urnak, mint a M. T. Akad. Elnökének.

I. Hercegprímás ő Főmélt.

II Hajnald Lajos ő Excellenciájának

A magyar tudományos Akadémia elöljárói egyikén határozatba ment, Tekintélyed fel Arany J. Arad által a Romlás elleni jogos panaszkor, hogy a Romlás lépő Corvina-codexek némely lapjainak kimaradottságát észrevételi mélyen tapasztalá.

Az akadémia e határozatának folyamatosításával én bizattam meg a Tekintélyed tisztelettel tudósítsam felőlem a Tekintélyed, miszerint az akadémia a kérelmét hogy, jegyzeteire mélyenni, s a tudományos lapok tekintetbe mélyen tapasztalá. Bátor vagyok e célból az akadémia határozatát tartalmazó jegyzőkönyvi részletet hogy tisztelt tájékozásul időszakosan esetleges észrevételeim az alkalmat Tekintéd iránti tisztelettel Fogadtatásának

Budán 18[illegible]

Tekintéd a tudományos akadémia tudományos tulajdonosa e tudományos határozatának vétele nélkül egyben is tanúsított jóakaratát és alkalmatosságát

Előtte

marella 1/ff. Akadémia
kiadt. 8/s

I. Herczegprimás ő Főmélt.jának

II Haynald Lajos ő Excellentiájának

A magyar tudományos Akadémia elöljárói
egyikén határozatba ment, közöttök fel Czinár
és Csengeri által a Romániában élő magyar papsághoz
kor, hogy a Romániában lévő Corpus-codexek
némely lapjainak kimásoltatása és közlése
mélyebb tanulmányozás végett.-

Az akadémia e határozatának végrehajtásával és kivitelével megbízott
testülete e tudományos vállalatunk ügyét
már is egy igen tapasztalt jóakaratú
és áldozatkészségét

Csengeri Czinárnak a tudományos

Estimy

A testület e gélből az akadémia határozatát tartalmazó leiratot
ő Excellentiája kiváló tájékozásul időszakonként
ő egyszersmind felhatalmazásom az alkalmat Csengeri
iránti ő tiszteletem kijelentésére

Buda 16/7 70 Sy

Madella 1/8 Akadémiai
titk. 8/8 Hunfalvy

A Magyar Tudományos Akadémia.

Van szerencsém szellemi irásaimat
a "Bolcsészet" tiszteletével átküldeni. —

Ezzel maradtam
a Magyar Tudományos
Akadémiának

nagy tiszteletü
Buchanek Károly

Erk. 1870. mász. 29.

345/1870

Nagytekintetü Magyar
Tudományos Akademiának
tisztelettel

Pesten

Tekintetes Főtiszt Úr!

Midőn az alapszabályok értelmében bátorkodom indítványozni, hogy a tettes Akademia Bartl Antal-t, pesti kir. főgymnásiumi rendes és egyetemi magántanárt a nyelv- tudományi osztály tagjául megválasztani kegyeskedjék, van szerencsém az ajánlottnak életrajzát és irodalmi működésének vázlatát idemellékelni, azon tiszteletteljes jelentéssel, hogy azt a nyelvtudományi értekezlet elnöki kéréssel átküldeni méltóztassék.

Személyebb tisztelettel maradván

Pest. 1870ki Március 29én

a Tekintetes Főtiszt Úrnak

alázatos szolgája
Dr. Riedl Frenc
l. tag.

Veszom 1870 Márcz 26.

347
1870.

I.

1 mell.

Bartl Antal született Beszterczebányán Zólyom vmegyében 1829 évi Apr. 24-én; a gymnasiumot szülővárosában, a lyceumot Vácrott, a theologiai tanulmányokat a pesti a classic. phil. tanulmányokat a bécsi tud. egyetemen végezte. Tanárvizsgálatot tevén 1855 óta Bécsben, Unghvárt és Pesten mint rendes gymnasiumi tanár működik. 1867/8-ik iskolai év második felében magántanárnak neveztetett ki a magy. kir. tud. egyetemre, hol előadásait folyton növekedő hallgatóság előtt tartja. 1868/9-ik iskolai évben az országos közép tanodai egylet alelnökévé megválasztatván, ezen tisztjét mai nap is viseli.

Ennyit tartottam szükségesnek életrajzára vonatkozólag röviden megemlíteni, mielőtt irodalmi tevékenységéről, mely nem megvetendő, sőlnék. Ezen a helyen mellőzöm nagy számu bírálatait, értekezéseit, melyek a latin és görög irodalomra vonatkozólag a „Tanodai-kritikai lapok" a „Kalauz" „Tanáregyleti körlöny" czimü folyóiratokban megjelentek, ezen alkalommal különösen csak a következő munkáit kiemelem, minők:

1) Szótár C. Julius Caesar emlékirataihoz, mely kedvezőleg megbiráltatván már 2-ik kiadást ért. 2) „Teljes magyar-latin szótár", mely mint hiánytpótló kedvezően fogadtatott a szakférfiak által. 3) „Elemi latin nyelvtan", melynek I-sö részre a 3-ik, második részre pedig 2-ik kiadásl ért. 4) „Latin mondattan", mely második kiadásában bátran sikerültnek mondható. 5) „Latin gyakorló és olvasó könyv", mely szintügy mint a többi könyvek iskolai használatra engedélyeztetett. Ide sorolandó még 6) „A magyarországi középtanodák évkönyve", valamint 7) a Herodot VII. és VIII. könyvéből eszközölt fordítás.

Czéhnek alapján, miután Bartl Antal nemcsak a tanügy, hanem az irodalom terén is magát kitüntette és legkedvesebb sikerrel működött: bátorkodom indítványozni, hogy a Tekintetes Akademia őt a nyelvtudományi osztály levelező tagjává megválasztani szíveskedjék.

Pest. 1870-ik március 28-án.

Dr. Riedl Frenc
ker. tag.

aw 347
870.

351–400/1870.

Vetera 1870 Május 31.

355/1870.

III

rt.

Alulírt rendes tagul lépnidő megvá-
lasztatása ajánlja

Kmoch István

levelező tagot

Az ajánlat indokolása ezen ügy
tárgyalásakig be fog adatni

Szontagh s. k.
r. tag.

Tekintetes osztály elnök ur!

Sebhárd Ferencz egyetemi tanár és m. akadémiai r. tag e napokban történt halála által a tes. mérsékladományi osztályra egy rendes tag helye megüresülvén, kötelességemnek tartom, e helyre jeles levelező tagunkat Than Károly, egyetemi tanárt ur et, kinek érdemei a természettudományos vegytan körül minden akadémiai tag előtt eléggé ismeretesek, ur. dest. Tagul ajánlani, ajánlatom mérlegelés és elfogadását legközelebbi időre tartván fen magamnak.

Budán October 31dikén 1869.

Nendtvich Károly
m. akad. rend. tag.

Vetsen 1870 márcz. 31.

357/1870.

III

rt.

1869

Budáról.

Tekintetes

Sztoczek Jozsef urnak

a m. tud. akademia termiszettudományi

osztálya elnökének.

Helyben.

A Történelmi Bizottság bátorkodik a II. Osztály figyelmét, a tagok buzgalmából, kis fürészre fordítani,

s. k.

Simonyi Ernő, országos képviselő, és
B. Nyáry Albert urakra;

kik mindketten a történelmi kútfőnyomozás téren a legérdemesebb karaffiak közé tartoznak; kit mindketten évek óta számos tudományokkal támogat-ják a Tört. Bizottságot; kiknek elsőjétől a „Londoni M. Okmánytár" I. kötete 1860-ban jelent meg, II-ka most van sajtó alatt, amaz kiadott egy nagy kiterjedésű Rákóczi-kor fogadtatott el kiadás végett; míg b. Nyáryt 4 kö. tetnyi munka, számos kisebb közlés a Történelmi Tár számára van elfogadva, mindannyian folyóirataban pedig több mindenki gyűjteményei becsű eredeti dolgozata látott világot.

Pest, martius 30. 1870.

Toldy Ferencz
a Tört. Bizottság Elnöke

Veszem 1870. március. 31.

361/1870.

II

Toldy Ferenez r. t.

a) Simonyi Ernőt.
b.) Nyáry Albertet. B.

762/1872

Arányi Lajos, egyetemi tanár, akadémiai levelező tag irodalmi érdemei.-

Arányi Lajos a tudomány terén több irányban munkálkodott, s munkálkodik, neve nagy kiterjedésben ismeretes.- E név ismeretes és tiszelt a művelttebb osztály minden rétegében.- Ismeretének érdemei a történelem, archeologia s műemlékekre vonatkozólag.- Tudva van, hogy legtöbb műemlékünk fentartására körül lett tetteskedéseiért az országgyülés elismerést szavazott.-

Mindezeket én csak mellesleg említem, valamint Arányinak is ezek mellett foglalkozásai voltak, melyekre később, midőn már ő fiatfiak mája mintegy kiemerítette, - fordította idejének egy kétly részét.

Főgondját, idejének tudományos kutatásainak legnagyobb részét a természettudományoknak s különösen a kórbonctannak szentelte. Ez kiválólag az ő szakmája, e téren ő volt az úttörő hazánknak ő az első kórboncznoka, öt évig tanulmányozván ugyanis a Külföldön a kórbonctant, az ő törekvésének köszönhető, hogy 1844 ben e szaknak is emeltetett egyetemünkön tanszék, melyet ő azóta nemcsak épületes tanításával, - de a tudomány minden irányabani művelése fejlesztésével tölt be.-

Mindjárt kezdetben megalkotta a magyar kórbonctani műnyelvet.-

Időről-időre gyarapította az irodalmat nyomtatásban is megjelent értekezéseivel.- Ez időből nevezetesebb munkái: „A rákról" „a Marienbadi fürdőről"

jeles kórboncztáx eredményekről, „a szívről" – melynek sajátszerüen alkotott mechanismusát és (gutta-percha-ból) óriási mintáját ő maga készítette el. „A chirurgiáról", mely tant Pesten először szintén ő ismertette meg.

Irányiban érdemét a magy. tud. academia is annyira elismerte, hogy az 1848. után következett hosszú szünetelés elmultával mindjárt az első választásnál Irányi Lajost közakarattal tagjának választotta. –

Az elsorolt müvek a szóban levő jeles tudósra már magokban is méltóvá teszik, azonban 1858 után, akadémiai taggá választása óta, az újabb időben, nagyobb értékü önálló munkálatai: –

Azóta jelent meg: –

1-szer. „A mellür szervezetének táj- és kóroboncztana", – kitünő rajzú táblaszövegekkel. –

2-szor. Az irodalom legnagyobb szükségét pótolja Irányi ily czimü munkája: „A kórboncztan gyógy gyakorló és törvényszéki orvosok számára", mely mind a tanuló ifjuság, mind az összes orvosrend kézi könyvül szolgál. –

3-szor. Tetemesen szaporította újabb időben az általa alkotott „kórboncztani müzeumot", mely az egyetem több termében elhelyezve 1300 nál több válogatott példányból áll. –

4-szer. A jogászok számára tartott „törvényszéki orvostan" valamint az „életmentési" elő-adások. –

5-ször. Az akademiában értekezett „3000 általa végrehajtott kórboncolat eredményéről a Pesten leggyakrabban előforduló uralgó betegségek statistikai kimutatásával". –

6-szor. „A hullában keletkező májbántalmak

-meghatározására szolgáló útmutatás a gyógyító
és törvényszéki orvosok használatára".

Ez a mult évben jelent meg.—

7-ször. „ Torztani tanulmányok
Eredeti kuvárlatok alapján
3- összenőtt ikertorznak leírása és rajzolatával".—
E jeles munka tökéletes rajzú metszvények
kel az idén jelent meg.—

Az előadottakból kitünik, hogy Arányi i-
rodalmi munkásága folytonos emelkedésben van,
miszerint mind a multat, mind a jövőt tekintve
megérdemli, hogy a magy. tud. Academia termé-
szettudományi osztályába rendes tagul megválasz-
tassék, mely tőle e téren továbbra is hasznos
tevékenységet várhatunk.—

Kelt, Pesten 1870. Május 21-én.

B Pólya Imre
rendes Tag.

betegeskedésem miatt nem vehetvén
személyes részt a választás előkészüle-
tiben ülésében.

A magy. tudom. Akadémia

3-ik Osztályának

ad 362

Pólya József
r. tag

Arányi Lajos egyetemi tanár tagtársunkat a "kellő" időben az osztályba rendes tagúl ajánl- ván, ezen ajánlata indokait — miután a gyűléseken betegség miatt meg nem jelenhet, a leg- ívtakban terjeszti elő"

A' T. Természet. Tudományi Osztály!

Ámyi László urat a' T. Akadémia 1858 évbeli
Levelező tagjait, úgyan a természet tudományi osztály
rendes tagául ajánlom.
Ajánlatom indokolását illető helyen magamra
nézve fentartom.
Pesten Márt. 30. 1870.

D. Pólya Károly
rendes tag.

2762
1870

Szász K. úrnak

Tisztelt Uram!

Az akadémiai Ügyrend 9-ik alapszabályi rendelkezésénél fogva, melynek értelmében a tagajánlási jogunkkal élve, van szerencsénk Zichy Antal urat az Akadémia I. (Nyelv- és Szépmüvészeti) osztályába tagul levelező tagul ajánlani.

Ajánlásunkat következőleg indokoljuk.

Zichy Antal ifjú korában tett óriási munkásságot az irodalom különböző ágaiban, a politikai, publicistikai, történeti, szépmüvészeti és költői irodalomban számos jeles dolgozatot bir tőle, melyek egyrészre nem tartoznak ugyan szorosan véve oklevelünk körébe, - de a mennyiben még azok is az ízlés és aesthetikai müveltség körüli főkérdések tanulmányozásának irányában mint jeles stylistikai emlékek föl, minden indokolják a ajánlásunkat. Hogy ezek közül csak egy pár önálló dolgozatot említsünk, a „Kedvéhez" - „Szabadelvü és conservativ politika" - „Orosz Miniszterium" cz. tárgyalások, a Pesti Naplóban és más lapokban megjelent cz. mai vezércikkek, s a törvénykezés terén végzett sok, emberi munkásságot érintjük, itt természetesen csak mellékesen.

Közelebb állanak czéljainkhoz s alkalmasabb, hogy ajánlásunk tárgyalására „Anglia történetére a forradalomig" s „Az angol forradalom története" cz. imént önálló köteteket. Nem a történetirást emeljük ki e dolgozatokban, mert azok a dolog természete szerint nem forrás tanulmányokra fektetett történeti kutatások eredményei; hanem a kép történeti anyagának müvészi feldolgozásai s így ez oldalról oklevelünk körébe

be tartoznak.

Szinesz alapon állanak főbb költői dolgozásai is, azon három drámai mü, Bánk bánja (1865), Strafford (1865) és Cromwell vagy a nagyság átka (1866) melyek mind az angol történetből véve, történet-könyi tanulmányoknak mondhatók, de valóban költői becsüek is, s melyek közül az utóbbi akademiától Teleki-pályadijat nyert.

Irói érdemeiért a Kisfaludy-Társaság tagjává választatván, ez évben 1868-ban a Szónoklattól tartott s önálló füzetben is megjelent székfoglaló beszédével foglalta el; emlékbeszédet tartott Bérczy Károly felett (a Társaság évlapjaiban) két szép elbeszélés s egy drámára alkalmas fölött s a társaság nevében kalhodásában mint kitünő ízlésü és alapvilágu műbiráló vett részt.

Aranyfánus kolozsában nagy feltünést okozott tárcza-czikk-sorozata „Társadalmunkról" - hő, hogy az irodalom társadalmi állásáról szól. E czikkekkel nehány jeles műbirálat járult még, u. m. Gyanott s más lapokban.

Mindezek alapján Lichtenstein, mint költőt, mint műbirálót, mint olvasottságot, mint lapos tanulmányokkal, széptani ismeretekkel s müvelt ízléssel biró irót ajánljuk a Tekintetes Országos Igazgatóságnak, azon meggyőződéssel hogy megválasztása a remélt előnyén a Akademiának épp annyi hasznára, mint dicsére fogna szolgálni.

Pest 1870 Martius 22kén.

Tolnay Ferencz
ev.
Szakkáthy
r.t.

Veszem 1870. március. 31.

363
1870.

I

Tekintetes Főtitkár Úr!

A Tekintetes Úrnak, f. évi február 11-én 61/V. K. szám alatt kelt, nagy becsű levelében arra hivatalos felszólítására vevén, hogy Nagy Márton lev. tagnak, még 1867 június 17-én velem közlött értekezését „a gymnasiumok és lyceumok"ról — bírálattal vagy a nélkül — küldeném vissza: bátor vagyok azt, bírálat nélkül, ide mellékelve, arra nézve, „ről fenmaradt felvilágosítással küldeni, miszerint: az értekezés általában nem ütvén meg a kívánt mértéket, ezen ítéletnek részletesen indokolt kimondásától engem, eleinte több, egyéni helyzetemmel összefüggő, itt fel nem hozható, okok tartoztattak vissza; később, a családilag engem érhető legnagyobb csapástól, nőm elvesztésétől, majd két éven át, méltán és folytonosan remegő, sőt, annyira másfelé irányította egész lényem, járásomat,

korlátolta munkaképességemet, hogy e, bár
rövid, értekezés megbírálása, akkori teen„
dőim s gondjaim kört, természettel határér„
be sorult; körelebb pedig, már hónapok
óta, fejbeli vértolulásban szenvedvén,
míg mostanában jobbra fordulni kezdett
egészségem teljesen helyre nem állandi, mind„
den hasonló munkától orvosilag vagyok
eltiltva.

Igy, csak kegyes elnézésért esedezni
kénytelenittetem, midőn azt, mit többször,
igen terjedelmes és sokkal nagyobb horderejü"
munkáknak, egyszer épen, 3 hét alatt, 14
pályamünek, lelkiismeretesen teljesített,
s nem egyszer körmeltányolásban részesült
birálataival bebironyitottam, hogy a
Tek. Akademia megbirásában eljárni
mindenkor kedves kötelességemnek
ismerem, jelenleg, e rövid és nem

nagy

nagy jelentőségű értekezés irányában, legjobb akaratom mellett sem tehetem.

Harapfúú üdvözlettel maradván

Tekintetes Főtiszt Úrnak

Pesten, 1870 Martius 31-én

alázatos szolgája

Jónyi Pál

mk.

Venezia 1870. apr. 1.

365
1870.

II

365
1870.

Tiszt. Szerkesztő úr!

Nagy Mázson lev. tagunk „ez gymnasiumot és lyceumot" czímü értekezését, a bíráló Gönczy Pál és Szinyei Pál ll. tt. véleményével együtt, szerencsém van a II. osztályhoz átküldeni.

Tisztelettel

Pesten 1870. apr. 4.

Tiszt. szerkesztő úrnak

alázatos szolgája

Arany János

főtitkár.

Tiszt. Szerk. Rónay Jázmin úrnak.

Vettem 1870, Apr. 4.

3165

Alulirott a Magyar Akademiai második Osztály levelező tagjául
ajánlom Toldy Istvánt m. kir. pénzügyministeriumi
titkár és jogtudor urat, több kitünő munka szerzö:
jól; – ajánlom ön ugyanazon alapokon, mellyeknél fogva
már a mult évi választásra ajánlva volt, különösen pedig:
tekintsem a „Régi Magyarország" cimü történeti és poli-
tikai tanulmányára, mellyet 1868 ban közétett, s mely
müvet ón eredetinek s úttörönek tartok. – Fentartom
egyébiránt ajánlatomnak kimerítöbb indokolását.

Pesten Március 31 1870

Tóth Lörinez
rendes tag

Vetlem 1870, matt. 31-kén.

366
1870.

II

Tóth Lőrinc

Toldy Istvánt.

3417 szám
ün.

1/ Az esztergomi főegyházmegyének, ez évre megjelent egyházi névtárának ide érkezett egy pél-
dányát a kúd. academiának ezennel átküldöm.

Budán 1870ki Martius 29én

B. Eötvös Jozef

A magy. kúd. academiának.

Pesten

3168
1870

Königl. Ungarische Akademie
der Wissenschaften!

Ein neunzigjähriges Bestehen der Königl. Ungarischen Akademie der Wissenschaften, die Gemeinsamkeit der dynastischen und allgemeinen wissenschaftlichen Interessen, wie auch besonders, veranlassen Euer Hochwohlgeboren, einen fast tausendjährigen Geschichte der Literatur- und Sprache der Heimat Ihrer Akademie, welche über bescheidenes Mittel gebietend, vollste Hochachtung genießt, eine kräftige Unterstützung angedeihen lassen zu können.

Unser Verein, selbst noch jung und unbemittelt, wollte jedoch gerne auch seine Freundschaft der königl. Akademie durch Zusendung unserer Publikationen kund zu geben.

Indem ich mich mit aller gebührenden
Hochachtung für die Ehre bedanke,
der k. ungarischen Akademie
beigezählt werden zu sein, bin ich nicht
nur erbötig, im bejahenden Falle seine
Publikationen gratis übersenden, sondern
ich würde mich für besonders
ehren anzusehen, wenn er seinerseits
die gefälligen Arbeiten der k. ungar.
ehren Akademie durch seine eigenen
Forschungen und Sammlungen fördern,
wie es sonsten im Stande wäre.

Ehrfurchtsvoll verharrend

einer k. ungar. Akademie

Pesth, am 30. März 870.

ergebenster

Dr. Carl Hofler

o. Mitglied

der k. ungar. Akademie d. Wiss. als Vorstand.

Ek. 1870. apr. 5.

370
1870.

Kivat czikkely

a M. Tud. Akadémia 1870 április 25-én tartott összesülése
jegyzőkönyvéből.

154. sz.

A „Verein für Geschichte der deutschen in Böhmen"
cserevisszonyt ajánló s kérő levele.

átételik az állandó Könyvtári bizott-
sághoz, véleményadás végett.

Kiadta

Arany János
főtitkár.

Nagyr. Toldy Ferencz urnak
mint a Könyvtári bizottmány Elnökének.

10/1870

Nagyméltóságu Báró, Elnök ur.

Excellentiádnak mult hó 31-dikén 353/1870 szám alatt a néhai Reseta János féle hagyaték-tár„ gyában kelt nagybecsü levelére válaszoló„ lag van szerencsém Excellentiádat tiszte„ lettel értesíteni: miszerint valamint minden„ a nemzeti szinház javára tett hagyaték, ugy ez is a Nagyméltóságu Belügyministerium legfőbb felügyelete alatt áll, vigy a Jótékonykárékpénztári részvény után járó uj részv„ vényekre teendő részfizetések elrendelésére, vagy annak megtagadására egyedül ez„ van feljogosítva.

Ez okból Excellentiádnak becses levelét mellékletével együtt egyidejüleg az illetékes helyre viettem föl terjeszteni.

Fogadja Excellentiád mély tiszteletem kijelentését, melyel vagyok Pesten, április 3-án, 1870.

Nagyméltóságu Báró Elnök urnak

alázatos szolgája

Fichy Antal

mint nemz. szinh. ideiglenes igazgatója

Erk. apr. s. 1870.

371/1870.

Vettem 1870. apr. 5.

10. sz.

372
1870.

Az osztály jegyzőkönyvi illető pontja kürandó; az osztálytitkár úr alúirásával a szerzőnek megküldendő; értesítetvén hogy munkáját itt átvehetni.

Expedz apr. 6.
Tah

Tekintetes Főtitkár ur.

Van szerencsém a II-ik osztály f. é. april 4-kén tartott ülés meghagyása folytán, Spiegler Gyula „A Mosaismus philosophiája" czimü munkáját áttenni az osztály azon határozatával: hogy a nevezett munka, a birálok véleménye nyomán, a szerzőnek visszaküldessék.

alázatos szolgája

Rónay Jáczint, osztálytitkár.

1870, april 4-kén.

Tek. Arany János főtitkár urnak.

Ert. apr. 5. 1870.

375/1870.

Am das löbl. Präsidium der k. ungarischen Akademie d. Wissenschaften

Pest.

DEM ANDENKEN
F. Unger's.

Es wird beabsichtigt, das Andenken des unlängst in Graz verstorbenen Hofrathes, Prof. **F. Unger** durch

die Aufstellung eines Denkmales

im botanischen Garten des Joanneums, wo der Gefeierte durch anderthalb Decennien ruhmvoll wirkte, zu ehren.

Unger's wissenschaftliche Bedeutung ist jedem Naturforscher bekannt; — viele seiner Schriften sind Gemeingut der ganzen gebildeten Welt geworden.

In der Ueberzeugung, dass das beabsichtigte Unternehmen sich einer allgemeinen Zustimmung erfreuen wird, appelliren die Unterzeichneten an alle Freunde und Verehrer des berühmten Naturforschers, durch Beiträge die Ausführung des Denkmales zu ermöglichen.

GRAZ, im April 1870.

Prof. **Bill**, Prof. **Gobanz**, Prof. **Heschl**, Dr. **Holzinger**,
Prof. **Leitgeb**, Prof. **Peters**, Prof. **Schmidt**, Schulinspector Dr. **Wretschko**.

Auswärtige Beiträge wollen gefälligst an Dr. J. Gobanz, Professor an der k. Oberrealschule, eingesendet werden.

Druck des „Leykam". — Z. N. St. G.

Tekintetes Akadémia!

A tek. Akadémia kiadványai közt közelebbről megjelent „Zilah történelméből" című munkámból februárhó végén akadémiai kiadó Takáts István urtól átvettem 50-ötven példányt, hogy azokat Zilahon, bizonyos figyelmeztetés kövekezetében, a tek. Akadémia pénztárának részére eladjam, még pedig úgy, hogy e példányokat darabjáért annak árából 30 percentet kapjon, a többi pedig a tek. Akadémia pénztárának javára folyjon-be.

Ekként, mivel egy példány ára 85 krajczárban volt meghatározva, abból 60 krajczár a tek. Akadémiáé, a zilahi darabnak pedig 25 krajczár marad, ki egyszersmind a neki jutott összegből a példányok Zilahra leszállításának költségét is fedezendi.

Ily módon, a tek. Akadémia pénztára részére folyt-be, minden levonás nélkül, 30-harminczforint o. é. melyet a napokban nekem Zilahról felküldetett. Van szerencsém ennél fogva ez összeget kék pénzben ide mellékelni, hogy a tek. Akadémia annak átvételéről, egyszersmind az én megnyugtatásomról is kegyeskedni méltóztassék.

30-harminczforint o. é. mellékelvén

Tisztelettel

A tek. Akadémia

Buda, április 3-án 1870.

alázatos szolgája
Zilingy-Ferencz
lev. tag

Veszem 1870. apr. 4.
ülésben.

379
1870.

A Akadémiának

Magyar tudom. Akadémiához

tett alázatos új hivatalos jelen-

tése benyúlt

Szilágyi Ferenczre

ker. tagnak. –

30- harminczad é. június

hó 4-kén.

Gy.

Nagyságos Senkviczi Kovách Ich
József Miklós Királyi Taná
csos és nyug. orv. rendszerinti
Levéltárnok urnak tiszteletes

Budán.

Nagyságos Királyi Tanácsos Úr!

380. A Magyar Tudományos Akadémia, folyó évi április 4-én tartott ösz
ülésében, örvendetes tudomásul
vette Nagyságod hozzánk inté
zett becses leveléből azon nemes
lelkű adományt, melyet Nagysá
god, az általa nem kevesb áldo
anyagi áldozattal, mint dicsére
re méltó tudományos buzgalom
és kitartással egybeszerzett,
s összesen 175 részint irott ré
szint nyomtatott kötetre
menő, országgyűlési iratok s
naplókból, valamint több országos
válaszmányi munkálataiból álló,
nagyszerű gyűjteménye fela
lásával a tudományos Akadé
mia könyvtára nézére tett.

Midőn tehát e hazai törté
nelmi forrásunkra nézve, éppen azért,
mert így összefüggve, ily teljesen
másutt sehol nem található,
igen becses és fontos ajándé
kért, az Akadémia jegyzőköny
vileg is kifejezett köszönetét,
megbízásából szerint, jelen so
rokkal tolmácsolni szerencsés
vagyok; egyszersmind értesítem
Nagyságodat, hogy az Akadémia
a gyűjtemény átvételére
Könyvtárnokát Szentpétery Pál
rendes tag urat hatalmazta
fel.

Maradok tisztelettel

Pesten 1870. ápr. 8.

alázatos

Nagys

akad. elnök.

Gy.

Az aradi első Takarékpénz.
tár t. cz. Igazgatóságának
tiszteletteel.

Arad.

391.

Tisztelt Igazgatóság!

A Magyar Tudományos Akadémia, f. hó 4-én tartott ösz
tási tudomásul vette a Tisz. Ig
hozzája intézett becses sorait, melyben
tudtára adják, hogy az aradi
első Takarékpénztár közgyűlése a M.
T. Akadémia palotájára készült 6. é
forintos adományt juvalyos megi
igazgat be és küldöm.

Midőn e nemes áldozat
tért az Akadémia mondott napi ügy
közönyében tudtára adásáu fölem
lítni el nem mulasztá: egyszersmind
megbízott engem, hogy köszönetét a
tisztt. Közgyűlésnek tolmácsoljam.

Mely kedves kötelessége eleneki teljes
ítése után, tisztelettel maradok

Pest. 1870. ápr. 8.

a. t.

elnök.

380,
391. d 1870

Tekintetes főtitkár úr!

Az aradi takarék pénztár által az Akademia palotájának javára befolyt hétszáz f. 200/ ftot, továbbá az igazságügyi minister úrnak a bérbe vett lak osztály átalakítására vonatkozó iratát, végre Kovachich József levelét az akademiának adományozott 175 kötet országgyülési irományok ról szóló jegyzékkel együtt további szives intézkedés végett Minister úr ő excellentiája meghagyásából azon megjegyzéssel van szerencsém tekintetes Urasságodnak átküldeni, hogy se az aradi takarék pénztárhoz, se Kovachich úrhoz az adományokat megköszönő iratok, sem hivatalos közlemények nem bocsáttatnak ki és hogy azok kiállításra is intézkedni méltóztassék.

Budán 1870ik évi Április 3án

Tisztelettel

[illegible]

Vettem 1870. apr. 4
ülésben.

380
1870.

Nagyméltóságu Báró, és Elnök Úr!
legkegyesebb uram

Hosszu évi szolgálatomból visza vonulván, bátor vagyok Nagyméltóságodnak az ide törzsitett Jegyzékben foglalt, és általam nagy munkával, és nevezetes költséggel gyüjtött országgyülési iratokat és naplókat, nem különben több országos választmányok munkáit is, összesen 175. részint irott, részint pedig nyomtatott kötetből álló gyüjteményemet, a magyar tudos Akademia könyvtára növekedésére, ezennel minden tisztelettel felajánlani, és Nagyméltóságodat megkérni, méltóztassék ezen hazafiui indulatból felajánlott gyüjtemény átvételével valakit megbizni, s erről engemet kegyesen értesitetni, hogy azt a magyar tudos Akademia részére neki átadhassam. Ki is egyébiránt magas kegyelmébe ajánlott, hódoló örökös tisztelettel maradok

Nagyméltóságodnak

Budán, 1870. évi Martius hó 27én

alázatos szolgája
Senkviczi Kovách(ich) József Miklós
Kir. tanácsos, és nyug: országos rendszerinti levéltárnok.

Erl. 1870. apr. 7.

381
1870.

Sr. Hochwohlgeboren

Herrn Johann Arany Pe[illegible]

Elvitesse Nagel v. 5 dt Cäzive
jul. 21. Tabaix

Beifolgend beehre ich mich
Ew. Hochwohlgeboren die seit
dem Jahre 1863 in meinem Ver-
lage erschienenen Lehrbücher des
Herrn Professor Johann Kriech
mit der höflichen Bitte zu über-
reichen, dieselben Ihrer geneigten
Beachtung würdigen zu wollen.

Nach genommener Einsicht
werde ich mir die Freiheit nehmen

Erl. 1870. apr. 7.

381
1870.

Sr. Hochwohlgeboren
Herrn Johann Arany Pest

Elvitesse Nagel v. 5 dt Cajüte
jul. 21. Tabáz

Beifolgend beehre ich mich Ew. Hochwohlgeboren die seit dem Jahre 1863 in meinem Verlage erschienenen Lehrbücher des Herrn Professor Johann Kruch mit der höflichen Bitte zu überreichen, dieselben Ihrer geneigten Beachtung würdigen zu wollen.

Nach genommener Einsicht werde ich mir die Freiheit nehmen

die Bücher bei Ew. Hochwohlgeboren
wieder abholen zu lassen.

Mit vorzüglicher Hochachtung
ganz ergebenst

Ofn.
4/IV. 1870. Bernhard Mayel

5706 szám.

Fichtinger Sándor tudornak hozzám intézett folyamodványát,
melyben kéri, hogy a Magyar-országi flora tanulmányozása és
megállapítása végett egy vagy több megyének megvizsgálásával a
kormány vagy a tudós akadémia részéről bízassék meg, miután a
vezetésemre bízott Ministerium tárcakörében ezen cél-
ra semmi összeg kivetve nincs, az akadémiának szíves elintézés vé-
gett átküldöm.

Budán 1870 évi Martius 29én.

Minister ür meghagyásából.

Keszáros Ferenc

osztálytanácsos.

A magy. tudományos akadémiának.

Érk. 1870. apr. 7.

385
1870

1 mell
3

Tö Méltóságú Báró, Vallás és Közok
tatásügyi Miniszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Magyar Orszag tudományos fellendülésére
célzó buzgo törekvése Excellentiádnak,
és ama kegyelet, melyel azok iránt viseltetni
jeltetem kegyeskedik, kik édes hazánkat
a tudomány mezején is hasznosak lenni
ohajtanak, bátorit arra, hogy kegyelmes
ságodnak csekély szolgálatomat, de kitartó
és lankadatlan ügybuzgalmamat mély
tisztelettel felajánljam.

Én évek hosszu során, allá sonnál
fogva, a természet tudományokkal, de ki
való elöszeretettel a szivészettel foglalatos
kodván, éltem egyik feladatául tüztem
ki, Magyar Orszag flórájának tanulmány
zását, azért az Anyaországot, valamint

Erdély

Erdély, Horváth Országot, és a tenger partot
különböző irányban beutazván, Magyarország
florájával szüntelen megismerkedtem.

De épen e tanulmányaim alkalmával,
tapasztalni volt alkalmom, hogy édes hazánk
e részen fájdalom még tetemesen hátra van,
mert még egy - Magyarország egész területét
magában foglaló füveskönyvel sem bir, ev-
vel pedig nem birhat, mert mint Excellentiád
is méltoztatik bölcsen tudni, még több me-
gyék és kerületek füveiről tekintetében vagy
teljesen ismeretlenek, vagy csak igen gyéren, és
épen nem kielégitőleg vannak ismertetve.

Nem tértorkodom Excellentiádnak drága
idejét igénybe venni, azon megyék és kerületek
elősorolásával, milyekre a mondottakat el
talmazni lehetne, csak röviden engedje Excel-
lentiád megjegyeznem, hogy Zemplin és Ung
megyék északi, Máramaros nyugoti része, Sá-
=grád, Nyitra, Közép-Szolnok, Krasna, Zaránd,
Békes, Csongrád, Csanád, Bács, és Sorontál

megyék

megyék, Körös vidéke, Gradiskai határ ő„
vidék, és a Csajkások kerülete e rovatba sor„
zoznak.

Ezen megyék és kerületek füvészet tekin„
tetében megvizsgáldatása elkerülhetlen, mi„
előtt egy Országos flóra szerkesztéséhez le„
hetne kezdem. Ime a tárgy, melyre nézve bá„
tor vagyok Excellentiád magas figyelmét fel„
hívni, kérve egyszersmind, hogy egy vagy több
megyének megvizsgálásával engem, a Magyar
Kormánu, vagy a tudós Academia részéről meg
bízni kegyeskednék.

Egy évnek elvégzésére nézetem szerint
három, legalább 8-10 napos kirándulást igé„
nyel; az első tavaszon, a második nyár elején, a
harmadik nyár derekán volna teljesítendő. Elő
leges tervem szerint ez évben Csongrád, Szentes
megyék és talán a Csajtások kerülete lehetne
áttudatható.

A tudományos kutatások eredményéről
szóló jelentés Excellentiád bölcs rendeltetésé

5706 15/3 Ftő
654.

re beadványának.

Midőn Excellentiádnak ez ügyes sorok
ságához legyen ujolag ismét magas figyel
mébe ajánlani bátorkodom, engedje Excellentiád
leg mélyebb tiszteletem nyilvánitását, melyel
maradok.

Ő Méltósága Báró, vallás és közoktatási
ügyi Miniszter Urnak

Esztergom Martius 13án 1870.

legalázatosabb szolgája
Dr Feichtinger Sándor
Prim. Papnövelde, es Rácz Iskolai
Orvos, vcs megyei Főorvos, a
felsö lausitzi tud. Társ, a Berzs. O.K.
áll. növ t. Tár. tagja. stb.

III K
3

1870
11

37 Ogszám
Int.

Az igazságügyi miniszter úrnak ide érkezett iratát, melyben az akademia palotájában bérelt lakosztályért járó bérösszegnek a pesti adóhivatalnál lett utalványozásáról tudosit, tekintetes Országgyulésnek a további intézkedések megtétele végett ezennel átküldöm.

Budán 1870 Deczember hó 4én

B. Eötvös mpr

Tekintetes Akademiai János
magyar tudományi akademiai titoknak
urnak

Pesten

Vetem 1870. apr. 8.

392
1870

Az f. alatti melléklet
átteszem az Orsz.
gondnoksághoz.

Tekintetes főtiszti kar!

Balassa Antal vízkeli birtokos által az alsódénási vízcsa-
Dobolcsig kaszonaújozott 500 ft ueheu fizetési tétetéu, azokat
a pénztárba leendő befolyáltatási végett azzal átküldöm.

Tekintetes kerület, hogy Horváccsics Miklós által az alsó-
dénási ajási dűlőjeu 175 kötelezői orfaggyűlési irományok
elvételéie egy könyvtári tértivevőt, mely díjáut kolcsag
küldjön Horvacsich uakos, (lakik Bedenáu régi orfaghúz.)

Tisztelettel

B. Eötvös Imre

Veszem 1870 ápr. 10.

396
1870.

Az 500 frts átteszem a pénztárhoz.
1870 ápr. 11.

Budán 11ik Licit.
magának az illető
részt

A MAGYAR

FÖLDHITELINTÉZET

PÉNZÜGYI OSZTÁLYA.

_____ szám.

Pest, 187 o Április 11

Elismerjük ezennel, hogy Balassa Antal ür által mai napon

o. é. 500 **frt** ~ **kr., azaz** Ötszáz forint osztrértek

fizettetett intézetünk pénztárába, mely összeg az Akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

A Magyar Földhitelintézet

pénzügyi osztálya.

Első magy. vonalozó-, könyvny.- és keresk. könyvgy.-részv.-társaság, Pesten.

399/1870. Tisztelt Osztály!

A folyó évi márczius 31-éig, mint ügyrendileg meghosszabbított határideig, beérkezett tag-ajánló leveleket, melyekben következők ajánltatnak:

Zichy Antal t.t.
Dartl Antal " "
Ascoli — k.t.
Szikács József t.t.
Vadnay Lajos t.t.

szerencsém van az osztály-értekezlethez áttenni, kérvén, hogy azon jegyzőkönyvet, melyben az osztály ez ajánlott tagok minősítvényeit tudomásul vossze, a többi osztályokkal leendő közlés végett hozzám beküldeni méltóztassék.

Tisztelettel

Pesten 1870. april 11-én.

a Tisztelt Osztálynak

alázatos szolgája
Arany László
főlevéltár.

az I-ső Osztálynak.

conf.

399

1870

399
1870

Tisztelt Osztály!

A folyó évi márczius 31-éig, mint ügyrendileg megkorszabbított határidőig, beérkezett tag ajánló leveleket, melyekben következők ajánltatnak:

Arányi Lajos	r. t.	~~11~~ 2
Ipaványi Lajos	l. t.	rt 4
Wartha Vincze	"	rt 4
~~Trivaldszky Imre t. t.~~		~~lt 4~~
Than Károly	r. t.	Kt 4
Hofmann Károly	l. t.	Kt 4
Kruspér István	r. t.	11
~~Wenzinger Vincze t. t.~~		42.
Margó Sándor	r. t.	
Partatore Fülöp	l. t.	
Zoissler Edmund	" "	
Fenzl Ede	" "	
Feichtinger Sándor	l. t.	
Secchi Arcangelo	l. t.	

szerencsém van az osztály értekezletéhez áttenni, kérvén hogy azon jegyzőkönyvet, melyben az osztály ez ajánlott tagok minősítvényeit tudomásul veszi, a többi osztályokkal leendő közlés végett hozzám beküldeni méltóztassék.

Tisztelettel

Pesten 1870. április 11-én.

a Tisztelt osztálynak

alázatos szolgája

Arany János
főtitkár

a III. Osztálynak.

conf.

Tagioka ulk
spalvotas K.

399

1870

399/1870.

Tisztelt Osztály!

A folyó évi márczius 31-éig, mint ügyrendileg megh[ato]szabbított határidőig, beérkezett tagajánló leveleket, melyekben következők ajánltatnak:

Földy István b. t.
Simonyi Ernő "
b. Nyáry Albert "
Haan Lajos "
Frankl Vilmos "
Schmidt Adolf k. t.
Barsi József b. t.
Zádori János "
Lubrich Ágost "
Tormay Károly "

s a múlt évi
összes ajánlatokj

szerencsém van az osztály értekezletéhez átlen[ni], kérvén, hogy azon jegyzőkönyvet, melyben az osztály ez ajánlott tagok minősítvényeit tudomásul veszi, a többi osztályokkal közlendő közlés végett hozzám bekülöleni méltóztassék.

Tisztelettel

Pesten 1870. április 11-én.

a Tisztelt Osztálynak

a lázatos szolgája

Aranyfalvi
jóllakár

a II. Osztálynak.

conf.

11/2. Vettern April 12. 1870.

Ajánlott tagokD. 1870 - re.

399

hol — 450/1870.

Mélyen Tisztelt Főtitkár Úr!

A múlt év végén Emődy nyján átküldött vasuti jeggyeim közül a többiek már mind még felváltatlanul a jelen évre szóló közül, kivévén a pécs-baracsi vasutvonalra szóló első számú szabad-jeggyemet, mely kelyett az újat még mindeddig meg nem kaphattam. A vasut-igazgatóság nem küldötte-e még a régi helyett újat? vagy ezt valamelyik Akadémiai szolgának kiadatott, s ez mulasztotta-el átadni? avagy talán arra egy jeggyel, mint hogy arra vonalra nem tudom, ha a többi tagoknak volt-e jegyök? a Tek. Főtitkár úr feledve el ekkori betegeskedésében és erre gondja közöt elexpediáltatni? — a mi, ez utóbbi körülményre való tekintve, épen nem volna csoda, — szíves volna igazításomat kérek, és ha lehet, az új jeggyel kérem jutalmazásomat.

Alázatos tudósításomért bocsánatot kérve, mély tisztelettel maradok

a Tek. Főtitkár Úrnak

Budán, apr. 10. 1870.

alázatos szolgája
Thaly Kálmán

U. i. A nevezett vasut igazgatósága Pesten van.

Veszem 1870. apr. 12.

401
1870.

Thaly arrai érzelmeinek
a dolog állásáról
1870 máj. 11.

Thekla von Vivenot, geb. Englerth, gibt hiermit in ihrem und im Namen ihrer unmündigen Kinder: Jella, Egon, Rudolf, Manfred und Moriz, Nachricht von dem erschütternden Hinscheiden ihres innigstgeliebten Gatten, respective Vaters, des Hochwohlgebornen Herrn

Rudolf Ritter von Vivenot,

k. k. Gruchsess, Indigena des Königreichs Ungarn, Doctor der Medicin und Chirurgie, a. ö. Professor der Klimatologie an der Wiener Universität, Mitglied vieler gelehrter Gesellschaften des In- und Auslandes, Ritter des königl. preussischen rothen Adler-Ordens, des russischen St. Stanislaus-Ordens, des belgischen Leopold-Ordens, des italienischen St. Mauritius- und Lazarus-Ordens, des hessischen Philipp-Ordens I. Cl. und des badischen Zähringen Löwen-Ordens,

welcher Donnerstag den 7. April 1870 im 36. Lebensjahre in ein besseres Jenseits abberufen wurde.

Die irdische Hülle des theuern Verblichenen wird Sonntag den 10. d. M. präcise 2 Uhr Nachmittags in der Pfarrkirche zu St. Rochus und Sebastian feierlich eingesegnet, sodann nach Mauer (bei Wien) überführt, daselbst nochmals eingesegnet und allda am Orts-Friedhofe im Familiengrabe zur ewigen Ruhe bestattet.

Drei heil. Seelenmessen werden Montag den 11. d. M. um 10 Uhr Vormittags in obgenannter Pfarrkirche gelesen werden.

Wien, den 8. April 1870.

Entreprise des pompes funèbres.

Buchdruckerei von Carl Gerold's Sohn in Wien.

Löte 1870. apr. 13.

403/1870

Königl. ungarische Akademie
der Wissenschaften

zu

Pest

Ungarn

Közoktatási és közlekedési magy. kir. ministeriumból.

025 B szám

Az 1870-ik évi augustus hóban a földirati, világrajzi és kereskedelmi tudományok előmozdítása végett tartandó nemzetközi congressus ideiglenes programmját s a szervezetre és igazgatásra vonatkozó adalékokkal és felhivással együtt egy példányban ezennel megküldöm az Akademiának, hogy azokat kebelében szokott módon közzé tétetni s országos képviseletünk kivánatos voltát tekintve - küldöttei nek nevét velem kellő időben tudatni szíveskedjék. —

Kívánni merem, hogy tudósainknak és szakembereinknek e congressus iránti érdekeltsége számos részvétel által fog nyilvánulni. —

Budán 1870 évi márczius hó 30-án

Miniszter úr meghagyásából:

Keszler Ferencz

osztálytanácsos.

Az m. tud. Akadémiának.

Jön 1870 apr. 13.

404
1870

R melléke

ad 404
1870

CONGRÈS INTERNATIONAL

POUR LE PROGRÈS DES

SCIENCES GÉOGRAPHIQUES, COSMOGRAPHIQUES ET COMMERCIALES

QUI S'OUVRIRA À ANVERS

DANS LE COURANT DU MOIS D'AOUT 1870.

Anvers, le 15 Janvier 1870.

Monsieur.

Les concitoyens de Gérard Mercator et d'Abraham Ortelius ont décidé d'ériger à Rupelmonde et à Anvers les statues de ces deux illustres géographes. L'inauguration de ces monuments aura lieu vers le milieu du mois d'Août prochain. A cette occasion, quelques amis de la science ont formé le projet d'ouvrir, à Anvers, un Congrès international pour le progrès des études géographiques, cosmographiques et commerciales. Ils pensent que la géographie recevra une impulsion nouvelle, si les efforts isolés faits depuis quelques années dans différents pays, peuvent se concentrer pour assurer la solution des questions qui intéressent dèpuis longtemps tous les peuples civilisés, tant dans leurs aspirations vers leur développement maritime et commercial, que dans leurs désirs d'arriver à une connaissance plus complète du monde que nous habitons. Ce projet a été adopté par acclamation : un Comité exécutif a été élu et une Commission spéciale a reçu le mandat de rédiger le programme des matières à traiter dans cette session scientifique, à laquelle vous êtes prié, Monsieur, de bien vouloir prendre part.

Après en avoir mûrement délibéré, la Commission a cru devoir se borner à indiquer, d'une manière générale, la matière des discussions du Congrès. Elle n'a point la prétention de préciser tous les points en litige, et elle désire laisser la plus entière liberté aux savants qui se rendront à l'appel du Comité. C'est à ceux qui prendront part au Congrès, de dicter les questions spéciales dont ils désirent provoquer l'examen ; c'est au Congrès ensuite de régler l'ordre des discussions.

En conséquence, la Commission a jugé convenable de publier d'abord ce programme provisoire, contenant le cadre des débats et, comme spécimens, quelques questions formulées par ses membres ou par des savants qui ont déjà envoyé leur adhésion au Congrès. Ce premier projet est adressé aux Présidents des Sociétés savantes, avec prière de le communiquer et de le recommander à leurs collègues. La commission serait heureuse de recevoir les observations des personnes qui se proposent d'assister aux assises scientifiques d'Anvers, et elle demande avec instance, des questions nouvelles à joindre à celles qu'elle a déjà reçues.

Dans le délai de deux mois, la Commission fera le triage de toutes les communications qu'on aura bien voulu lui transmettre, et elle rédigera un programme complet qui pourra servir de base aux ordres du jour des séances du Congrès.

Le Comité exécutif a décidé de donner au Congrès le nom de *Congrès international pour le progrès des sciences géographiques, cosmographiques et commerciales*, afin de faire comprendre, que les débats peuvent avoir pour objet tout ce qui se rattache à l'étude du *Cosmos*, de la terre, de ses habitants et de leurs relations entre eux ; c'est-à-dire la géographie proprement dite, l'histoire physique de la terre, l'ethnographie, le commerce et la navigation dans leurs rapports avec la géographie.

RÈGLEMENT.

Art. 1. — Le Congrès s'ouvrira vers le milieu d'Août 1870, et terminera ses travaux huit jours après.

Art. 2. — Le Congrès sera divisé en sections qui travailleront alternativement en assemblée générale.

Art. 3. — Le bureau central, composé de quatre membres de la commission d'honneur de quatre membres du comité d'organisation et d'un délégué par nationalité, nommera chaque jour, pour les séances du lendemain, les présidents, vice-présidents et membres du bureau de chaque section.

Chaque jour, le bureau central arrêtera, pour la journée suivante, les heures des séances des sections et déterminera leur ordre du jour, qui ne pourra être modifié.

Art. 4. — Les secrétaires des sections seront nommés par le bureau central, qui en proclamera les noms dans la séance d'ouverture.

Art. 5. — Nul ne pourra prendre la parole à une séance, sans l'autorisation du président.

Art. 6. — Toute discussion sur la religion et sur la politique moderne est formellement interdite.

Art. 7. — On n'admettra aucun travail écrit dont la lecture excéderait quinze minutes.

Art. 8. — Les mémoires écrits pourront être remis au bureau central, qui jugera s'il y a lieu de les insérer dans le compte-rendu des séances.

Art. 9. — Les membres ont le droit de présenter des questions autres que celles du programme. Les questions devront être préalablement déposées, en séance, sur le bureau. Elles seront examinées, le soir même, par le bureau central, qui jugera si elles peuvent être admises. Le résultat de la délibération sera communiqué le lendemain aux sections qu'elles concernent.

Art. 10. — Des excursions scientifiques pourront avoir lieu pendant et après la durée du Congrès.

Art. 11. — Seront membres du Congrès les personnes qui, après avoir agréé la présente invitation, verseront, entre les mains du Trésorier, la somme de *dix francs* pour servir à acquitter en partie les frais d'impression et de gravure du compte-rendu des travaux de la session.

Art. 12. — Chaque membre du Congrès aura droit à un exemplaire du compte-rendu qui sera publié par les soins des Secrétaires généraux.

Art. 13. — Chaque association scientifique qui se fera représenter à l'assemblée, recevra gratuitement un exemplaire du compte-rendu. Cette disposition ne dispense pas les délégués du paiement de la rétribution mentionnée à l'art. 11, qui leur donne droit personnellement à la réception du volume.

Art. 14. — Les membres empêchés de se rendre au Congrès pourront, de même que ceux qui y assisteront, présenter des mémoires sur les questions du programme. Ces mémoires seront soumis aux formalités prescrites par l'art. 8.

Art. 15. — Les représentants des journaux, qui en feront la demande au bureau-central [1], auront des places réservées dans une tribune spéciale.

Art. 16. — Des démarches seront faites auprès des autorités et des directions des Compagnies de chemins de fer, pour obtenir, à prix réduit, le transport des membres du Congrès.

Art. 17. — Toute difficulté, non prévue par les présentes dispositions, sera soumise au bureau central qui en décidera sans appel.

Anvers, le 15 janvier 1870.

[1] Ces demandes pourront être adressées à l'un des Secrétaires généraux qui les transmettra au bureau central.

PROGRAMME

PROVISOIRE

DES QUESTIONS ADRESSÉES AU COMITÉ.

GÉOGRAPHIE.

1. — Quels sont les meilleurs moyens d'éveiller le goût de la géographie et d'en répandre les connaissances dans les établissements d'instruction à tous les degrés?

2. — Quels sont les moyens de répandre dans l'enseignement de la géographie, de bonnes cartes en rapport avec nos connaissances actuelles?

3. — Les cartes planes ont de grands avantages pour les savants, mais elles exigent, pour être bien comprises, une idée du mode de projection, difficile à donner dans les premières leçons de géographie. Ne conviendrait-il pas d'introduire dans l'enseignement, les sphères et les cartes géographiques en relief?

4. — Ne faudrait-il pas donner sur les cartes destinées à l'enseignement, des indications générales sur les mouvements du terrain et l'altitude des principaux points culminants du sol?

5. — Le dessin des cartes par les élèves, paraît être très-utile dans l'enseignement. Quelles sont les meilleures méthodes à suivre pour qu'il donne de bons résultats?

6. — Quels sont les exemplaires qui existent encore aujourd'hui des grandes cartes originales de Mercator? Où les trouve-t-on?

7. — Déterminer l'influence des recherches géographiques sur la prospérité des nations qui s'en sont occupées.

8. — Les causes qui rendent les peuples indifférents aux recherches géographiques, qui les empêchent d'apporter à l'enseignement de la géographie toute l'attention qu'il mérite, ne sont-elles pas les mêmes qui les rendent apathiques aux grandes entreprises commerciales?

9. — Pour réveiller l'esprit public et lui faire comprendre que pour accroître sa prospérité, il faut à sa force productive l'expansion qui en augmente l'énergie, suffit-il de donner à l'étude de la géographie la place qu'elle doit occuper dans l'enseignement?

10. — Vers quels points du globe est-il préférable aujourd'hui de pousser des investigations, dans l'intérêt de la science et du commerce?

11. — Déterminer l'influence des grandes expéditions militaires dans l'antiquité et au moyen-âge sur les progrès de la connaissance du monde.

12. — Les géographes du XVIIIe siècle ont effacé sur la carte de l'Afrique, bien des noms que les découvertes récentes y ont fait rétablir. L'étude attentive des auteurs arabes du moyen-âge et des voyageurs portugais du XVIe siècle, ne serait-elle pas des plus avantageuses pour faire progresser la connaissance de cette partie du monde, et pour guider les voyageurs dans les découvertes à faire ou à renouveler?

13. — Décrire le monde connu aux différentes époques de l'antiquité.

14. — Indiquer les routes commerciales de l'antiquité.

15. — Que faut-il penser du voyage autour de l'Afrique dont parle Hérodote et qui fut entrepris par les Phéniciens?

16. — Quelles sont les données de la science sur la vaste terre qui paraît avoir existé au commencement des temps historiques, dans l'Océan Atlantique, et dont les Açores, Madère, les Canaries et les îles du Cap Vert nous présentent peut-être les restes?

3. — Rechercher les meilleures manières de déterminer les courants sous-marins et quelles sont les observations à faire à ce sujet.

4. — Comment peut-on rendre plus précises les observations sur la hauteur des vagues et sur la profondeur à laquelle l'agitation de la surface de la mer cesse de se transmettre ?

5. — Indiquer la marche des marées dans l'Océan, surtout dans l'Océan Pacifique et dans l'Atlantique.

6. — Rechercher les causes des anomalies que présentent les marées, surtout dans l'Océan Pacifique.

7. — Ne serait-il pas possible d'obtenir une description complète du mouvement des eaux dans la plupart des grandes rivières ?

8. — Quelles sont les variations du Gulfstream et quand peut-on présumer que ce courant a pris naissance ?

9. — Existe-t-il une mer libre de glaces au pôle nord, et quels sont les avantages que la science peut encore retirer d'une exploration des mers polaires ?

10. — Quelle est l'épaisseur moyenne des couches des différents terrains, suivant leur position géographique ? Comment détermine-t-on ces couches avec le plus de sûreté ?

11. — Quelles sont les données de la science sur la couche de tourbe que l'on rencontre sous le littoral de la Belgique et de la Hollande et sur l'affaissement du sol, le long de la mer du Nord ?

12. — Que savons-nous de la formation de l'Escaut occidental (*le Hont*) et des commencements de sa navigabilité ?

ETHNOGRAPHIE.

1. — Quels sont les résultats des investigations scientifiques relativement à l'origine de l'homme ?

2. — Peut-on établir des degrés de supériorité et d'infériorité parmi les races humaines ?

3. — Quelle est aujourd'hui la distribution géographique des races humaines, et quelles sont les tendances de certaines races à se substituer à d'autres ?

6256 — 80

16. — Ne serait-il pas avantageux de substituer à la projection de Mercator, pour les cartes routières marines, une projection représentant l'arc de grand cercle par une ligne droite ?

17. — Rechercher les améliorations qu'il faudrait apporter à l'emploi du télescope à bord des navires, surtout pour la détermination des longitudes par les satellites de Jupiter ?

18. — Comment peut-on faciliter la détermination des hauteurs d'étoiles en mer, et rendre possible l'observation de la hauteur du soleil quand l'horizon est peu visible ?

19. — L'emploi du télégraphe joue aujourd'hui un grand rôle dans la comparaison des observations météorologiques, et permet de déterminer les probabilités du changement dans l'état du

17. — Quelles sont les lois naturelles, economiques et historiques qui président à la naissance et à la distribution sur le sol, à l'accroissement et au déclin des villes ? Dresser une sorte d'inventaire des villes anciennes ou modernes qui accusent, avec le plus d'autorité, l'action de ces lois.

18. — Les anciens employaient-ils plus d'une seule espèce de stade ? Peut-on se fier aux travaux de Gosselin sur les mesures des Grecs ?

NAVIGATION. - VOYAGES. - STATISTIQUE. - COMMERCE.

1. — Le canal de Suez est appelé à opérer une révolution complète dans les relations de l'Europe avec l'extrême Orient. De quelle manière prévoit-on que le commerce tirera profit de la nouvelle voie qui lui est ouverte ?

2. — Quel est le lieu le plus favorable pour établir un canal de grande navigation à travers l'isthme qui reunit les deux Amériques ?

3. — Quels avantages la colonisation de la Nouvelle-Guinée présenterait-elle au commerce de l'Europe ?

4. — Déterminer l'importance sous le rapport géographique et commercial du grand archipel indien et surtout de l'île de Java. Quels avantages retirera le commerce de la modification que l'on se propose d'apporter au système colonial de cette possession néerlandaise ?

5. — Quels sont les moyens de former des voyageurs utiles à la science géographique ? N'y aurait-il pas de grands avantages à retirer de l'institution d'une école de voyageurs ?

Dans un établissement de ce genre, les jeunes gens s'exerceraient à l'emploi des instruments d'observation, aux méthodes de géodésie et de topographie ; ils s'initieraient aux sciences naturelles, à la médecine, à la chirurgie et à l'art de lever les inscriptions ; ils étudieraient les langues les plus importantes et tout ce qui leur permettrait d'apprécier les peuples et les idiomes.

6. — Les Gouvernements, afin de favoriser les voyages d'exploration, ne pourraient-ils pas s'entendre pour la formation d'un budget européen ?

7. — Quels sont les meilleurs moyens de favoriser la colonisation des travailleurs moraux et utiles, et vers quelles contrées surtout devrait-on les diriger ?

8. — Quelles sont, dans quelques pays, les causes principales du déclin de la marine marchande ?

Un peuple qui abandonne aux autres l'exploitation de ses relations maritimes, marche-t-il dans une bonne voie économique ?

9. — Quelles institutions conviendrait-il de fonder en Belgique pour le développement du commerce et de la navigation ?

10. — Examiner l'utilité des colonies et des autres établissements nationaux au-delà des mers, quant à la stabilité du commerce et à la tranquillité intérieure des États.

11. — Examiner et discuter les raisons qui ont porté peu à peu l'Angleterre à modifier son système colonial et à donner, à certaines de ses colonies, un gouvernement particulier.

12. — Peut-on conclure de là, comme on le fait quelquefois, qu'il vaut mieux ne pas avoir de colonies ? Quelles sont les raisons que l'on fait souvent valoir contre le principe de colonisation ?

13. — Indiquer l'influence de la vapeur, du télégraphe électrique et des progrès importants dans les constructions maritimes, sur nos relations de peuple à peuple.

14. — Comment pourrait-on arriver à une législation commerciale et maritime uniforme ?

15. — Ne pourrait-on pas s'entendre sur l'emploi d'un système uniforme de poids, de mesures et de monnaies ?

Y a-t-il lieu de chercher à établir l'emploi d'une langue unique pour les relations internationales ?

Ne pourrait-on pas s'entendre pour établir de l'unité dans les poids et les mesures scientifiques ?

Sans chercher à préciser tous les sujets importants à traiter, la Commission indique comme points principaux :

Le passé et l'avenir astronomique de la terre ; sa chaleur propre et son refroidissement.

Peut-on tirer des lois qui régissent ces phénomènes, des conclusions relatives à l'économie des combustibles et à l'influence apportée aux climats par les travaux des hommes, tels que : le dessèchement des marais, le boisement des montagnes et des plaines, la création de mers intérieures, l'organisation de vastes cultures, etc. ?

L'enseignement de la Géographie présentera les questions suivantes :

Cette science regoit-elle, dans les études, la part qu'elle mérite ? Les méthodes de vulgarisation sont-elles suffisamment arrêtées ? Convient-il de créer dans les universités des cours supérieurs de géographie ? etc.

Parmi les questions étudiées depuis longtemps et qui peuvent être résolues, on peut classer :

ORGANISATION ET ADMINISTRATION.

PRÉSIDENTS D'HONNEUR.

Le Comité d'organisation a décidé d'offrir les *présidences d'honneur* du Congrès à :

MM. LE MINISTRE DE L'INTÉRIEUR ;
LE MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES ;
LE GOUVERNEUR DE LA PROVINCE D'ANVERS ;
LE BOURGMESTRE DE LA VILLE D'ANVERS.

COMITÉ D'HONNEUR.

Le Comité d'organisation a déjà obtenu l'adhésion et le concours des sommités scientifiques de l'Europe et de l'Amérique. La liste des *Membres d'honneur* sera publiée en tête du programme définitif du Congrès.

COMITÉ D'ORGANISATION.

PRÉSIDENT.

M. J. C. VAN PUT, négociant, bourgmestre de la ville d'Anvers.

VICE-PRÉSIDENTS.

MM. CH. D'HANE-STEENHUYSE, membre de la Chambre des Représentants, échevin de la ville d'Anvers.
J. COGELS-OSY, sénateur, échevin de la ville d'Anvers, président de la Commission pour l'érection du monument d'Ortelius.
G. METDEPENNINGEN, directeur de l'Institut supérieur de Commerce.

SECRÉTAIRES GÉNÉRAUX.

MM. P. GÉNARD, bibliothécaire-archiviste de la ville.
ED. RIGELE, professeur à l'Athénée, secrétaire de la Société Royale des Beaux-Arts, du Cercle artistique et littéraire d'Anvers et de la Commission pour l'érection du monument d'Ortelius
CH RUELENS, conservateur-adjoint de la Bibliothèque royale de Belgique, à Bruxelles.
A. STESSELS, lieutenant de vaisseau, commissaire permanent de l'Escaut, ingénieur hydrographe, etc , etc.
Le Dr. J. VAN RAEMDONCK, à St-Nicolas, directeur du Cercle archéologique du Pays de Waas, Société qui s'occupe de l'érection du monument de Mercator, à Rupelmonde.

TRÉSORIER GÉNÉRAL.

M. S. LE GRAND DE REULANDT, secrétaire perpétuel de l'Académie d'archéologie de Belgique.

MEMBRES.

MM. E. AGIE, négociant, consul de Russie.
L. BAECKELMANS, architecte, professeur à l'Académie Royale des Beaux-Arts d'Anvers.
J. B. F. BELPAIRE, ingénieur, inspecteur des travaux communaux
J. F. BOSSCHAERTS, professeur de mathématiques à l'Athénée Royal d'Anvers, trésorier du Cercle artistique, littéraire et scientifique.
TH. CALLAERTS, directeur de plusieurs compagnies d'assurances
R. C. CANKRIEN, consul-général des Pays-Bas.
A. A. M. CASTERMAN, lieutenant-colonel, commandant le Génie de la ville d'Anvers.
T. E. CHAUCHET, général du Génie.
C. A. L. COCHETEUX, major du Génie.
J. J COUNE, préfet des études à l'Athénée Royal d'Anvers.
FL. CRUYSMANS, courtier d'assurances.
O. DE BERG, consul général de Suède et Norwège.
J. DE BOM, secrétaire de l'Institut supérieur de Commerce et de l'Athénée Royal d'Anvers.
G DE DEKEN, négociant.
N. DE KEYSER, directeur de l'Académie Royale des Beaux-Arts à Anvers.
DELLA TORRE, consul général d'Italie
L. DELGEUR, docteur ès lettres, etc.
P. DE TERWANGNE (le Baron), consul-général de Portugal.
P. DENS, architecte communal, professeur à l'Académie Royale des Beaux-Arts
N. DE WAEL, négociant, membre de la direction de la Société paléontologique de Belgique.
CH. DURAND, chef-éclusier honoraire des docks d'Anvers
EM. GEELHAND-MORETUS, membre de la Députation permanente du Conseil Provincial d'Anvers.
P. J. GEERAERTS, directeur-président de la Société Royale d'Harmonie d'Anvers
L. GERRITS, membre de la Chambre des Représentants, conseiller communal.
EUG. GIFE, architecte provincial.
E. GRAFF, consul de Bavière
EDM GRANDGAIGNAGE, chef du bureau commercial à l'Institut supérieur de Commerce.
E. A. GRATTAN, consul de la Grande-Bretagne.
F. GRISAR, courtier de navires, directeur de la Société royale d'Harmonie d'Anvers.
L. HAUG, consul de Wurtemberg.
J. A HEIM, consul de la Hesse-Grand-Ducale.
H. HERTOGHE, professeur à l'Ecole de navigation et à l'Académie Royale d'Anvers.
J. JACOBS, professeur à l'Académie Royale des Beaux-Arts d'Anvers.
L. JACOBS-BEECKMANS, courtier d'assurances.
R. KINT, consul-général de la Confédération de l'Allemagne du Nord
M. KRAMP, consul des États pontificaux.
H. KREGLINGER, consul-général d'Autriche
J. A LANGLOIS, professeur à l'Ecole de navigation d'Anvers.
O. LE CLERCQ, général du Génie à Anvers.
ED. MORETUS, propriétaire.
A. J. A. NEUJEAN, lieutenant-colonel du Génie.
NOTTEBOHM (le Baron), consul-général de Danemarck
CL. OMMEGANCK, conseiller communal, ancien directeur de l'Association scientifique d'Anvers.
H. J. ROUSSEAUX, lieutenant-colonel commandant du Génie.
JOS SCHADDE, architecte provincial honoraire.
TH SCHOBBENS, docteur en medecine, etc.
J. SCHUL, négociant, échevin de la ville d'Anvers.
M. SOULANGE-BODIN, consul-general de France.
L. STAPPERS, capitaine du port d'Anvers
J. THIELENS, chef de la division du commerce et de la navigation au Gouvernement provincial d'Anvers.
M. TSCHANDER, consul de Suisse.
TH. VAN BEVER, ingénieur en chef de la ville d'Anvers.
P. J VAN DEN BEMDEN, capitaine du port honoraire.
J. VAN DEN BERCH-ELSEN, négociant-armateur, sénateur, échevin de la ville d'Anvers, consul de Grèce
O. VAN ERTBORN (Baron), conseiller provincial.
J. VAN HAVRE, (le chev.), propriétaire
H. VAN KERCKHOVEN, docteur en médecine, etc.
A. VAN MEUS, ingénieur, inspecteur des travaux de la ville d'Anvers.
J. VERBIEST, négociant, conseiller communal.
L. WEBER DE TREUENFELS, consul de Bade.
J. WILSON, consul-général des États-Unis.

Sans chercher à préciser tous les sujets importants à traiter, la Commission indique comme points principaux :

Le passé et l'avenir astronomique de la terre ; sa chaleur propre et son refroidissement.

Peut-on tirer des lois qui régissent ces phénomènes, des conclusions relatives à l'économie des combustibles et à l'influence apportée aux climats par les travaux des hommes, tels que : le dessèchement des marais, le boisement des montagnes et des plaines, la création de mers intérieures, l'organisation de vastes cultures, etc. ?

L'enseignement de la Géographie présentera les questions suivantes :

Cette science reçoit-elle, dans les études, la part qu'elle mérite ? Les méthodes de vulgarisation sont-elles suffisamment arrêtées ? Convient-il de créer dans les universités des cours supérieurs de géographie ? etc.

Parmi les questions étudiées depuis longtemps et qui peuvent être résolues, on peut classer :

Celle de l'adoption du même premier méridien ;

Celle de l'unité des mesures, tant dans leur emploi usuel que dans les évaluations scientifiques.

Le Comité est d'avis de n'admettre qu'avec réserve les questions de géographie historique ; leur développement, accompagné de détails érudits, s'accommode peu des allures rapides et synthétiques d'un congrès ; la plupart de ces questions n'ont d'ailleurs qu'un intérêt local et elles se traitent d'habitude par les archéologues. On se borne à indiquer : la géographie de la Belgique sous la domination romaine, la division de ce pays pendant le moyen-âge, les découvertes dues aux navigateurs flamands, les services rendus à la science par les géographes belges, etc.

Quant à la geographie contemporaine, en présence du grand nombre de questions intéressantes qui peuvent surgir, le Comité s'en remet entièrement au libre choix des adhérents au Congrès. Il se borne à provoquer une discussion sur les résultats des voyages les plus récents, sur la direction à donner aux explorations des pays inconnus, sur l'utilité de la création d'une école internationale de voyageurs, école qui serait fondée sous le patronage et avec l'appui financier des nations européennes.

L'anthropologie, dans ses rapports avec la géographie, ouvre un vaste champ aux discussions. Parmi les principales questions qui se débattent aujourd'hui, on peut signaler l'examen des doctrines relatives à l'apparition de l'homme sur la terre et à l'unité ou à la diversité des races (la théorie de la sélection naturelle de Darwin, etc. ;) puis, rentrant dans le domaine des idées concrètes, on pourrait demander quelles sont les données de la science sur les causes et sur les degrés d'infériorité ou de supériorité des différentes familles humaines ; quelles sont les obligations des unes envers les autres. De là découlerait l'importante question de l'occupation des territoires sauvages, de la tutelle des races inférieures, du gouvernement des colonies et enfin, l'examen de la conduite des Etats européens à l'égard de leurs possessions d'outre-mer.

Dans les branches des sciences commerciales en rapport avec la géographie, le Congrès provoquera la discussion de plusieurs points d'un grand intérêt. Partout on se préoccupe des moyens de créer les communications les plus rapides ; le Congrès pourrait discuter les voies commerciales, maritimes et terrestres qu'il conviendrait d'établir : le percement de l'Isthme de Panama ; le chemin de fer vers la Perse et les Indes, par l'Euphrate ; la formation d'une Méditerranée dans le désert de Sahara, etc. On pourrait aussi examiner les avantages offerts au commerce par le canal de Suez, le chemin de fer du Pacifique, etc. ; et, traitant une question éminemment importante pour notre pays, on pourrait rechercher quelles sont les institutions à fonder pour étendre le mouvement commercial de la Belgique.

Comme corollaire au Congrès, on se propose d'organiser une exposition d'objets concernant la géographie, l'ethnographie et le commerce. Cette exposition réunira des cartes tant anciennes que modernes, des globes terrestres, des instruments de géodésie et de navigation, des types de diverses races, en moulage, en dessin ou en épreuves photographiques ; des costumes, des armes de la plupart des peuples non-civilisés et enfin, des produits naturels peu connus et à proposer à l'échange européen. Toutefois, avant de prendre une décision à cet égard, le comité désire être renseigné sur l'opinion des savants et connaître jusqu'à quel point il serait possible d'obtenir, par leur intermédiaire, les objets qu'il conviendra d'exhiber.

Le Comité croit pouvoir se borner à ces lignes générales. Les questions qui lui sont déjà parvenues, prouvent que son appel est entendu, et que l'on se propose de soumettre aux débats du Congrès, des questions d'un haut intérêt, dont on peut légitimement espérer la solution dans une assemblée libre où siégeront les représentants les plus illustres de la science.

Nous espérons, Monsieur, que vous voudrez bien prêter votre concours à l'organisation d'une solennité dont vous apprécierez toute l'importance, et nous vous prions de bien vouloir nous adresser votre adhésion, ainsi que les communications que vous jugeriez nécessaire de nous faire relativement au Congrès et à l'Exposition.

Agréez, Monsieur, l'assurance de notre considération la plus distinguée.

Les Secrétaires généraux du Congrès,

P. Génard, Ed. Rigelé, Ch. Ruelens,
A. Stessels, Dr J. Van Raemdonck.

Le Bourgmestre Président,

J. C. Van Put.

ORGANISATION ET ADMINISTRATION.

PRÉSIDENTS D'HONNEUR.

Le Comité d'organisation a décidé d'offrir les *présidences d'honneur* du Congrès à :

MM. LE MINISTRE DE L'INTÉRIEUR ;
LE MINISTRE DES AFFAIRES ETRANGERES ;
LE GOUVERNEUR DE LA PROVINCE D'ANVERS ;
LE BOURGMESTRE DE LA VILLE D'ANVERS.

COMITÉ D'HONNEUR.

N. DE KEYSER, directeur de l'Académie Royale des Beaux-Arts à Anvers.
DELLA TORRE, consul général d'Italie
L. DELGEUR, docteur ès lettres etc.
P. DE TERMANGE (le baron), consul-général de Portugal.
P. DENS, architecte communal, professeur à l'Académie Royale des Beaux-Arts
N. DE WAEL, négociant, membre de la direction de la Société météorologique de Belgique

16. — Ne serait-il pas avantageux de substituer à la projection de Mercator, pour les cartes routières marines, une projection représentant l'arc de grand cercle par une ligne droite ?

17. — Rechercher les améliorations qu'il faudrait apporter à l'emploi du télescope à bord des navires, surtout pour la détermination des longitudes par les satellites de Jupiter ?

18. — Comment peut-on faciliter la détermination des hauteurs d'étoiles en mer, et rendre possible l'observation de la hauteur du soleil quand l'horizon est peu visible ?

19. — L'emploi du télégraphe joue aujourd'hui un grand rôle dans la comparaison des observations météorologiques, et permet de déterminer les probabilités du changement dans l'état du temps ; jusqu'à quel point serait-il utile de rétablir les signaux de l'amiral Fitz-Roy ?

20. — Les cyclones qui traversent l'Océan Atlantique, ont-ils une action sur l'état météorologique de l'Europe occidentale, et jusqu'où cette partie de la terre est-elle influencée par le climat de l'Atlantique ?

21. — Quels sont les instruments enregistreurs que l'on peut employer à bord des navires ?

22. — Quels moyens peut-on employer pour déterminer, en pleine mer, les dénivellations produites par le jeu des marées, les courants et les vents ?

23. — La lune exerce-t-elle une influence sur l'état météorologique du globe ?

24. — Quel est le chemin le plus favorable à suivre pour atteindre le pôle nord ?

25. — Déterminer l'influence que l'institution des consulats doit avoir sur les relations commerciales entre les différents pays du monde.

26. — Rechercher les moyens de parvenir à une statistique générale.

27. — Quels sont les meilleurs moyens de réunir les documents qui serviraient à faire des cartes :

1° Des variations de la longueur de la vie moyenne des hommes suivant les différents lieux ;

2° Des contrées où certaines maladies sont endémiques et à quel degré. Ces cartes pourraient aussi donner la marche des principales épidémies ;

3° Des variations dans la densité de la population à la surface de la terre, ainsi que des dépenses nécessaires à la vie.

28 — Faire la statistique, surtout pour les pays d'outre-mer :

1° Du rapport de l'étendue des terres cultivées aux terres incultes, suivant les différentes régions ;

2° De l'étendue des différentes cultures ;

3° De l'étendue des forêts en y comprenant, autant que possible, la variation dans le volume du ligneux qui recouvre une certaine superficie, prise pour unité.

29. — Faire de nouvelles observations pour compléter les cartes des lignes isothermes, surtout sur les continents ; tracer, sur ces mêmes cartes, les lignes d'égale intensité de l'état hygrométrique de l'air à la surface du sol et des quantités d'eau de pluie tombée pendant un temps déterminé.

30. — Déterminer suivant les pays, la quantité de travail accomplie par l'homme en un temps donné. Déterminer, par exemple : le nombre d'hommes et le temps employés pour produire une certaine quantité de travail telle que la livraison sur le sol de mille tonnes de charbon, la production d'un tonneau de fer, un poids donné d'une marchandise quelconque.

31. — Afin de juger du perfectionnement des machines dans les différents pays, il serait utile de mettre en regard de la quantité de charbon brûlé, l'effet mécanique utile qui en est résulté.

32. — Établir les variations dans le prix des marchandises, surtout dans les lieux de production, en tenant compte des variations dans la valeur de la monnaie.

Rechercher pour tous les pays du globe, la densité des différentes professions telles que l'état militaire, la marine, les cultes, les beaux-arts, l'administration, l'élaboration et l'application des lois, l'instruction, etc.

33. — Étudier la marche des principales langues européennes dans leurs tendances à se substituer peu à peu à d'autres langues, aussi bien en Europe que dans les pays lointains

COSMOGRAPHIE.

1. — Ne pourrait-on pas s'entendre pour adopter un même premier méridien ?

2. — Comment faudrait-il continuer les recherches sur la profondeur des mers, sur la température de l'eau aux différentes profondeurs, et sur les conditions de la vie animale suivant ces profondeurs ?

CONGRÈS INTERNATIONAL

POUR LE PROGRÈS DES

Sciences Géographiques, Cosmographiques et Commerciales

qui s'ouvrira à Anvers

VERS LE MILIEU DU MOIS D'AOUT 1870.

Mr (1) .....

demeurant à (2) .....

déclare accepter l'Invitation de se rendre au Congrès qui s'ouvrira à Anvers vers le milieu du mois d'Août 1870.

A ....., *le* ..... 1870.

(3)

On est prié d'indiquer ici les noms et la demeure des personnes que l'on supposerait disposées à assister au Congrès, pour qu'on puisse leur transmettre une invitation.

(1) Ecrire lisiblement ses noms, prénoms et qualités.
(2) Ville, rue, n°
(3) Signer.

Les Lettres doivent être affranchies et adressées au Bureau central du Congrès, *rue Van Lerius*, N° 37, à Anvers.

Toute personne qui accepte cette invitation a le droit d'assister aux séances, de communiquer des Mémoires, de prendre part aux délibérations du Congrès **et de recevoir un exemplaire du Compte-rendu des travaux de la session :** elle ne contracte d'autre obligation que celle de verser une somme de **10** *francs* entre les mains du Trésorier. Si quelque événement l'empêchait de se rendre au Congrès, elle a un délai d'un mois, à partir du 15 Août 1870, pour envoyer la dite cotisation en un mandat sur la poste ; le Compte-rendu de la session lui sera envoyé dès qu'il sera imprimé.

On voudra bien remplir et nous renvoyer FRANC DE PORT *par la poste, le plus promptement possible, le présent bulletin d'adhésion.* On évitera ainsi les embarras qui se produisent au secrétariat quand un grand nombre d'adhérents attendent le dernier moment pour se faire inscrire, et nous pourrons adresser en temps utile la carte de Membre du Congrès, carte qui permettra probablement de circuler, à prix réduits, sur les différentes lignes ferrées. Nous espérons du moins obtenir cette faveur des diverses administrations.

Anvers. — Typ. L. Gerrits.

AU BUREAU CENTRAL DU

Congrès pour le progrès des Sciences Géographiques, Cosmographiques et Commerciales,

rue Van Lerius, N° 37,

A ANVERS (Belgique).

2411 szám.

A tisztelt Akadémia mult évi január 19én 69 szám alatt, és ismételve mult évi december 20án 638 szám alatt hozzám intézett kérelmének helyt adva az összes m. k. postahivatalokat a másolatban ide mellékelt rendelettel utasítom az iránt, hogy a k. Akadémia hivatalos levelét s a tagokhoz intézett nyomtatványait díjmentes küldemények módjára kezeljék. A most engedélyezett postai díjmentesség csak a közönséges levelekre, s ilyenek gyanánt vagy keresztelés alatt a tagokhoz intézett akadémiai nyomtatványokra szorítkozván, minden más szállítmány, jelesül az ajánlat mellett vagy értéknyilvánítással fölvett küldemények ezentúl is csak úgy, mint eddig a szokott postai díjnak lesznek alávetve.

Erről a tisztelt Akadémiát oly megkéréssel értesítem, miszerint kebelbeli tagjait értesíteni szíveskedjék arról, hogy ezentúl a tagoknak csak azon levelei fognak díjmentesen szállíttatni, melyeket az akadémia vagy az osztályok elnökeihez fognak intézni, s a melyek a Magyar tudományos Akadémia ügyében megjelöléssel ellátva adatnak a postára.

Egyidejüleg utasítom a pesti királyi postaigazgatóságot az iránt, hogy az „archeologiai értesítő" czímü szaklközlönynek az előfizetőkhez intézett példányait számonkint egy egy nyilttéregy mellett szállíttassa el.

Pesten 1870 április 12én

Lónyai Ede

A magyar tudományos Akadémiának

Pesten.

Veszem 1870. apr. 15.

407
1870.

Posta

Másolat

A Magyar Tudományos Akadémia
levelezése portomentes.

21811/1907.

A magyar tudományos Akadémia mint az 1827 évi II t cz által beczikkelyezett országos intézet az 1865 Október 2án kelt s az azon évi postai rendeletek 38ik számában közzé tett Ut. határozat II. czikk 9ik pontjában említett tudományos intézetek közé sorolt alvány, annak saját tagjaival, más belföldi tudományos intézetekkel s a közhatóságokkal váltott levelei, ha az akadémia hivatalos pecsétjével vannak ellátva, s ha a tagokhoz intéztetvén a czímzettnek tagi minősége a czímben ki van fejezve – továbbá a tagokhoz intézett akadémiai nyomtatványok a postán díjmentesen kezelendők.

A másolat hiteléül

Jancsó

segédhivatali aligazgató.

101/870.

Tekintetes Akademia!

Az „Archaeologiai Bizottság" f. é. april 5-én tartott rendes ülésében jegyzőkönyve 34-ik pontjában határozá:

Keresse meg összes ülésében az akadémia, hogy azon törvényjavaslatot, melyet az archaeologiai bizottság közreműködésével, a hazai műemlékek fentartására Henszlmann Imre „Kérvénye" és bizottsági tag az országgyüléshez benyujtott, s melyre a ház a költséget már meg is szavazta, az Akademia szinében magának tegye, az tekintélyével pártolja és Elnök Ő Nagyméltóságához folyamodjék, kéröen őt, hogy e törvényjavaslatnak minél előbbi életbe léptetését sürgetni kegyeskedjék.

Pesten. April 10-én 1870.

Pulszky Ágoston
h. elnök

Verona 1870, apr. 15.

408
1870.

Bonn, den 7 April 1870

Der Verein von Alterthumsfreunden im Rheinlande beehrt sich,
Ihnen beifolgend Jahrbücher Heft 47/48
Winckelmannsprogramm pro 1869
zu überreichen und spricht zugleich seinen Dank aus für die übersandten Schriften Archäol. Közlem. VII 1-2 (zuletzt)

in der Hoffnung der Fortdauer des bisherigen literarischen Tauschverkehrs.

Im Namen des Vorstandes
Dr. Jos. Klein
Sekret.

An die
Magyar Tydományos Akadémia
zu
Pest
zu Händen des Secretairs der Academie
Herrn Joh. Arany

Érk. ápr. 16. 1870.

409
1870.

3

1870

III. /870.

Tekintetes akademiai Főtitkár Úr!

A m. tud. Akademia Archaeologiai Bizottsága a 327/1870 száma, hozzá érkezett felterjesztés következében, f. hó 5ei tartott IV-dik rendes ülése Jegyzőkönyvének 33-dik pontjában határozta:

„hogy, mivel a m. tud. Akademiának nem czélja és feladata akármiféle gyüjteményeket szerezni és felállitani; a megkivánt érem gyüjteményt pedig győrini csak mint egyéb Regyajándékot őrzi, az a. ajánlott b. Bajzáthféle gyüjtemény vételét sem tartja mástranyosnak."

A hozzá érkezett 2 okirat visszacsatolása mellett vagyok

a Tekintetes Főtitkárságnak

Pesten April. 15ei 870.

alázatos szolgája

Pomerlőzi

az arch. Bizottság előadója.

Veszem 1870. apr. 16.

410
1870.

330.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille siguée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 1 csomagban — szám alatt Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A kir. Fő Reáltanoda Igazgatóságának.

Buda.

Liste des livres.

envoyés dans — paquet sous le No — par

libraire à Pest

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Természettud. Értek. XIII—XVI. sz.
Történettud. Értek. VIII.—XII. sz.
Mathem. Értek. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értek. III—VIII. sz.
Értesítő. 1868. 16—20. sz. 1869. 1—20. sz.
Almanach. 1869.
Philosoph. Értek. IX. XI. sz.
Mathem. közl. V. köt.
Évkönyv. XIII: 1

Érk. ápr. 20. 1870

415
1870.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Dr Schenzl Guidó ft
a bécsi k. udvari könyvtár segédőrnoka.

bejegyz. Lakner

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Kiviratjött 1870. apr. 20.

418
1870.

333.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A kir. m. Természettud. Társulatnak. Pest.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

à

I. De la part de l'Académie hongroise.

Természettud. Értekez. XIII—XVI. sz.
Mathem. Értekez. II-V. sz.
Almanach. 1869.
Értesítő. 1868. 15-20. sz. 1869. 1-20. sz.
Évkönyv. XIII. 1.

Pest 1870. április 16án

KIR. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

átvette Petrovits
titkársegéd

bejegy. Ed

Az Akademia Palota Házgondnokától

108/1g.

Nagyrágos főtitkár Úr.

Az Akademia Palota épület rendben tartása és a házi szükségletek fedezésére a folyó évben megkívántató összes kiadásokról bátorkodom egy általános költségvetést előterjeszteni.

A legnagyobb részt már elnem halasztható kijavitási és előállitási munkálatokról eddig bemutatott költségvetések követ kezendők:

A vizvezeték és árnyékszékek előállitása . .	4644 ft
Az ig. Eszterházy féle képtár padlójának viaszal beeresztése	100 . 72
Az erkély köveinek vaslemezzel bevonása . .	180 . —
A lépcső karzat fainak vörös bársonnyal bevonása	79 . —
A kapnyilak előállitása	281 ft —
Az ablakok és ajtók bemázolása . . .	614 . 50
A Terazzo talaj kifényezése	105 . 20
A ig. Eszterházy képtárban egy ablaknál vas táblák alkalmazása	250 . —
Összesen	6254 ft 42
Ezeken kivül a házi szükségletre:	
45 öl fa a vágással 24 ftal . . .	1080 ft —
20 öl tuskó 15 ftal	300 ft —
A látogatási sorolás, hó eltakaritásra stb. kiszedő munkákra December végéig . . .	250 ft —
Házi szükségletre seprő, olaj, gyertya, rongyok kőpor, falma lábtisztitó stb.	80 ft —
A házi szemét kihordására szerződésileg . .	40 . —
Törmelék, lom, és hó elhordásáért . . .	30 . —
Átvitel	8034 ft . 42

Átvitel	8034 ft 42
Legfrissebb világitási és kisebb javitásokra	1000 . —
Kőmüves munkák kijavitási	50 . —
Ács	200 . —
Asztalos, butorok stb.	200
Lakatos kisebb javitások	300 . —
Üveges üvegtogatási és uj előállitási . . .	150 . —
Kárpitos	400 . —
Szoba tisztitó	140 . —
Kéményseprő	20 . —
Órás	60 . —
Sala forgó	100 . —
Kályhák kijavitása	100 . —
Bádogos	400 . —
Festő a falak kijavitásáért . . .	35 . —
Uj évi ajándékok rendszerint	
	11389 ft . 42

Összveven

Nagyrágos főhitkári urnak

6644

alázatos szolgája

Rainprecht Jos

Veszem 1870. apr. 21

421

1870/88.

A magy. Tudományos Akadémia
Nagyságos fő Titkárához

Rainprecht Jos.
gondnok

előterjeszti az évi költség
vetést.

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia!

Ugyan azon okoknál, melyek a' mult évben fűtéstani előadásaimnak megtartását lehetlenné' tették, még ma is fennállnak, újból kényszerittetem a' tekintetben a' Tekintetes Akademiához elnézését kikérni.

Biztos reménylem, hogy a' legközelebbi nyári folytán minden azon adatok birtokába jutandok, melyek végtére fűtéstani előadásaimnak megtartását lehetségessé' tennék.

Mély tisztelettel

Pest 1870 April 19.

A Tekintetes Akademia

alázatos szolgája

Zsigmondy Vilmos

Vethem 1870. apr. 20.

422
1870.

339.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 1 csomagban szám alatt Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A Nemzeti Színház könyvtárának Pest

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No ——— par

libraire à Pest

à

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Monumenta. Ókmánytár. XII.
Történettud. Értekez. VIII—XII. sz.
A magyar nyelv szótára. V. 2. 3.
Nyelvtud. Értek. III—VIII.
Nyelvtud. Közlem. VII: 1. 2. 3. VIII: 1.
Almanach. 1869.
Budapesti szemle. XXVIII—L. füz.
Értesítő. 1868. 16—20 1869. 1—20. sz.
Rupp. Budapest. története.

Köszönettel átvettem. Pest. April 19 870.
Sepregi Lajos
a nemzeti színház tárnoka
bejegy. Tóth

Oct. ápr. 21. 870.

423
870.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Az Akademiai Palota kárgondnokától. 424/428 j 1870

Nagyságos Fő titkár Úr!

Az Akademiai Palota erkélyénél a legutóbb lefolyt esős idők után nagy mérében álnedvesitett kövelegek vóltak észrevehetők, mellyek a beszivárgott viz által keletkeztek. —

Ezen kellemetlenség nem csak a Palota külszinét csonkitja, de főleg a falazatnak ártalmas, és a baj keletkezésére nézve azon meggyőződésre jutottam hogy a tetőzetről az erkély talajára lecsurgó viz fellocsolásának által az erkélykarzat sarokköveinek belső oldalai át nedvesitetnek, és ezek a beszitt nedvességet az alattok levő kövelegekkel közlik.

Ezen bajnak, mely idővel igen ártalmas lészen, - elhárolitása tekintetéből szükséges az erkély karzat sarokköveinek belső oldalait, valamint a párkány fedető kövek felületeit horgany lemezzel befedetni mely által a nedvesség behatása elmellőzve lészen.

Az elő állitáshoz szükséges 450 négyszeg lábnyi területü horganylemez fedemény 40 cmtr szamitva 180 ftba kerülend.

Akoukivül észlelnem találom hogy az emlitett erkélynél, tér nyerés tekintetéből az ide mellékelt tervben sárga festékkel ábrázolt és minden szükség nélkül tért foglaló párkányzat elougrás ez alkalommal le

faragtafék, mivel ez csak a pádékoll bofedést ~~xxx~~ akadályoz
zá é, az elo állitást költségesebbé teszné, de eltávolitása által
az erkély is magasabb lészen, ezen párkányzat lefaragása legfel
jebb 10 ft költségot igényel.

Ezekről fogva alázatos kérelemmel járúlok nagy
ságos fo lilkár úrhoz méltoztassék ezen indítványt tervet é,
költség kimutatást a Tekintetes Igazgató Tanácsnak kegyes
elintézés és jóváhagyás végett előterjeszteni.

Kelt Pesten 1870 Márczius 6ⁱ

Nagyságos fo lilkár Urnak
megkülönböztetett tiszteletével

alázatos szolgája

Rainprecht Józs

Veszprém 1870 apr. 21.

424 — 428
1870. ~~7~~ 4.

A magy. Tudományos
Akademia Nagyrágos
fő tiszt. urához

Rainprecht József
házgondnok

előterjeszti az Akademia
Palota erkély karzat kövei-nek
horgany lemezzel szükségelt
befedése iránt a költség kimu
tatást és a terv vázlatot.

1 terv vázlat mellékelt

Az Akademia Palota gondnokától

107
hg.

Nagyságos főtitkári úr

A Herzeg Esterhazy féle képtárban, már a volt tüzeset után biztonság tekintetéből szükségesnek találtatott egy udvari ablaknál vasrostélyt alkalmazni, – de ez mind eddig meg nem történt. –

Bátorkodom a Nagyságos főtitkári urat felkérni hogy miután ezen biztosító készület elmulasztása nagy feleloséget vonhat maga után, méltóztassék ennek előállítására a bemutatott költségvetési szerint szükségelt 250 ftnyi összegnek jóváhagyását kieszközölni.

Nagyságos Urnak megkülönböztetett tiszteletteljes

alázatos szolgája
Rainprecht Jos.

Pesten April hó 21ⁱ 870.

d Veszem 1870 ajv. 21.

431/1870.

Bg.

A m. tud. Akademia
Nagyrágos főtitkárához

Kaiszmacher Jenő
Lázgondnok

előterjeszti a Hg. Esterházy képtár udvarfelőli ablakánál szükségelt vas tábla előállítása iránt a költségvetést 250 ftal.

1 drb költségvetés

Az Akademia Palota kárgondnokától

106/1g

Nagyságos főtitkár úr!

A magy. Tudományos Akademia Palotában levő összes déli ablakok valamint a tölgyfa kapuk és ajtók mázza, az idő befolyása által annyira megrongáltatott hogy nagyobb kár elhárítása tekintetéből azoknak bémázolása, még ez idei tavasz folytán okvetlen és elmulaszthatlanúl szükséges. –

Az államam felszólított Mészáros József és Dürmerling Antal mázoló mestereket, ezen munka előállítása iránt költségvetéseiket bemutatván, van szerencsém azokat ide mellékelve előterjeszteni oly megjegyzéssel hogy Mészáros József ódesóbb költségvetése szerint a mázolási munka 614 f sorba kerülend.

Méltóztassék Nagyságos főtitkár úr az ezen munka előállítására szükséges összeg jóváhagyását kegyesen kieszközölni.

A Nagyságos úrnak megkülömböztetett tisztelettel

alázatos szolgája
Rainprecht Jos

Pest April hó 21 én 870

Veszprém 1870. apr. 21.

430
1870 ~~ikt~~
~~tg~~

A magyar Tudományos Akadémia
Nagyságos fő Titkári urához

Baintner János
gondnok

előterjeszti a Palotában jelenleg mázolási munkálatok előállítására megkívántatni összeg költségvetését.

2 drb költségvetés.

Az Akademia kőrgondnokától

109/69.

Nagyságos fő Titkári Ur!

Az Akademia Palota Terazzo alaja, kijavitást kicsiszolást és viaszal beeresztést igényel. —

Az ide eratott Költségvetés szerint Odorico Dominik, — mint az egyetlen ki ily nemü jó munka előállitásával megbizható, — a kiszámitott 263 négyszög öl et, ölenként 40 val és igy összesen 105 ft 20 val előállitási árdé kozik, mely összegből 5 százalékot elengedni kész. —

Minthogy a munka előállitása okvetlen sürgős az ajánlat pedig jutányosnak nevezhető, tisztelettel felkérem a Nagyságos főtitkári Urat, méltóztassék a munka előállitásának engedélyezését a Tekintetes Igazgató Tanácsnál kieszközölni.

Nagyságos fő Titkár úrnak megkülönböztetett tisztelettel

alázatos szolgája
Raisp[illegible]
gondnok

Kesz April 14' 870

Vesprém 1870 apr. 21.

428
1870.
~~107~~
4.

A magyar Tudományos
Akadémia Nagyrágos
fő Titkár uraknak

Reinprecht József
gondnok

A Mosaik talaj kijavítása becsesztésére és kicsiszolására vonatkozó
Költségvetést terjesztem elő, a 105 fl 20 nyi összegnek czélba fordítására iránti
engedélyezés végett.

1 drb melléklet

Az Akademia Palota gondnokától

102
ig.

Nagyságos Főtitkár Ur!

A Palota díszlépcsőjének karzat fája, mely vörös bársonnyal volt bevonva, az idő folytán részint elkopott részint annyira elszakadozott, hogy a karfáknak ezen való ban rongyos állapotban lévő borítéka a fényes lépcsőházat eldíszteleníti, és ünnepélyes ülések alkalmával megrovásra okot szolgáltathat.

A munka előállítására végett Delhaes K. kárpitos által egy költségvetést készítettem, és e szerint a karzatfának az I számmal jelölt kelmével leendő bevonását 65 ftos elkészíteni vállalkozik. —

Miután pedig a lapraszitalás szerint a képtárt és könyvtárt látogató közönségnek ezen élénk színü kelme folytonos tapodtára nagy talán ujolag elszaggatására alkalmat nyujtana, szükségesnek találom hogy erre Canafasból egy boríték készíttessék, mely ünnepélyes alkalmakkor lépcsőn csak eltávolitandó, és igy a kelme szine is tovább épségben tartatik, — ezen borítók 14 ftba, az összes költség tehát 79 ftba kerülend, mely a felhasználandó kelme mennyiségét és árát tekintve túlságosnak nem tekinthető.

Nagyságos Főtitkár ur nak megkülömböztetett tisztelettel

alázatos szolgája
Reinprecht Jos.k

Kép április 13' 870

Veszprém 1870. apr. 21.

427/1870.

Nagyságos Fő Tiszt Úrhoz

Rainprechs József
jószág

elöterjesztést tesz, a dísz lépésü karzat fainak vörös bársonnyal leendő bevonását és fükrégelt 79 ftnyi összeg jóváhagyása végett.

1 költségvetés
2 drb kelme

Az Akadémia Palota gondnokától.

101
kg.

Nagyságos Főtitkár úr!

A Palota felső szinten helyiségei között levő vegyészeti műhely, – melynek egy részét már a gondnok hivatalos szobájának használtatik, – még 2 helyiségből áll, és ezekre sem fordíttatik, és ezideig minden haszon nélkül üresen áll. –

Ezen két helyiség mely közvetlen a kapu mellett van és magasságában két részre osztva félemelettel bir, igen czélszerüen átalakítható lenne egy kapus lakra, mivel a pálya lyal az egész lakás egy ajtó által öszekötthető, – a kapus jelenlegi lakásába pedig egy akadémiai vagy könyvtári cselédlakás lenne elhelyezhető, mely által évenként egy cselédlakbér megtakarítva lenne.

Ezen átalakítási összes költsége, úgymint.

egy ajtó kitörése és betoltozása	18 fl
egy falépcső a félemeletre	30 fl
új padló az Asphalt burkolat helyett . . .	63 fl
a légfecskék és vízvezető csövek valamint a kemenczék	
ottani elvárolítása a burkolat felfaggatása . .	30 fl –
Asztalos munka	20 fl
kályha áthelyezés és felállítás	10 —
egy takarék tüzhely	25 . —
összesen	196 fl

kerülend.

Méltóztassék a Nagyságos Úrnak ezen indítványt kegyes figyelembe vétel végett a tekintetes Igazgató

Tanácsnak előterjeszteni, és célszerüségének tekintetbe
vétele mellett jóváhagyását kieszközölni

Bátorkodom egyszersmind még a gondnoki hivatal
szobában szükségelt puha fa padló elöállitása iránti
kérést előterjeszteni, mely padlónak elöállitási költsége az
Asphalt burkolat elhárithatásával együtt körülbelül 85 ftba
kerülend.

Nagyságos főkikári úrnak

Vese April 13ik 870

alázatos szolgája
Reinprecht József

Pesten 1870 apr. 21.

426/1870 ~~tf~~
tg

A magy. Tudományos Akadémia Nagyságos Főtitkár uraihoz

Rainprechs József
gondnok

előterjeszti inditványát, — a vegyészeti műhelynek Kapus lakra leendő átalakitása, valamint a gondnoki hivatal szobában szükségelt padlónak előállitása iránt, mely munkák összesen 281 ft költséget igényelendnek

Az Akademia Palota gondnokától

100/1g.

Nagyságos Főtitkár Úr!

A magy. tudományos Akademia Palota második és harmadik emeletében lévő Hg. Eszterházy féle képtár összes termeinek tölgyfa padlója, – már évek óta nem alkalmazott viasz táplálék hiányában károsodásnak indúl, mely abban tünik elő, hogy különösen a harmadik emeleti termek talaján tetemes fűrágások mutatkoznak. –

Ezen baj további növekedésének meggátlása tekintetéből szükséges hogy a megrágott részek kivállassanak, a padló pedig viasszal beeresztessék. –

A második és harmadik emeleten lévő képtár termeknek négyzet méretei következendők ti pedig a második emeleten:

Az 1sö	14° 2' 9"
a 2dik	13. 1. 5"
az I. számú terem	14. 2. 0"
a II "	20. 0. 7.
a III "	9. 4. 1
a IV "	9. 1. 3
az V "	8. 4. 0
A lépcső házban	6. 3. 5
A harmadik emeleten VIdik számú terem	10. 4. 7
a VIIdik számú terem	18. 3. 6
a VIII	9. 3. 4
a IX	22. 5. 0
Összesen	157° 5' 11"

	Átvétel	157.	5. 11
A X-dik terem tartalmaz		10.	0. 4
a XI " 5-		18.	4. 6
a XII " "		8.	1. 10
a XIII " "		43.	1. 3
a XIV dik terem tartalmaz		47.	2. 9
Összesen tehát		285.	4. 7"

négyzet méret területü padló, melynek viaszszal kétszeres bedörzsölése Heringer károly szoba lakkozó ajánlata szerint ölenként 30 krral számítva 85 ft. 72 krt tészen, — ezenkivül pedig a kijavitásért aránylag 15 ftot számitva, az összes fennt előforditt munka előállitására 100 ft 72 nyi összeg lenne jóváhagyandó, mely összegnek e czélra betudása annál inkább szükséges, mivel tovább halasztás által a kár növekednék, miért is a nagyságos Tiszti- és Lakbeli Felettes Hatóság Tekintetes Igazgató Tanácsnál kieszközölni méltóztassék.

A Nagyságos fő Tiszti úrnak megkülömböztetett tisztelettel

Sopron April 13' 870

alázatos szolgája
Reizpreich József
gondnok

Veszprém 1870 apr. 21.

425/1870. ~~110.~~ 4

A Magy. Tudományos Akademia Nagyságos főtitkárához

Reinprecht József gondnok

előterjesztése a kg. Esztergázy féle képcsarnok padozatának viaszszal beeresztésére és kijavítására fennmaradó 100 ft 72 xrnyi összeg utalványoztatása végett.

ad 432
1870

H
312.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt
Eggenberger Ferdinánd
pesti könyvkereskedő által küldettek.

A kir. Müegyetem
I. Igazgatóságának.
Buda.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par
libraire à Pest
A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értekező. XI: 10.12. XIII: 1.2.
Nyelvtud. Közl. VII: 1.2.3. VIII: 1.
Mathem. és termtud. Közl. V. köt.
Stat. és nemzetgazd. Közl. V: 2. VI: 1.
Monum. Archaeolog. I: 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Törökmagyarkori tört. Emlék. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv szótára V: 2.3.
Almanach. 1869.
Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.
Történettud. Értek. VIII-XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI-XI. sz.
Philos. Értek. IX. XI. sz.
Természettud. Értek. XIII-XVI. sz.

Mathem. Értek. IV. V. k.
Nyelvtud. Értek. III–VIII. k.
Az Akadémia uj Alapszabályai.

II. Mások részéről.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elszámlált könyveket kezembez vettem.

Budán 1870-iki Április 20-án

Földesi István
Könyvtárnok
a budai Kir. Pázmány egyetemnél.

bejegy. Tak

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

513. sz.

Nagyságos

Arany János Úrnak

mint a magy. tud. Akademia Fő-Titkárának

Pesten.

Nagyságos Főtitkár Úr!

A kir. József-műegyetem részére küldött könyvek átvételét az ide mellékelt nevény által bizonyítván, kéreti kötelességet teljesíti a tiszteletteljel alulírt, midőn az átvett művekért az intézet nevében hálás köszönetét nyilvánítja.

Budán, 1870-iki April 21-iken.

Szontagh Károly
műegyetemi
igazgató.

432
1870

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges an die „Magyar Tudományos Akadémia“ zurückzusenden.

Kivonat 1870. apr. 22.

433 ~~1871~~

1870.

A könyvek jegyzéke

melyek ____ csomagban ____ szám alatt

pesti könyvkereskedö által küldettek.

A ____

Verzeichniss der Bücher,

welche in ____ Packet mit ____ Zahl durch

Ferdinand Eggenberger

Buchhändler in Pest abgesendet wurden.

An das Germanische Museum

Nürnberg

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. Von Seite der „Magyar Tudományos Akadémia.“

Gr. 25,041/1

Dr. Fr.

- Évkönyv XI : 9. 10. 11. 12.
- Archaeol. Közlem. VII : 2.
- Monumenta Archaeol. I : 1.
- Statist. és nemzetg. Közlem. V : 1.
- Monumenta. Script. XIX. XXIII : 1. 2.
- Történettudom. Értek. VII sz.
- Magyar tört. tár XIII.
- Török-magyarkori tört. Emlékek III.
- Rupp: Budapest helyrajzi története
- Almanach 1868 : 2. 1869.
- Értesítö. 1868 : 5—20. sz. 1869 : 1—8. sz.
- Budapesti Szemle XXXII—XCII. füz.

II. Mások részéről.

II. Von Andern.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

k. I. Director der Gem. Bibl.

A. Ercsey.

bejegy. Lutz

Pest, Nyomatott Emich Gusztáv, magy. akad. nyomdásznál. 1862

Tisztelt főtitkár úr!

F. hó 20-án 419 p.o. alatt kelt becses levelére van szerencsém válaszolni, hogy értekezésemmel legfeljebb két hét alatt elkészülök. Ekkor adjuk: „A művészet a nemzetgazdaságban" vagy talán: A művészet, mint nemzetgazdasági tényező." Lehet, hogy értekezésem teljes elkészültével még megfelelőbb színnek találok, mely esetben azt még időjelzővel, azaz a programm végleges határozására előtt leszek szerencsém főtitkár úrnak tudatni.

Teljes tisztelettel

Főtitkár úrnak
Pesten 1870 április 22-én

alázatos szolgája
Dr. Kubelik Károly
tev. tag.

436
1870

A' Nyelvtudományi Bizottság, az utolsó nagy Gyülés óta a „Közleményekʻ czímü folyóiratának VII. köt. 2. füzetét és VIII. köt. 1. és meg 2. füzetét adta ki. A' három füzet tartalma is azt mutatja, hogy a Nyelvtudomány tágabb jelentésben is üzletik az Akademia kebelében vagy azon kivül is, — mit azomban az Akademia pótvetitve munkál, mert Közleményeiben jelennek meg az illető dolgozatok.

Szorosan a' magyar nyelvtudomány legszükebb köréhez tartoznak a' Joannovics Györgytől „Némelly újabb szó alkotásárólʻ, és Barna Ferdinándnak „A' magyar régi egyszerü és az újabb összetett szervedő igealakokʻ czimü értekezései.

A' magyar nyelvtudomány tágabb körébe tartoznak Hunfalvy Pálnak „Osztják evangeliumʻ és az osztják éjszaki nyelvnek, meg Vámbéry Árminnak „Magyar és Török-tatár szó-egyezésekʻ czimü értekezései.

A' latin nyelvtudományt illetik pedig Szénássy Schneider tanulmányai a latin orthographiától, mellyek méltán igénylik mind azok figyelmét, a' kik a' latin nyelvvel és annak tudományával mint tanárok és mint nyelvkedvelők foglalatoskodnak.

Nemcsak tartalmánál, de korszerü megjelenésénél fogva is érdekes Lindner Ernőnek „Schleicher elmélete a' nyelvről, főtekintettel a' németreʻ czimü értekezése, miután Schleicher jeles nyelvtudós, ki akademiánknak is külföldi levelező tagja volt, tavaly meghalt. Megjegyzések Lindner Ernőnek „Nyelvjárásokʻ vallomásaiʻ becses adalék az általános nyelvtudományhoz.

A' bizottságnak egyéb folyó munkálkodása ez idén a' magyar nyelv helyesirásának szabályozott

fel, mireh eredetéről annak idejében lesz
szó. a' nagy Rótéter pótolhek a' mult
akademiai év alatt, Gruber Károly
tól ki Erben Sopronyból.

Veszem 1870. apr. 22.

435/1870.

A Zöldvári jelentésben

A Történelmi Bizottság működései
1869 április óta 1870 májusig.

I. Megjelent munkák (két kötet):

Monumenta Hungariae Historica:

I. Osztály: Diplomataria: XII. XIII. és
vegyes: Új Árpádkori Okmánytár
Wenzel Gusztávtól, 7. és 8. köt. ~~Ford~~
IV. Béla és V. István uralkodása, Endlicher
Mihálytól a mellék országokra.

Történelmi Emlékek: I. Osz. Okmánytár.
IV. és V. köt., vegyes Történelmi-kori
Államokmánytár, Fejérdi Ádám és Sztáray
Sándortól. II. és III. köt. 1527–1661.

Történelmi Tár, XIV. köt. Tartalma: Marino
Sanuto Világkrónikájának Magyarországra
vonatkozó Tudósításai 1496–1501-ig
Wenzel Gusztávtól. ± Egyiránt

Magyarország helyirati Történelme, kritikai alapon
tett az egyházi intézetekre. I. rész:
Esztergomi ~~tanúsítvány~~ egyházmegye.
négy. 2 kötet. J. Rupp Jakabtól

II. Kútfő-nyomozások és másolatárak
különösen a velencei levéltári és népolgi
levéltárakban: L. mutatóul.

Első Egy: velencei állami rejtelek,
melyek Magyarországra vonatkoznak, Engem Gyulától
1400–1414. (256 darab).

Gerardus de Ollis Velencében működő
konsul Jelentései a velencei-török viszo-
nyokról, írattak Magyarországot is, Mátyás
kir. korára.

A concordiai érsek Diplomatiai levelei
Magyar és Németország ügyeiről, III. Ulászló
korára 1499–1500.

Konstantinápolytai követi viszonyok
Jelentései a Magyar és erdélyi-török ügyekről
1601-től 1659-ig.

Fontos Magyar Levéltár a XIV–XVI. század
korra.

Nápolyi Hungaricák a XIV–XV. századokra.

Contarini Miklós Velencei követnek
Magyarországot és Erdélyt illető relációi 1597
– 1604-ikről.

Bonfini Ms. Decas tizenegyedik 1605-ből,
[illegible]

[illegible]
mely [illegible] 666 a Fest-Farkas
[illegible] fog közöltetni.

III. Sajtó alatt: a Monumenták országos
osztályában: Simonyi Ernő úr londoni Magyar
Okmánytárának II. kötete, az Árpádkori Új Ok-
mánytár 9-d. kötete Wenzeltől; s az Ala-
rini-Okmánytár Szilágyi Sándortól; —
a Monumenták Scriptorai közül: Verancsics
IX-d. kötete Wenzeltől, Bonfini III. és Fran-
kóky István I. kötete Foldytól, Kisebbekből
II. Mehmet élete, három vonatkozásokkal
Magyarországra, és más hasonló nagyobbakat
kiadatlan kisebb írásokat: mely gyűjtemény,
kiegészítésen fog folytatni a Corpus Scriptorum
Historiae Byzantinae minden kiadásainak,
s így egyszersmind európai jelentőségű munkálati
— végre a Történelmi Társban Vitnyédi Istvánt
Lurlei a XVII. század történeti feldolgozására.

Kitűzés van végre, hogy a Bizottság
a szép kiv. kultúrát is ki fogja tágyáltathatni

mely kultúra
korából
diplomat

y Dethier Antaltól

mely kulönösen az erdélyi történetre. Bethlen Gábor
korából II. Rákóczi Ferenczig számos s nagy becsü
diplomatiai actákat és feljegyzéseket tartalmaz.

Veszem 1870. máj. 16.

(99/870.)

(A m. tud. Akademia archaeologiai bizottságának működése 1869. april havától 1870. april haváig.)

3.) Az Archaeologiai Bizottságnak a magyar szakférfiakkal és szakkedvelőkkel való érintkezésének mily nyert irvendetes kiterjedését abból is kiviláglik, hogy a mult egész évben 213, a jelen évben pedig april elejéig 93 levél érkezett a haza minden részéből, nem is említvén azt, hogy a gyulai, szabolcsi, pozsonyi egyletekkel levelezésben állottunk, s hogy Abauj- és Aradmegyében, Szombathelyen és Kassán nagy érdekeltség mutatkozott fáradozásaink irányában. — A királyi család köréből Rudolf koronaherceg nagy érdekkel szemlélte meg az ó-budai ásatásokat; József főherczeg a windischgarsteni ásatások eredményes leírásával és rajzaival kedveskedett, a királyné pedig a legnagyobb figyelemre méltatta a vajda-hunyadi restauratio rajzait.

Eddigi levelezőink folyást tudósítóink vidékeik nevezetességeiről; a régiekben kívül — kik közt Lehoczky Tivadar, Ebenhöch Ferencz, Horváth Antal, Környei József, b. Nyáry Jenő, Varady József jelen évben is fentartották az érmecserét — ujabbak is élénkítették levelezésüket; így: Kőke Lajos Dunaföldvárról, Lipp Vilmos Szombathelyen, Kovács Lajos Debreczenben, dr. Váry

Endre Gál-Szécsen, Szlachovits Károly Szamosbalmán. Gya-
korlóbb munkálatokkal szolgáltak: Gyárfás Istvánn Kis-Kun-
Halason, Nagy Iván Pesten, Ebenhöch Ferencz Koronczón,
Schulcz Ferencz Pesten, Hampel József Pesten, Mysliveczy
Ivy Viktor Kassán stb.

Körbenjárt a bizottság a kalocsavári tornyok meg-
mentése ügyében, a nagybányai torony sisakja sikeresen nyílásá-
ban; felépítésével tovatovább pánczer új lelhez kerül nap-
fényre, foley obsidiánokra nézve Lehoczky Tivadar által Bo-
rsz-, és Balassa Antal által Szemplénmegyében.

Utazást a bizottság küldöttségén: Storno Ferencz Erdélyben, hor-
mon igen érdekes följegyzéseket hozott magával; Römer Horvát-
és Slavonyában, Róma épségbeli határán, azonkívül a törté-
nelmet gyűjtése alkalmával b. Nyáry Jenő és ifj. Kubinyi Fe-
rencz Komlómegyében, Schulcz Ferencz Erdélyben, Molnár Pál
mérnök Egresen. Utazási épületeiket a bizottsággal mindnyá-
jan közlötték.

Az ásatásokat illetőleg első helyen említendő a sz.-istváni- határai
ásatás, melyet Römer és Hampel felügyelete alatt két napaszban fo-
gottak a bizottság küldöttségén; a pilisalmi ásatásokra Foltin János
segédkezet nyújtott a bizottság küldött költséget; lagjai közül Henszlmann
a kalocsai régi egyház alapjait ásatta fel, Haynald L. érsek költsé-
gén; Ó-Budán a Victoria- tégla- v a pozsgyárban Römer, Ham-
pel és Zsigmondy vettek részt az ásatásokban; Pilinben, Egyházas
Bástyon, Lapujtőn és Magyaradon b. Nyáry Jenő ásatott;

Baracon Dercsényi Lajos földbirtokos; Ipolyi a czuborgyári ásatások eredményét Varsányi János közlő rajzban és leírásban.

A bizottság rajz-, faluez- és fénylép tára, ajándék s vétel útján tetemesen szaporodott, miért is gondoskodott a bizottság, hogy a segédeszközök külső levél- s műtárnokra bízassanak. Jelentékenyebb ajándékok: Vámbéry A. é: XIV. századi ollárfüggöny fénylépe, a „Tört. társulat" kolozsvári albizottsága által átengedett kaputorony-rajzok; Storno, Könyöki, Molnár J., Alyseovszky V., Kovács Róbert, Schulek frigyes, Szlacsovits rajzai s térképei, s a n.-szebeni Glatzfélé díszes fénylépek is.

Az arch. mozgalmak közé tartoznak a Corvin-codex tanulmányozása és felkeresése, érem- és pecséttani kérdések, melyek elmondása legintább az „Arch. Ért." nek tulajdonítandó, melynek már III. kötete van sajtó alatt. — A műmellékletek készíto s a sajtóviszonyok legintább okai, hogy a Monumentáb nyomatása lassan halad, a „Közl." VIII. kötetének pedig csak II. füzete nyomatik.

A növekvő érdekeltség, szaporodó munkaerő, gyakori ásatások, s a muzeumi régiségtár folytonos gyarapodása eléggé tanusítják, hogy hazánkban az archaeologia iránti hogyelet és méltánylat mindinkább fokozódik.

Pest, 1870. april elején.

(Römer Flórián
az archeologiai bizottság
elnöke és Barkóczy
titkára).

Vienna 1870. apr. 11.

397
1870.

(A m. tud. Akademia statistikai bizottsága)

(f. 1870. évi január 7-ikén tartott ülésében Hunfalvy János, a bizottság eddigi jegyzője és a „Stat. és Nemzetgazd. Közlemények" szerkesztője szemei gyengülése következtében lemondván, a bizottság helyette Keleti Károlyt kérte fel, ki a választást el is fogadta; a lemondott szerkesztőnek pedig pontos és tapintatos munkálkodásáért és ernyedetlen fáradozásáért a bizottság őszinte köszönetet szavazván, azt jegyzőkönyvileg is megörökité.)

(Az év folyamában a statistikai bizottság jan. 7-én, febr. 11-én, marcz. 5-én, april 1-én, május 13-án, jun. 3-án, oct. 6-án, és dec. 2-án, összesen 8. ülést tartott.

Az Akademia külön megbizásából a stat. bizottság formulázta a Dóra Szilárd-féle alapitványból egy a kereskedelem körébe vágó tudományos értekezésre kitüzendő pályakérdést következőleg: „Fejtessék ki a magasabb kereskedelmi szakoktatás feladata; adassék elő a kereskedelmi közoktatási ügy jelen állása, szervezete hazánkban és a külföldön; terjesztessék elő vélemény az ily kereskedelmi szakoktatás rendezéséről külön szakintézetben vagy kapcsolatban tudományos vagy müegyetemmel."

+ 4.) A Stat. statistikai és nemzetgazdasági füzetekben „Irodalom" czime alatt uj rovatot határozott nyitni, melyben a szakba vágó megjelent hazai müvek vagy egyszerüen felsorolva, vagy némi ismertetéstől vagy birálattól kisérve benfoglaltassanak. Megjelent e folyóiratból (Bizottság működéseiről fő eredménye „Közlemények" czimü folyóiratában van leirva. E

(Uj tagul Lukács Antal, a m. földhitelintézet pénzügyi igazgatója ajánltatott megválasztatni, mit az Akademia helyben is hagyott.)

(Az év folyamában a „Statistikai és Nemzetgazdasági Közlemények"-ből) jelent az V. kötet II. füzete, a VI. kötet I. és II. füzete, következő önálló czikkekkel:

Az 1868-iki aratás kenyértermékekben Keleti Károlytól.
A hajózás és forgalom a Dunán és mellékfolyóin 186⅞-ban Tirscher Páltól.
A mezei ipar ápolása Belgiumban, Hieronymi Bélától.
Trieszt hajóforgalma 1866-ban, Barsi Józseftől.
A magyar vasuti hálózat 1868. végével, Tirscher Páltól.
Az osztrák-magyar monarchia államháztartása e század első felében, Weninger Vincétől.
A statistikai tények alkalmazásáról Keleti Károlytól
Pest város bünügyi statistikája 1867. 68-ban, Csukási Károlytól
A hivatalos statistika Magyarországon, Keleti Károlytól.
A világipar a XIX. század második felében, Beöthy Leótól.
Erdély népesedési viszonyai az ujabb időben, Dr. Kovácsy Sándortól.

A VII. Kötet kettős füzetben határoztatott kiadatni, magában foglalandó Weninger feljebb megkezdett értekezése folytatását és végét (jelenleg sajtó alatt).

Veszem 1870. március 23.

321
1870

(Mikáké, 1869 – ben)

5.) A Mathematikai s Természettudományi bizottság (megismertetésén) terményrajzi ~~Kérdés~~ meteorologiai s földelejtségi ~~tekintet~~ tekintetben a lefolyt évben is folytatta munkálkodását.

Kiegészítette az akadémiánál hogy Schulzer István nyug. Kapitány 4 Kötetből s két pótfüzetből álló nagy gombászati munkája Kéziratban s folio rajzokban megvételek, minthogy ez a faj fajait által nagy a bel mint Külföldön megvétele érdemesnek s különösen honunk viszonyaira nézve fontosnak ~~találtatott~~ ítéltetett. Ezen munkát a bizottság egy szakembernek át fogja adni azon célból, hogy ez belőle (a részint közölje, mi (ezt, ~~általában~~ erre Különösen alkalmas)

Schenzl és Kerekes urakra nézve ~~kiterjed~~ fegyelt elkörülti ki a magas Kormánynál egy nagyobb mérvü utazásra az ország Keleti részében, magnetikai meghatározások tétele végett.

Utasítása segélyben ~~folyamodik~~ részesité először is folytatólag Janka Victor urat, ki Erdély határszéleit kivánta bejarni növénytani tekintetben. Schulzer István urat, ki gombászati munkájának, melynek adatai mind az ország déli részéből valók, kiegészítésére Szeged és Sáros megyékbe ohajtott rándulni. Végre Szabó József urat, ki a hon vulkáni vidékek tanulmányozásával tüzetesen foglalkozván, ~~hogy~~ hogy működő vulkánok viszonyaival is megismerkedjék, tiszteletből mint a m. Orvosok és természetvizsgálók ez idei gyülés-helyéről Közép és déli Olaszországba a Vezuv és Etna ~~környékére~~ Környékére szándékozott utazni.

Az ~~M~~ Akademia physikai termeiben a működő physikus azon kisérletet, melynek keresztül vitelére neki alkalom adatott, t. i. a calcescentia tüneményének egy általa feltalált szerrel fémeken való bemutatására, befejezvén, ~~a tanítás tovább~~ ugyanannak további működése megszünt.

A Közlemények VI-ik Kötete az ismert nyomdai zavarok miatt nem mehetett előre, abból csak az első ján Került el.

Veszprém 1870 máj: 6.

477
1870.

219
869-70

Tekintetes Titkár Úr!

Midőn a pesti főreáltanoda könyvtára számára
a m. tud. Akademia részéről megküldött
könyvek és füzetek jegyzékét ide vissza-
csatolni szerencsém van, fogadja egyut-
tal intézetünk iránt tanusitott nemes ro-
konszenvéért úgy az Akademia mint T.
Uraságod a tanoda nevében kifejezett
legmelegebb hazafiúi köszönetemet, ki
megkülönböztetett tisztelettel vagyok
Pesten, 1870ki április 22én

Tekintetességednek

alázatos szolgája
Nay Ferencz
főreál. igazgató
s akad. t. tag

Jön 1870. apr. 23.

438
1870

300.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt
Eggenberger Ferdinánd
pesti könyvkereskedő által küldettek.

A városi Fő Reáltanoda t. Igazgatósá-
gának. Pest.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par
libraire à Pest

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv. XI. 10-12. XIII. 1-2. —
Nyelvtud. Közlem. VII: 1. 2. 3. VIII: 1. —
Mathem. és term. közl. V. köt. —
Nat. é. nemzetg. közl. V: 2. VI: 1. —
Monum. Archaeolog. I: 1. —
Monum. Okmánytár. XII. —
Történelmi tört. Emlék. III. IV. —
Rupp. Budapest története. —
Magyar nyelv szótára V: 2. 3. —
Almanach. 1869. —
Értesítő" 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz. —
Történettud. Értek. VIII—XII. sz. —
Törvénytud. Értek. VI—XI. sz. —
Természettud. Értek. XIII-XIV sz. —
Philos. Értekez. IX. XI. sz. —

3

2 438
1870.

Mathem. Érck. IV. V. k. —
Nyelvtud. Érck. III–VIII. k. = III. mint; lenn VII.
és akad. új alapszabályai. —

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezembez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Hiány nélkül kezemhez vettem a fönnjegyzett könyvek és füzeteket a föveltanodai könyvtár részére, tisztelettel jóváhagyás végett.

Pesten, 1870ik évi April 20án

Nagy Ferencz
főiskolai igazgató
bejegy. Lutz.

Nyomatott az „Athenaeum“ nyomdájában, Pesten, 1870.

Egyetemes fejlődésünk haladásának biztositása, minden erőknek minél élénkebb tevékenységbe hozatalát s jelesen az ugyanazon irányban tevékenyeknek egyesitését követeli. A tátsadalmi élet ezen alaptörvényének felismerése vezérelt minket arra, hogy az ország ezen a központtól távolabb eső részében is egy jogász-egyletnek létesitését kezdeményezzük.

Összes társadalmi viszonyainknak átalakulása egyetemes jogrendszerünknek is átalakulását mulhatlanul vonja maga után. Ennek ép, s valamint az összes nemzet életének részint multjában gyökerező-, részint a jelenben alakuló viszonyokkal fejlődő jognézeteivel összhangzásban fejlesztésére közremüködni, elutasithatlan hazafi kötelesség. Az ezen a téren tevékenységbe lépett és lépni akaró erőket összesitni a czél, mely szemünk előtt lebeg.

Az ország kormányának és törvény-alkotó elemeinek szükségök van arra, hogy az ország különböző részeiben uralkodó jogi-meggyőződéseket, nézeteket és óhajtásokat, azon különböző árnyalatokban, a mint azok az egyes részek sajátlagos viszonyaihoz képest itt és amott alakulnak, határozott kifejzésekben ismerhesse.

A nemzetnek pedig szüksége van arra, hogy a megalkotott törvények és azoknak koronként változó rendszere felől, nyomról nyomra, minden kételyt és homályt lehetőségig eloszlató felvilágositást nyerjen s teljes, — saját meggyőződéseit és nézeteit átható tudalmat szerezhessen. Mindkettőnek közvetitése azok által eszközöltethetik legbiztosabban, kik életöknek tevékenységeit ezen a téren áldozták a közélet szolgálatának. De arra, hogy valamint az első, ugy a második iránybani bizonyára nem hálátlan és nem is csekély feladatot hasznosan megoldhassuk, szükséges az egymással oly érintkezés, mely az alapoknak gondosan felkeresése mellett helyesen kitisztult nézetekre s azok körüli biztos megállapodásra vezérelhesssen; ezt pedig az arravaló erőknek rendszeresen összeható működése s az ezt biztositó egyesülés által látjuk elérhetőnek

A magyar birodalom fővárosában alakitandó országos jogász-egyletteli közvetlen érintkezésünk a tér távola miatt ritkábban és nehezebben történhetik, azért azon meggyőződésben vagyunk, hogy az amattól távolabbi részekben is önállóan alakulandó egyesületek utján, ugyszólva közvetőleges érintkezés, hasznosabb és teljesebb szolgálatot tehet ama nagyobb és kiterjedtebb körű egylet törekvéseinek is, mig a mellett az egymással sürübb és közvetlenebb érintkezés, biztosabban eszközlendi elérhetni azon közvetlenebb czélt, hogy ön magunk folytonos figyelem és tevékenységgel kisérhessük, nemcsak, sőt elő is mozdithassuk hazánknak e téreni haladását.

Ezekből kiindulva határoztuk el magunkat, hazánknak a jogi téren működő és ide, mint központhoz közelebb lakó férfiait egy Maros-Vásárhelyen, mint egyik országos főtörvényszékünk székhelyén, létesitendő jogász-egylet alakitásábani részvételre felhivni. — Az alakitandó egyletnek czélja következőleg körvonalozható:

A jog- és államtani ismeretek fejlesztése és terjesztése; a szakerők tudományos és gyakorlati képzettségének előmozditása; a hazai törvénykezés és törvény alkalmazás terén felmerülő jogkérdések fejtegetése; a törvényekben feltünő hiányok felet'i véleményezés; a kor és czélszerüeknek mutatkozó javaslatok, törvényszabta úton előterjesztése, hason egyletekkeli közlése, vagy sajtó utján közvita alá bocsátása; a körében uralkodová vált jognézeteknek kitisztázása és ismertetése, valamint a hatályban levő törvények és jogintézvények feletti közmegállapodásra jutott nézeteknek egy önállóan fenntartandó, vagy egyelőre valamelyik hazai laphoz mellékletként járulandó és az egylet tagjainak dijtalanul megküldendő szaklap utján szétterjesztése és kellő felvilágositással népszerüsitése; szóval a hazai jog élet egésséges fejlesztése és ép közlése a nemzettel.

Az egyletnek alapitó- és részvényes, — központi és vidéki tagjai lennének, szellemi- és a lehető legmérsékeltebb, de az egylet czéljára szükséges eszközök beszerzését és fenntartását biztositó anyagi hozzájárulással.

Az egylet, ha 100 tagja lesz, szervezi magát és alapszabályait megállapitja, működését ezeknek jóváhagyása után kezdvén meg.

A közhaza minden iránybani haladásának s különösön a történelmi események által előidézett kedvezőtlen viszonyok nyomása alatt hátramaradott igazságszolgaltatási, valamint egyetemes jogrendszerünknek, a haladó kor követelményeinek megfelelő szinvonalra emelése, nem csak legmelegebb ohajtása minden hazafi kebelnek, hanem egyszersmind főkötelessége elsősorban azoknak, kik arra alapos keszültséggel birva, hivatást éreznek magukban, csaknem századok végzetteljes mulasztásainak kipótlására közreműködni.

Hazafi teljes bizalommal hivjuk fel tehát

hogy valamint maga részéről csatlakozni, úgy becses körében, közhaladásunknak ezen a téren is előmozditásáért lelkesülőket csatlakozásra felhivni sziveskedjék. Hazafi tisztelettel felkérjük egyszeremind mindazokat, kik csatlakozni kivánnak és annak biztositásául a mellékelt aláirási ivre nevöket sajátkezüleg felirandják, hogy az elkészitendő alapszabályoknak megvizsgálására és megállapitására, folyó évi május 8-ik napján d. e. 9 órakor a város házának nagytermében itt Maros-Vásárhelyen tartandó értekezletben lehetőségig résztvenni sziveskedjenek

pedig, hogy a mellékelt aláirási ivet szükséges tájékozhatás végett alólirt bizottság elnökéhez czimzetten az értekezlet napját megelőzőleg, legalább május 4-ig **sziveskednék beküldeni.**

A megállitandó alapszabályok azon aláiróknak, kik a kitűzött értekezleten megjelenhetni akadályozva leendnek, azonnal meg fognak küldetni, szabadságokban maradván az aláiróknak azokhoz képest az egyletnek alapitó vagy részvényes tagjai közé sorozni magukat.

Becses közreműködését és pártolását elvárva, hazafi tisztelettel vagyunk,

Maros-Vásárhelyen, 1870. április 13.

A jogász-egylet alakitására tartott értekezletből kiküldött bizottmány

B. Apór Károly, elnök.
Bodolla János,
Dózsa Dániel,
Endes Gábor,
Ferencz Károly,
Gyarmathy Samu,
Hajdu Mózes,
Hajnal József,
Hildebrand József,
Lázár Ádám,
Móga Demeter,
Szabó József,
Székely József,
bizottsági tagok.
Gál Domokos, jegyző.

Aláírása

azoknak, kik egy Maros-Vásárhelyen, mint egyik főtörvényszékünk székhelyén alakitandó „**jogász-egylet**“-nek tagjai kivánnak lenni.

Neve az aláirónak	Hivatali vagy polgári állása	Állandó lakása	Utolsó posta-állomás

Ny. Imreh S. M-Vasarhelyt, a ref. főtan. gyorss. 1870.

Ér. ápr. 27. 1870.

440/1870.

A magyar tudományos

akademiának

Pesten

ezen a téren is elő
érjük egyszeremind
rási ivre nevöket s
ra és megállapitás
itt Maros-Vásárh

6056 szám

Nagyméltóságu báró, elnök úr!

Ügyiratkozva f. évi martius hó 31-ről 353 sz. a. a magyar nemzeti színház igazgatóságához intézett becses átiratára, van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel felkérni, hogy néhai fotisz. Reseta János által a magyar nemzeti színház, tudományos akademia és muzeum részére kétizben és egyenlő részben hagyományozott 7 db takarékpénztári részvény után kibocsátott uj részvények biztositására, a magy. tud. akademia által eddig már fizetett, valamint ezután még fizetendő összeget oly irányból tudomásomra hozni méltóztassék, hogy a nemzeti színházra mint egyik örökostársra eső 1/3 része kifizetése iránt én is intézkedhessem.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem ő-szinte nyilvánitását.

Budán 1870 évi aprilis hó 20-án

Ragnai Kálmán

Vásárosnaményi báró Eötvös József úr, vallás és közoktatási m. kir. miniszter, mint a magyar tudományos akadémia elnöke ő Nagyméltóságának

Budán.

Érk. 1870. apr. 24.

443
1870.

Érk. 1870. apr. 26.

450/1870.

Budán 1870 é. Aprilis 26.

Tekintetes Ur!

Szivesen átküldött kéziratomhoz /: a magy. tud. Akad. magnet. észlel-déje Budán stb. :/ még egy tárcza tartozik – ha jól emlékszem 13 rajztáblával, melyeken a magnetikai műszerek ábrázolvák; méltóztassék ezt szolgám által nekem átküldeni.

Különös tisztelettel

Dr Schenzl Guido

451 – 500/1870.

Nagymélt.ságu Elnök Ur!

Folyó hó 8-ról kelt leiratom folytán van szerencsém értesíteni, miszerint a magyar tudományos Akadémia rendelkezésére állatam abban felajánlott 2333 ft 20 krról szóló Beck Jos. Aut. és társa által folyó év Julius 19-ére Augsburgban fizetendő váltóban a magyar földhitelintézethez utalni nagyon illettem.

Fiúmé disszeletem nyilvánítása mellett maradván Pesten 1870 év április 24-én

Nagymélt.ságodnak

alázatos szolgája

Nagymélt.ságu Báró Eötvös József urnak mint a magyar tudományos Akadémia elnökének.

Pesten.

Érk. 1870. apr. 26.

451
1870.

Pest 1870 aprilis 28dán

Nagyméltóságu Elnök úr!

A jövő héten Erdélybe szándékozom indulni, hogy ott a kolozsmonostori convent és a gyulafehérvári káptalan levéltáraiban történet-tudományi tudományi célokra kutatásokat tehessek.

Nehogy utazásom célja kétség hiányából, vagy bizalmatlansággal határozó óvakodásból az illetők részéről meghiusuljon, és akon fogadtatásban részesüllehessek mely a tudományos érdeknek, és a mai kor szabadelmübb felfogásának megfelel

mély tisztelettel és egész bizalommal fordulok a Nagyméltóságu Elnök urhoz azon kérelemmel, hogy eszközölje ki nekem a magyar tudományos akademia nevében oly értelmü ajánló levelet Erdi a kolozsmonostori convent és gyulafehérvári káptalan elöljáróihoz, miszerint történetbuvárlati munkásságomban minden irányban segédkezemre leggenek, és minden lajstromokat, jegyzeteket, okmánygyüjteményeket használ-

ni, kivonni, vagy lemásolni szükségesnek találnék, ve-
lem halasztás nélkül kiadni szíveskedjenek.

Midőn ezen kérelmemmel ismétlek-
nem, valószínű kegyébe magamat ajánlván,
maradok.

Vagyonról készségesen

a könyvtár őrzője

Szily János

a magyar kir. természettudományos akadémia
tagja.

Erk. 1870. apr. 28.

454

1870.

1103 szám.
ein.

1 db

Schiller Zsigmond a pesti tudomány egyetemen IV-ik évi joghallgatónak kérvényét, melyben a Wodianer Albert úrtól legközelebb az academia rendelkezésére bocsátott 200 ftnyi ösztöndíjban részesíttetni kéri, mint a Közoktatási ministeriumhoz nem tartozót az Academiánall ezennel átküldöm.-

Budán 870 évi April 25én

B. Eötvös Inv

A magy. tudományos academiának.-

456
1870

1,932. szám

"

A' csász: és apost: Királyi Felsége f: é: április hó 8án kelt legfelsöbb elhatározásával a meteorologiai és földdelejességi magyar központi intézet felállitását megengedvén, az ezen intézet számára kidolgozott, és tudomásvétel végett hiteles másolatban ide zárt szervezeti alapszabályokat egyalkalommal legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatott.

Miről az academiát oly megkeresével tudósitom, miszerint ezen intézet igazgatói állomásának betöltésére vonatkozó javaslatát, mielébb ide felterjeszteni szives kedjék; — megjegyezvén egyszersmind, hogy ezen állomással, a törvényhozás által a f: évre helybenhagyott Költségvetés szerint, egyelőre 1,800 frtnyi évi fizetés van összekötve.

Budán 1,870. évi április hó 25én

B. Eötvös sk.

A' magyar tudományos academiának

Veszem 1870. máj. 2.

465
1870.

III. rétz

Május 9.

olvasás nélkül
ei Erdekenleten

37

f. 932. v.m. Fiches
870

f. Másolat:/

Szervezeti alapszabályok.

A magyar birodalom meteorologiai és magnetikai viszonyainak megvizsgálására és tudományos kijuthatolására Külön intézet állittatik fel.

I

Az intézet czime, székhelye és hatáskőre:

Az intézet czime: „Meteorologiai és földdelejességi magyar királyi központi intézet." — Hivatalos pecsétjében az országos czimert viseli.

A központi intézetnek székhelye: Buda-pest.

Hatáskőre kiterjed a magy. Szt Korona minden országaira, t.i.: Magyarországra, - Erdélyre, - Tót és Horvátországra, és a katonai őrvidékre.

II.

Az intézet célja és feladata:

Az intézet célja és feladata kettős:

A. Az országban létező meteorologiai észleletek közös anyaintézete és központja.

B. Egyszersmind főészlelde is

ad.) Mint központi intézetnek azon feladata van, hogy:

1sőr Ne csak saját észleléseit, hanem a többi hazai állomásokéit is egybe gyüjtse, átszámitsa és átalában tudományos célra feldolgozza.

2„ Gondoskodjék arról, hogy az ország különböző őrvidékein a szükséges helyeken mellékészlelde-k állitassanak fel.

3szor „ Az észlelő „kellő" utasitásokkal ellátja, nekik

/.

c

az eszközök megszerzésében segédkezet nyujt, és azokat megvizsgálja és öszehasonlitja.

1.szer 2.) A Külföld hasonló intézeteivel, magát érintkezésbe tesni, és az észleletek kölcsönös körleését eszközli.

B.) Mint főészleldének következő feladata van:

1.ször 2.) A meteorologiai jelenségeket általában észleli, és az azokra vonatkozó észleleteket átszámitja

2.szor 2.) Különös vizsgálatokat is tesz, melyek a Kosmos physicájába vágnak, vagy önállólag, vagy pedig Külföldi észleldékkel öszhangzásban. – Ehez képest feladata, hogy a földdelejességre vonatkozó észleléseket és vizsgálodásokat, annak – mind napi, mind századi változásaira nézve – tegye meg, azaz: hogy tökéletes állandó delejességi észleldét foglaljon magában.

3.szor 2.) Mivel több helyen alig lehet magnetikai észleldéket felállitani, a központi intézet az úgy nevezett földdelejességi állandókat, az ország más vidékein is meghatároztatja, hogy a földdelejességi vonalok megállapittathassanak.

Ezen célra, és a mellékállomásokon létező műszerek megvizsgálása végett, legalább minden 5 évben, a központi intézet tisztviselői a vidéki állomásokat meglátogatják.

III.

A központi meteorologiai intézet szervezete:

1.ször 2.) A központi meteorol: intézet – tisztán tudományos tekintetben szerves kapcsolatban van a magy: tudomány: academiával, melynek egyik célja szintén hazánk természettudományi viszonyainak kipuhatolása és megismertetése. – Egyéb tekintetben pedig önálló intézet, és mint ilyen közvetlenül a m: kir: közoktatási miniszterium

alatt áll, s állami intézet rangjával bír.

2szor Q A kivánt müszerek és szükségelt épületek, az igazgató fő- nök javaslata alapján - állami költségen szereztetnek meg, állittatnak fel s tartatnak fen, s emélfogva állami tulajdont képeznek, melyek felett a Közoktatási m: kir: minister rendelkezik.

IV

Q A magy: kir: központi intézet személyzete:

1szor Q Az intézet személyzete rendesen áll:

a.) egy felügyelő főnökből, -

b.) egy észlelőből /: observator :/, -

c.) egy segédből /: adjistens :/, -

d.) két szolgából. -

Ha szükségeltetik a teendőkhez képest még számítók /: calculatorok :/ is felvétethetnek, - miről előlegesen a m: kir: közoktat: minister jelentés teendő.

2szor Q Az a.) b.) c.) alatt említett tisztviselők államhivatalnokok rangjával bírnak, és pedig: a felügyelő főnök egy rangfokozatban áll az országos egyetem rendes tanáraival, azaz a VI. fokozatban, - az észlelő a VIII., - és a segéd a X. fokozatban áll, a IX. fokozatba előlépés jogával

3szor Q Az intézet főnökét, a magy: tudom: academia ajánlja, s a m: kir: közoktatási minister előterjesztése alapján Ő: esász: és apost: kir: Felsége nevezi ki

4szer Q Az észlelő és segéd, a felügyelő főnök kijelölése alapján, a magy tudom: academia ajánlata mellett - a m: kir: közoktatási minister által neveztetik ki.

5ször Q A frolgák felvétele s netáni elbocsátása, a főnök által

történik a m: kir: minister.iumhoz teendő jelentés mellett.

V.

Az intézet személyzetének fizetése:

Az intézet személyzetének fizetéseit, a vallás és oktatásügyi m: kir: miniszter állapítja meg, és azokat az évi költségvetés tárgyalása és megállapítása alkalmával a törvényhozás hagyja jóvá.

Ezen személyzetre nézve még különösen megjegyeztetik, hogy a főnök s az észlelő nyugdíjképesek ugyanazon rendszabály szerint, mely a nyilvános tanárokra nézve Magyarországban érvénynyel bír.

Tanári állomásról a központi intézetbe való átlépés esetében, vagy megfordítva, – a betöltött szolgálati évek a nyugdíjazásnál beszámítandók.

Az segéd rendszerint csak három évre fogadtatván fel, nyugdíjra csak az esetben szerezhet igényt, ha beérő nyilt képesség alapján szolgálata meghosszabbittatik, s ekként megszakadás nélkül tíz éven túl szolgál. – Nyugdíjilletményeit esetről esetre a Közoktatási minisztérium határozza meg.

VI.

Az intézeti személyzet teendőinek felosztása:

A teendők az intézet személyzete között következőleg osztanak fel:

Az intézet vezetése, mint tudományos, úgy gazdászati irányban is a főnököt illeti; – ő felelős a Közoktat: m: kir: ministeriumnak, – a hivatalos levelezést viszi, miért is az intézet pecsétje nála van, – végre ő ügyel fel felelősség mellett, az intézet összes eszközei, műszerei

/.

és gyüjteményeire is.

A főnököt távollétében az észlelő helyettesíti, ki általában véve a főészlelő által végrehajtott, és a vidéki észlelők által beküldött észleletek átszámítása és feldolgozásáról gondoskodik.

A segéd a főészlelőben teendő észleletekkel foglalkozik és előlegesen a számító / : calculator : / tisztet is teljesíti.

A részletes utasítást a m : kir : vallás és közoktatási ministerium dolgozza ki.

VII.

A központi meteorologiai intézet összeköttetése a vidéki észlelőkkel, és azokhoz viszonya :

1 szer A központi intézet kötelessége aron iparkodni, hogy határunkban meteorol: észlelők - célszerü felosztás mellett oly számban állittassanak fel, mely szükségeltetik, hogy az időjárás menete és változásai megismertethessenek; - ezen helyek száma előlegesen 50 re tétetik;

2 szor A vidéki észlelők felosztassanak :

a.) önkéntesek és egyszerü minta díjtalanokra, -

b.) hivatalos és rendesen fizetett, vagy jutalmat igénylhető észlelőkre.

Oly helyeken, hol önkéntes és díj nélküli észlelők nem találhatók, díjazott észlelők alkalmaztassanak.

Ezen intézkedés keresztülvitele céljából, a vallás és közoktatási m : kir : ministerium, a földmivelési, ipar és kereskedelmi m : kir : ministeriummal egyetértőleg intézkedik, hogy ezen szolgálatra a távirdai tisztviselők kiképeztessenek s alkalmaztassanak.

3 szor Azon távirdai tisztviselők, kik erre képeseknek találtatnak

/ ,

az állam részéről jutalomdíjt nyerendnek, minek valósítá
hatására, a fölkségelt öszveg évenkint az államköltség-
vetésben fog felvétetni.

4szer Az észlelők feljegyzéseiket, a Központi intézet által ki-
adott minta szerint egybe állítva, havonkint ugyanekkor
Küldendik be.

Ezen felül néhány állomásról, melyeket a Központi
intézet jelelend ki, - naponkint távirati jelentések fognak
ehez bekűldetni.

5ször Az észlelők a fölkségesnek mutatkozó műszereket ott, hol azok a köz-
ség, vagy az intézet által be nem szerezhetők, az államtól
nyerik, melyek azonban a Központi intézet tulajdona
maradandnak.

6szor A Központi intézet, s az állomások között, vala-
mint a postai, úgy a távirdai közlekedés is díjmentes.

7szer Az észlelési eredmények, részint havi jelentésekben,
részint a Központi intézet által kiadandó évkönyvben
fognak közzé tétetni.

VIII.

A Központi intézet műszerei és épületei:

1ször A budai academiai észleldében jelenleg meglevő,
a magyar tudományos academia tulajdonát képe-
ző delejességi és légtüneti műszerek, egyelőre a Központ-
ti intézet használatában maradnak. -

Ezen új műszerek beszerzésére, valamint a használ-
hatlanná vált készülékeknek, másokkal pótlására
fölkségelt költségek, az állampénztárból fedeztetnek
s az irányban a Központi intézet, a vallás és oktatásügyi
m: kir: ministeriumnak részletezett tervjavaslatot

/.

tartozik felterjeszteni.

2szor) „ A Központi intézet, s a mellékállomások mű-
szereinek első" beszerzésére 4,000 frt költség engedélyeztetik, mely-
ből az első" évben 1500 frt fog folyóvá tétetni.

Hogy a Központi intézet célját biztosan elérhessék, a körülményekhez képest gondoskodva lesz arról, hogy az saját épülettel bírjon, mely - nem csak, hogy minden irányban szabad kilátást nyujtson, hanem külső" zavart okozható befolyásoktól is megóvva legyen; — gondoskodva lesz tovább arról is, hogy a delejességi műszerek és készülékekhez szükségelt, különös szerkezetű" helyiségek is felállitassanak.

A másolat hiteléül:

aljegyző

H/
K. K.

Tisztelt Osztálytitkár úr!

Midőn a Gorove pályázatra beérkezett erkölcstani pályaműveket (I–III. sz) a f. é. február 7-én tartott összes ülés határozatából szerencsém van ezennel, bírálók kinevezése végett, a II-ik osztályhoz áttenni,

Tisztelettel maradok

Pesten 1870. febr. 14.

Tisztelt Titkárnak

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár

Tölis 21. Rónay Sámuel úrnak.

cont.

2)

Vettem 1870. febr. 14.

Gerove - pályamunkák.

467/1870.

Tisztelt rendő úr!

A Kövesdi nagygyűlésre a II. osztálynak négy rendbeli eldöntendő pályadarab van: A Fáy-, Szrokay-, Dóra-féle, egy-egy, s a Gorove bölcsészeti három pályamű. A Fáy-féle pályamű Trefort t. tagnál van, a másik két bíráló véleményét itt küldöm. A Szrokay pályamunkát mind három bíráló olvasta, de véleményt még nem adtak be; a pályaművet Hoffmann lev. tag tegnap történt visszavétele végett küldtem ki. A Dóra alapítványit Kemeny és Koneki r. tagok olvasták, most Pulszky lev. tagnál van. — A Gorove féléket, ha Pulszky lev. tag beadja, még Ney Ferenc lev. tagnak el kell olvasni.

Kérem a mellékletet úgy intézkedni, hogy a pályamunkák és bírálatok a nagygyűlést megelőző értekezletekre mind beadassanak.

Tisztelettel

Pest 1870. május 30.

alázatos szolgája

Arany László

főtitkár.

Kék mellékler

Tisztelt Rónay Jácint úrnak

12. sz.

Vetten május 5. 1870.

467/1870

Pályamunkák.

Kéi mellékler.

A II-ik osztály által eldöntendő pálya-kérdések.

1. Fay-féle. Két bíráló beadta.
   Trefort a. t.t. sürgetendő. (A megtörlend Május 7.)
2. Istrokay-féle. A három bíráló vágerla munkáját, de csak a pályamű küldetett be; a bírálatok sürgetendők.
3. Dóra-féle. Két bíráló beváganta, de a bírálatok nem küldettek be.
   a 3-ik Keleti Károly sürgetendő (maj. 7. megtörlend)
4. Sorsz. féle Nagy Marton l.t. a bírálatot beküldötte.
   Molnár aladár l.t. sürgetve volt Május 2-kán.
   Szongi Pál l.t. még nem látta. Május 5 visszautasította.

Helyette Rónay Dávid fogadta el elnöki megbízásból. A 2. sz. Május 7-kén áttétetett Molnár aladárhoz, s az 1 és 3 sz. beküldése sürgettetett. Május 11-kén szóbeli, s Május 15-én iratbeli sürgetés intéztetett a bírálókhoz.

Strafford (1865) és Cromwell vagy a nagy„
ság útka (1866), melyek mind az an„
gol történetből véve történet-bölcselmi
tanulmányoknak mondhatók, de va„
lóban költői becsüek is s melyek közül
ez utóbbi az Akadémiától Teleky-já„
lyadíjt nyert. Írói érdemeiért a Kis„
faludytársaság tagjává választotta,
itt széket 1868-ban a „szónoklatról" tar„
tott s önálló füzetben is megjelent
értekezéssel foglalta el, emlékbeszé„
det tartott Bérczy Károly felett, két szép
elegiát s egy satyrát olvasott fel s
a társaság munkálkodásaiban mint
kitünő" ízlésű" és alaposságu műbírá„
ló vett részt. Mindezek alapján az
ajánlók Lichy Antalt, mint költőt,
mint műbírálót, mint stylistát s mi„
velt ízlésű" írót ajánlják az I-sö osztály
levelező" tagjának.

Ez ajánlatok az Ügyrend 33.§. szerint
egy előre tudomásul vételeén, a többi osz„
tályokkal Közöltetnek.

Jegyzette Gyulai Pál
osztálytitkar

Vecsa 1870. máj: 2.

468
1870.

I.

Kivonat czikkely

a III-ik osztály 1870 május 9-én tartott 6-ik értekezletének

jegyzőkönyvéből.

4-er. Felolvastattak azok, kiki a kellő" határidőre bejelentették meg" választásra akadémiai tagokul a közelgő" nagygyűlésen. Rendes tagul ajánlja Kondtvich:

Than Károly l. tagot a tudományos vegytanban bebizonyított sok érdemo miatt, mi a külföldön is el van ismerve.

Sztoczek:

Kuspér István l. tagot.

Török József:

Than Károly, l. tagot.

Margó Tivadar l. tagot, kinek értekezései és buvárlatai az állat" tan és összehasonlító boncztan mezején nemcsak az Akadémia hanem Europa előtt is ismeretesek.

Pólya:

Arányi Lajos l. tagot.

Levelező" tagul ajánlja Frivaldszky Imre:

Dr. Feichtinger Sándor Esztergom megyei főorvost, mint ha" zánk egyik jelesebb s tudományosan kiképzett fiuvészét, ki" nek több rendbeli leiró növénytani értekezései jöttek már ki nyomtatásban.

Szabó József:

Dr. Wartha Vincze polytechnikumi vegyian- s ásványtan

tanárt. Megjelent tőle több eredeti értekezés a vegytan-és az ás-
ványtan vegytani részéhez tartozó szakokban, melyek jeles képzettség-
ről, és buvár szelleméről tanuskodnak.

Szabó József:

Dr Szurányi Lajos az egyetemnél a botanika r.t. tanárát. Több eredeti értekezése jelent meg, magyar és német szaklapokban. A növé-
nyi boncz és életlan burgó és képzett buvára, s ezen szak alig van eddig képviselve az Akadémián.

Hantken Miksa:

Dr Hoffmann Károlyt, ki az előtt Budán a polytechnikum-
ban az ásványtan tanára volt, jelenleg a magyar országos geolo-
giai intézetnél fő geolog.

Több rendbeli tudományos buvárlat, valamint közletta-
ni és földtani leirások jelentek meg tőle külföldi s belföldi szaklapokban.

Külföldi tagul ajánlja Szabó József:

Scacchi Arcangelo, jeles mineralogot Nápolyban. A vezuvi ásványok mesterc, s a déli Olaszországi vulkánok mélytanulmányozója. A nápolyi egyetem Rectora.

Haynald Lajos:

Parlatore Fülöp jeles botanikust florenczben. Az Olasz-
honi növénytudósok legkitünőbbike, a florenczi k. Museum igazgatója.

Boissier Edmund jeles botanikust Genfben; ki Spanyol-
Görög - Kisázsiai s.a.t. növénytani utjairól "kitünő" jelenté-
sekat irt s jelenleg Flora-Orientalis-a kiadásával ismét
egy a maga nemében eddig nem hasonlíthatlan művel
gazdagítja az irodalmat.

Fenzl Ede bécsi egyetemi növénytani tanárt és az ottani fü„
vészkert igazgatóját, mint Endlicher dolgozó társát, és azon
kívül is több fontos és jeles monographiák szerzőjét.
Magyarország növényeivel is foglalkozott. Növényleirásai
oly temetkek, hogy mintaképül szolgálhatnak.

Jelenleg tudomásul vétetnek, s a
Főtitkár által a többi osztályokkal kö„
zöllelni határoztatnak.

32/1870.

Az I-sö" osztály april 30-án tartott értekezlete jegyzökönyvéből.

Pulszky Ferencz t.t. és osztályelnök elnöklete alatt sat.

---

30. Olvastatik a főtitkár átirata f. év április 11-röl, mely szerint a folyó év már" május 31-éig mint ügyrendileg meghosszab" bitott határnapig beérkezett tagajánló leveleket átteszi az értekezlethez.

A következő tagok ajánltatnak:

1. Gr. Kuún Géza ajánlja Ascoli milánói tanárt és nyelvészt külföldi lev. tagnak, a következő" indokolással: Ascolinak úgy az általános, mint a külön árja és sé" mi nyelvészet terén kitünö" érdemei van" nak. Sokat tön az árja és sémi nyelvcsa" lád rokonságának kikutatására. Ewald e rokonságot elismerte, de az elvi elis" meréshez a nyelvtények bizonyítványát nem csatolta. Ascoli a proto semi és proto árja nyelv rég elmosódott képét a lehetöleg hiven visszaállitván, az ösz" szehasonlitásnak eddig nem ismert esz" közét alkalmazva, biztos és meglepö" ered" ményekhez jutott. Emellett Ascoli azon ke" vés számu külföldi tudósok közé tarto" zik, kik nyelvünket tanulmányuk tár" gyává tették, irodalmunkat figyelemmel kisérik.

2-or. Szász Károly r.t. és Joannovics György
l.t. ajánlják Székács József ágost. hitvall.
superintendenst és l. tagot tiszteleti tagnak
a következő indokolással. Székács József
az Akadémia által kiadott Plutarch fordí,
tója, továbbá a görög Anthologia és szerb
népdalok szerencsés átültetője, a Kisfaludy-
társaság ünnepélyes közülésén felolvasott
jeles satyrák szerzője, s ezen felül az egyhá,
zi irodalom és szónoklat mezején számos
jeles munkák írója. Tények szárazon
előádva is eléggé mutatják az irodalom
különböző ágaiban kifejtett jelentékeny
munkásságát, azon körülmény pedig,
hogy a Kisfaludytársaságnak e régi tag,
ja az Akadémia I-sö osztályának is
legrégibb tagjai közé tartozik, nem kevésbbé
igazolja az ajánlást. Egy szóval Székács
József mind érdemeinél, mind kitünő
állásánál fogva megfelel mindennak,
mit az alapszabályok 27. §. a tiszteleti
tagtól megkiván.

3-or. Szász Károly r.t. és Joannovics
György l.t. ajánlják levelező" tagnak Vad,
nay Lajost a következő" indokolással:
„Mellőzve Vadnay Lajos nyelvészeti dol,
gozatainak részletes elősorolását, az aján,
lók kiemelik, hogy tevékenysége kezdi,
több nyelvészeti munkák bírálásából és
Különösen a Pesti Napló 1863-1864 évi,
folyamában megjelent nyelvészeti fejtegeté,
sekből áll. Legujabb munkája „A ma,
gyar szórendről" cimü dolgozat, melyet

az Aka
jutalm
részen
találás
4-or.
tagnak
kolássa
1829-be
Básber
nasium
-ik isk
nárnak
te, hol
tóság
évben
elelnö
vén
lekezet
dalom
pok,"
náreg
megje
megje
C. Jul
már
gyar-
tan,
sodik
Latin
korló
mint
nálat
gyaro

az Akadémia 1868-ban Sámuel-díjjal jutalmazott. Ez utóbbi körülmény kétség-
telen ajánlja őt akadémiai taggá vála-
lását.

4-er. Riedl Szende l.t. ajánlja levelező tagnak Barth Antalt a következő indo-
kolással: Barth Antal szül. Beszterczebányán 1829-ben. Tanárvizsgálatot tevén 1855 óta Bécsben, Ungvárott és Pesten, mint gym-
nasiumi rendes tanár működik. Az 186⅞-ik iskolai év második felében magántanárnak nevezteték ki a m. kir. tud. egyete-
mre, hol előadásait folyton növekedő hallga-
tóság előtt tartja. Az 186⅘-ik iskolai évben az országos középtanodai egylet elnökévé választatott. Ajánló mellőz-
vén Barth nagy számu bírálatait, ér-
tekezéseit, melyek a latin és görög iro-
dalomra vonatkozólag a „Tanodai la-
pok", „Kalauz", „Kritikai Lapok", „ta-
náregyleti közlöny" czimü folyó iratokban megjelentek, csak e következő önálló-
an megjelent munkáit emeli ki: 1-ör Szótár C. Julius Caesar emlékiratainhoz, mely már két kiadást ért, 2-or Teljes ma-
gyar-latin szótár. 3-or Elemi latin nyelv-
tan, melynek első részre harmadik, má-
sodik részre második kiadást ért. 4-er Latin mondattan. 5-ör Latin gya-
korló és olvasó könyv, mely szintugy mint a többi könyvek, iskolai hasz-
nálatra engedélyeztetett. 6-or A ma-
gyarországi középtanodák évkönyve.

for Herodott VII és VIII-ik könyveinek fordítása. Baril Antalt e munkái nem „csak a tanügy, hanem az irodalom jeles bajnokává is avatták.

5-ör. Toldy Ferenc és Szász Károly v.tt. ajánlják levelező tagnak Zichy Antalt a következő indokolással: Zichy Antal évek hosszu során át működik az iro„dalom különböző" ágaiban, a politikai, történeti, szépmüvészeti, költői irodalom számos jeles dolgozatot bir tőle, melyek egy része nem tartozik ugyan az I-sö" osztály körébe, de a mennyiben azok is az izlés és aesthetikai müveltség kitünő" fokáról tanusitnak s irójokat mint jeles sty„listát tüntetik föl, történ indokolják ajánlását. Ezek közül csak egy pár ön„álló dolgozatot emelnek ki az ajánlók: „a kérdéshez", „szabadelvü" és conserva„tiv politika," „csonka ministerium" iröp„iratait, a Pesti Napló s más lapokban megjelent vezérczikkeit. Megemlitik továbbá a törvénykezés terén kifejtett szó„noklati munkásságát s „Anglia története a forradalomig" s az „Angol forrada„lom története" czimü történelmi munká„it, melyek nem annyira forrástanul„mányokra fektetett történeti buvárko„dás eredményei, mint inkább a kész történeti anyag müvészi feldolgozá„sai s igy ez oldalról az I-sö" osztály körébe tartoznak. Szint ez alapon ál„lanak főbb költői müvei is, három drámai mü Stuart Mária /1865/

31
1870

Titkos czikkely

a m. t. akad. 870. aprill 23-án tartott T.e ülésének
tgya örökös üléseinek jegyzö könyvéből.

25. Olvastatik az osztályoknak ezen aprill 23-án tartott ülése jegyzö könyvének 31-ik pontja, mely szerint az alapszabályok 19 §. az ügyrend 33-ik §-a. d. pontjával ellenkezésben áll. Ugyanis az alapszabályok 19. §. igy szól: minden tagot, az illető osztálynak titkos szavazat után a jelenlevö tagok kétharmad többségével tett ajánlata alapján a nagy gyülés szintén titkos szavazattal s kétharmadnyi többséggel választ!" az ügyrend 33 §. d. pontja pedig igy szól: „A megérkezett vidéki tagokkal kiegészitett osztályok az (ellenes nódon) ajánlottak közül egyszerü többséggel terjesztenek uj tagokat megválasztás végett az összes akadémia elé, a nagy gyülés első napján. Ez alkalommal a nagy gyülés az előterjesztések felett tanácskozik, és az osztályonként megválasztandók számát meghatározza, mely számhoz magát a választó gyülésen tartandja" Az érintett oly véleményben van, hogy csak az Alapszabályok 19. §-a lehet kötelező" s az ügyrend 33. §. d pontja, mint azzal ellenkező, mint pedig mint felesleges, magától elesik.

A vélemény helyeseltetvén, összes ülés elébe terjesztetik.

469
1870

Tekintetes ur!

Van szerencsém t. uraságoddal a Kazinczy-emlék alapítvány rendezésére kiküldött bizottság f. é. april 27-kén tartott ülése jegyzőkönyvének a) pontját közölni:

a) „A bizottság elhatározta: felszólítást intézni az akademiai főtitkári hivatalhoz mindazon iratok körülése végett, melyek a Kazinczy-féle birtok megszerzésére, az epitkezésre, a Kazinczy-bizottság megalakitására, működésére, s a Kazinczy-utódok segélyzésére vonatkoznak."

A bizottság meghagyásából, bátor vagyok t. uraságodat felkérni, szíveskedjek a kivánt iratokat mennyire azok rendelkezésére állnának, velem, mint a bizottság jegyzőjével közölni.

Alázatos szolgája

Rónay Sándor

T. cz. Arany János akad. főtitkár urnak.

Érk. 1870. maj. 5.

479/1870.

13530
1870.

Méltóságos báró academiai Elnök ur!

A szabad királyi Pest városa területén létező szentegyházak sirboltjaiba való temetkezés határozatilag betiltatván, városunk közgyülése néhai gróf Batthyány Lajos Magyarország első ministerelnökének, a szt. Ferencz-rendiek egyháza sirboltjában nyugvó hamvai iránti nemzeti kegyeletet örök időkre fentartani kivánván, elhatározta: hogy a boldogult hamvai **ez évi junius hava 9-én** a városi köztemetőbe ünnepélyesen áthelyeztessenek.

Ezen elhatározás folytán, s érzetében a hála és elösmerés azon nagyságának, mellyel nemzetünk a haza legszentebb jogainak védelmezéseért vértanúi halált szenvedett egyik leghivebb fia halhatatlan emlékének, s azon elv megdiesőülésének, melyért a boldogúlt elvérzett — tartozik, városunk közönsége mindent elkövet, hogy a gyászünnepély nagyszerűségében méltó kifejezése legyen azon kegyeletnek, melyet a magyar nemzet e nagy érdemű halottja iránt szivében érez.

Tartozik evvel városunk közönsége önmagának s a nemzet összegének, hogy tanúságot tehessen egykoron a történelem arról, miként a magyar minden időben átérezte azon igazságot: hogy a nemzet nagyjai emlékének dicsőitésével önmagát tiszteli meg; de tartozik ezzel a jelenkor nemzedékének is: hadd erősödjön a nemzet jobb jövője iránti hitében; — s szemben a nagy példákkal, — hadd élesztessék fel, a honszeretet, az ég ezen legszebb adománya, mely annyi szép és nemes tettekre hevit!

Ezen szempontokból hazafiúi bizalommal s teljes tisztelettel felkérjük:

Méltóságodat

miszerint ezen nemzeti gyászünnepély fényét és hazafias jellegét emelve abban részt venni méltóztassék.

Kelt Pesten, 1870. évi april hava 27-én tartott városhatósági közgyülésből:

Barna Ignácz
főjegyző

Somssich Alajos
p. főbirói helyettes

3

480
1870

21

Tekintetes Főtitkár ur!

Van szerencsém a második osztály részéről az 1870-re be-
nyújtott, s az 1869-ről 1870-re elfogadott tagválasztási ajánlatok rövid
kivonatát, a II-ik osztály f. é. május 2-ki értekezlet határozata folytán,
kölcsönös közlés végett a többi osztályokkal, t. urasságodhoz áttenni.

Pest, 1870. május 5-kén.

alázatos szolgája

Rónay Jácint, osztálytitkár.

Pécsen 1870. máj. 5.

481
1870.

2 mell

Nagyméltóságú Báró Úr
miniszter úr!

Elnöke Akadémiánknak!

Egy mélt. Sanárky Gedeon, államtitkár úrnál lesett folyamodványomban ezelőtt jó két hónappal személyes meg-hallgatást kértem Excellenciádtól. De - mint úgy mélóztatik - ekkorig nem nyertem.

Most újra könyörgek.

Egyelőre azonban nem audienciát kérek - arra majd találok más alkalmasabb időt. Lényegesebb az, hogy kegyeskedjék Excellenciád cse-

Kélyegemet a tbb. Daska ha-
lála által üresedésbe jött s ma is
úgy álló akadémiai irodatisztség-
re – ha lehet, még a nagy-gyülés
előtt – kegyelmesen kinevezni.

E kérelemre több jó emberem,
köztük Jámbor P. Rónay J. s
Arany János urak, ösztönzött
s pályesüléséhez biztató reménnyt
adott.

Ekkép azon helyzetbe ju-
tok, hogy nemcsak szép törek-
véseim kivitelésétől legyek egy
lépéssel közelebb, hanem El-
lenzékhez intézendő sőtszerjesz-
téseimet is nyugodtabb kedélylyel

s. Sza

s szabatosabban fogom összeállítani.

Kegyelmes uram! Kaszna-
vehető emberemek fogom magamat
pártfogásába ajánlani. Ne hagyja kí-
megtörténni Excellenciád, hogy
„spes confisa – confusa recedat!"

Legmélyebb tiszteletem kifejezé-
sével örökök Pesten (a „San-
nonia" czímű szállodában) 1870. évi
május hó 5-kén,

Excellenciádnak

legkisebb szolgája
balogh falvi Mihályi Endre
kath. pap.

Verona 870. máj. 7.

491
1870.

492.

Ed. mij. 9. 870

Die **anthropologische Gesellschaft in Wien** beehrt sich in der Anlage die ersten Nummern ihrer Mittheilungen mit der Bitte um gefällige Einleitung eines Schriftentausches, zu übersenden.

Briefliche Mittheilungen sowohl, wie Druckschriften, bittet sie unter Adresse des gefertigten Präsidenten ihr zukommen zu lassen.

Für die anthropologische Gesellschaft:

Prof. Dr. Karl Rokitansky,
k. k. Hofrath
(Wien, allgem. Krankenhaus).

Druck von E. Jasper in Wien

499

Tisztelt Osztály!

Köreledvén a nagygyülés, az ujonnan kitüzendő jutalmak ü„
gyét következőkben van szerencsém előterjeszteni:

1ör Gr. Teleky féle jutalom 1870 december 31-ére, 100 aranyban, vig„
játéknak fog hirdettetni.

2or Gr. Karácsonyi-jutalom 1871 december 31-ére 200 aranyban
szomorujátéknak (és drámának) következik; ezen felül,
ha az Akadémia és az alapító az osztály javaslatát elfo„
gadja, 1873 december 31-ére vigjáték 400 arany és bohózat
200 arany.

3or Nádasdy jutalom. 1871 május utolsó vasárnapjára 200
arany; tudniillik az 1865-ben ki nem adott 100 arany
is ehez csatoltatván; ha pedig a mostani 200 arany ki
nem adatnék, az is rendelkezésre áll.

4er A Jeteséházy-jutalom 1872-ben adatik ki. A hirdeteés is„
méltetni fog.

5ör A Sámuel-dij 15 arany, 1869 folytán megjelent nyelvtu„
dományi értekezésnek.

6or Marczibányi nyelvtudományi jutalom legalább ket„
tő kitüzhető, miután az 1870-i pályázat sikertelen ma„
radt. Határidő 1872. márczius 31-e.

7er Gorove jutalom (30 arany) kitüzhető 1871 január 31-ére:
egy széptani (t. i. a mely most ki nem adathatott) s egy

cont

L. Gulai Pál úrtól

műveltség történeti. Ha a Gorove örökösök részéről addig a beléegyezés megérkezik: e két jutalom egyesíthető leend.

8or. Magyar-Hölgyek díjára, ha a mostani 600 ftos pályázat (testhetika) eredménytelen lenne: ez összeg rendelkezés alatt áll. Miután azonban e díjra más osztályokból még 8 jutalom van függőben: a nagygyülés fogja eldönteni, tűressenek-e ki, amazok eredményének tudása előtt, ujabb jutalmak.

9-er. Nagy- és melléjutalom az osztályra csak 1873-ban következik.

Tisztelettel

Pest, 1870 május 11.

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár

499
1870

499

Tisztelt Osztály!

Közelednék a nagy-gyűlés, a kitüzendő jutalmak ügyét következőkben van szerencsém előterjeszteni.

1) Nagy- és marcibányi mellékjutalom ez évben csak egy, nevezetesen az 1863-68-ban megjelent természettudományi munkák számára, véttetvén fel a költségvetésbe, az 1864-69-ben megjelent mathematikai munkák jutalmazása jövő 1871-re halasztatott az Igazgatóság által. Az osztály felhivandja a szerzőket, hogy ez évkörre első munkáik at bizonyos határ-időre küldjék be.

2) A Vitéz-féle (40 ft) jutalom kérdése kitüzése 1871-re a II-osztályra következik.

3) Hölgy alapitványi díj függőben marad ez osztály részéről három: Vegytan, Léytünettan, Ásványtan (főemelt dijok 500 frt)

Tisztelettel

Pesten 1870 május 11.

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár.

III-9/21. (Szabó irkhoz) 1870.

8k Abtheilet

1870 Maja 11.

1. pont.

D

Hölgyzalagutca

499

Tisztelt Osztály!

Közlendem a nagy gyűlés: az ujonnan létesítendő jutalmak ügyét következőkben van szerencsém előterjeszteni:

1. A Jászy alapítványi jutalma (1500 frt) csak 1872. dec. 31-re tűzhető ki.

2. A Sztrokay-jutalom (100 #) 1871 dec. 31-re.

3. A Dóra-jutalom (50 #) 1872. dec. 31-re.

4. Vizi-jutalom (40 #) történelmi kérdésre, következik 1871-re. Szokott határnapja jan. 31.

5. Jozve-jutalom (30 #) művelt.-tört. kérdésre következik 1871. jan. 31-re. E kérdés talán az I osztályhoz együtt volna formulázandó.

6. Hölgy alapítványi díj (félmetre 500 frtra) az osztályt illetőleg függőben marad öt u. m. dogmatikai, Anthropologia. Chron.-Almanach. Román történet. (Franczia-ország történet.) Ezek beküldési határideje 1870. Sept. 30-a; a Chron.-Almanach é 1871. Sept. 30-a.

7. Nagy- és mellékjutalom 1865-70-ben megjelent bölcsészeti munkáért, az osztályra 1871-ben került; minthogy azonban a mathematikai jutalom is 1871-re maradt: az Akadémia kérné fel az Igazgató Tanácsot, hogy az 1871-i költségvetésbe mind a két nagy-illetőleg marczibányi mellékjutalmat vegye föl.

Tisztelettel

Pesten 1870. máj. 11

alázatos szolgája
Arany János
főtitkár.

II. oszt. (Lónay úrhoz)

conf.

Elintézve.

Vetlem 1870. majus 11.

14.sz.
9.

Kitüzendő pályakérdések.

949

500.

Tekintetes úr!

A' czélyt sürgős folyó ügyek elintézésére május 16-án valószinüleg összes ülése is kell tartanunk. Ha akkorra a Kaaácsonyi pályaügy előterjeszthető volna: úgy a nagy gyülésre kész munkát adhatnánk be.

Szíves kedjét e szerint intézkedni.

Tisztelettel

Pesten, 1870. május 11.

Tekintetes úrnak

alázatos szolgája

Arany László

(Gyulai Pál ofr. visitáns urnak.)

cont

5000

1877

501—55 0/1870

Vétetett 1870. Máj. 25.

25072/1870.

550/1870.

A jelen jegyzőkönyv tanusága szerint az 1868. LIV. t. u. 38§ és 39§-ai értelmében Engl Ede. ezen és Engl Károly jelenlétében Schneider néh. Karel Pános által alkotott végrendelet eredetiben a levéltárba tétetik, másolatban pedig a hagyományos okmányokkal és kivánatokra az örökösökkel közölhetés rendeltetik. –

Ezen végrendelet kihirdetését 5 napra ezennel a kán pénzárnál feljegyzik.

Végre minthogy ezen hagyatéknál gyámhatósági felügyeletet igénylő személyek érdekelve nincsenek, az eljárás megszünik.

Miről a kán pénzár, számvevőség a tanács könyvvizsgálói hivatala a Gyermek Ápolda igazgatósága Dr. Bókay János úr, a vallás intézetének igazgatósága, a magyar academia elnöksége a honvédalap, a nagy méltóságú belügy minisz. ter úr ján, Engl Péter, Engl Károly és Engl Ferenc – valamint a m. kir. Közp. ügyészi illetőleg kir. ügyészi hivatal felperes értesittessenek.

Pestváros törvényszékének 1870 Május 19. napon tartott ülésétől.

Pirnitzer

jegyző

1047

3

A magyar academia elnöksége.

25072/1870.

Néh. Karel Pános végrendelete kihirdetése tárgyában.

Vettem 1870 máj. 24.

548/1870.

Tekintetes mazar akademiai titkár úr.

Betegés állapotom miatt a napokban fürdőkre
mennem, tisztelettel kérek engedelmet
idei nagygyűlésre nem mehetek el.

Megkülönböztetett tisztelettel m

Tekint. Titkár úrnak

Pápán 5/21 1870

alázatos szolgá

Tarczy Lajos

Vétetett 1870. máj: 23.

541.
1870.

252.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt Eggenberger Ferdinánd pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par libraire à Pest

Az evang. Főiskola
t. Igazgatóságának.
Szarvas.

à

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értesítő. XI. 10.12. XIII. 1.2.
Nyelvtud. Közl. VII: 1.2.3 VIII: 1
Mathem. é. természettud. Közl. V. köt.
Stat. és nemzetgazd. Közl. V. 2. VI: 1.
Monum. Archaeolog. I: 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történelmi magyarkori tört. Emlék. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv Szótára: V. 2. 2.
Almanach 1869.
Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.
Történettud. Értek. VIII – XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI – XI. sz.
Philos. Értek. IX. XI. sz
Természettud. Értek. XIII – XVI. sz.

Mathem. Értekez. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értekez. III–VIII. sz
Az Akad. új Alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Zsilinszky Mihály
könyvtárnok.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Pauer István
igazgató-tanár.

Kejz. Ltg.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

5'77/1870.

Tekintetes Akademiai Titoknok Ur!

Addig is, mig köszönetünket nyilvánitvan vhatnók
le, van szerencsém kérni alázatos köszönő fe-
nak Kives közvetitését az akademiai Igaz-
gatóságnál az intézetünk részire njabban jut-
tatott kegyadományáért, mély tisztelettel Igaz,
vatos, máj. 20. 1876.

a Tekintetes Ur

alázatos szolgája

Tasay Sándor

1028/4 szám

1. dr.

Dr. Albert Ferencz egyet. csillagász és tanárnak ide zárt kérvényét, mely szerint a felállítandó országos meteorologiai intézet igazgatói állomására magát kinevezletni kéri: az academiának vonatkozással folyó évi april 25-én 7932 szám alatt kelt felhivásomra, figyelembe vétel végett kiküldöm.

Budán 1870 évi majus hó 19-én
Minister úr megbizásából.

Szász Károly
osztály tanácsos

A magyar tudományos acca-
demiának

540
1870

Országgyülés. Főrendi Ház elnöksége
~~Alsó~~ Képviselő ház
Ministerium. Gr. Andrássy Gyula min.
elnök urjának
2 Legfőbb törvényszék. ~~Semmitő~~ Itélő
~~Főtörvényszék. Váltó főtörvényszék.~~
M. Kir. Tudományos Egyetem
Term. Muzeum igazgatósága.
Kisfaludy Társ.
Főtörténelmi Társ.
M. N. természettudományi
Földrajzi Társaság.
Magyar Mérnök egylet
Ügyvéd egylet
Orvosegylet.
Pesti Hegyegylet.
(az elnökének)
Fő k. Pesti Vámház
Buda

Az

A Magyar Tudományos Akadémia
XXX-dik üinnepélyes Közülése folyó
május hó 28-dik napján ~~folyóhó~~
délelőtt 10 órakor folyó tanévi,
saját diszteremében.

Midőn e közülésre (ezennel)
meghivni és bennes megjelenésre kér-
ni szerencsém van, teljes tisztelet-
tel maradok

Pesten, 1870 máj. 21.

(Okmányszerüleg)

alázatos szolgája

akad. elnök

539
1870.

Tekintetes Magyar Tudós Akadémia!

A Tek. m. T. Akadémia főtitkárának f. é. május 14-én 475. szám alatt kelt leveléből a legnagyobb örömmel értesültünk, hogy a Tek. m. T. Akadémia f. é. április 4-én tartott összes ülésében Kiadványaiból az Értesítőt és Értekezéseket, a multra nézve pedig a szép irodalmi és bölcsészeti folyóiratokat részünkre kegyesen megrovatni méltóztatott.

Midőn ezért a Tek. m. T. Akadémiának hálás köszönetünket szerencsém van, szabadjon azon meggyőződésünknek is kifejezést adni, hogy e jótétemény méltólag megháláltva csak úgy leend, ha a tudományos ügy, melynek a Tek. m. T. Akadémia ez esetben is egy uj áldozatot hozott, benmünk egyfelől meleg pártolókat, s mennyire szerény lehetségünk engedi — ápolókat is nyerend. Erre törekedtünk a Tek. m. T. Akadémiának kegyessége csak uj ösztönül szolgál.

Kelt Bécsben, május 20-án, 1870.

A Tek. Magyar Tudós Akadémiának

alázatos szolgái

A Pázmány intézet magyar irod. iskolájának ez évi tagjai.

Érk. 1870 máj: 22.

537.

146/870.

Kivonat az Archaeologiai Bizottság
Vitk Jegyzőkönyvéből.
1870. Május 3-ról.

37. pont. Jótetnitté elnöki, hogy a
Lipcsei regészeti egylet (elnöke Gersdorf
E. J. titkos tanácsos) és a drezdai
Kön. sächsischen Verein zu Erforschung und
Erhaltung vaterländischer Alterthümer a
m. tud. Akademiai Archaeologiai Bizottságával
cserc-viszonyba akarnak lépni; minthogy ezen egyletekkel igen
érdekes munkálati vannak, e
cserevisony az akademiának
pártolási végett ajánltatik.

38. Hogy a bizottság jegyzéki álla-
pota folyvást nyilvántartásban tartathassék, kéretik a főtitkári
hivatal, hogy negyed évenkint
a bizottság tudgetjét a bizottsági
gyi titkárral tudatni szíveskedjék.

41. Tekintetbe véletnek azon
erőlenek, melyeket Desimas Károly
franczia tudós, a páris Közoktatási
minisztériumnál akademiánk javára a legdrágább munkák át-
tekintett, a bizottság kutatása. engedését eszközlvén,

Kérésel meg az akademia, hogy
neveztt tudósnak archaeologiai
kiadványiból egy egy példányt
átengedni méltoztassék.

48. Azon Kegyeletnél fogva,
mely kazánkban ujolag a vészmok iránt nyilvánul, az archaeologiai
bizottság sem nézheti ezen ösvendetes
mozgalmat egyletlenül, és nem hagyhatja
magát mások által ezen kötelességében
mintegy kulpásnyolttatni; azért kéri az akademiát, méltóz-
tassék az Elnök ő Kegyelmességét által oda hatni, hogy
a Nagy Méltóságu pénzügyi
Minisztérium, a vármoknak
mint a m. fő. Rozna hitokra
álló épitészeti szempontból fő-
löttc érdekes, és annyival
fölég aj, egyneveztt Salamonbarang-
az negyedik ékköy öszeggel fel-
tartható kazai emlékeink ösze-
ére és további romlásának
megakadályozása végett gondot
fordítani Kegyesked jék.

Jegyzette Rómerfalvy.

Ö/K. 1870. maj: 21.

536
1870.

Vetsem 1870 máj: 20.

535
1870.

A

M. T. Akadémia

nagymél.

Igazgató Tanácsához

intézett

alázatos folyamodása

a bentirtrak.

920 forintnyi megtakaritás még 100-150 frtal fog többre menni; más felöl alázatosan esedezem, hogy a lefolyt február-aprilisi évnegyedre, miután ón a szállást csak majus 1 óta használom, a főtitkári segéd javadalmának egy negyedét részemre utalványozni kegyeskedjék.

Megfeleltem-e a főtitkár úr várakozásának febr. 1-je óta is, ezirant ő nyilatkozhatik, de én bátor vagyok a fenforgó körülmények között mély tisztelettel kijelenteni s szükség esetében be is bizonyitani, hogy febr. 1. óta, midőn t. i. a főtitkári segéd teendőiért a bérházi szallás részemre felmondatott, többet dolgoztam és dolgozok egy magam - ha csak a mennyiség tekintetik is, - mint az akad. iroda többi három tisztviselője együtt, mit azonban én teljes készséggel és szivesen tettem, mert dolgozni szeretek, s tenni kivánok ezentul is.

Alázatosan esedezem ennélfogva ujra is, hogy méltóztassék a nmélt. Igazgató Tanács a természetbeli szállás adásába, mint a mely által, szerény munkásságom következtében, az Akademia ujabb kiadással nem terheltetik, s mely által a palotában levő nagy könyv-raktárra való felügyelés lehetővé tétetik, részéről is kegyesen beleegyezni.

Legmélyebb tisztelettel maradván

Pest, 1870. máj: 20.

A nmélt. Igazgató Tanács

alázatos szolgája

Takáts István

akad. tisztviselő

Tekintetes Igazgató Tanács,
kegyelmes uraim!

Minthogy én alázatos tisztelettel alólirott, az által, hogy a folyó évi akad. költségvetés megállapitására kiküldött nagyitek. Bizottság a bérházban számomra még a f. é. febr. havában felmondott szállás ügyét nem tárgyalta, nem tárgyalhatta pedig azért, mert a bizottsági jegyző úr, kinek kezei között voltak az ide vonatkozó irományok, a bizottsági tárgyalás idején Pestről távol volt —: nagyon bajos sőt csaknem kétségbe ejtő helyzetbe jutottam, alázatosan esedezem, hogy ezen ügy tárgyalásának a folyó hó 27-ki ülés alkalmával néhány perczet áldozni méltóztassék.

Ezen irományoknak tartalma röviden ez:
A f. é. január vége felé t. Arany János főtitkár úr, miután előbb velem értekezett, a nmélt. elnök urnak azon irásbeli javaslatot tette, miszerint a helyett hogy a főtitkári segéd, (uj alapszabály 47. §.) államása egy külön egyénnel töltessék be, adassék nekem az akad. bérházban egy 3 szobából álló természetbeli szállás, s ezért én expeditori teendőim mellett a főtitkári segéd teendőit is fogom végezni.

A nagymélt. elnök urak egymással irásban értekezvén, ezen javaslatba még január végén mind ketten beleegyeztek, s ennek következtében az akad. gondnok részemre egy 1 nagyobb és 1 kisebb szobából álló szállást – mert más szállás, a mint ez a gondnok jelentéséből kitünik, a februari felmondási időben sem az I. emeleten, sem a II-dikon, a hol én kivántam, a főbérlőnek az illető lakókkal kötött régibb szerződéseinél fogva, felmondható nem volt – Dischler főbérlőnek felmondott, s ezen eljárásáról a főtitkár

urnak jelentést téve, felemlité mind azt hogy a főbérlő ezen szál-
lásért – miután az az I. emeleten van s a nagyobbik szoba két kisebb
nek vehető – 800 ft évi bért fog beszámitani, mind azt, hogy én a na-
gyobb szobának egy közfal általi elrekesztését okajtom, – csak igy le-
hetvén a két szobából 3.

A gondnoknak ezen jelentése a febr. 15ki Igazgató Tanácsi ülésben felolvastatván, tárgyalása, az illető jegyzőkönyv tanusá-
ga szerint, a budget alkalmára halasztatott. Én ez elhalasztási ha-
tározatról értesülvén, egy indokolt előterjesztést készitettem, és ezt
tenni annál inkább kénytelen voltam, mert már febr. 15én a szál-
lások felmondási ideje lejárt, s igy Majus 1ével szállás nélkül
maradtam volna, felemlitvén ugyan-azon előterjesztésemben ki-
lönösen azt, hogy én a f. é. február 1ső napjával a főtitkári segéd
teendőit megkezdve, mind ezeket, mind expeditori teendőimet hi-
ven végeztem s végzem mindkettőt jelenleg is.

Egyébiránt az irományok között van még egy, febr. előtti időről
kelt folyamodásom, mellyel az Akademia épületében, mint expeditor-
nak kezelésem alatt levő nagy könyvraktár biztossága érdekében, –
legalább a bérházban való lakásom szükséges voltát kimutattam,
s egy ilyennek adását e tekintetből kértem.

Kegyelmes uraim! Ezen szállás-ügyem semmi figyelmet
nem keltett volna azon esetben, ha az Akademia palotájában lett
volna részemre, rendelkezés alatt, 3 kisebb szoba, mert ennek a bére
épen egy nem jött volna számitásba, mint nem jön a palotában
lakó több másod és harmad osztályu akad. tisztviselő szállása, s
azért nem kételkedem felőle, hogy maga a nmélt. Igazgató Tanács
is, ha a palotában netalán rendelkezés alatt állott 3 szobáról lett
volna szó, ennek részemre természetbeli szállásul átengedésébe már
febr. 15én beleegyezett volna.

Megkisértem azonban egy rövid számitással kimutatni,
hogy az Akademia még a jelen helyzetben is, a midőn t. i. a bér-
házi szállásért 800 frt számittatik, semmi rövidséget nem szen-
ved.

A főtitkári segéd javadalma ugyanis f. é. Április 27én
800 ft és 300 ft lakbérben állapittatott meg; az én expeditori fi-
zetésem pedig 960 ft és 120 ft lakbér, a kettő tehát 2150 ft; mi-
után azonban nekem azon esetben, ha a nmélt. Igazgató Tanács
is beleegyezik az emlitett természetbeli szállás átengedésébe, az

eddigi 120 ft lakbéremre igényem nem lehet: az Akadémia kia-
dása lesz 960 ft, s mint bér kevesebbet 800 ft = 1760 ft, s igy az
Akadémia 420 fetot fog évenként megtakaritni az által, ha a fő-
titkári segéd és az expeditor teendőit ugyanazon egy emberre,
nem pedig két külön egyénre bizza.

Azt hiszem ennélfogva, hogy mind a főtitkár úr, midőn
javaslatát tette, mind a nmélt. elnök urak, midőn a javaslatba
haladék nélkül beleegyeztek, pénzügyi tekintetben is jó combinatiót
tettek, s hogy e combinatio a hivatali teendők tekintetében is exel.
szerü volt, azt a tapasztalás azóta megmutatta.

A fentebbi 420 ft megtakaritáshoz járul még
azon 500 ft is, mely egy uj irnoki allomás szervezésére a mult
Aprilis 27-ki ülésben a nmélt. Igazgató Tanács által megszavaz-
tatott. Ez irnoki állomást a főtitkár úr az én segitségemre - némely
expeditori teendőkben - hozta javaslatba. Én azonban a lefolyt har-
madfél hónap alatt, - mert egy ily egyén napi dij mellett f. é. febr.
15. már vétetett föl - tökéletesen meggyőződvén a felől, hogy az ex-
peditori teendőknek egy ágát sem bizhatom rá megnyugvással
(stalán máira sem, ki 500 ftért ily dolgokra vállalkoznék), a f. é.
majus hó 1-je óta őt semmiféle expeditori teendőkre nem használom,
mert e naptól fogva - mint a melyen az Akadémia közvetlen köze-
lébe a bérházba beköltöztem, s igy a jövés-menéssel nem kell na-
ponként 2 órát elveszteném, mint azelőtt, az összes expeditori
teendőket végezem egyedül magam. Ennek következtében nem
késtem már e hó 5. vagy 6. napján ez irnoki állomás megszün-
tetését - nehogy az Akadémia kiában fizessen - a főtitkár úrnál
javaslatba hozni.

Azon összeg, e szerint, mely az Akademia bérházában,
részemre, természetbeli szállás engedése által megtakarittatik,
évenként 920 ftra megy.

Ha ezek folytán a nmélt. Igazgató Tanács e természetbe-
li szállás átengedésébe részéről is beleegyezni méltóztatik, ezen
esetben, a midőn egy felől kijelentem azt, hogy én egy második
emeleti szállással is megelégszem, s pedig annyival inkább
mert a jelenlegi szállást én csak szükségből fogadtam el, minek
eszközlésére ha a gondnokot a főtitkár úr utján utasittatni mél-
tóztatnak - a mit én hön óhajtok, s alázatosan kérek - a fentebbi

920 forintnyi megtakaritás még 100-150 frtal fog többre menni, más felöl alázatosan' esedezem, hogy a lefolyt februar-aprilisi évnegyedre, miután ón'a szállást csak majus 1. óta használom, a főtitkári segéd javadalmának egy negyedét részemre utalványozni kegyeskedjék.

Megfeleltem-e a főtitkár úr várakozásának febr. 1-je óta is, eziránt ő nyilatkozhatik, de én bátor vagyok a fenforgó körülmények között mély tisztelettel kijelenteni s szükség esetében be is bizonyitani, hogy febr. 1. óta, midőn t. i. a főtitkári segéd teendőiért a bérházi szallás részemre felmondatott, többet dolgoztam és dolgozok egymagam - ha csak a mennyiség tekintetik is, - mint az akad. iroda többi három tisztviselője együtt, mit azonban én teljes készséggel és szivesen tettem, mert dolgozni szeretek, s tenni kivánok ezen felül is.

Alázatosan esedezem ennélfogva ujra is, hogy méltóztassék a nmélt. Igazgató Tanács a természetbeli szállás adásába, mint a mely által, szerény munkásságom következtében, az Akademia ujabb kiadással nem terheltetik, s mely által a palotában levő nagy könyv-raktárra való felügyelés lehetővé tétetik, részéről is kegyesen beleegyezni.

Legmélyebb tisztelettel maradván

Pest, 1870. máj. 20.

A nmélt. Igazgató Tanács

alázatos szolgája

Takáts István

akad. titkárjelt

Vétetett 1870. máj. 20.

534
1870.

343.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek ——— csomagban ——— szám alatt Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A reform. Gymnasium
t. Igazgatóságának.
Szászvárs
(Erdély)

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No ——— par

libraire à Pest

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Nyelvtudom. Közlem. VII:1.2.3. VIII:1.
Statist. és nemzetgazd. Közl. V:2. VI:1.
Almanach. 1869.
Történettud. Értekez. VIII–XII. sz.
Philos. Értek. IX. XI. sz.
Természettud. Értek. XIII–XVI. sz.
Mathem. Értek. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értek. III–VIII. sz.
Mathem. Közlemények. V. Köt.

A' fömebbi könyveket a' Szászvárosi reform. gymnasium könyvtárába postán megjöttek, hálás köszönettel elismeri Szászvároson 1870 maj. 17ikén
a' gymnasiumi igazgatóság
Szabó György igazgató tanár által.
Bejg. Ealy.

722 szám.

Mélyen tisztelt Főtitkár ur!

Az eperjesi evang. főiskola örömmel vette a t. Akademia kiadványainak folytatólagos küldését. A magyarságnak egyik végső állomását foglalja el az eperjesi Collegium, hol minden támogatás kétszeres értékű. A könyvek átvételéről szóló elismervény mellett méltóztassék elfogadni hálás köszönetünk őszinte kifejezését.

Eperjes 1870 majus 17-én

A mélyen tisztelt Főtitkár úrnak

alázatos szolgája

Dr. Vécsey Tamás

jogtanár, az eperjesi Coll. igazgatója

3

12

Ér. máj. 20. 1870.

533/1870.

A m. kir. tudományos Akademia

Tekintetes

Főtitkári hivatalához

Pesten

Az akademia palotájában

Viviznjén 1870 maj. 20

168.

ad 533/1870.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 8 csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

az evang. Collegium
k. Igazgatóságának.
Eperjes.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

à

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értekező. XI: 10.12. XIII: 1.2. +
Nyelvtud. Közl. VII: 123. VIII: 1. +
Mathem. és természett. Közl. V: kötet. +
Monum. Archaeolog. I: 1. +
Monum. Okmánytár. XII. +
Törökmagyarkori tört. Emlékek. III. IV. +
Rupp. Budapest története. +
A magyar nyelv szótára. V: 2. f. +
Almanach. 1869.
Értesítő 1868. 16-20 sz. 1869: 1-20 sz. +
Történettud. Értekez. VIII – XII. sz. +
Törvénytud. Értekez. VI – XI. sz. +
Philos. Értekez. IX. XI. sz. +
Természettud. Értekez. XIII. – XVI. sz. +

Mathem. Értekez. IV. V. sz. V. VI. +
Nyelvtud. Értek. III-VIII sz.
Az Akad. új Alapszabályai. +
Stat. és nemzetgyard. Körlem. V. Köt. 2. f. VI. 1. +

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Eperjes 1870 május 16

Dr. Vécsey Sámuel
Coll. igazgató.
Florián Jakab
coll. könyvtárnok
hites. Tanú.

Nyomatott az „Áldozatnak" nyomdájában, Pesten, 1870.

Vin zugjék 1870. Máj. 19.

527/1870.

240.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek ——— csomagban ——— szám alatt
Eggenberger Ferdinánd
pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No ——— par
——— libraire à Pest.

A reform. Főiskola
s. Igazgatóságának.
Nagyenyed
(Erdély)

À ———

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értekezések. XI:10.12. XIII:1.2.
Nyelvtud. Közl. VII:1.2.3. VIII:1.
Mathem. és term. Közl. V. Köt.
Stat. és nemzetgazd. Közl. V.2. VI:1.
Monum. Archaeolog. I.1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történelmi emlékek. Emlékek III.IV
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv Szótára. V.2.3.
Almanach. 1869.
Értesítő. 1868. 16–20. sz. 1869. 1–20. sz.
Történettud. Értekez. VIII–XII. sz.
Törvénytud. Értekez. VII–XI. sz.
Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Természettud. Értekez. XIII–XVI. sz.
Mathem. Értekez. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értek. III–VIII sz.
Az Akadémia uj Alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezembez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Nyed 1870 Május 16án

Hegedüs János
a n. enyedi Főiskola
Rectora.

bejegy. Tak

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Pest, 1870 március 24.

A Magyar Tud. Akadémia részéről a tulsó lapon megnevezett pesti könyvkereskedőnek az ide mellékelt jegyzékben kitett könyvek a végett adattak át, hogy azokat rendeltetésök helyére juttassa. Fölkéretik , hogy a vételi elismervényt aláirva visszaküldeni sziveskedjék. Ha ezen elismervény egy év leforgása alatt hozzánk visszsza nem érkezik, annak jeléül fogjuk venni, hogy a küldemény eltévedt. Kéretik továbbá , hogy ha a Magyar Tud. Akadémia könyvküldeményeiben valami hiányt tapasztal, azt az alulirt főtitkárnak jelentse be, hogy a tudomásunkra jutott hiányt, a mennyire lehet, elháríthassuk vagy utólagosan kipótolhassuk. Minden közlés, tudósitás vagy könyvküldemény a Magyar Tud. Akadémia főtitkárához czimzendő, s vagy közvetlenül ahhoz, vagy pedig valamely hiteles pesti könyvkereskedőhöz küldendő.

Teljes tisztelettel

alázatos szolgája

Arany János

főtitkár.

L'Académie des sciences de Hongrie (Magyar Tudományos Akadémia) vient de confier au libraire de Pest nommé ci-dessous les ouvrages spécifiés dans la liste ci-jointe, pour qu'ils vous soient remis au nom de l'Académie hongroise. Veuillez en accuser réception. Dans le cas où ce reçu ne se trouverait pas entre les mains du soussigné dans l'espace d'un an, l'Académie en conclûrait que les paquets ont été égarés.

Si dans la série des ouvrages pésentés par notre Académie il y a quelque vide, veuillez en donner avis au soussigné pour que nous puissions y remédier et le remplir. Toutes les lettres et les paquets des livres destinés pour l'Académie hongroise doivent être adressés au secrétaire général de l'Académie soit directement, soit par l'entremise d'un libraire accrédité de Pest.

Agréez l'assurance de ma parfaite considération.

votre très humble serviteur

525.

Tisztelt Osztály!

Az ügyrend 33 c) pontja értelmében, szerencsém van a más két osztályban történt tagajánlásokról szóló jegyzőkönyveket a folyó hó 21-i osztályértekezleten tudomásul leendő vétel végett, ide mellékelve, tisztelettel áttenni.

Pesten, 1870. május 17.

A tisztelt Osztálynak

alázatos szolgája

Arany János
főjegyző

I. Osztály.

525.

Tisztelt Osztály!

Az Ügyrend 33. ○ pontja értelmében, szerencsém van a más két osztályban történt tagajánlásokról szóló jegyzőkönyveket a folyó hó 21-i osztály értekezleten tudomásul leendő vétel végett, ide mellékelve, tisztelettel átlenni.

Pesten 1870. május 17.

A tisztelt Osztálynak

alázatos szolgája

Arany János
főtitkár

II. Osztály

Vettem 1870. május 18/15/5.

Az 1 és 2. osztály részéről bejelentett

tagajánlatok.

525

Tisztelt főtitkár úr!

F. hó 11-én, 501/fp. a. kelt becses levelére van szerencsém mellékelve a Wodianer-féle fegélyalapi ügyben kelt bizottsági határozatot, jegyzőkönyvi kivonat alakjában, hová mellékelve pedig az ugyanekkor elhatározott pályázati hirdetést a jövő hétfői ülésben való elolvasás végett tisztelettel megküldeni.

Megkülönböztetett tisztelettel

Főtitkár úrnak
Pesten 1870 május 13-án

alázatos szolgája
Vadnikovits
stat-bizotti jegyző.

Ugyanez alkalommal, bár erdigelé csak magán úton tett, még pedig a stat-bizottság határozata alapján bejelentem arra vonatkozólag, miszerint az akadémiai füvészkertre tőrül nyilvánult, s melynél fogva a március napot óta még stat-közlekedési VI tőrszámú II füvészmeg nem jelenhetik, Takáts úr nem elfogulva el fűvészvet. E kátrálkodás a közlekedés kitoszítása tőrül nem utat a könyvig de az erős irányában is botrányos, hiszen e miatt könyvig nem juthatnak kiérdemelt tisztelet díjukhoz. Ennek orvoslására bátorkodom erúttal lenni.

K. m. f.

Vadnikovits

Veszem 1870. máj. 13.

512.
1870

2 mell

Méltóságos Elnökség!

Néhai Hofrichter József még 1850-ben elhalván hátrahagyott végrendeletében, mely eredetben Pest városos tekintetes Törvényszékének levéltárában őriztetik vagyonáról akként rendelkezett, hogy engem mint általános örökösét a Pest József utczai 930/4 sz. háznak haszonélvezete életfogytiglan illetőleg halálom után pedig teljes tulajdoni joggal felerészben gyermekeimre más felerészben pedig a végrendelet 2 pontjában megnevezett 10 intézetre, melynek egyike a magyar tudományos akadémia is egyenlő arányban oszlik jön; ha pedig törvényes gyermekek nélkül mulnék ki az esetre a különben gyermekeimet illető felerész, miként engem szinte testvérem Brill Borbálát fogná illetni de miként engem, szinte csupán életfogytiglani haszonélvezeti joggal, úgy, hogy halála után arrancsve a tulajdonjog ismét csak gyermekeit illetné; másik felerésze azonban akkor is ugyanazon tíz intézetre szállana sőt ha említett testvérem is törvényes leszármazó örökös hiányában mulna ki az esetre még ezen felerész is tehát az egész hagyaték ugyanazon tíz intézetre fogna háromlani.

Tekintve, hogy én magam még csak 24 éves vagyok testvérem pedig szinte csak 26 éves, és így ezen viruló korunkban, habár a halál órája bizonytalan, de mégis legalább annak közeljövőbeni bekövetkezését várni alig lehetne; — továbbá tekintve, hogy én férjem mel csak rövid idő előtt keltem egybe, s annálfogva még azt is alig lehetne feltételezni, hogy én magtalan

fognék maradni, – különösen pedig, hogy kiviilem még testvérem is, ki szinte nem kevésbé erőteljes alkatásu minden törvényes leszármazó örökös nélkül maradhasson ez okoknem a kihetetlenséggel határos, ekként önkénytelenül is fel merülhet azon gondolat, hogy a szóbanforgó városnyos intézetek néh Hofrichter József hagyatékából még igen sokáig nem fognak részesülni, hacsak amaz intézetek vele nem kölcsönös megállapodással megnem egyeznek, mire én részemről hajlandó lennék és alig hiszem, hogy eziránt az érdekelt intézetek részéről is bármi nehézség létezhetnék, mivel a kérdéses hagyatéki ingatlanság időközben már eladatott, s annak ára Pest város gyámi pénztárában letéve létezik, a honnan, ha az egyesség megtörténnék az illető részeket minden órán ki lehetne venni, s igy azon 30-40 ér alatt amidőn az illető intézetek esetleg a reájuk szálló felerész vagyont majdan rendes uton elfoglalhatnák, eddig azt ha mármost kikaphatnák szabályszerü gyömölcsöztetés mellett bizonynyára meglehetne kétszerezni.–

Ezen esme által vezéreltetve elhatároztam magamat hogy mint kezdeményező az első lépést megtegyem, mikre képest ezuttal oly kérelemmel járulok a tek. Igazgatóság elé:

Miszerint valakit avégre kikiildeni méltóztassék, hogy ez, mint közvetitő valamennyi érdekeltekkel az illető hagyományos intézetek képviselőivel együtt velem, vagy esetleg igazolandó megbizottammal érintkezésbe helyezked, ve azon módozatok és feltételeket megállapitsa, melyek szerint az érdekelt hagyományos intézetek a majdan reájuk háramlandó örökrészeikre nézve már most azonnal

egyszersmind végképen kielégíthetők lennének.

Tisztelettel maradván.

a

Méltóságos Elnökségnek

alázatos szolgálója

Csathó Aurelné sz.
Brill Emma

Vácz 1870. máj. 12.

503.

A magyar tudományos
Academia Méltóságos
Elnökségéhez

Eb

folyamodása

Csathó Aurelné szül Brill
Emma, mint néh. Hofrichter
József általános örökösének/ lak.
Budán hídmelletti Glusemann
házban/

melyben a néh Hof
richter József utóbbi
végrendeleti váromá
nyos örökösök között
czélzott bent irt egyez
kedés létesítése végett
egy válaszmányi ta
got kikiildetni kér.

32681–1869.

Ezen kérvény folyván rendünk a keb. Lévai pénztár mértékére a folyó 1310/III szám alatt éventi 6000 az az hatezer ezer forintnyi tőkéből kamatnak és tőke gyámpénztárának tőkéje és a gyámpénztárának pedig megha gyatik, hogy ezen összeg évenként egyenlő részletekben és Brill Emma javára következő megjegyzésekkel kezelje:

1. Ezen tőkének csak élete fogytiglani haszonélvezete illeti Brill Emmát, halála után azonban ha férjhez ment és törvényes házasságból gyermeke van, az esetben Hofrichter József végrendeletében foglalt megkötöttséggel a tőke fele része egyenlő arányban a meglevő gyermekeket, a másik fele része pedig egyenlő arányban a magyar tudományos akadémiát, a nemzeti múzeumot, a nemzeti színházat, a Szt. Rochus-kórházat a József ipartanoda czéljaira, a vakok intézete, a pesti jótékony nőegylet, a józsefvárosi gyermekkórházat, a józsefvárosi Regényházat jog. ja illetni.

2. A kamatokból évenkint 400 ft Brill Borbálának fizetendő 100 ft évnegyedenkinti részletekben. Ha Brill Emma törvényes örökösök hátrahagyása nélkül halnával, a fele része Brill Borbála törv. örököseit fogja illetni, a végrendeletben foglalt feltételekkel.

32681/1869

Lévai Járásnak, mint a néhai Hofrichter József hagyatéki gondnokának a Gf Károlyi Sándor által tett személyes 6000 ft-i tőkeösszeg kérvénye tárgyában

36

A m. tud. akadémia 1869 évi

3. Ha minőségi jegy nélküli Brill Emma és Borbála társ. írásbeli kimutatásait az egyesület a fenn nevezett 10 iránti tudomásra megyei.

Utasítatik továbbá a gyámpénztár, hogy a kamarabeli Rajzi Sándor ügyvédi árral, mint a nevezett árvák gyámjának bérjait.

Mirül a kerületi pénztár, gyámpénztár, Kammerdiener Rajzi Sándor ügyvédi ár, a mágy. Tudományos Akadémia, a nemzeti museum, nemzeti Színház, a Fr. Pesthi Kórház, Josefinum árvaház, adabal intézete, a józsefvárosi gyermekkórház, a józsefvárosi Bíró de Bandula és a józsefvárosi árvaház felsőmenedékei.

Kelt Pesten 1869 évi Május hó 14-én tartott kerületi ülésből.

Elnök

[illegible]

Jegyző.

[illegible]

551 — 600/1870.

533 sz. szám.

A beszterczebányai Káptalani helynök által az Academiának ottvalója számára idekűldött egy-házmegyei névtárának egy példányát az Academiának ezennel megkűldetik.

Budán 1870 évi Május 23án

Minister ur meghagyásából.

Párty Ilsinj

osztálytanácsos s elnöklő tételben.

A magyar tudományos Academiának.

5551
1870

(Nagyméltóságu k. miniszter s akademiai Alelnök ur!
Méltóságos Igazgató Tanács!
Tekegyelmes Uraim!)

A magyar tudományos Akademiát erdeklö és reám bízott jogügyek eddigi vezetéséről van szerencsém következőkben előterjeszteni alázatos jelentésemet.

1-ör Kovács Lajos úrnál kölcsönlevő 20000 frtos tőke és járulékai iránt folyamatban levő végrehajtási ügyben Excellentiádnak e hó 10-én költ kegyes utasitását, melyszerint a végrehajtás alá vett Derencsei jószágnak f. hó 16-ra kitüzött árverése csak azon feltétel alatt lesz felfüggesztendő, ha Kovács Lajos fentebbi tartozásából 20000 ft fog azonnal letétetni - a hátralék pedig f. e. nov. 1-én befizettetni az akademiai pénztárba; - nem késztem Kovács Lajos úr fivérével Kovács Edével erről közölni, mire ő egyis, mint fivére Kovács Agoston megbizottja e hó 12-én 20000 frtos részint készpénzben, részint pedig Szathmári takarék pénztári könyvecskében nálam letett; - mely összeget én a földhitelintézet kezelése alatt lévő akademiai pénztárba befizetvén, a f. hó 16-ra kitüzött árverést f. évi Julius 1-ig illetöleg Nov. 1-ig felfüggesztettem.

2-or Néhai Rhédey László úr hagyatékához tartozó Kis Toronyai szöllö és pinczék f. e. márt. 28-án tartott árverésen Juhász Antal M. Jzsépi földbirtokos urnak 2505 frtért adattak el; - melyből adást - minthogy a bánatpénzül letett 250 forint levonásával fennmaradt 2265 frt hátralék biztos-

sitására az árverési jelzálog értelmében felajánlott jelzálog teljes árverbiztositékot nyujt – Excellentiád jóváhagyni is méltóztatotti – minek folytán a 2255 frról szóló kötelezvény kellő kiállitásáról és betáblázttatásáról gondoskodván, a betáblázott eredeti kötelezvényt, mihelyest kezemhez kerül – azonnal be is fogom szolgáltatni.–

1/2. 1-ör Néhai Patkó János hagyatékához tartozó pesti ház az 1 szám alatt idezárt kimutatás szerint 21853 frton adatván el, a vele járó költségek levonása után fenmaradt 21086 frt 1kr. vételárból az Akademiának jutott egy harmadrészt vagyis 7028 frt 67 kr részint m. évi Nov. 6-án részint pedig f.e. febr. 21-én fizettem be a földhitelintézet kezelése alatt levő akadémiai pénztárba.– az eladatlanul maradt budai házhelyek pedig – mely az 1 számú kimutatás szerint 630 frra volt becsülve – f.e. február 1-én 1800 frton adatott el, miből a költség levonása után fenmaradó hátraléknak harmadrészét, mi-

3

nek 1863 Jan. 1-től f.e. febr. 9-ig 5% kamata pedig . . 745 fr 75 kr

összesen tehát 2845 fr 75 kr

miből a költség per . . 40 fr 75 "

levonatván, a fenmaradt 2805 frtot mely f.e. febr. 14-én beszolgáltattam az akadémiai pénztárba.–

3-or. Gf Schmettow Richárd urtól beszedtem a palotára aláirt 200 frból fenmaradt 100 frnyi hátralékot, melyet f.e. márt. 24-én fizettem be az akadémiai pénztárba.

6-or Néhai Balassa Antal urnak 500 frros a. lapitványa szintén beszolgáltatott az akadémiai pénztárba.

7-er Néhai Hofrichter József általános örököse Brüll Emma Gathó Aurelné asszonynak

2 sz. vélemény adás végett hozzám utasított és 2-ik
sz. alatt ide zárt folyamodványát, melyben az ét.
kadémiának mint n. Hofrichter József után ma-
radt pesti ház 1/20 illetőleg 1/10 részében kine-
zett egyik városmányos örökösének ezen csak óvek
mítva érvényesíthető örökség eránt egyességet
ajánlt se végre valakis az Akadémia részéről kikül
detni kér, ki a többi hagyományos intézetek képviselői-
vel egyetértőleg a folyamodó asszony vagy képvise-
lőjével állapítana meg a módozatokat, melyek sze-
rint az Akadémia s a többi közintézetek a reá-
juk háramlandó örökrészükre nézve már most ben-
nének kiegészítendők.— van szerencsém Excellentiá-
dnak s a méltóságos Igazgató Tanácsnak oly i-
gényesben nézettel bemutatni: hogy annak emlité-
se mellett: miszerint n. Hofrichter József után
maradt pesti ház időközben a méltóságos Igaz-
gató Tanácsnak m. e. február 14-én tartott ülésé-
ben XII. szám alatt kozott jóváhagyó határozatával
fogvás 60,000 frton adatott el gf Károlyi Sándor úr-
nak, s ezen vételár — a 3 sz. alatti végzés szerint
— a helybeli városi gyámpénztárnak adatott által
oly meghagyással: hogy azon összeget Brill Emma
javára kezelje, nivel ősei ezen tőkének csak élet-
fogytiglani kaszonélvezete illeti;— halála esetére
pedig, ha törvényes gyermekeket hágy maga u-
tán, azon tőkének fele része ezeket, magtalan
kimultával ellenben, annak csak kaszonélvezete
illeti nővérét Brül Borbálát, de ha ez törvényes
gyermekek hátrahagyásával hal el, ezeket
illeti a tőkének fele része — a másik fele része
azonban a folyamodó asszony halála után felét-
ben — mindkét nővérnek magtalan kimultával
pedig az egész tőke illeti az Akadémiát s a többi 9
jótékony intézetet; ennek tehát megemlítése
mellett való tudomásúl tartom: hogy folyamodó asz-
szony 24 éves korában — még sokáig fog élni, való-

nünek továbbá: hogy sérjhez marvén, gyermekkel is lesz megáldva; valósziníinek végre: hogy folyamodó asszonynak magtalan tizmiszával nővére is élhet még számos évekig, s ez is gyermekekkel lehet megáldva; de nem bizonyos, valamint lehetséges; hogy mindkét nővér rövid idő alatt magtalannal elhalhat. – de nem valószinű; – mindezeknek tekintetbe vételével, főkép pedig annak: hogy az Akadémia, ha a véredárnak őtet illető részét most megkapná, ennek hasznát még a folyamodó asszony életében is élvezhemé, és nem kellene annak halálára várni; – czélszerünek vélem, ha a méltóságos Igazgató Tanács vala. kit megbizna – ki egyetértőleg a többi inzézet képviselőivel ntólagos jóváhagyás fentartása mellett kisértené meg az ajánlott egyezkedést; – egyébiránt ezen alázatos véleményemet Excel. lentiád s a méltóságos Igazgató Tanács magas elhatározása alá terjesztvén – e részben ni előbbi kegyes utasitását kikérem. –

8-a Nékai Meszlényi Márton János végrendeleti örökösei ellen a 300 D. Cs. arany ból álló alapitvány és járulékai megvétele eránt már két év óta folyamatban levő perben elrendelt tanuvallatás e hó 23-án megtartatván; remény. lem, hogy arra per nem sokára érdemlegesen is fog elintéztetni; – miről annak idejében tetemem meg alázatos jelentésemet.

9-er Maridássy Béla annak 500 frtos alapitványa és járulékai eránt közös birói egyes. ség időközben a Bányai jószágra becsáblázás.

ván, minzán az alapító eddig sem tett eleget – végre
hajtás alá fog vétetni, melynek eredményéről
annak idejében tesz szerencsém megtenni alázatos jelentésemet.

10-er Néhai Edl Zálmán hagyatékának tiszt-
tába hozatala s kezelőjének számadás tétele
iránt most folynak a tárgyalások, miknek eredmé-
nyét szerencsém lesz maga idejében Excellentiád
s a nagyos Igazgató Tanács magas tudomására
hozni.

11-er Néhai Káldy Miklós hagyatékához tar-
tozó, s itt Pesten a belvárosi magyar és Sörét
tanoda utcza sarkán fekvő emeletes ház, mely
25000 frtra volt becsülve – f.e. Január 28-án tar-
tott árverésen – 35300 frton adatott el Excellen-
tiád jóváhagyásával – az egyik végrendeleti örö-
kösnek a nemzeti színház nyugdíj intézetének; –
és minthogy e ház értékének harmadrészében
az Akadémia lett örökösnek végrendeletileg
kinevezve, az érintett vételárnak harmad ré-
sze jövő hó elején fog, amint reménylem – járu-
lékaival együtt mintegy 11920 frt 60 kr az Aka-
démia részére befizettetni. –

12-er. Néhai Bonis Barnabásné született Ro-
gány Karolina asszonyság hagyatéka tárgyá-
ban f.e. március 1-én tartott tárgyaláson az örö-
kagyónő férjének Bonis Barnabás úrnak egyál-
taljában nem helyeselhető konok ellenzési
és bebonyolításai, valamint a tömeg hiányos
leltározása kényszerítettek az összes hagyaték-
nak bírói zár alá vételét és gondnokság alá
helyezését, úgy annak újabbi leltároztatását

is szorgalmazni ;- mire nézve most várom a bi-
rói intézkedést.-

13-o. Néhai Román Ferenc hagyatékának kitudására és biztositására megtétettek ré-szint Lónyay Albert főispány úr ő méltósá-gánál, részint pedig Süttő József ügyvéd úr, részint a végrendeleti végrehajtóknál a szükséges lépések - miknek eredményéről utasztán lesz szerencsém megtenni alázatos jelentésemet.

14-er. Néhai Somody Márton nyíregyhá-zi takos 200 frtos hagyományozván az Aka-démiának - annak mielőbbi bekülde'se ránt megtétetett a végrendeleti végrehajtó Be-niczky Miksa ügyvéd urnál a szükséges in-tézkedés. -

15-ör. Néhai Daray Imre úrnak 1000 frtos hagyományát s járulékai valamint a kitbizo-mányi helyreszesitése addig is, még érvénye-sithetők lesznek - annak Budán a viziváro-si Széchenyi uszában 85. szám alatt fekvő házára táblatartattak be. -

16-or. Néhai B. Mandell Károly úr örökösei, B. Mandell Rudolf és Luiza Berg bárónő Mlle - az Akadémia részére még 1827. évben tett 1050 frtnyi alapítvány. és já-rulékai ránt - sikeretlenek maradván az erre, ben hozzájok intézett számos felszolitás - - megindi-tattak a törvényes lépések. -

17-er Néhai Fejfalvi Sándor 500 frtos ha-gyományát azért nem lehetett eddig behaj-

tani, mert a végrendelkezőnek testvérei meg-
támadván a végrendeletet – a végrendeleti
végrehajtók minden fizetésektől el voltak
tiltva –, most azonban a per – mint remény-
lető – nem sokára a végrendelet fentartása
mellett lesz végképi eldöntve; – s akkor a ha-
gyomány is. stog az eladandó ingatlanok kifizetheti.

18-or. Néhai Turlitzay Rátnak 500 Forintos
hagyománya mindaddig be nem fizethetik,
míg az átadási okirat ki nem adatik – s a
fennlévő követelések be nem hajtatnak; – mint-
hogy jelenleg az e részben eljáró közegeknek
megyei bíróságok oly annyira késedelmesked-
nek, hogy némely követelés már 4 év óltaná
végrehajtás alatt; – tanácsosnak vélem a kö-
zép szolnok megyei főispány urjan az e részbe-
ni késedelmes eljárás sietletését, s a hagya-
ték mielőbbi letárgyalását eszközölni.

19-er. Néhai Mihálovics Józsefnek 100 frtos
alapitványa, a végrendelet 6-ik pontja sze-
rint csak nővére Mihalovics Karolinától szár-
mazó unokahuga Ruzsitska Katalin, s gaz-
dasszonya Nemecz Scholastikának elhuny-
tával lesz kifizetendő – addig az itt Józsefi
városi nemes utczában 1117/37. sz. a. s a bőza
utczában 1008/9 sz. alatt fekvő házakra tab.
lázatik be. –

20-or. Néhai Zarola Terenznek az Aka-
démia javára tett 500 frtos alapítványa tár-
gyában e hó 20-án tartott tárgyaláson sem a
végrendelet és pótvégrendelet, sem pedig a

hagyomány ellen kifogás nem tétetvén, annak végrehajtására egy nagyváradi takarékpénztári részvény lett kijelölve, melynek ára, mihelyest eladva és kifizetve leszen, azonnal be fog küldetni az akadémiai pénztárba.

21-er. Néhai Szaniszló Jeremiás N. Váradi r. sz. püspök úr Ő Excellentiájának 500 ft-ról szóló újabbi hagyománya, mikelyest a nevezett püspök s a hagyatéki gondnok egyszersmind végrendeleti végrehajtó Winkler kanonok közt a jövedelmekre nézve megkötendő egyesség sikerült - ez utóbbi által azonnal be fog küldetni az akadémiai pénztárba. 4 és 5 k.

22-er. Néhai Mattics Jergelynek az akadémia javára végrendeletileg tett 2000 frtnyi alapitványa addig is - míg ki fog fizettetni - a szabadkai lakház és földekre be lesz táblázva. 6 k.

23-er. Néhai Kostyelik Mihálynak 200 frtos hagyománya - melynek befizetésére a végrendeleti végrehajtó által azonnal ügyvéd Ágoston Mátyás m. évi április 5-én Sz. Fehérvár városa törvényszéke által 202 sz. alatt kozott végzéssel lett utasítva; - úgy hiszem - az akadémiai pénztárba már befizettetett.

24-er. Néhai Szathmáry Karolina asszonyság által hagyományozott 10,000 frtnyi földtehermentesitési követ, a végrendeleti végrehajtó Vidits Lázár kir. tanácsos és kerületi főbiró úr ő nagysága jelen.

tése szerint csak jövő October havában fog bekülde-
tni.

25-ör Néhai Rhédey László síremléké-
hez megrendelt, és Szandház szobrásztest-
vérek által elkészített koszorú mintáért járó
80 forintról szóló számlát, és ezen koszorú-
nak bronzból elkészítéséért Vandrák Sa-
muil bronzművesnek járó 130 frtról szóló szám-
lás van szerencsém H és i szám alatt ide zár-
va, Ybl Miklós épitész úr által láttamoz-
va- és Kauser Jakab kőfaragó úr 6. számú
elismervénye kíséretében Excellentiád s a
mltgos Igazgató Javának kegyes utalványo-
zás végett bemutatni.- Végre

26-or. A mennyiben részint a tőkék ré-
szint pedig a kamatok befizetéseiben kése-
delmeskedések forduljanak elő- ez általszerű-
nek vélném: ha a földhitelbintézetnek az a-
kadémiai pénztárt kezelő osztálya kegyesen
oda utasítaná: hogy az ily tőke és kamat
hátralékok jegyzéke időnként velem közöl-
tetnék a szükséges lépések kellő időbe-
ni megtétele végett.-

Midőn a reám bízott akademiai
jogügyek eddigi vezetéséről szóló jelen
alázatos jelentésemet Excellentiád
s a méltóságos Igazgató tanácsa ma-
gas elhatározása alá terjesztenem, az
e részben netán megkivántató kegyes

utasitásokat

4 és 5 k.

6 k.

utasításokat kikérve, mély tisztelettel vagyok

(Excellentiád

és

a m. kir. Igazgató tanácsnak)

Pest 1870. május 26-án

alázatos szolgája

Klinka József

makadámlapgyártó

Vettern 1870. máj. 27.

553
1870.

Nagyméltóságu

Lónyay Menyhért

úr

kir. Miniszter s akadémiai elnök Ő Excellentiájához

s a m. tudom. Akadémia

Igazgató Tanácsához

Titszti Jelentése

Hinka József m. akadémiai ügyésznek

az akademiai jogügyek eddigi vezetéséről.

Endesgefertigter bestättiget den Empfang eines Kranzes und eines Aufsatzes brouzirt für das Monument des Grafen Rhedey gehörig erhalten zu haben.

Pest am 20 Mai 1870

p Jacob Kauser

KAUSER JAKAB
KÖFARAGÓ PESTEN
BORJUTÉR 11 SZ.

Obz

L. 163/1 jain

A Nagyteküntetü m. k. Tudós Társaság
ezen kegyes határozatáról: hogy a
debreczeni m. k. felsőbb gazdasági
tanintézetet eddigi kiadományaiban
részesíteni fogja, örömmel veszem, s ezen-
nel ezen kegyéről hálás köszönetemet
nyilvánítom.

Meglehet a Nagyteküntetü
m. k. Tudós Társaság győződve
arról, hogy az illető szaktanárok
az ezen művekben található arany
magvait a tudományoknak arái-
tatlok miveld talajába fogják vetni,
hogy azok a gazdasági üzlet emelésé-
re gyümölcsözzenek.

Hálás köszönetem ismétlésével
maradok

Debreczen 1870. május 24-én

a Nagyteküntetü m. k. Tudós Társaság

alázatos szolgája

Tomay Béla
igazgató

A

Nagyteküntetü m. k. Tudós Társaságnak

Pest

554
1870

10640 szám.

1. dr

A Bécsben székelő spanyol követségnek a cs. k. közös külügyministeriumnak f. évi május 5-én 6359 sz. a. kelt áteiratával közölt értesítése szerint Goya Ferencz képirónak másolatban 1. alá zárt szőnyegrajzai a madridi kormánypalotában levő festmények közül szintén elkopatván, ezen másolatot az említett követség óhajához képest azon szíves felhívással van szerencsém a tudományos akadémiának átszármaztatni, hogy annak az Esterházy-féle képtárban szembetűnő helyen leendő kifüggesztését eszközölni s ily módon a kérdéses képlopást köztudomásra hozni szíveskedjék.

Budán 1870 Május hó 23-án.

Miniszter úr meghagyásából:

Hegedüs Lajos

miniszteri-tanácsos.

A magyar tudományos akadémiának.

c

Jöta 1870 maj. 20 dén

558
/
870.

Nagy méltóságos Elnök úr!

Néhai Reseta János által a Magy. Tudom. Akadémiának hagyományozott részvényekből mai napon megvettem és azok árát minden hiány nélkül lefizettem. –

Minthogy azonban ezen részvényeknek nevemre való átírását csak is, néhai Reseta János végrendelete, a bírói átadást kimutató végrés és a magy. tudom. Akadémiának azok eladatását elrendelő határozatának előmutatásával eszközölhetem; ennélfogva esedezem Nagy méltóságodhoz:

Méltóztassék az átírathoz megkívántató s fentelőrsorolt iratok hiteles másodlatának átadását megengedni s annak eszközlését a m. t. Akadémia tettes titkárságának meghagyni kegyeskedjék

Nagy méltóságodnak

alázatos szolgája

Tanár Saudarus

helyett

Franciscy

Veszem 1870 máj. 31-én

571
1870.

Nagyméltóságos
Báró Eötvös József
a magy. tud. Akademiai
Elnök Urhoz

Pesten

alázatos folyamodványa

Huszár Sándor polit. birtokos
nak, lakik Budán a várban
uriutca 40 sz. a. saját házában

Kegyelmes Uram!

a Reseta Sándor
által hagyomá-
nyozott részről,
nyert átiratásá-
hoz megkivan-
ható iratott kie-
désának meg-
engedése ille-
tőleg ezúttali
tehetetlenségben.

Kivonat czikkely
a m. tud. Akadémia 1870. május 24-én tartott nagygyű-
lése jegyzőkönyvéből.

IV. A hölgy alapítványi aesthetikai pályafeladat tárgyában szintén az I-ső osztály közlekező jelentést tesz:
Jutalomra három pályamunka pályázott stb.
Az osztály határozatát, a pályadij ki nem adását illetőleg, a nagygyülés magáévá tévén, a jeligés levelek, a fönsebb kirendelt küldöttség által megsemmisittettek. Az osztály azon javaslatát illetőleg, hogy megbizás utján készittessék aesthetikai kézikönyv, ez uttal nem határoz, hanem felhivja az osztályokat hogy az állandó hölgyalapitványi bizottságot, az Akadémia több rendbeli határozatai folytán, két-két tag választása által alakitsák ujra, s az igy ujra alakult bizottság a hölgyalapitványt egészen átvizsgálva: ugy mint az alapitó levélben kitüzött czéljait, a befolyt s hátrányba levő összegeket az ezek utáni kamat jövedelmet, a jutalmakra s kézikönyvekre már tett kiadásokat, a megjelent müvek tiszteletdijainak mennyiségét s hova fordittását, a nyomdával kötött szerződés tartalmát, — mindezekről tegyen az összes üléshez jelentést s adjon a jövendőbeli eljárásra javaslatot.

Kivonva

Arany János
főtitkár

III. osztály.

8ok ülés

572
1870

Junij 27. 1870

Optalyi

1870

Kivét czikkely

a m. tud. Akadémia 1870 május 24-én tartott nagygyülése jegyzőkönyvéből.

IV. A hölgyalapítványi aesthetikai pályafeladat tárgyában szintén az I. osztály következő jelentést tesz:

E jutalomra három pályamunka pályázott stb.

Az osztály határozatát, a pályadíj ki nem adatását illetőleg a nagygyülés magáévá tévén, a jeligés leveleket, a jöntebb kirendelt küldöttség által megsemmisíttette. Az osztály azon javaslatát illetőleg, hogy megbizás utján készíttessék aesthetikai kézikönyv ez uttal nem határoz, hanem felhivja az osztályokat, hogy az állandó hölgyalapítványi bizottságot, az Akadémia több rendbeli határozatai folytán, két-két tag választása által alakitsák ujra, s az igy ujra alakult bizottság a hölgyalapítványt egészen átvizsgálva: ugy mint az alapító levélben kitüzött czéljait, a befolyt és hátrányban levő összegeket, az ezekutáni kamat jövedelmet, a jutalmakra s kézikönyvekre már tett kiadásokat, a megjelent müvek tiszteletdíjainak mennyiségét s hova fordítását, a nyomdával kötött szerződés tartalmát, — mindezekről tegyen az összesülésnek jelentést, s adjon a jövendőbeli eljárásra javaslatot.

Kiadta

Arany László
főtitkár

II. osztály.

Vettem
1870. jun. 2
18 62
D.

573

Clintézve 1870. jun. 20.

A hölgy-alapitvány ügyének megvizsgálására kiküldendő két tag.

Kiárt Czikkely

a m. tud. Akadémia 1870. május 24-én tartott nagy gyűlése jegyzőkönyvéből.

XI. Ugyan azon II. osztály a Sztrokay alapból, 1871. december 31-re 150 arany jutalom mellett a jelen 1870-ben siker nélkül maradt (Lásd VII. sz.) pályakérdés ismétlését javasolja.

Mintán az alapítvány azon pontja (ügyrend ß mely a 100 aranynak 150-re emelését megengedi, a jelen esetrenem nem vonathozhatik: e kérdés visszautasittatik az osztályhoz, annak elhatározására x: kivánja-e e kérdést 100 arany jutalom mellett kitűzni, vagy a pályázati rendszernek az alapitvány es pontja szerinti változtatását javasolja?

Kiadta

Arany János
főtitkár

Jőtiszt. Rónay Jácznit urnak mint a II. osztály titkárának.

conf.

Vettem
1870, jun. 2.
17 sz
9.

ad 573

Clintéźve 1870. jun. 20.

Sztrokay jutalom

573

Kiírt Czikkely

a M. tud. Akadémia 1870. május 24-én tartott nagygyűlése jegyzőkonyvéből.

XVII. Ugyanazon III. osztály bejelenti határozatát, mely szerint, noha a nagy és másodjutalom külön-külön évben kerül a mathematikai, és a természeti tudományokra, mégis czél szerűnek látta abban állapodni meg, hogy az e jutalmakra való szavazásban mind a mathematikai mind a természettudományi szakbeli tagok részt vegyenek, s ez eljárást követte is.

A nagy gyűlés igen természetesnek találja, hogy az egyesült osztályok ne külön tudomány-szakok szerint, hanem egészben szavazzanak, minden az osztályt illető kérdésekre.

Kiadta

Arany János
főtitkár

II. Osztály

conf.

ad 673

Vettem 1870, jun. 2.

19 sz.

Elintézve 1870. jun. 20.

A mathem. és természettudományi pályamunkák ügyében.

Kiért czikkely

a m. tud. Akadémia 1870. május 24-én tartott nagygyülése jegyzőkönyvéből.

IV. A hölgyalapítványi aesthetikai pályafeladat tárgyában szintén az I. osztály következő jelentést tesz:

E jutalomra három pályamunka pályázott stb.

Az osztály határozatát, a pályadíj ki nem adását, illetőleg a nagy gyülés magáéva tévét, a jeligés leveleket, a föntebb kirendelt küldöttség által megsemmisíttette. Az osztály azon javaslatát illetőleg, hogy megbízás utján lészíttessék aesthetikai kézikönyv, ez ugyan nem határoz, hanem felhívja az osztályokat, hogy az állandó hölgyalapítványi bizottságot, az Akadémia több vendbeli határozatai folytán, kéz-kéz tag választása által alakítsák újra, s az így újra alakult bizottság a hölgyalapítványt egészen átvizsgálva: ugy mint az alapító levélben kitüzött céljait, a befolyt s hátrányba levő összegeket, az ezek utáni kamat jövedelmet, a jutalmakra s kézikönyvekre már tett kiadásokat, a megjelent művek tisztelet-díjának mennyiségét s hova fordítását, a nyomdával kötött szerződés tartalmát, – mindezekről teggen az összes ülésben jelentést, s adjon a jövendőbeli eljárásra javaslatot.

Kiadta
Arany János
főtitkár

I. osztály

conf.

574

– 45/1870. Vetten jun. 6.

Kivonat czikkely

a m. tud. Akademia 1870 május 24-én tartott nagy gyülése jegyzőkönyvéből.

XVII. Ugyanazon III. osztály bejelenti határozatát, mely szerint, noha a nagy és másodjutalom külön külön évben kerül a mathematikai és a természeti tudományokra, mégis czélszerünek látta abban állapodni meg, hogy az e jutalmakra való szavazásban mind a mathematikai mind a természettudomanyi szakbeli tagok részt vegyenek, s ez eljárást követte is.

A nagy gyülés igen természetesnek találja, hogy az egyesült osztályok ne külön tudományszakok szerint, hanem egészben szavazzanak, minden az osztályt illető kérdésekre.

Kiadta Arany János
főtitkár.

I. Osztály

conf.

ad 574.

46
1870. Vetter jun. Cai

ACADÉMIE ROYALE

des

SCIENCES, DES LETTRES ET DES BEAUX-ARTS

de Belgique

Bruxelles, le 10 avril 1869.

Monsieur le Secrétaire,

J'ai l'honneur de vous annoncer la réception des ouvrages suivants, dont vous avez bien voulu faire hommage à l'Académie: 1° Értekezések, XI, 2, 3, XII, 1; - 2° Nyelvtudom. Értekezések III; - 3° Philos. Értekezések, V, 1; - 4° Mathem. Értekezések, V; - 5° Nyelvtudom. Közlemények, IV; 6° - archaeol. Közlemények, V; - 7° Statist. és nemzetg. Közlemények, I; - 8° A magyar nyelv Szótára, III, 4, 5, 6; - 9° Egyházkönyv., III; - 10° almanach, 1868-ra; - 11° Budapesti Szemle, IV - X füzet.

La Compagnie me charge de vous présenter ses remerciments pour cet envoi, et de vous faire connaître que ces ouvrages seront déposés dans sa Bibliothèque, et mentionnés dans le Bulletin de la prochaine séance.

Agréez, je vous prie, Monsieur le Secrétaire, l'assurance de mes sentiments très-distingués.

Le Secrétaire perpétuel,

Liège. Ealz

A Monsieur le Secrétaire
de l'Académie royale des Sciences
de Hongrie, à
Pesth

1281

ACADEMIE ROYALE

des

SCIENCES, DES LETTRES ET DES BEAUX-ARTS

de Belgique

Bruxelles, le 7 juillet 1869.

Monsieur Secrétaire,

J'ai l'honneur de vous annoncer la réception de l'ouvrage suivant, dont vous avez bien voulu faire hommage à l'Académie : 1° Történ. Közlem. XI, 9 et 11 ; 2° Nyelv. Közlem. VI, 2 3 ; 3° arch. Közlem. VII, 2 ; 4° Statis. és nemz. Közlem. IV, 2 V, 1 ; 5° et 7° nyelv. Közlés, V, 1 ; 6° Erlendir, 1868, 1-18. 171 - 7° Magyar tört. tár. XIII ; 8° monum. Diplom. XI ; 9° monum. script. VIII, XIX, XXIII, 1.2 ; 10° Budapesti Szemle XXIX-XXXIX fgt ; 11° Rupp. Budapest. történele ; 12° almanach, 1868 ; 13° Ertekezések, 18 cah.

La Compagnie me charge de vous présenter ses remercîments pour cet envoi, et de vous faire connaître que ces ouvrages seront déposés dans sa Bibliothèque, et mentionnés dans le Bulletin de la prochaine séance.

Agréez, je vous prie, Monsieur le Secrétaire, l'assurance de mes sentiments très-distingués.

Le Secrétaire perpétuel,

Ad. Quetelet

A Monsieur le Secrétaire
de l'Académie royale des Sciences
de Hongrie, à Pesth.

Bajza Ede

578
1871

Ét. jun. 3. 1870.

579/1870.

Elöjegyeztetve
Tukács [illegible]

Société Archéologique
de Namur.

Namur, le 29 mai 1870.

Monsieur

Nous avons reçu, en diverses fois, les publications de votre savante Société et nous vous avons transmis les nôtres en échange, par l'intermédiaire de Mr le Comte de Robiano.

Ce dernier étant mort, l'année dernière, j'ai dû chercher les moyens de continuer des relations qui nous sont des plus agréables. A cet effet, je viens de faire un arrangement avec un libraire de Liége, Mr Juhr-Henne, qui se chargera désormais de transmettre nos publications à Leipsick, d'où elles vous seront adressées.

Je viens vous prier, Monsieur, de

Voulez bien, de votre côté, nous adresser vos publications à l'adresse suivante :

Mr Jubz-Henne, à Leipsick, pour la Société Archéologique de Namur

Veuillez agréer, Monsieur, l'expression de mes sentiments très distingués

Le Secrétaire de la Société archéologique de Namur.

Alet de Borgnet

Jött. 1870 jún. 3.

581
1870.

102.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt Eggenberger Ferdinánd pesti könyvkereskedő által küldettek.

A ref. főiskola t. Igaz-
gatóságának.
S. Patak.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par libraire à Pest

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv. XI. 10.12. XIII. 1.2.
Nyelvtud. Közlem. VII: 1.2.3. VIII: 1.
Mathem. és term. közl. V. köt.
Stat. és nemzetgazd. közl. V:2. VI.1.
Monum. Archaeolog. I: 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történelmi emlékek. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv szótára. V: 2.3.
Almanach. 1869.
Értesítő. 1868: 16-20. sz. 1869: 1-20. sz.
Történettud. Értek. VIII—XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI—XI. sz
Philos. Értek. IX. XI. sz.
Természettud. Értek. XIII—XVI. sz
Nyelvtud. Értek. III—VIII. sz.

Az Akad. uj Alapszabályai.
Mathem. Értekez. IV. VII. sz.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Lányi József
akad. titnár
a Főkönyvtárnok

Lányi Jakab

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

3
2

Az Akad. új Alapszabályai.
Mathem. Értekez. IV. VI. r.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámiált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Simonyi József
akad. tanár
a' könyvtárnok

Kiny. Tak

nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

A pozsony. kir. Főgymnasium igazgatóságától.

169 sz.

Nagy Tekintetü Magyar Tudományos Akadémia!

Mellékelve van szerencsém hálás Köszönettel megküldeni azon könyvek 204 sz. jegyzékét, melyeket mai nap vettem és a pozsonyi kir. Főgymnasium leltárába – mint a Nagy tekintetü Magyar Tudományos Akadémia becses adományát – beiktattam.

Pozsony 1870. Június hó 11én

Tisztelettel!

Wiedermann Károly
igazgató.

Došlo 1870. jun. 3.

582
1870.

204.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek Eggenberger Ferdinánd csomagban — szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No ——— par

libraire à Pest

A kir. Főgymnasium ért.

Igazgatóságának.

Pozsony.

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értesítő. XI: 10-12. XIII: 1-2.

Nyelvtud. Közl. VII: 1-2-3. VIII: 1.

Mathem. és term. közl. V. köt.

Statist. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.

Monum. Archaeol. I: 1.

Monum. Okmánytár. XII.

Történelmi magyarkori tört. emlékek. III. IV.

Rupp Budapest története.

A magyar nyelv szótára. V: 2-3.

Almanach 1869.

„Értesítő". 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.

Történettud. Értekez. VIII-XII. sz.

Törvénytud. Értekez. VI-XI. sz.

Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Természettud. Értekez. XIII-XVI. sz.

Mathem. Értesítő. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értesítő. III–VIII. sz.
Az Akad. új kiadványai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

169 példr.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente.

azon különbséggel, hogy a Mathem. Értesítőből

nem a IVé V.d, hanem az Vei VI számát vettem. A fönnebb számlált könyveket

a porosny. kir. főgymnasium könyvtárának könyvei közé iktattam.

Harasztiban 8-dikával. Porosny 1870. június 10 én

Wiedermann Károly
kir. főgymnasiumi igazgató

Druseri helyett Darab

bejegy. Tk.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Ért. jun. 7. 1870

589/1870

Természettud. Értek. XIII—XVI. sz.
Mathem. Értek. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értek. III—VIII. sz.
Az Akadémia uj Alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámláit könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Pozsony 1870. évi Junius hó 3án

Dr. Ekmayer Ágost

kir. jogakademiai igazgató.

bej. 5

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten. 1870.

216.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek Eggenberger Ferdinand csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A Jogakadémia k. Igazgatóságának. Pozsony.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No par

libraire à Pest

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv. XI: 10.12. XIII: 1.2.

Nyelvtud. Közl. VII: 2.3. VIII. 1.

Mathem. és természet. Közl. V. köt.

Stat. és nemzetgazd. Közlem. V: 2. VI: 1.

Monum. Archaeolog. I: 1.

Monum. Okmánytár. XII.

Törökmagyarkori történet. Emlékek. III. IV.

Rupp. Budapest története.

A magyar nyelv szótára. V: 2.3.

Almanach. 1869.

Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.

Történettud. Értekez. VIII—XII sz.

Törvénytud. Értekez. VI—XI. sz.

Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Ét. jun. 7. 1870.

590.

Természettud. Érték. XIII–XVI. sz.

Mathem. Értekez. IV. V. sz.

Nyelvtud. Érték. III–VIII. sz.

Az Akad. uj Alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Fuchs Albert, Tvf.

c. c. Igazgatója a pors. ev. Lyceumnak. —

Porsonyban 1870 Junius hó 4. —

kéj. Fuchs.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

210.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A prot. Főiskola

k. Igazgatóságának.

Pozsony.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv. XI: 10.12. XIII: 1.2.

Nyelvtud. közl. VII: 1.2.3. VIII: 1.

Mathem. és term. közl. V. köt.

Stat. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.

Monum. archaeolog. I: 1.

Monum. Okmánytár. XII.

Főiskolmagyarkori tört. Emlékek III. IV.

Rupp. Budapest története.

A magyar nyelv Szótára. V: 2.3.

Almanach. 1869.

Értesítő 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.

Történettud. Értekez. VIII – XII. sz.

Törvénytud. Értekez. VI – XI. sz.

Philos. Értekez IX. XI. sz.

ENGEL JÓZSEFNÉ, született sáros-berkeszi **Nagy Susánna** a maga, úgy gyermekei: **Imre, Giza, Gábor** és két árva unokája, az elhunytnak testvérei és rokonai nevében szomoruan jelenti, hogy férje

orvos-túdor, a magyar tud. akademia lev. tagja I. osztályban; választ. 1859 dec. 16 tiékes fogtalr 1860 dec. 22.

ENGEL JÓZSEF,

élete 63-ik, boldog házassága 40-ik évében, 8 havi szenvedés után folyó[illegible]kán elhunyt.

Az elhunytnak hült tetemei f. évi jun. 4-kén d. u. 5 órakor fognak b[illegible]. a. lakásáról, az ev. luth. sirkertben az örök nyugalomnak átadatni.

Kolozsvártt, 1870 jun. 3-án.

Béke legyen sirja felett!!

Ny. Gámán J. örök. Kolozsvártt.

Veress 1870. jun. 8.

595/1870

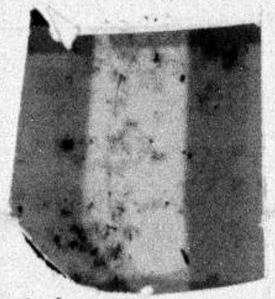

Tekintetes Arany János

magy. tud. akad. titoknok urnak

Pesten

az akademia palotájában

Kivonat czikkely
az Igazgató Tanács 1870 május 27-én tartott ülése
jegyzőkönyvéből.

LXIII. E tárgyjegyzékkel kapcsolatban indítvány tétetett: szólíttassék fel a m. tud. Akadémia oly szabály alkotására, melyben szorosan körül legyen írva, mely esetekben adathatik ki jutalom az elhunyt író örököseinek.

E felszólítással a nmgú elnök úr bízatott meg.

Kiadva
Arany Dániel
főtitkár

Nagyméltó. b. Eötvös József
akadémiai Elnök urnak.

600. 92.

2

4 7 2 2 3
179 7 8
5 7 5
60. 60

as ügy rendszere

1870

601 — 650/1870.

Tekintetes Titoknok ur!

A Kazinczy alap Lefrendjének fedezése végett, Miniszter
s Akademiai elnök ur Ő Exja a mellékelt köriratot kiván-
ja kétkuldeni, – s megbizott engem, hogy körjem fel Tekintetes
Urakat, hogy azt a kitöltés példányokban tényleg leirattai
s Ő Exjához aláirás végett elkuldeni kivánják.

Teljes tisztelettel

Kazinczy alap
miniszteri segédhivatal

Vetsem 1870. jún. 9.

602
1870.

ad 602
1870.

A magyar tudományos Akadémia igazgató tanácsának valamennyi tagjaihoz

Uzsin!

Akadémiánk igazgató tanácsa legutóbb tartott gyülése alkalmával a Kazinczy alapítványból egy, kebeléből kiküldött bizottmány által megvizsgálván, azon megbyözödött, hogy ezen alap, melynek kezelését a ill. akadémia igazgató tanácsa vállalta, hiányt mutat fel.

Ezen hiány oka a Szép-halmon történő építkezés megdrágulásában rejlik, a mely nemcsak a szépkalmi birtok után befolyó bérjövedelmet, hanem még az alap tetemes pénzét is igénybe vette.

Elhatároztatott emlékeztetőül, hogy a Kazinczy család egyes tagjainak kiadott összesen 1600. ftnyi segélyek

600. ftra reducáltassanak.

Bizton reménylhetni azon, hogy a bekövetkezendő bér-tekrendezés folytán a szegény halmi jószág jövedelme is szaporodni fog, még is akkor időig, míg ez bekövet-kezik, vagy az építkezés be, fejezésével a kiadások apad-nak: az igazgatóságnál ha, tározatát fogyatba kellene venni.

Amde ezáltal a szegé-nyebb segélyzettek számán, de sokkal nyakasabb csapást ecsen, vedne és még szamorúbbra fordulna sőt egyiknek másik, nak a végtelenségre jutását okozná maga után.

E bajon segítendő, elhárítandó, hogy sem a segély-ben részesülő családtagok nagyobb méroben ne szaba-dítsanak, sem pedig az épít-kezést abban hagyni ne kellessék: elhatároztam, a Kazinczy alap ezidei

dolgaitjének fedezését aláírás
útján, melyet magam 50 ft
kezdtem meg – megkisérlevi.
Ezeket egész bizalmam,
mal fordulok Czimedhez
azon tiszteletteljes kéréssemmel,
miszerint ezen emberbaráti
czél elérését szives hozzá-
járulásával lehetségessé
tenni méltoztassék
Fogadja &c. mély tisztelet
nyilvánítása
Pesten
Budán 1870 évi junius 9én
Tisztelettel
alázatos szolg
...
akad. elnök

610
1870

tát jogom követni; hanem egyuttal kötelességet telje-
sítsem, melynek súlyáról tiszta tudattal birok.

Fogadja egyébként Nagyméltóságod legmélyebb
tiszteletem kifejezését, melylyel vagyok

Nagyméltóságú Báró s Akademiai Elnök úrnak

Esztergomban június 6 1870

legalázatosabb szolgája

Frankl Vilmos sk

a m. t. Akademia l. tagja

Nagyméltóságú Báró, Akademiai Elnök!
Kegyelmes Uram!

Mély tisztelettel vettem Nagyméltóságodnak f. hó 2-án kelt kegyes iratát, melyben a m. t. Akademia l. tagjává történt megválasztatásomat hivatalosan tudomásomra hozni méltóztatott.

Sietek Nagyméltóságodnak és a t. Akademiának hálámat kifejezni e kitüntetésért, melyre — jól tudom — nem annyira irodalmi munkásságom tényleges eredményei, mint inkább jóakaratu ügyekezetem kölcsönözték némi jogcimet.

A Nagyméltóságod vezetése alatt álló tudós testület ezen elismerő szavazata által buzdittatva, ezentúl fokozott buzgalommal szentelendem erőimet a hazai történettudomány emelésére és fölvirágoztatására; miáltal most már nem csak "hivatásszerü" "kötelességem" tudni fogom

tát

610
1870

tát jogom követni, hanem egyuttal kötelességet telje-
síteni, melynek súlyáról tiszta tudattal birok.

Fogadja egyébként Nagyméltóságod legmélyebb
tiszteletem kifejezését, melylyel vagyok

Nagyméltóságú Báró s Akademiai Elnök Úrnak

Esztergomban június 6 1870

legalázatosabb szolgája

Frankl Vilmos sk

a m. t. Akademia l. tagja

Nagymélóságu Elnök Ur!

Folyó évi 562 szám alatt hozzám intézett nagybecsü levelé-
ben felkéni méltóztatott engem, hogy miután a
hazai irodalom müvelése és előmozditására tett
drámai alapitványomból kitünni szokott jutalmat
a pályázat szabályai értelmében sokszor kiadni
nem lehet, ezen szabályoknak a M. tud. Academia
1ő Osztálya által f. évi Majus 16án tartott ülésében
javaslatba hozott változtatásához beleegyezésemet
adnám.

Miután a kérdéses alapitvány pályázati
szabályainak a nagyon tisztelt Academia 1ő Osz-
tálya által okszerü módositása alapitói szán-
dékommal — mellynek célja a magyar szini iro-
dalom fejlesztése, és a magyar nyelv általában
müvelésére ösztönzés volt — nem ellenkezik, a ki-
ván módositásához beleegyezésemmel készségesen
járulok, a mellyről midőn Nagymélóságodat érte-
sitem Szeremben van, különös tisztelettel maradok.

Nagymélóságu Elnök Urnak

Budán 1870 Junius 8án

alázatos szolgája

Gr. Karátsonyi Guidó

Vienna 1870 jun. 11.

611
1870

1 mell

A magyar tudományos Academia I^o osztálya által 1870 évi Majus 16^an tartott ülésében jegyzőkönyvre 170 (30) és 171 (31) szama alatt kifejtett okoknál fogva, a t. Academia óhajtásához képest, a magyar szín-irodalom müvelése elömozditására ezen alapitványom pályázati szabályait következőképpen módositom.

1° Hogy valamint a komoly drámánál ennek minden faji versenyre bocsáttassanak: ugy a vigjátéki nemben is minden faj versenyképes legyen, a költői becsen is oda értven.

2° Hogy a 200 arany törvényjutalom egyenlő vagy közel egyenlő becsü pályamunkák közt semmi esetre ne osztassék fel, hanem kapja a jelesebbik, vagy ha ez kimutatható nem volna, egyik se.

3° Ellenben, ha az előbbi pályázatnál benmaradt jutalom a következőkhöz csatoltatván, a pályadij 400 aranyra emeltetik: ez esetben a jutalom két legjelesebb mü között – ha a birálók másképp megegyezni nem tudnak, megosztható is legyen oly formán, hogy 200 arany mint tulajdonképi törvényjutalom adassék az egyik, és 200 arany a másik jeles munkának.

4° Ha a 400 arany kettős jutalom, késöreni kitüzés után is siker nélkül maradna: nehogy e dijak végtelenségig szaporodjanak, azonnál, kizárólag a dráma elméletét vagy irodalom történetét tárgyazó pályamunkákra fordittassék.

Kelt Budán 1870 évi Junius 8^án

Gyulai Károlyi Guido

Érk. 1870. jún. 11.

612
1870.

127.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 0 csomagban — szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans — paquet sous le No — par

libraire à Pest

Az orsz. muzeum-egylet

t. Igazgatóságának.

Kolozsvár.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értesítő. XI: 10. 12. XIII. 12.

Nyelvtud. Közlem. VII: 12. 3. VIII: 1.

Mathem. és termtud. közl. V. köt.

Stat. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.

Monum. Archaeolog. I: 1.

Monum. Okmánytár. XII.

Történelmi történ. Emlékek. III. IV.

Rupp. Budapest története.

A magyar nyelv szótára. V: 2.

Almanach. 1869.

Értesítő. 1868: 16–20. sz. 1869: 1–20. sz.

Történettud. Értekez. VIII – XII. sz.

Törvénytud. Értekez. VI – XI. sz.

Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Természettud. Értek. XIII – XVI. sz.

Mathem. Értek. IV. V. sz.

V és VI

Hiány. a 4-dik szám hiányzik

Nyelvtud. Értekez. III-VIII. sz.
Az Akad. uj Alapszabályai.
Budapesti szemle. XXXVIII—L füz.

Az erd. Muzeum könyvtára számára átvettem.
Kolozsvárt junius 9. 1870.

Szabó Károly m.k.
az erd. Muzeum könyvtárnoka.

II. Mások részéről.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Tekintetes főispán úr!

B. Eötvös József Ő Excjának paranesából tiszteletel bátor meg-
keresni azt, miszerint a Nádasra féle öthöndíj elnyerése
ügyében kezéhez pályázati hirdetmény másolatát Ő Excjá-
nak még ma előterjeszteni méltóztassék.-

Egyszersmind tájékozás végett Ő Excjához intézett levelet átküldeni.

Tekintettel maradok

Tekintetes úrnak

Éljen Pápalete

alázatos szolgája

Veszem 1870. jún. 11.

614.

148. sz.

Tekintetes és Tudós

Főtitkár Úr!

Az ide csatolt lapot vételi elismervénynyel visszaküld-
ve ugyanezen alkalommal a
Tekintetes Magyar Tudomá-
nyos Akadémiának nagy be-
csü küldeményeért hálás kö-
szönetünket nyilvánítjuk.

Teljes tisztelettel

Kecskeméten
1870. évi június hó
10-én.

alázatos szolgája
Polák Ede sk.
ev. főgymnasiumi igazgató.

Kelt 1870 jún. 11.

615
1870

3

3 615.
1870.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Természettud. Értek. XIII–XVI. sz.
Mathem. Érek. IV. V. sz.
Nyelvtud. Ételk. III–VIII. sz.
Az Akad. új alapszabályai.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékb[en] előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Kecskeméten
1870. évi junius hó
10-kén.

Polák Ede
rk. főgymnasiumi gazgató.

bejegyezve

nyomatott az „Athenaeum nyomdájában, Pesten. 1870.

198.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir le reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

Liste des livres.

mel[illegible]ek [illegible] csomagban [illegible] szám alatt [illegible] Eggenberger Ferdinánd

nvoyés dans [illegible] paquet sous le No [illegible] par

pesti könyvkereskedő által küldettek.

braire à Pest

A rom. kath. Főgymnasium Igazgatóságának Kecskemét

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv. XI. 1012. XIII. 1. 2.
Nyelvtud. közl. II: 1. 2. 3. VIII: 1.
Mathem. és term közl. V. köt.
Stat. és nemzetgy. közl. V: 2. VI: 1
Monum. Archaeolo. I: 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Törökmagyarkori ir. Emlékek. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv szótára. V: 2. 3.
Almanach. 189.
Értesítő. 1868. 1620. sz. 1869 1–20 sz.
Történettud. Értek. VIII – XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI. – XI. sz.
Philosoph. Értek. IX. XI. sz.

EXPOSITION DE 1841.
RECOMPENSE NATIONALE
1841
MEDAILLE D'OR.

Etablissement Géographique
DE
BRUXELLES
Fondé en 1830 par
PH VAN DER MAELEN.

Division N° 12473

On est prié de rappeler dans la réponse, la date, la division et le numéro de la présente

ANNEXE.

Echange.

L'Etablissement Géographique propose à toutes les Sociétés savantes, aux Auteurs et aux Personnes qui s'intéressent aux progrès des Sciences, d'échanger les Objets suivants, contre des produits de l'Etabl^t Géogr.

1° Les Ouvrages scientifiques ainsi que les Mémoires et les Bulletins des Sociétés savantes, les Publications des Gouvernements et des Villes.
2° Les Produits des trois règnes de la Nature.
3° Les Médailles et les Monnaies.

On s'empressera de faire parvenir le Catalogue et les conditions aux personnes qui en feront la demande.

Bruxelles le 10 juin 1870

Monsieur,

Par suite des retards apportés par la Société archéologique de Charleroi à l'impression de ma brochure, ce n'est qu'aujourd'hui que je puis donner suite à ma lettre du 12 février 1870 ; j'ai donc l'honneur de vous annoncer l'envoi par chemin de fer d'un colis contenant :

Une carte topographique de la Belgique, au 80.000e, en 25 feuilles ;

9 feuilles de la carte de l'Europe n°s 108. 109. 110. 122. 123. 124. 137. 138 et 139 jointant la Hongrie ;

3 feuilles de la carte routière de la Belgique, n°s 6. 7 et 12 ;

Les Couleurs nationales belges, brochure, deux exemplaires ; et

Biographie de Ph. van der Maelen et Discours funèbres, 2 exemplaires.

Les deux derniers articles sont en double, vous en remettrez un [illegible]

vous.

Espérant la continuation de nos relations, dans le sens de ma lettre précitée, je vous prie d'agréer, Monsieur, l'assurance de mes sentiments de considération distinguée,

Joseph van der Maelen

Ad 617
1870

Vétem 1870 jun. 14.

629/1870.

84.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A Jogakadémia tl. Igazgatóságának. Kassa.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Étkönyv XI:10.12. XIII:12.
Nyelvtudományi Közlemény. VII:1.2.3. VIII:1.
Mathem. és természettud. közlem. V. köt.
Statist. és nemzetgazd. közlem. V:2 VI:1.
Monument. Archeol. I:1.
Monum. Okmánytár XII.
Történelmi emlékek. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magy. nyelv szótára V:2.3.
Almanach. 1869.
Értesítő 1868:16-20 sz. 1869:1-20.sz.
Történettud. Értekez. VIII–XII. sz.
Jövénytud. Értek. VI–XI. sz.
Philos. Értekez. IX. XI. sz.
Természettud. Értekez. XIII–XVI. sz.

Mathem. Érték. IV. V. sz.
Nyelvtud. Értek. III.–VIII. sz.
Az Akadem. új Alapszabályai.

A könyvtárnoknak átadatott
Kassán 1870 Junii 13.
„Dembó" Jurcsák
fő: jogakt. igazgató.
bejegy. Faludy

192.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek Eggenberger Ferdinánd. csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A reform. Főiskola t. Igazgatóságának. Kecskemét. Á

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értekező. XI: 10-12. XIII: 1-2.

Nyelvtud. Közl. VII: 1-2-3. VIII: 1.

Mathem. és term. közl. V. köt.

Stat. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.

Monum. Archaeol. I: 1.

Monum. Okmánytár. XII.

Törökmagyarkori tört. Emlékek. III. IV.

Rupp. Budapest története.

A magyar nyelv szótára. V: 2-3.

Almanach. 1869.

Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20. sz.

Történettud. Értek. VIII—XII. sz.

Törvénytud. Értek. VI—XI. sz.

Philos. Értek. IX. XI.

Ék. jun. 17. 1870.

635.

Természettud. Értek. XIII–XVI. sz.
Mathem. Értek. IV–V. sz.
Nyelvtud. Értek. III–VIII. sz.
A Akadémia új Alapszabályai.

II. Mások részéről. II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem. Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste ci-dessus

Kelt Pesten Junius 12-én 1870

Vabac Imre
könyvárusító

bejegyezve

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

635

Kérjük e lapot aláíratva vételi elismervényül a Magyar tudományos Akademiának visszaküldeni.

To be receipted on the opposite page and returned to the „Magyar tudományos Akademia“ at Pest, Hungary.

A könyvek jegyzéke,

melyek csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek

A *Reform Főiskola*
Igazgatóságának
Kecskemét

List of books

Contained in package, numbered

and forwarded through

bookseller at Pest

to

I. A magyar tudományos Akadémia részéről.

I. Presented by the Hungarian Academy.

Evkönyv XI: 9. ii.

Archaeol. Közlem. VII: 1. 2.

Nyelvtudom. Közlem. VI: 1. 2. 3.

Statist. é nemzetg. Közlem. IV: 1. 2. V: 1.

Magyar tört. tár. XIII.

Monumenta. Okm. XI.

Monumenta. Tört. VIII. XIX. XXIII: 1. 2.

A m. nyelv Szótára V: 1.

Almanach 1868: 1. 2.

Értesitő. 1867: ii — 17. sz. 1868: 1 — 15. sz.

Történettudom. Értekez. VIII. köt.

Törvénytudom. Értek. III. IV. V. köt.

Philos. Értekez. IV — VIII. sz.

Természettudom. Értekez. III — XII. sz.

Mathem. Értekez. I. II. III. sz.

Nyelvtudom. Értekez. I. II. köt.

ad 635

II. Mások részéről

II. Presented by others.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

I hereby acknowledge the receipt of the works mentioned in the preceeding invoice.

Kőrösmezőn Kenyeres 1868 Decz. 15.

Molnár László
ig. orgonaépítő

bejegy. Tanító

Pest, 1861. Emich Gusztav könyv. árusi nyomdája.

3

8075 82.

5.ök

A illető tárgyai közegek részéről beterjesztett f. é. május havi eső mérési észleletek jegyzékei f. alatt idemellékelve további használatra tisztelettel átküldetnek.

Budán 1870. június 12én.

Miniszter úr helyett
a miniszteri tanácsos:
Mihályfi

A magy. tudományos Akademia természettani osztálya Tettes titkári hivatalának

Pesten.

642
1870

Kivét ezikkely
a M. T. Akadémia 1870 május 30-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

199. Ugyanazon bizottság De Linas Károly ur Pesten időző franczia tudósnak, ki a párisi közokt. minisztériumnál Akadémiánk számára a legdrágább munkákat kieszközölte, minden akad. archaeologiai kiadványból egy-egy példány átengedését kéri.

Teljesíttetik; egyszersmind az Akadémia mindenik állandó bizottságát felhatalmazza, hogy kiadványaiból, hasonló ezé, lokra, 10 példányig maga rendelkezhessék.

Kivonta
Arany János
főtitkár.

Tek. Szabó József
kir. tanácsnok.

80er ältere

(745)

1870 Juni 20.

1/

1870

Kivonat czikkely
a M. T. Akadémia 1870 május 30-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

205.c A főtitkár, az alábbi kimutatás szerint, bejelentvén az Akadémia
multi havi könyvkiadásai ez alkalomból

Elhatároztatott, hogy az „Értekezések" új folyó számát az uj osztálytitkárok 1870-től fogva elül kezdjék; továbbá hogy a mint egyes Értekezésekből egy alkalmas kötetre való összegyül, azokhoz közös gyüjtő czim lapot is nyomassanak, melyen a kötetben foglalt értekezések mutatója meglegyen, valamint, hogy az egyes füzetek borítékára is az eddig megjelent füzetek számát folyvást vegyék fel.

Kiadta Arany László
főtitkár.

Tek. Gyulay Pál
osztálytitkár urnak.

83
1870.

Erhaelt juli 1870

648

Kivat czikkely
a M. T. Akadémia 1870 május 30-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

203. A bécsi „Anthropologische Gesellschaft" közleményeit 1. számát megküldvén, cserevisszonyt kér.

Átételtik véleményre az állandó könyvtári bizottsághoz.

Riadó Arany László
főtitkár.

Nagys. Toldy Ferencz
bizt. Elnök urnak.

647

Kivont czikkely
a M. T. Akadémia 1870 május 30-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

205. A főtitkár az alábbi Kimutatás szerint, bejelentvén az Akadémia mult havi könyvkiadásait, ez alkalomból,

Elhatároztatott, hogy az „Értekezések" ez. füzetek folyó számát az uj osztálytitkárok 1870-től fogva elülkezdjék; továbbá hogy a mint egyes Értekezésekből egy alkalmas kötetre való összegyül, azokhoz közös gyüjtő czímlapot is nyomassanak; melyen a kötetben foglalt értekezések mutatója megleggyen; valamint, hogy az egyes füzetek borítékára is az eddig megjelent füzetek czímét folyvást vegyék fel.

Kiadta
Arany János
főtitkár

Előtte. Rónay Jácint irodalyi tettes szavad.

648

Vettens jun. 20. 1870

20 52.
3

T. cz. *Magyar akademiai Allami igazgatosagnak*

Ny. 310

Az 1868. évi XXVI. t. cz. 3-ik, 7-ik, és 76-ik §§-ai folytán, hivatalosan felszólitatik, miszerint valamennyi

1870 ben

bármi nevezet alatt bérviszonyban álló egyének készpénzbeni fizetéseiről, és egyébb illetményeiről az ide ⁄ alatt mellékelt rovatos ürlapot — az 1868. XXI. t. cz. 90-ik §-a értelmében különben kiszabandó birsági büntetés terhe alatt — híven s eltitkolás nélkül kitöltvén, azt legfeljebb 3 nap alatt ezen magyar királyi pénzügyi igazgatóságnál (Pesten, főút 14. szám alatt, II. emelet, ~~19.~~ 20 ajtó sz. a.) benyujtani kötelességének ismérje.

A magyar királyi pénzügyi igazgatóság.

Pesten, 1870 *Augusz 21én*

Lánczy

An .....

Im Sinne der §§. 3, 7 und 76 des XXVI. Gesetz-Artikels vom Jahre 1868, werden Sie hiemit ämtlich aufgefordert, bezüglich der fixen Bezüge oder sonstiger Nebenbezüge sämmtlicher

in welch immer Eigenschaft angestellten Individuen, das unter ⁄ beiliegende Blanquet in allen Rubriken bei Vermeidung der im §. 90 des XXI. Gesetz-Artikels vom Jahre 1868 ausgesprochenen Strafe, ohne jedwelche Verheimlichung wahrheitsgetreu und genau auszufüllen, und binnen 3 Tagen bei dieser königlich ungarischen Finanz-Direktion (Pest, Hochstrasse Nr. 14, II. Stock, Thür Nr. 19.) einzubringen.

Die königlich ungarische Finanz-Direction

Pest, ... 186__

Veszem 1870. jún. 18.

649.

Közlöttük a m. földhivatal intézete 1. cz. Pénzügyi Igazgatóságához, a rovatok kitöltése és az ívek beküldése végett.

Pesten 1870. jún. 18

Arany Dániel
főtitkár.

81

Kiegészítésem 1876

Bösendorfer

Magyar Akadémia

3799 sz.
IV.

A magy. Kir. pénzügyigazgatóságtól

Magyar Akademia

A 1868: XXII t. cz. 3ik 7ik és 76ik §§ai folytán, hivatalosan ujból felszólittatik a Magyar Akademia miszerint valamennyi nála bár mi nevezet alatt bárviszonyban álló egyének Készpénzbeni fizetéseit és egyébb illetményeit, melyeket mindeddig bejelenteni elmulasztott most már a 1868: XXI t. cz. 9ik. értelmében Különben okvetlenül kiszabandó és behajtandó birsági bün-tetés terhe alatt, a Kezeinél lévő rovatos ürlapon mutassa ki, és ezen magy. Kir. pénzügy igazgatóságnál: Pesten fő út 14. sz. a. II em. 19. számú ajtó/ azonnal bejelenteni szoros kötelességének ösmerje.

Pesten 1870. évi October 29ik

Irsay

Mélyen tisztelt Akadémiai
Titkár Úr!

Mélyen tisztelt Akadémiai
Titkár Úr!

Mélyen tisztelt Akadémiai
Titkár Úr!

651 – 700/1870

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia!

Az 1870 junius 15-ki tanárkari ülésbe bejelentetvén, hogy a Tekintetes M. T. Akadémia 1870 márcz. 17-ki ülése alkalmával tobb rendbeli kiadványaival gazdagitá főtanodai anyakönyvtárunkat: tanári Karunk indittatva érzé magát e becses és értékes könyv ajándékért külön iratban fejezni ki hálás köszönetét.

A debreczeni ref. főtanodai Tanárkar
1870 junius 15-ki ülése rendeléséből s nevében
Dalnoki Ferencz. ü. k.
t. k. jegyző.

052 Érkezett 1870 jún. 16.
870.

96.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A reform. főiskola tek. Igazgatóságának Debreczen.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értönyv. XI: 10.12. XIII: 12.
Nyelvtud. Közlem. VII: 1.2.3. VIII: 1.
Mathem. és term. közlem. V. köt.
Stat. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.
Monum. Archaeolog. I. 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történelmi tört. Emlék. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv szótára V: 2.3.
Almanach. 1869.
Értesítő 1868: 16-20. sz. 1869: 1-20 sz.
Történettud. Értek VIII—XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI — XI. sz.
Philos. Értek IX. XI. sz.
Természettud. Értek XIII—XVI. sz.
Mathem. Értek. IV. V. sz.

Nyelvtud. Értek. III—VIII. sz.

Az Akadémia uj Alapszabályai.

Az in elvánlási Könyvekben aíreven és a fővár. Könyvtár főnévkönyvbe bevezetnem. Debreczen 870 jun 14.

Imre Sándor
tanár s Könyvtárnok

bejegy. Toldy

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

65B
870.

Kiment jött 1870. jún. 19.

132.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt
Eggenberger Ferdinánd
pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par
libraire à Pest

A reform. Collegium
t. Igazgatóságának.
Kolozsvár.

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értesítő XI: 10. 12. XIII: 1. 2.
Nyelvtud. közlem. VII: 12. 3. VIII: 1.
Mathem. és term. tud. közl. V. köt.
Stat. és nemzetgazdán. közl. V. 2. VI. 1.
Monum. Archaeolog. I. 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történelmi történ. Emlékek. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv Szótára. V: 2. 3.
Almanach. 1869.
Értesítő 1868: 16-20. sz. 1869: 1-20. sz.
Történettud. Értekez. VIII – XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI - XI. sz.
Philos. Értekez. IX. XI. sz.
Természettud. Értek. XIII – XVI. sz.
Mathem. Értek. IV. – VI. sz.

Nyelvtudom. Értekez. III – VIII. sz.

Az Akad. új Alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Fekete Mihály
Könyvtárnok.

Kolozsvár, 1870. jun. 14.

bejegy.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

672
1870

Vétetett 1870. jún. 21.

114.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 1 csomagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

A kir. Fő Reáltanoda
t. Igazgatóságának.
Kassa.

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Történ. XI: 10.12. XIII: 1.2.

Nyelvtud. közlem. VII: 1.2.3. VIII: 1.

Mathem. és Termeszett. közl. V. köt.

Stat. és nemzetgazd. közl. V:2. VI:1.

Monum. Archaeolog. I:1.

Monum. Okmánytár. XII.

Történelmi Tárt. Emlékek. III. IV.

Rupp. Budapest története.

A magyar nyelv szótára. V:2.3.

Almanach. 1869.

Értesítő. 1868. 16-20. 1869. 1-20. sz.

Történettud. Értekezés. VIII–XII. sz.

Törvénytud. Értekez. VI–XI. sz.

Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Természettud. Értekez. XIII–XVI. sz.

Mathem. Érték. IV. V. sz.

Nyelvtud. Értekez. III—VIII. k.
Az Akad. uj alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Kassán 1870. junius 15-én.

Szlávik Szeremley
k. főtörvényszéki igazgató.

Lejegy. Takáts K.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

675/1870. Veszprém 1870. jún. 22.

Nagymélt[ó]sága
Vásárhos-Naményi Báró
Eötvös József
Magyar Kir. Cultus-
Minister, m. t. a. Kar
demiai Elnök Ő Ex stb.
Ő Excellentiájához
Pesten

a lázas folyamodványa

Edvi Illés Pál Ki.
szolgált ev. esperes s
m. tud. akademiai lev.
tagnak. Lak. Pesten,
Józsefváros Mária u.
1. szám alatt,

a „Vasmegyei kivó-
„nikát" czimü Pécsi-
bánya a m. t. Aka-
demia számára le-
endő megszerzése
s bizonyos elöfizet-
nek kegyelmes utal-
ványozásáért. -

f. alatt Kis Rösen
eredeti Kéziratával.

Könyvtári jegyzékbül 50 f

Nagyméltóságu Báró, Minister és
Akademiai Elnök Ur!
Kegyelmes Uram!

Mély alázattal alulirt az ide /. alatt mellékelt s már egyszer a Magyar Tudományos Akadémiának Kiadás végett felajánlott „Vas megyei Krónikák"-czimü Kéziratomat, melyet a T. Akademia által kimondott határozat szerint mint hasznos történelmi adalékgyüjtemény az irattár szá-mára megszerzendőnek nyilvánittatott, - azon alázatos esedezéssel bátorkodom Excellentiádnak benyujtani: miszerint az ezen munka Körül tett fáradozásom, valamint az irodalom terén hosszu évsoron át tanusitott türelmem,

Kivánja

Rivalt pedig elaggult
mundalépésemen 78éves
porom s az agg-gyen-
geség folytán 8 hó óta
ágyhoz szegzett mostoha
állapotom kegyelme-
sen tekintetbe venni
és sorsom enyhítésére
részemre a betegjesz-
tett adatgyüjteményére
bizonyos összeget, Ex.-
cellentiád bölcs belátá-
sa s általánosan is-
mert kegyessége sze-
rint az akademiai pénz-
tárból kegyelmesen
utalványozni méltóz-
tassék. —

Mély tisztelettel vagyok
örökös Pesten, Junius
16án 1870.

Excellentiádnak

alázatos szolgája:

Edv. Illés Pál tanár

Magyar akad. rg.

Veszprém 1870 június 22.

677.

A

M. tud. Akademia

Tekintetes

főtitkárához

alázatos folyamodványa

Bíró Tamás II éves joghallgatónak

melyben a Dóra-féle pályamű

kiadásáért esedezik.

Tekintetes főtitkár úr!

Tisztelettel alólirott alázatosan folyamodni bátorkodom, méltóztatnék nekem a Dóra Szilárd úr által tett alapitványból múlt évben kitüzött: „Fejtessék ki a magasb kereskedelmi szakoktatás feladata" stb. czimü jutalomkérdésre beérkezett egy pályamüvet, a főtitkári iroda helyiségében esetleg körlendő lemásolás végett kiadni, illetőleg kiadásának megengedését kieszközölni.

Mely alázatos kérelmemmel vagyok a tekintetes főtitkár úrnak

Pest 1870 junius 22

legalázatosabb szolgája
Bíró Tamás
II éves joghallgató.
Lakik: Pest. hatvani utcza 132 II e. 18aj.

1853 Skám!

Hivatkozva f. é. június 15én 6345. a. hoz. Szám intézett felterjesztésére, értesíteni kívánom, hogy miután Lorecz Kállfegyverlésemben nincs rovat, melyből a metrezendszer ügyében Parisban tartandó nemzetközi gyüléshez kiküldendo magyar tudósok utazási költségeit fedezhetném: bár mennyire óhajtom is, hogy az akadémiának ezen kérése valósuljon, nem tehetem egyebet mint hogy az ügyet a m. kir. közmunka és közlekedési, továbbá az ipar s kereskedelmi minister urnak szives figyelmébe ajánljam; akár közösen akár külön valamelyikök által elközlendo letétesítésre.

Budán 1870 évi június hó 2án.

Miniszter úr megbizásából:

az államtitkár.

Tarányi Ferenc

A magy. tudományos academiának.

Érk. 1870. jún. 24.

682.

A MAGYAR KIR. TUDOMÁNY-EGYETEM

1870-ik évi Junius hó 25-én üli meg

UJJÁALAKITÁSA XC. ÉVNAPJÁT.

Ez alkalommal az egyetemi templomban reggeli 10 órakor

ÜNNEPÉLYES ISTENI TISZTELET

ennek bevégeztével a nagyobb dísztermében

EMLÉKBESZÉD

tartatik:

az egyetem e. i. nagyságos rectora

DR. KONEK SÁNDOR

kir. tanácsos által.

Budán 1870. Nyomatott a m. kir. egyetemi könyvnyomdában.

Erk. 1870 jan. 24.

683.

A második osztály hatodik értekezlete

1870. jun. 20-kán

Horváth Mihály osztálynök elnöklete alatt.

Jelen voltak:

Hunfalvy János
Ipolyi Arnold
Konek Sándor
Wenzel Gusztáv rr. tt.

Barsy József
Haberern Jonathán
Jakab Elek
Pauler Gyula
Pesti Frigyes
Iralay Ágoston
Thaly Kálmán ll. tt.

Rónay Jácint, osztálytitkár.

§ 18. Olvastatott a f. é. április 25-ki összes ülés jegyzőkönyvének 141. sz. melyben a főtitkár megillettődve jelenté Szentkirályi Zsigmond l. t. halálát, s az osztályt emlékbeszéd iránti gondoskodásra felhivja.

Jakab Elek megválasztott l. t. felkéretvén az emlékbeszéd megtartására, szíves volt azt elvállalni.

19. Olvastatott a f. é. május 23-kán tartott összes ülés jegyzőkönyvének 186. sz. melyben az Igazgató tanács azon Kívánata közöltetik, hogy az osztály adjon véleményt Szontagh Dániel „Arva megye leirása" czimü

s kiadásra ajánlott munkájának értéke, mi-
nősége, díjazási és kiadási költségei felől; –
valamint arról is, valjon Iványi Ede pá-
lyanyertes munkája „Magyarország ci-
mere és színeiről" ajánlható-e még most is
kiadásra, miután nevezett szerzőnek egy
másik hasonló tárgyu pályamunkája köze,
lebb megjelent.[2]

20. Közöltetett a f.é. május 24-kén
tartott nagygyülés jegyzőkönyvének IV-ik
pontja, melyben a hölgy-alapitvány megvizsgálá-
sára és rendezésére, egy, az osztályok
két-két tagjából alakitandó, bizottság ho-
zatik javaslatba; egyszersmind az osz-
tály, a kivánt két tag megválasztására
felszólittatik.

21. Olvastatott ugyanazon jegyzőköny
XI-ik száma, melyben az osztály felszó-
littatik annak elhatározására, ha a Sztro-
kay-alapitványból, 1871-re pályakérdést
okajt-e kitüzni? vagy az alapitvány e)
pontja szerint, a pályázat megváltozta-

tását ko

Szontagh Dániel munkája megbi-
rálásával Ipolyi Arnold r. Wenzel Gusz-
táv r és Nagy Iván l. tagok bizattak meg;
– Iványi Ede munkája ügyében pedig Ré-
mer Flóris és Nagy Iván ll. tt. kéretlek fel
véleményadásra.

22. O
Könyv XV
osztály a
sült osz
kok sze
zanak,
nyét a
tálynak

Az értekezlet, bizottsági tagokul
Hunfalvy János és Rónay Jászint rr.
tt. ajánlja.

tását hozza-e javaslatba?

Az értekezlet, az 1870-ben sikernél kül maradt pályakérdés ismétlését a. jánlja, s mivel erre az alapítvány ér. telmében az indikvánozott 150 arany nem alkalmazható; a kitüzendő pálya. kérdésnél száz arany jutalmat hoz ja. vaslatba.

22. Olvastatott ugyanazon jegyző. könyv XVII-ik száma, melyben a III-ik osztály azon észrevétele, hogy az egye. sült osztályok ne külön tudomány-sza. kok szerint, hanem egészben szavaz. zanak, mint szükségképeni eredmé. nyét a megalakult három akad. ősz. tálynak elfogadja.

Tudomásul vétetik.

Horváth Mihály
főjt. elnök

Vetum 1870. jún. 24.

685.

A második osztály

Hatodik értekezlete

1870. jun 20-kán.

A FÖLDMIVELÉS-IPAR ÉS KERESKEDELEMÜGY
M·KIR·MINISTERIUM
STATISTIKAI OSZTÁLYA

980
Stat.

Tekintetes főtitkár úr!

Az országos statistikai osztályban, mint a siker
munkálkodás nélkülözhetlen eszköze, szakkönyvtár alakúl,
melyhez az országban létező különféle testületek és hatóságok,
de a külföldről is részint kormányok, részint más testületek
és társulatok készségesen küldik a statistikai anyag hü forrásait.
E könyvtár érdekében fordulok ezennel főtitkári úrhoz azon
kérelemmel, méltóztassék intézkedni, hogy az Akadémia Névkönyvei és a közgyülések alkalmával kiosztatni szokott irományok, mint
igen becses stat. adat forrásai, a mennyire lehet az Akadémia
fennállásától fogva a jelen évig, ezentúl pedig a gyüjtemény teljes-
sége végett évről évre megküldessenek.

Pest 1870 június 20.

Kuun

Tekintetes Arany János úrnak, mint a M. T. Akadémia
főtitkárának.

Pesten.

686
1870

566. sz.
Irdám.

Tisztelt akadémia!

A m. k. vallás- és közoktatásügyi minister úr f. évi junius hó 21-én 12853. sz. alatt kelt átiratára kiküldetésem tette át hozzám a tisztelt magyar akadémia f. évi junius hó 15-én 634. sz. alatti feltörjesztését, melyben arról óhajának adó kifejezést, misze, rint a folyó évi Augustus hóban Párisban az alap-métre meg, határozására iránt tartandó nemzetközi gyülésben magyar szak, tudósok is vegyenek részt, kik kormány költségen utazva a magyar Akadémia által lennének kijelölve.

A tisztelt akadémia ezen feltörjesztésére van szerencsém válaszolni, hogy felismerve ezen nemzetközi értekezlet fon, tosságát a nálunk is törvény által honosítandó métre rendszerre nézve, nem mulasztottam el már akkor, midőn az értekezlet leendő megtartásáról legelőször értesültem a francia kormánynak kijelen, tetni, miszerint a magyar kormány is hazai szaktudósok által fogja magát képviseltetni ezen nemzetközi tárgyalásoknál.

Ennek folytán a cs. és k. külügy minister ium útján értesítve, miszerint a francia császári kormány ezen nemzet, közi métre értekezlet első ülését már a f. évi Augustus hó 8-ára tűzte ki, mint a magyar kormány által küldendő értekezleti tagokat Kruspér István és Szily Kálmán műegyetemi tanár és magyar akadémiai tagokat jelöltem ki, kik mint a tisztelt

f.

Tudós magyar Akadémiát tisztelettel üdvözlik.

Pesten.

5

tud. akadémia és a m. k. mérnök-egyetem jelöltjei más a mértékes összehasonlítás ügyében tett kiküldetésök alkalmával ezen tárgy, gyal közelebbről megismerkedtek s akkori feladatukat igen szép sikerrel megoldák.

Pesten 1870 évi Junius hó 23án.

A' Minister helyett
az államtitkár

Lucs Ferenc

Verem 1870. jún. 25

687.

Tisztelt magyar tudós Akadémia!

A magyar orvosok és természetvizsgálók folyó évi nagy gyülése Aradon. september 5-től 10-ig fog megtartatni

Midőn erről a tisztelt Akadémiát tudósitani ezennel szerencsénk van, egyszersmind bátrak vagyunk a t. elnökséget felkérni, hogy az emlitett nagygyülésen személyesen is megjelenni, ugyszintén a tisztelt Akadémia kebeléből kinevezendő küldöttség által bennünket megtisztelni s a hazai tudományosság előmozditására irányzott nagygyülésünket becses és tudós közreműködésével támogatni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel maradtunk

Pesten, 1870-ik évi junius 30-án.

A tisztelt m. tudós Akadémiának

kész szolgái

Darányi János tr., m. k.

Oláh Gyula tr., m. k.

a XV. nagygyülés titkárai.

Aczél Péter m. k.

Poor Imre tr., m. k.

a XV. nagygyülés alelnökei.

Az „Athenaeum" nyomdájából

Érk. 1870. jún. 25.

689.

Tekintetes Ur!

Midőn a vizeli diomarvirgut szolgalo la-
pot evadon evenel küldöm: egyszersmind ujj
az igazgatosag-i könyvban valaszmany, mint
az uiabbi vrönel is szeven legmelyebb tiszelet-
tel hüfejem megbizva vagyok
Mara Dean Nagykörösön 1870 jun. 24

Hoffer Endre,
könyvelő.

3

12

Tettes Arany János urnak
magyar tud akademiai főtiskárnak

Pest
Akademia Palozájában

ad 690

Mathem. Érk. IV. V. k.
Nyelvtud. Érk. III–VIII. k.
Az Akad. új alapszabályai.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Kupfer Endre k.
ügyv. könyvtárnok

Lejegyz. Ek

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

182/1870.

Tekintetes főlitkári Hivatal!

A m. tudom. Akademia Archaeologiai Bizottmánynak Junius havi rendes ülésében felemlítettem: mennyire szükséges valamint az archaeologiai Bizottmánynak elődei hivatalnál, úgy a n. n. muzeum régészeti osztály Régi Könyvtárában, hogy a m. tudom. Akademiának regiség- és érmtani munkálatainak egy-egy példányát bírják, a Junius 14-en tartott ülési Jegyzőkönyvének 52-dik pontjában határoztatott:

Keressék meg az akademia, hogy a nevezett Régi Könyvtár számára a már kiadott munkák, p. o: Erdy nami Franciaország, Augusteon, Monumenta Archaeologica, Történelmi Tár stb. valamint a még kiadandó effelé dolgozatok is egyegy példányban kiadassanak.
utalványoztassanak.

Pesten Junius 26-án 1870.

Romer Flóris
az archaeol. Bizottság elnöke.

182/1870.

Tekintetes főlitkári Hivatal!

A m. tudor. Akademia Archaeologiai Bizottmánynak Junius hav. rendes ülésében felemlittetett: mennyire süketegés valamint az archaeologiai Bizottmányi dolgai hivatalnál, úgy a n. n. muzeum természeti osztály Rézi Könyvtárában, hogy a m. tudom. Akademiának regiség- és érmtani munkálatainak egy-egy példányát bírják, a Junius 14-én tartott ülési Jegyzőkönyvének 52-dik pontjában határoztatott:

Keressék meg az akademia, hogy a nevezett Rézi könyvtár számára a már kiadott munkák, p. o: Erdy nemi Franciaország, Magyarország, Monumenta Archaeologica, Történelmi Tár stb. valamint a még kiadandó effélé dolgozatok is egyegy példányban kiadassanak.

Pesten Junius 26-án 1870.

Romer Flóris
az archaeol. Bizottmány elnöke.

Et jun. 28. 1870

692.

Bk. 249
870.

Jött 1870 jún. 29.

694.

345.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 1 csomagban — szám alatt

Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

az evang. Gymnasium

A. Igazgatóságának.

Besztercebánya.

Liste des livres.

envoyés dans — paquet sous le No — par

libraire à Pest

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Statist. és nemzetgazd. közl. V:2. VI:1.

Nyelvtud. közl. VII:1.2.. VIII:1.

Almanach. 1869.

Történettud. Értek. VIII–XII. k.

Philos. Értek. IX. XI. sz.

Szépészettud. Értek. XIII–XVI. sz.

Mathem. Értek. IV. V. sz.

Nyelvtud. Értek. III–VI. sz.

Mathem. közl. V. köt.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Pesten 1870dik Jun. 1.

Akadémiai Könyvtár.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

A M. Tud. Akademia Palota gondnokától.

Nagyságos Főtitkár Úr!

A Tekintetes Igazgató Tanács 1866 évi Januar hó 21-ik IV szám alatt kelt végzésével elhatároztatott miszerint Esch János akkori házi szolga mellé, még egy másik házi szolga adandó, és ennek következtében a kitüzött, és csak időnként végzendő cselédebb szolgái latok teljesitésére Németh Károly kondár alkalmaztatott a nyári hónapokban 8ft a téli hónapokban 10 ft havi fizetés mellett. —

Minthogy azonban a palotában teljesitendő szolgai munkálatokra, ezen emlitett házi szolga, ki nem folytonosan és nem is a ház körül, hanem leginkább csak az irodai hivatal nál bizonyos időben működik, minden időben és az előforduló dolgokra nem alkalmaztathatik, sőt a nyert értesülés szerint olykor előforduló és nem különösen a kikötött szolgálatokhoz tartozó munkákra is még idegen és külön dijaztott szolgák használtattak, és e szerint ily állomás a körülményekkel össze tetsen nem felel meg, de azonkivül a palota tisztán és rendben tartására főleg télen okvetlenül megkivántatik hogy egy olyan házi szolga alkalmaztassék ki folytonosan rendelkezés alatt áll; — ennélfogva azon alázatos kérel

/.

met bátorkodom előterjeszteni, hogy mintán egy idő óta
bizonyos Reim ferenczy czukországi Rosztbori születésü
45 éves nős egyént a palotánál előforduló munkák körül
kisegitésre kisérletképen használtam, és ezen egyént tökéletesen
alkalmasnak, ügyesnek és megbizhatónak tapasztaltam, mélóz
tasél a Tekintetes Igazgató Tanács kegyes elhatározását
kieszközölni, hogy nevezett Reim ferenczy 300 ftnyi évi fizte-
téssel, évenként egy pár csizma, egy közönséges erős öltözet
és 2 ölfa illetékkel mint rendes háti szolga kinevezteték
és lakásául további czélszerübb intézkedésig akon helyiség
rendelleték, mely Csch János konyhája felett léteznek.—

Ezen alázatos előterjesztés elfogadása esetében
az eddig működő Németh Károly kordás az Akademiá
nál tett szolgálatától felmentendő lenne.

Nagyságos főtitkar Ur-nak

alázatos szolgája
Reinprecht Josef
jmpr

Pesten 1870 ón Junius hó 28-án.

Veszem 1870. jún. 30.

695.

A magy. Tudományos
Akademia Nagyságos
Főtitkárához

Bajnoczhy Gyula
Lágyorvos

8 / 6 / 48 — 15 / 6. / 90 / 48 / 138.

bemutatja kérelmét a tettes Igazgató Tanácshoz leendő előterjesztés végett, melyben egy segédkari szolga állomás szervezése, és a benn nevezett egyénnek ekeen állomásra leendő kegyes kinevezése kéretik.

697

Tekintetes Gyulai Pál
.-osztály-titkár úrnak.

Az Akadémia főtitkára folyó évi julius hó 7-8-a körül egészségi szempontból Pestről eltávozandó lévén: az Alapszabályok 45 3-a értelmében helyettesévül visszatértéig Önt nevezem ki.

Pesten 1870. junius 30-án

akadémiai elnök.

B. Eötvös mp.

55
1870

Litteratt jul. 11.

697
1870

701 – 750 / 1870

Átvetty 1870 jún 30.

703.

Nagymultiságú Minister

Úr!

Csak tegnap v. Palotán, vette f. h. 10ki k. felyöllátása következtében – van gerencsém a Kajnegy család fundusára – a mellékelt somát Excellentiádnak kezbesíttem

Kegyelmessegednek legmélyebb

tiszteletje

Pest. Aug. kir. Jenner 17ki

50 fr

Graf Waldstein János.

Nagyméltóságú Miniszter ur!

Folyó év f. hó 16-ról 602 sz. alatt Excellentiád által tiszteletteljes kérelmemre, egy alap nemi segélyezésére 50 ft. o. é. 50 ft. o. é. ide mellékelve kiutalni méltóztatott vagyok

Excellentiádnak

Eger k. sz. Jászkarajenő 20-án 1870

alázatos szolgája
Barsodiné, Abaffy
Erzsók.

Árkeresen 1870. jún. 30.

704

Nagyméltóságú báró úr!

Tokyó hó 10-n, 602 academiai évközi
szám alatt hozzám intézett nagybecsü fel-
hivása folytán Kázmérnegyel jöttem a Kö-
zinegyet-alap ex idei deficitjének fede-
zésére magam részéről 50 forinttal,
s ezen összegnek ide csatolva ezennel
átküldni van szerencsém.

Ki tisztelettel maradok

Excellentiádnak

Tokyo 1890
Juni 15-n

alázatos szolgája
Macskásy Aurél

705.

1870

706. Vetsen 1870. jún. 1.

Tekintetes Főtitkár Ur!

A br. Wodianer féle ösztöndij ügyében tekintetes urasá godnak beküldött iromá nyaimat személyesen át nem vehetvén azon tiszteletteljes kérésse l fordulok tekintetes urasá godhoz, miszerint azokat Schwarz Sándor joghallgató s barátomnak, ki tekintetes urasá godnál meg fog jelenni s ez ügyben hozzá intézett levelemet igazolásul elő fogja mutatni, kiszolgáltatni kegyeskednék.

Alkalmat lanitkodásomért bocsánatot

esdve, maradtam

Tekintetes Főtitkár Urnak

Bécsben, 1870. junius 30.

alázatos szolgája

Rott Jakab.
joghallg.

Jutányi

Cserenszámba lépésre a "Kiwelkeni" Külső" tudományos területekkel.

1. Nápolyban. Società Reale di scienze, archeologia, letteratura e belle arti.

Ennek három osztálya van:

a) Accademia o Classe delle scienze fisiche e matematiche.

b) Accademia o Classe delle scienze morali e politiche

c) Accademia o Classe d'archeologia, lettere e belle arti.

Ezen két utobbi osztállyal már fenn-áll a cserre viszony, az elsőre nézve nem, indítványozom oda megy ki, hogy a Società reale első osztályával " az Accademia delle scienze fisiche e matematiche "-vel is lépjen akadémiánk cserenszámba, annak megküldven az Értekezéseket, valamint a III osztály minden tudományos kiadványát és végre az Almanachot. Az Értesítő" nem volna megküldendő. Az Értekezések összesen volnának megküldendők annál fogva, mivelhogy így a már két osztály tárgyai is benne volnának, s elesnék a szükség annak végére is külön küldeni az amúgy megillető tárgyakat.

2)

2. Montreal Canadában. Natural History Society.

Ezen társulat egy folyó-iratot ad ki „The Canadian naturalist and Quarterly Journal of science, with the proceedings of the natural history Society of Montreal."

Ebben sok érdekes természettudományi közlemény van.

Arra, társulat a cserirsonyt maga kezdeményezte, még küldvén 1869-ből a III és IV kötetből egy egy számot.

Minthogy egy kötet ára 3 dollár, indítványozom hogy a cserirsonyt fogadja el az Akadémia oly módon, hogy arra társulatnak megküldje a III osztály értekezéseit és bizottsági közleményeit valamint az almanachot.

3. Chicago. Illinois. Egyesült Államok Északi Amerikában. Academy of Sciences. (Transactions of the)

Természettudományi érdekes cikkek.

A cserirsonyt ezen Akadémia kezdette meg, megküldvén I kötetének 2-ik részét 1869.

Indítványozom hogy a cserirsonyt fogadjuk el, s küldjük meg érte az Akadémiának III osztályt illető darabjait, valamint a III osztály értekezéseit s bizottsági közleményeit, s az Almanachot.

4. California Academy of sciences. San Francisco.

Természettudományi érdekes cikkek.

Indítványozom a cserirsonyt megkezdeni, megküldvén 1868-ról egyaránt küldványo-

Kat

Kat a felkérven a vereczpeny elforgadásáról,
melyek az előbbi ülésben forváltattak elő".

Pest 1870 Junius 21.

Dr Szabó József
oppályi titkár.

Szabó

indítványa

(bercviszonyokat illető)

tőleg.

1870 Junius 21.

710/1870

Kivét czikkely
a M. T. Akadémia 1870 junius 27-én tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

234. Szabó József rendes tag indítványt ad be következő tudományos testületekkel cserevisszonyba lépés iránt:

Az indítvány véleményre áttétetik
a Könyvtári bizottsághoz.

Arany János
főtitkár.

Nagyságos Toldy Ferencz kir. udvari Elnök úrnak.

Ved. jál. 5. 1870.

710/
1870

Kivonat czikkely
a M. T. Akadémia 1870 junius 27-én tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

217. A főtitkár szomoruan jelenti dr. Engel Józsefnek, az Akadémia I-ső osztálybeli „levelező" tagjának, folyó junius 2-án, Kolozsvárt történt elhunytát.

Fájdalmas tudomásul vételtével az I. osztály felhivatik emlékbeszéde iránti gondoskodásra.

Arany János
(főtitkár.)

Tek. Gyulai Pál osztálytitkár urnak.

3

Arkansas jul. 1st 870.

712

1870.

12

Société
Impériale Géographique
de Russie

St.-Pétersbourg,
le 12/25 Juin 1866.
№ 767.

A l'Académie des Sciences
de l'Empire.

M

La Société Impériale Géographique de Russie
a l'honneur de Vous offrir les publications suivantes:

Omrent ja 1869

Zanucku no Dud Jporpaqiu II

dont Elle Vous prie de vouloir bien lui accuser réception.

Elle profite de cette occasion pour Vous accuser
l'exacte réception des ouvrages dont la liste est ci-
annexée.

pour le Secrétaire de la S. I. G. de R.:
L. Brosset,
adjt du Secrétaire.

P.S. L'envoi de la Société Vous parviendra par l'entremise de M. Léopold Voss, libraire-commissionnaire à Leipzig, auquel il est expédié à la date de la présente.

WIEN 7/7 9 F.

a l'Académie des Sciences de Hongrie

Pesth (Hongrie)

C. ПЕТЕРБУРГЪ 22 ИЮН. 1870 ЧЕРЕЗ ВЕНЕ

N° 767.

722.

Ext. jul. 9. 1870.

121–129

1872

362

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

Liste des livres

melyek csomagban szám alatt

envoyés dans paquet sous le No par

Ferdinand Eggenberger

pesti könyvkereskedő által küldettek.

libraire à Pest

A

À la Société Impér. Géographique.

Pétersbourg.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv XI: 9. 10. II. 12.

Archaeol. Közlem. VII: 2.

Monumenta Archaeol. I: 1.

Statist. és nemzetg. Közlem. V: 1.

Monumenta. Script. XIX. XXIII: 1. 2.

Történettudom. Értekez. VII. sz.

Magyar tört. tár XIII.

Török-magyarkori tört. Emlékek III.

Rupp: Budapest helyrajzi története

Almanach 1868: 2. 1869.

Értesítő. 1868: 5–20. sz. 1869: 1–8. sz.

Budapesti Szemle XXXII–XLII. füz.

Recu: L'Bracht, sept. de Sankt-Stad 7.9.2.

L 2

L

Tekintetes Arany János urnak, a Magyar
tudományos Akadémia titkárának Pesten.

Pápa julius 5-én 1870

Tekintetes titkár úr!

Bátor vagyok tekintetes urasságodnak a nemrég megjelent
és 1/a ide mellékelt „Plato és Arist. psyeh.” czimü mü-
vecskémet az akademiai könyvtár számára igénytelen
adományképp megküldeni. Amihez még abbeli kérelmemet
csatolni merészkedem, méltóztatnék tekintetes urasságod azt
az illetékes akademiai osztály színe elé terjeszteni.
Remélem, hogy tekintetes ur ezen kérésemet tolakodásnak
nem veszi, s az ilynemü munkának egyéb jutalma ugy sem
levén, legszebben jutalmazva érzendem magamat, ha a hazai
irodalom körül oly nagy érdemeket szerzett férfiu közvetitése
által az országos legmagasabb tudományos itélő szék szerény
munkálatomat figyelmére méltónak találandja.
Ezzel tekintetes urasságod jó indulatába ajánlottan
kitünő mély nagyrabecsülésem kifejezésével maradtam

Tekintetes urasságod

alázatos szolgája

Dr. Kranszlay

Erkrankt jul. 8. 870

123.

Ajánlatok
Kossuth

Tekintetes

Arany János urnak

a Magyar Tudom. Akademia Titkárának

Pesten

Erkezett jul. 8. 870

723.

Kélyen tisztelt
Magyar Tudós Akadémia!

Minden müvelt embernek, kinek kivált hivatalos, s egy napról napra való végzendő üzletes dolga nincsen, legkedvesebb foglalkozásai közé a világismerete, mi kimeritőleg szerkezetü Statistikai könyv lapozgatása által eszközölhető, tartozik. Ritka halandó lehet szerencsés uraási tapasztalatból ismerni a világot: mily jól esnek tehát ismerhetni könyvből! Ámde magyar szerkezetü Statistica nem létezik 1844ki kiadáson kivül, mióta sok változás történt, s ezen évi kiadásban is sok hiány vehető észre; p.o. Spanyolország, török Császárság főbb, azaz 10,000 lelket számláló városaihoz nincs hozzá jegyezve: hogy melly tartományhoz tartozandók s holtig más országokéhoz oda van nyomatva sat sat.

Mondaná valaki: ezt a térképből kellene kinézni. Igen, de épen a térképek oly szerencsétlen nyomatásuak, hogy vakitó apró betüik miatt egyöngyük szemü öreg, mint én is, nem használhatja. Valjon hol van az irva: hogy a térképeknek épen ily vakitó nyomatásuaknak kell lenniök? A mélyen tisztelt Tudós Akademia megtehetné azt: miszerint tekintettel az öregekre könnyen olvasható térképeket adatna ki, s főképen azon városokat, vagy szigeteket föltehetően találni, melyek mint nevezetesebek a Statistikai könyvben elősorolvatnak; pedig az 1844ki kiadásban, hogy több helyen csak egy példát hozzak elé, a térképen nem látható Jáva szigetét a szundák közöt, melynek Batávia városa terjedelmes, 90,000-ig népes, jelentékeny kereskedelemmel, és tudományos intézetekkel biró.

Illenék: hogy a magyar Szent Korona alá tartozó országok, kerületek és vidékek minden városait, falui és puszták abcshabet szerint népességökkel együtt (az idei népszámlálás alapján, mely szervezetre nézve hibás, mivel csak 9200-at tesz ki, holott a 14,000-et megközelíti:) magában foglaló Statisticai könyv is adatnék ki.

Mély tisztelettel nyilvánitása mellett Julius 8án 1870.

Egy honfi.

Inkom jul. 9 an 870

729.

Stockholm

Mellvästerås

Tekintetes M. T. Akademia!

A „Vasmegyei krónikák" című kéziratú munkámért megajánlott 50. forintnyi díjat köszönettel elfogadom, és utalványoztatni kérem.

Kivált tisztelettel vagyok Pesten, Julius 7 1870.

alázatos szolgája:
Edvi Illés Pál

Eskeraldt juli 9. 870

733

Ekvis

Jk. 251
1870.

747. Eskeret jul. 21. 870

Tekintetes Úr!

Van szerencsém ezennel jelenteni, hogy az Edl'féle öfstöndy odaitélése tárgyában kiküldött hármas tagú bizottság hebelitből Lenhossék Józef l. tag urat választá meg előadónak, ki a beérkezendett folyamodványokat jelentés tétel végett elfogadni készen nyilatkozott.

Pest 1870 Julius 20-

kisszony holgyi

Jendrássik Ferenc

Tekintetes
Gyulai Pál
m. t. Academiai titkár
Kanak
helyben

Tekintetes Titkár úr!

A Stolzer-féle alapítványi ösztöndíjat illetőleg, van szerencsém arra felkérni a tekintetes Titkár urat, miszerint a beadott folyamodványokat csak hozzám átküldeni. Így egyezkedtem Vész úr, birodalmányi taggal, mintán Krumpér Tamás úr, mint a Társaság birodalmány harmadik tagja folyó hó mintegy 25dik-ig a „Szép juhászra" kiment Tanítványaimat mérsékelni lenni elfoglalva, csak akkor jő be a városba, Vész taglárs pedig szállást vállalni és Pestre álkülözési szándékomra, szállását bekövetkező rendetlenség miatt ily megbízást el nem fogadhat.

A tekintetes Titkás úr

Kelt Budán 1870dik évi Julius 18dikán

alázatos szolgája
Dr. Nendtvich Károly
Buda vár. oskolatőr
mint s. a.

Tekintetes Titkár ur!

A Haberer féle alapítványi összegből illető leg, van szerencsém arra felkérni a tekintetes Titkár urat, méltóztassék a beadott folyamodványokat csak hozzám átküldeni. Így egyezkedtem Vész ur, birodalmányi taggal, mintán Krutsper tanár ur, mint a bármas birodalmány harmadik tagja folyó hó mintegy 25dik-éig a „Szép juhászra" kerül tanítványaival menni kel levén elfoglalva, csak akkor jö be a városba, Vész taglárs pedig szállást változtatni és Postre átköltözni szándékozván, szállását bekövetkező" rendelkezés miatt ily megbizást el nem fogadhat.

A tekintetes Titkás úr

Kelt Budán 1870dik évi Julius 18dikán

alázatos szolgája
Dr. Hendrich Károly
Buda vár. oskolatér
nyugos tanár.

Erkannt jul. 21. 870

748.

751 — 900/1870.

752.

Erkezett jul. 22. 870

Jk. 254
1870.

Elfogadja és várja a csere-viszony megkezdését. Könyvárust jelel ki, hová a küldemény intézendő.

ACCADEMIA GIOENIA
DI
SCIENZE NATURALI
IN CATANIA

UFFIZIO CARICO

Num.

OGGETTO

Catane 6. Juillet 1870

Mr. le Secrétaire General!

Il a été avec grand plaisir que nôtre Académie a reçu dans la réunion du 12me Juin, l'invitation de entrer en relation d'échange avec vôtre Illustre Société

Au attendant donc les publications que vous promettez, je vous fai connaître que nôtre Agent Correspondant est Monsieur Ermanno Loescher Libraire résident a Turin, parmi lequel nous recevons toute les publications de l'Etranger et envoyons aussi les nôtres —

Agréez mes sentiments

Le Secr. General
Prof. O. Sciuto Patti

BUREAU
DE LA RECHERCHE GEOLOGIQUE
DE LA SUÈDE.

№ 117.

STOCKHOLM LE 1er Mai 1870.

Académie Royale des Sciences à Upsala.

Monsieur

J'ai l'honneur de Vous adresser ci joint

a) les livraisons 31–35 de la Carte Géologique de la Suède, accompagnées de renseignements,

b) Carte générale des formations de la partie orientale du comté de Dal.

qui viennent d'être publiées au frais de l'état, et dont je Vous prie de vouloir bien m'accuser réception.

Dans l'intention de former ici une collection complète des Cartes géologiques des autres pays par la voie des échanges internationaux, je n'ai pas besoin de Vous exprimer la vive reconnaissance, avec laquelle je recevrai la communication de Vos publications dans le même genre.

Daignez agréer, Monsieur, l'assurance de ma considération très distinguée.

Le Chef de la Recherche Géologique
de la Suède.

A. Törnebohm

Ed. jul. 25. 1870.

769.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedö által küldettek.

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

488

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges an die „Magyar Tudományos Akadémia“ zurückzusenden.

Verzeichniss der Bücher,

welche in Packet mit Zahl durch

Ferdinand Eggenberger

Buchhändler in Pest abgesendet wurden.

An die Antiquarische Gesellschaft.

Zürich.

I. Von Seite der „Magyar Tudományos Akadémia.“

Archaeol. Közlem. VI: 1. 2. VII: 1. 2.

Almanach · 1868: 1. 2.

Jegyzőkönyv III: 1. 2. IV: 1. 2.

Ét. jul. 28. 1870.

771.

II. Mások részéről.

II. Von Andern.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

Zürich, 10. April 1869.

Für die Antiquarische Gesellschaft

J. Staub.

kézjegy.

Pest. Nyomatott Emich Gusztav magy. akad. nyomdásznál. 1868

Mezö és erdö gazdasági, müipar és ipar kiállitás Temesvárott.

Temesvárott 1870. évi Julius 30-kan.

T. CZ.

A temesvárott folyó 1870. évi September hó 18-kára és a következő napokra kitüzött mezögazdasági, erdészeti, müipar és ipar kiállitásnak és az avval egyidejüleg czélba vett országos gazda gyülésnek központi választmánya tekintetre méltatva az előkészületek ideje alatt rögtön beállott és következményeiben ismeretlen europai válságos harczi mozgalmakat folyó évi Julius hó 29-kén közgyülést tartván, számba vette a kiállitás és a gazdagyülés ügyére minden esetre nyomasztólag ható politikai körülményeket és azon felelöséget melyel a választmány a kiállitók és a költségeket fedező ügybarátok irányában tartozik, és ennél fogva késztetve érezte magát a folyó évi September hó 18-kára és a következő napokra tervezett temesvári kiállitást 1871. évi Május hó 15-kére elnapolni és a rendező választmányt oda utasitani miszerint tevékenységét ez idő alatt szakadatlanul a czél minél tökéletessebb valósitására erélyesen folytassa.

Ezen határozat következtében minden eddig beküldött bejelentések az elnapolt kiállitás számára — a gyümölcsöt kivéve — fentartatnak és nem mulaszthatjuk el azon tisztelt kiállitó urakat kik a temesvári kiállitást részvétükkel megszerencséltették felkérni, hogy azt az 1871. évi Majus hó 15-kére elnapolt kiállitásunknak is fentartani kegyeskedjenek.

Ugyan ezen kerélemmel, fordulunk minden eddig megalakult vidéki albizottmányokhoz kérvén, hogy ezen elnapolás elkerülhetlen szükségét méltatva a közös czél érdekében tovább is müködni méltoztassanak miután az elnapolás által nyert idő kellően felhasználva a jó sikert csak is előmozdithatja.

A rendező választmány mindent megteend hogy az ügyet a megindult kedvező uton fentarthassa és felhasználja ez alkalmat a tekintetes megyei és városi hatóságokat, gazdasági, érdeszeti, ipar és hasonló egyleteket, kereskedelmi és ipar kamarákat, gazdasági tanintézeteket, uradalmakat és befolyásos szakférfiukat felkérni hogy vidékükben és hatáskörükben a jövő temesvári kiállitás megküldetése és a közönség buzditása czéljából helyi bizottmányokat alakitani kegyeskedjenek melyek a leghathatóssabb eszközök ezen nemzetgazdászati vállalatnak általános országos jelleget kölcsönözni: sikeres esetben a választmánynak szándékában van a kiállitást lehetőleg egyes szakosztályaiban megyenként és városonként rendezni, a mi által minden vidék termékenysége, előremenetele, sajátsága érdekes képletben volna kitünthető.

A temesvári kiállitásra való bejelentési idő tehát az 1871. évi Mártius hó 15-ig terjesztetik ki és a kiállitásnak megtartása az 1871. évi Május hó 15-kétől Junius hó 1-ig határoztatik meg esetleges meghosszabbitással.

A választmány hirlapok uiján időrul időre a közönséget értesiteni fogja az ügyek állásáról és reményli, hogy a temesvári kiállitás ezen bár sajnos de kikerülhetlenül felmerült elhalasztásnak daczára az országnak összes gazda és iparos osztályainál nyugodtabb időkben még több tért és rokonszenvet fog nyerni, és bizton hiszi végre hogy 28000 ftot meghaladó biztositási tőkéje a nyert idő alatt még tetemesen növekedni fog.

Hazafiui tiszteletünk és bizodalmunk kifejezése mellet maradunk a választmány nevében

Beodrai Gróf Karátsonyi Gvido,
elnök.

Küttel,
polgárnagy és helyettes alelnök.

Graffay Kálmán,
titkár.

Nyomatott Magyar testvéreknel Temesvárott.

Nagyméltóságu m. k.
tudományos Academia

Pest.

785

Ér. aug. 6.
1870.

Mellőzetett

Tisztelt bizottmány!

Az Edelsfele 300 forintányi öjztöndíjra, a
mely a mellékelt feltételekhez van
:ll: kötve (:ll: alatt), folyamodott 4 ezen
m. k. egyetemen edolig járt orvostan.
hallgató' tör, u. m.

Boer Lajos,
Borsos Endre,
Both Dános és
"Örffy Vilmos.

Ezek közt 2 rom. kath., 2 pedig reform. vallású.
A mint a mellékelt (:/: alatt) lajstromból
kitetszik:

1ször Mindegyik szegénységi bizonyitványnyal
van ellátva.

2ször Három körülök bevégezte a 6:ik, egy
pedig a 4:ik félévet.

3ször A tantárgyák számát illetőleg, leg:
több tantárgyra volt beirva: Örffy
Vilmos, és pedig 52, utána következik
Bik Borsos Endre 45 tel.
"
4ször Szorgalomra nézve szinte Örffy
Vilmosnak elsőbbséget kell adni;

u

utána következik Both János.

5ször A Collegium tantásában Orffy Vilmos
és Both János egyenlő eredménnyel ki=
tüntették magokat, minthogy mind a
kettő 3szor igen jól, és 7szer jól sol=
lgualt.

6szor A többi közt Orffy Vilmos az által
kitüntette magát, hogy kitünő ü..
gyességénél fogva kétszer boncztani
gyakornoknak (Demonstrator) kine..
vezetett, és kétszer ezen m. k. egyetem..
nél pályadijnyertes volt, - minő ha..
sonló érdemeket egy se a többi fo..
lyamodók között felmutatni képes.

Mind ezeknél fogva bátorkodom
Orffy Vilmost az Edlyéle ösztöndijra
ajánlani.

De miután Orffy Vilmos már is egy
300 forintnál kisebb állami ösztöndijal
bir, szükségesnek tartom a m. t. Akadé=
miát arra figyelmeztetni, hogy a
Nagymélt. m. k. Vallás és közoktatási
Ministeriumot arról értesitse, hogy,
Orffy Vilmos a m. t. Akadémia vezté=
ről a 300 forintnyi Edlyéle ösztöndijt
elnyerte, mivel a törvény értelmében

egy

egy egyén két őszlönélyjal felruházva
nem lehet.

Azonkivül még ezen Edlsfele őszlönélyjra
folyamodott Kodál Zsigyes, a 8ik gymna-
siumi osztályt végzett tanuló, melynek
folyamodása annál kevesebbé tekintetbe
vehető, mivel még az érettségi vizsgát
se tette le.

Pesth. 1870. Julius 28kán

Dr Lenhossék József
k. egyet. tanár,
és
az Edlsfele őszlöndij
tárgyában kikülelett
bármas bizottságnak
előadója.

Örffy Vilmost
~~elutasítás~~ — ki valamenyi folya-
modó tekintetben fölül múl Lajolúlát is
egyérdemesebbnek tartom, de egyszersmind
megjegyzem, hogy azon adatnak valósága,
mely szerint Örffy Vilmos már is háromszor ft
őszlöndijjal bírna szigorúan megvizsgáltassék,
mielőtt ő neki ezen alúlról csak arról van értesítve hogy
a pörtemlitett kitüno tulajdonu Örffy V.
esetében 150 vagy 200 ftos őszlöndijjal bírna ellátva.
Pesth 1870ki Julius 28án

Dr Arányi L tanár
mint a kikülelett bármas
bizottságnak tagja.

Szinte Örffy Vilmost mint legérdemesebbet
az őszlöndijra ajánlom. Valyon ez mainő őszlön-
díjat élues nekelán a nevezett folyamodó nevére is
nincs tudomásomra kelt Pesth 1870 Augusz. 2.

Jendrássik Károly
mint bizottsági tag.

786. Ét. aug. 6. 1870.

A 5 folyamodványnyal
5 mellékletekkel.

t. Edlsféle öröktönödéj
ügyében Kiküldött
harmas bizottsághoz.

A folyamodványok az ügyben
kívül az illetőknek a
beadási számok alatt vissza
küldendők.
Sept. 1870. sept. 27.

Tallián Ltk.
Ügynek is átadtam folyó
hó 29-én 1870. okt. 1.

Dr Lenhossék József m.k.
egy. tanár, és mint ezen bi-
zottság tagjának és előadó-
jának vélemény adása
a folyamodók iránt.

Két mellékletével
I. és II. alatt.

Tek. Dr. Arányi Lajos Urnak,
k. egy. tanárnak, az M. T. akadem. t. tagjának
G. o. l.

Édes barátom!

Vérlek ezen vélemenyadást aláírni; és
ostán az egészet t. tisztelt Scudrafsik
tanár Collegámhoz azon kéréssel meg.
Küldeni, hogy aláírása után az
egészet a M. T. akadémiához át:
küldjön.

Pest. 1870. Jul. 28k

Igaz barátod
Dr Szalkopiek József

Ad 786
1870

Másolat

Magyar Tudományos Akadémia.

A M. T. Akadémia, néh. dr. Edl Kálmán által, saját és fivére Holzer Miklós nevére tett alapítványból, az alapító levél értelmében, egy orvosi és egy polytechnicumi növendék számára, két ösztöndíjra hirdet pályázatot, melyeknek az alapító által meghatározott feltételei következők:

I. Dr Edl Kálmán nevét viselő háromszáz o. é. forint, orvosi díj.

1.) Csak catholicus vagy helvét hitvallású díjaztatik. Egyenlő képzettségű és érdemű folyamodók közt elsőbbség van a catholicusnak.

2.) A díjazott tartozik a 4. és 5. tanévet Bécsben végezni, s egy osztályt a közkórházban szorgalmasan látogatni.

3.) Tartozik az öt évben két, a bírálatot megállító orvosi értekezést írni, legyen az elméleti tárgy vagy személyesen észlelt érdekes kórfolyam, s azt valamelyik pesti magyar orvosi lapban kiadni.

4.) Ha a díjazott kötelezettségeinek megfelel, és a 4- vagy 5-ik év után valamely szaktudományban külön akarja magát kitéjezni, az akadémia az ösztöndíj élvezetét még egy évre meghosszabbíthatja.

5.) Ha még nem felel kötelezettségeinek, az ösztöndíjtól idő közben is elesik.

II. Holzer Miklós nevét viselő háromszáz o. é. forint technikai díj.

Az 1. 4. és 5 pont mint fölebb.

A 2-ik pontnál kívántatik hogy magát Zürich, ben kéjezze ki.

A 3-ik pontnál hogy értekezést valamu technikai vagy mathematikai s természettudományi tárgyról irjon,

s azt egy megfelelő" pesti magyar szaklapban tegye közzé.

Közösek mind a két (díjra) ösztöndíjra nézve a következő pontok:

6.) A folyamodás a Magyar Tudományos Akadémiához küldendő" be fé. Július 25-éig bérmentve. Mellékelendő" az iskolai bizonyítvány (könyvecske) ugyanazon iskolai évről.

7.) Az ki az ösztöndíjra érdemesnek találtatik, erről az Akademia Főtitkára által rövid idő alatt értesittetik, s az összeg felét Bécsbe vagy Zürichbe menetelle előtt megkapja. Más felét a jövő félév elején, az ottani tanintézetben nyert bizonyitványok (könyvecske) alapján.

Kelt Pesten a M. T. Akadémia 1870. junius 27-én tartott ülésből

Arany János
főtitkár.

3

Az Edlféle ösztöndíjra folyamodó orvostanhallgató urak lajstroma

Név	vallás	Szegénységi bizonyitvány	Vegzett féléo száma.	A hallgatott r. és rk. tár. gyak összes száma.	Hány tárgyból járt		Hány tárgyból colloquált		Jegyzék.
					Igen szorgalm.	Szorgalm.	Igen jól	Jól	
Boer Lajos.	ref.	van.	6	43.	11.	11.	—	1.	
Borsos Endre	rom. kath.	van.	6	45.	4.	10.	—	7.	A mult nyári féléo még nincsen a lecke könyvében aláírva
Both János.	ref.	van.	4.	33.	10.	12.	3.	7.	
Örffy Vilmos.	rom. kath.	van.	6	52.	12.	9.	3	7.	Kétszer pályadíj nyertes és bonoztani gyakornok volt. Példás magaviseletü. Minden gyakorlati tanban ügyessége által kitüntette magát.

Pest. 1870. Julius 28k. Lenhossék József orv. tudor, és egy. tanár

Tekintetes ur!

Van szerencsém ide mellékelve a kármai birtokmánynak javaslatát a Holzerfele összkönyvi folyamodási iránt tiszteletteljel átküldeni, egyuttal az ugyan azon tárgyra vonatkozó iratokat mellécsatolni.

Budán 1870dik évi Augustus 4dikén

Dr. Nendtvich Károly

A birtokmány javaslatát csak Vész és Nendtvich irták alá. Kruspér részt vett a tanácskozásban, és vélemenye is ugyan az mint a többi két birtokmányi tagé; de a Lipolmerőni nyavalás miatt nem volt kaphato az aláirása, utalás pedig bejönéa a városba, miután bejövetele tudomásunkra jutott volna, nyiltöri felbontása miatt Pestről állatik alá nem iratkat.

Nendtvich

789.

Ekenfő aug. 7. 870

A folyamodványok az
illetőkhez a beadási
záradék alatt visszaküldetnek.
Pest, 1870. sept. 27.
Tabéry Ede

A bizottmány javaslata a Stolzer-féle ösztöndíjra folyamodók iránt.

A Stolzer-féle ösztöndíja, az idei mellőkelt minősítményi táblázat szerint a kitüzött határidőre 8 folyamodvány érkezett be.

E nyolcz folyamodó közöt Melczer Gusztáv, a mérnöki osztály második, és Gyürkös Ferencz, a gépészmérnöki osztály első" folyamának hallgatója, mind a kettő" Zürichben, a bizottmány által legjobb minősítvelteknek találtattak az ösztöndíj elnyerésére. De midőn az alapitó levél határozatlan kimondotta azt, hogy az ösztöndíj nyertesek csak catholikusok vagy helvet hitvallásuak legyenek, a két pályázó pedig ágostai hitvallású, a bizottmány sajnálattal volt kénytelen e két pályázót kimellőzni a pályázók sorából.

A hátramaradt 6 pályázó közöt kettő" t. i. Schenviz Károly és Tolh Mihály, gymnasiumi tanulók. Az első" győzött végezte el a gymnasiumot oly kitünő" sikerrel, hogy minden osztályban valamennyi tanitványai közöt mindig az első" helyet viola ki magának. A második, Rőszegen és Szombathelyen végezvén gymnasiumi tanulmányait, az érettségi vizsgát Rőszegen kitünő" sikerrel állotta ki.

Ámbár tehát mind a kettő" kitünő" tanuló, de mivelán gymnásiumi hallgató, és munkálatuk

lait is csak szépirodalmiak, a bizottmánynak alapitó szellemének legeinkább gondolt megfelelni, midőn azon folyamodóknak adott elsőbbséget, a kik már eddig is határozott szándékkal a technikai pályára léptek, és azon már is nemi sikert felmutatni képesek.

Ezekként fennmaradt 4 folyamodó közöl az egyik, Decker Aladár a Zürichi müegyetemen 3 semestert a mérnöki osztályban jeles sikerrel végzett; míg a negyedik, mig benem végzett semesterről találoztási bizonyitványt mutatt fel.

A többi három a budai müegyetem hallgatója, t. i. Csizmazia Géza, Kalona György és Neugebauer Győző."

Ezek közöl "Neugebauer Győző" érdemelné az elsőbbséget, a mennyiben a mérnöki osztály második folyamát jeles sikerrel végezte, a pesti vállalnoda hatodik osztályát pedig kitünő sikerrel. De miután Galiczriában született, és ő magát Lengyelnek vallotta, a bizottmány pedig azt kivánt, miszerint az alapitó határozott szándéka az volt, miszerint az ösztöndij magyar ifjiak kiképeztetésére szolgál, különben nem rendelte volna a m. tud. Akadémiát akaratának végrehajtóul; a bizottmány az ösztöndijat "Neugebauer Győző" urnak odaitélni nem merte.

Miután pedig a még hátramaradó Csizmazia Géza és Kalona György tanulmányaik eredményére nézve valamennyi közöl a legyöngébbek, nem marad egyéb hátra, mint sem hogy a bizottmány

mány

Decker Lladárnak, a ki a mérnöki osztály
második folyamát a Zürichi müegyetemen
jeles sikerrel végezte, a Stolzenfelse örökösödijét
a legközelebbi 1870/1diki tanévre odaítélje.

Kelt Budán 1870diki ev Julius 30diká.

Dr. Nendtvich Károly
mint elöadó.

Késő

32/1870 A Székesfejérvári reáltanoda igazgatósága.

Tekintetes Tőkitkár Úr!

Különös szerencsémre válik mellékelten a Tud. Akadémia által könyvtárunk számára megküldött könyvek jegyzékét aláírásommal ellátva átszolgáltathatni.

Midőn ezt teszem, engedje meg Tekintetes Úr hogy tanodánk részéről köszönetet, magam részéről pedig a legmélyebb tiszteletet nyilvánítsam.

Vagyok egyébként
Székesfejérvárott 1870. évi augusztus hó 13.

Tekintetes Tőkitkár Úrnak

legalázatosabb szolgája

Tüdős Ferenc
igazgató.

Ent. aug. 17. 1870.

797.

1 mellg

348.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek ~~csomagban~~ ~~szám alatt~~ Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedő által küldettek.

az M. Reáltanoda

k. Igazgatóságának.

Székes-Fehérvár.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No ——— par

libraire à Pest

à ———

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869. 1-20 sz.

Történettud. Értekez. VIII-XII. sz.

Philos. Értekez. IX. XI. sz.

Természettud. Érted. XIII-XVI. sz.

Mathem. Érted. IV. V. sz.

Nyelvtud. Érted. III-VIII. sz.

Almanach. 1869.

II. Mások részéről.

II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elősámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

Székesfejérvárott 1870. évi június 17.

Tüköry József
kiváyl. segéd. ügyz.

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Kegyelmes Ur!

Rezdach f. é. 9/8 tz. a. kozlem vitézett azon kérdésére: vajjon Őrffy Vil. nos orvosszövetnek élvez-e álta lam őrstöndijt, és ha igen, mily összegűt? - tétek ezzel vála szolni: hogy fenemlitett Őrffy Vilmos 150 forg. Mária-Tere zia féle őrstöndijt élvez.

Pest 1870 Augustus 15-kén

Kegyednek

alázatos szolgája
Ruppe Gy. Sándor
orvoskari Dékán

A m. k. egyetem orvosi kar dékánjától

Nagyságos

Gyulai Pál

m. k. ministeri osztálytiskér urnak

t. cz.

helyben

803.

Ét. aug. 17. 1870.

Orffy-nál

1682 3dik szám.

A cs. és kir. Külügyminisztérium útján ide érkezett angol statistikai kimutatást az Akadémiának ezennel megküldöm.

Budán 1870 évi Augustus 10-én.

Minister úr megbízásából:

Alexander Forray
osztálytanácsos.

A magyar tudományos Akadémiának.

E. Kendt aug. 19. 870

805.

Nagyméltóságú Elnökség!

Mély tisztelettel és szomorodott szívvel jelentem
felejthetetlen édes atyámnak Podhradczky
József folyó évi Augustus hó 14-én reggel
3 órakor történt gutaütés következtében
történt gyászos kimultát.

A boldogult udvarán Komáromnme-
gyében 1795 évi Januar hó 18-án született.

Miután az elhunyt könyveit, és iro-
mányait szabad rendelkezésem alá bocsátá,
(és az évnegyedenkint elvenni 315 ft évi áka-
démiai fizetését unokáinak illetőleg gyer-
mekeimnek kiszolgáltatta, bátorkodom
a Nagyméltóságu Elnökséget két irányban
megkérni:)

+ Összes irományait hely szüke miatt
meg nem tarthatván, szeretném, mielőtt
azokat a magyar akadémiai számára emlékül

átvenni méltóztatnék, különös figyelmet,
tel viseltetven iránt, szivemet melyen
sebzené, ha a méh szorgalmával munkás
életébe gyüjtött irományai ideigen kéz,
re kerülnének, vagy talán a szabvnak
arra takarojául szolgálnának.

(Akademiai fiscalnyét illetőleg az iránt
kérek méltóztatással kiadási, vajon
a folyó év negyedre kifog e folgálatai
járandósága ezen körülménytől függjen
hagyatéki kimutatásának a törvény
szabta időben bekerjesztése.)

A' nagymélt. Elnökség magas
elhatározásait sürgösen kikérven, legyek,
lyebb hodolatom nyilvánitása mellett
vagyok

Pozsony 1870 évi Augustus 7ikén . . .

alázatos szolgája,
Podhradczky László.
m. k. pénzügyi titkár.
Recske utca 57 szám

Él aug. 22. 1870.

807
1870

Jönköping

Fk. 246
870.

1037/5 szám

A magyar tudós akadémia
t. igazgatóságának

Pesten

A bécsi hegyjegócz kilogrammme-nak a
párizsi kilogrammme-al (: des archives :) és az
Ausztriában valamint Magyarországban ér-
vényes mértékekkel való öszehasonlításáról a
bécsi méterbizottság által készített emlékirat
egy példányát van szerencsém a t. igazgató-
ságnak ezennel használatúl megküldeni.

Bestben 1870 augusztus 20án

a miniszter meghagyásából

Reitz Ferencz
osztálytanácsos

814.

Entered aug. 26. 870

816.

Erkezett aug. 26. 870

Tekintetes Tötitkárság!

Alulirott – a „Dr. Edl Kálmán" féle 300 frtos öszlöndijra pályázván –, bátorkodom azon alázatos kéréssel alkalmatlankodni, hogy legyen szives a pályázat eredményéről tudósítani.

Vagyok mély tiszteletttel

Szegzárdon, 1870. VIII. 24.

alázatos szolgája

Orffyvilmos

3. évi orvost. hallgató.

350.

Kérjük e lapot aláirva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 0 csomagban szám alatt Eggenberger Ferdinánd.

pesti könyvkereskedö által küldettek.

Az Algymnasium
t. Igazgatóságának.
Nagy-Becskerek.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

„Értesítö". 1868. 16-20. 1869. 1-20. sz.
Almanach. 1869.
Történettud. Értekez. VIII—XII. sz.
Philos. Értek. IX. XI. sz.
Természettud. Érték. XIII—XVI. sz.
Mathem. Érték. IV. V. sz.
Nyelvtud. Érték. III—VIII. sz.

Eckerd ovg. 20. 870

818.

II. Mások részéről. | II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente

N. Besskereken, 1870-ik évi Aug. 1-én

Rappensberger Kajetán
gymn. igazgató.

bejegy. Takáts

3

Nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

964 sz.

Dr. Óvári Lajosnak az akadémia történelmi bi-
zottságához intézett, s működésének eredményével fel-
sorolt jelentését a tud. akadémiának ezennel átküldöm.

Budán 1870 évi augustus hó 27-én.

A miniszter ur távollétében
az államtitkár
Tarányi Ferenc

A magyar tudományos akadémiának.

Été. aug. 31. 1870.

825.

2 mill

4765.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Ent. Sept. 2. 1870.

826.

Tekintetes Titoknok ur!

Ez f. alatt ide mellékelt folyamodványa azon kérés-
sel vagyok bátor Tekintete pigedlez átsarmaz-
hatni, hogy azt tekintélyes befolyásánál fogva
kellemes pártfogásával támogatni méltoztassék.-

Szabadjon remélnem, - hogy a Tekintetes Akademia
a Nagy Szótárhoz beküldött cikkeim méltányolásával
e pályám kérésemet teljesíteni fogja.-

Ki is magamat szives indulatába ajánlva, ma-
radok különböztetett tisztelettel vagyok

Tekintetes Titoknok Urnak

Szíkesfejérvárott 80bre 15én

legkészségesebb szolgája

Hoenichtvároly

az orszag. szechén. akadály tagja.

ad $\frac{828}{9}$ 869

Tekintetes Akademia!

Alulirottnak a m. kir. földmivelés-ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur ő Excellentiájának f. é. 7310ik számu R. alatt kiadott folyó évi pályadijra kitüzött magas minisztérium statistikai osztályának Pest, Esztergom, Zsitv- és Bácsmegyék-ügy a Tiszakörnyéket kiültsagjává volt szerencsém kinevezstetnem, e minőségben már működésbe vettem, a szakmámba vágó jelesebb müvek nagyobb részét - igy a többi között a Tekintetes tudom. Akademia statistikai közleményeinek 1861-1864ik évben megjelent öt évi folyamát is sajat költségemen megszereztem, a mi csekély fizetésemet tekintve tetemes költségembe került.-

Minthogy pedig tisztelt statistikai közlemények folytatásának megszerzését anyagi helyzetem lehetlenné teszi, sallájommal fogva, - hogy azt minél teljesebben kitölthessem, - azok beküldása elmulhatlanul kívánja: bátorkodom a Tekintetes Akademiához azon alázatos kérelemmel járulni, hogy azokat számomra kegyesen utalványozni és kiadatni méltóztassék.-

Azon

Azon reményben, hogy a Tekintetes Akademia a Czuczor és Fogarasy által szerkesztett Nagy Szótár körül tett közreműködésemet is tekintetbe venni, alázatos kérésem teljesítését ismételve kérem, mély tisztelettel maradok

A Tekintetes Akademiának

Székesfejérvárott 1865ik november 15én

alázatos szolgája

Moenich Károly

az ország. statistikai osztály tollnoka.

828 Veszm 1869 nov. 16.

A Tekintetes

Magyar tudom. Akademiához

Pesten

alázatos folyamodványa

Moenich Károlynak - az országos statisztikai osztály, tiszteletbeli tagjának Székesfejérvárott,

melyben a statisztikai közlemények ügyének rendezését kéri.

Tisztelt akad. Titkár Úr!

T. é. Aug. 31én 44. ut. sz. a. kelt értesítés szerint az Akademia pénztáránál számomra 32 ft 82 kr. utalványoztatván, van szerencsém ezennel kijelenteni, hogy ez összeget az Akademia rendelkezése alá bocsátom és tudományos céljai előmozditására folyó kiadásaihoz fel-ajánlani bátorkodom. —

Kiváló tisztelettel

Rakovicz, Nyitra vmegyében,
1870. Sept. 5én

alázatos szolgája
b. Mednyánszky Dénes

Elkerett Sept. 7th 870

829
1870.

L. Mazanowsky

Gk. 250.
1870.

MINISTERE DE LA COUR
IMPÉRIALE.

COMMISSION
IMPÉRIALE ARCHÉOLOGIQUE.

Le 1 mai 1870.
№ 183.

ST. PÉTERSBOURG.
Pont de la Police, № 17

A M. le Secretaire de la Société hongroise des Sciences à Pesth

Monsieur.

S. E. M. le Président de la Commission Impériale Archéologique. Comte Serge Stroganoff m'a chargé de vous transmettre pour la Société hongroise des Sciences un *exemplaire de l'ouvrage:* Compte-Rendu de la Commission Archéologique pour l'année 1868.

En vous priant de m'accuser réception du présent envoi.

j'ai l'honneur d'être

Votre très humble et très obéissant serviteur

W. Tiesenhausen,

Secretaire de la Commission Impériale Archéologique

Jusqu'aujourd'hui je n'ai reçu un avis de reception des Comptes-rendus de la Commission.

Archéologique pour les années 1865, 1866 et 1867,
ni une réponse si la Société a consenti de nous
envoyer ses publications archéologiques en échange
des nôtres.

831.

Extract sent. 13. 870

Érkezett sept. 13-án 870

832.

90.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek ezennagban szám alatt

Eggenberger Ferdinánd

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A Csaplovits-könyvtár
t. igazgatóságának.
Alsó-Kubin
(Árva-megye)

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

Liste des livres.

envoyés dans ——— paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. De la part de l'Académie hongroise.

Évkönyv XI: 10. 12. XIII: 12.
Nyelvtud. közlem. VII: 12. 3. VIII: 1.
Mathem. és termétud. közl. V. Köt.
Stat. és nemzetgazd. közl. V: 2. VI: 1.
Monum. Archaeol. I: 1.
Monum. Okmánytár. XII.
Történetmagyarországi tört. Emlék. III. IV.
Rupp. Budapest története.
A magyar nyelv szótára V. 23.
Almanach. 1869.
Értesítő. 1868. 16-20. sz. 1869: 1-20. sz.
Történettud. Értek. VIII—XII. sz.
Törvénytud. Értek. VI—XI. sz.
Philos. Értek. IX. XI. sz.
Természettud. Értek. XIII—XVI. sz.
Mathem. Értek. IV. V. sz.

Nyolcad. Esztekr. III–VIII. sz.

Az Akadémia uj Alapszabályai.

Bevitt 1870

1345/K

Kj 1870.

A Könyvek a Könyvtárnoknak való átadása és a Könyveknek jegyzéke az átvevést bizonyító aláirással ellátva a tekintetes magyar tudományos Akadémiának legforóbb hazafiui Központnál által küldetni rendeltetik.

Az 1870 évi május 31-én Alsó Kubinban tartott bizottmányi Közgyülésből

jeggyé

Radnitzky Ignácz

II. Masok reszeról.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

Radnitzky Ignácz

magyar akjeggyző.

bejegy.

nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában, Pesten, 1870.

Vettem 1870 Sept. 16.

837/1870.

Sest 1870. sept. 16.

Nagyságos Sitoknok úr!

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy az Almanach csillagászati részét 1871-re 10 nap mulva elkészítem, melyet azonnal nyomtatás alá lehet bocsátani.

Vagyok kitünő tisztelettel

Nagyságodnak

Kész Kötelező szolgája

Kondor Gaptány

l. tag

10.021. szám.

A miskolczi osztrák-magyar consul f. évi szeptember 2-án 586 sz. a. kelt iratával átküldé hozzám az Ováry Lajost akadémiai megbízott által gyűjtött regestáikat s mutatóikat, melyeket az academiának, a történelmi bizottságnak leendő átadatás végett mellékelten átküldöm.

Ovári

Budán 1870. évi szeptember 13-án.

Miniszter ur meghagyásából:

Szilágyi Ferencz

osztálytanácsos.

A m. kir. tudományos academiának.

Érk. 1870 sept. 17.

~~338~~ helyesen 838

1 mell 1870

3

Ártelken Sept. 19. Feldyhz

Kk. 248.
870

10,035. szám.

Az antwerpeni geographiai congressusnak jövő évre történt elhalasztásáról szóló hivatalos jelentést átküldöm az academiához tudomásúl vétel végett.

Budán 1871-ik évi september 13-án.

Miniszter úr meghagyásából:

Pákáts Imre

osztálytanácsos.

A magy. tudományos akadémiának.

Érk. 1870. szept. 17.

839.

2 mell.

3

Ik. 253
1870.

CONGRÈS INTERNATIONAL
DES
SCIENCES GÉOGRAPHIQUES,
COSMOGRAPHIQUES
ET
COMMERCIALES.

ANVERS, LE 28 JUILLET 1870.

A Messieurs les adhérents au Congrès international pour le progrès des sciences géographiques, cosmographiques et commerciales.

MESSIEURS,

Le 15 janvier, notre Commission eut l'honneur de vous inviter au premier Congrès des sciences géographiques, cosmographiques et commerciales. Notre appel fut entendu et les nombreuses adhésions que nous avons reçues des principaux pays de l'Europe et de l'Amérique ont prouvé que notre projet avait obtenu l'approbation générale.

Le 14 août prochain était le jour désigné pour cette solennité et nous avions la certitude qu'un brillant succès aurait couronné nos efforts.

Depuis lors, de graves événements ont surgi et nous avons été informés que plusieurs des sommités scientifiques qui nous avaient promis leur concours se trouvent dans l'impossibilité de se rendre au Congrès ; par suite, les débats perdraient considérablement de leur importance.

Dans ces conjonctures, la Commission croit de son devoir de remettre le Congrès à la mi-août 1871.

Les Comités institués restent en fonctions et le programme publié est maintenu.

Nous espérons, Messieurs, que vous voudrez bien nous continuer vos sympathies et que l'année prochaine, le Congrès de géographie sera honoré de votre présence.

Agréez, Messieurs, l'assurance de notre considération distinguée.

Les Secrétaires généraux du Congrès,

P. GÉNARD, ED. RIGELÉ, CH. RUELENS,
A. STESSELS, Dr J. VAN RAEMDONCK.

Le Trésorier général,

S.-E.-V. LE GRAND DE REULANDT.

Le Bourgmestre-Président,

J.-C. VAN PUT.

Les Vice-Présidents,

CH. D'HANE-STEENHUYSE,
J. COGELS-OSY,
G. METDEPENNINGEN.

CONGRÈS INTERNATIONAL
DES
SCIENCES GÉOGRAPHIQUES,
COSMOGRAPHIQUES
ET
COMMERCIALES.

ANVERS, LE 28 JUILLET 1870.

A Messieurs les adhérents au Congrès international pour le progrès des sciences géographiques, cosmographiques et commerciales.

MESSIEURS,

Le 15 janvier, notre Commission eut l'honneur de vous inviter au premier Congrès des sciences géographiques, cosmographiques et commerciales. Notre appel fut entendu et les nombreuses adhésions que nous avons reçues des principaux pays de l'Europe et de l'Amérique ont prouvé que notre projet avait obtenu l'approbation générale.

Le 14 août prochain était le jour désigné pour cette solennité et nous avions la certitude qu'un brillant succès aurait couronné nos efforts.

Depuis lors, de graves événements ont surgi et nous avons été informés que plusieurs des sommités scientifiques qui nous avaient promis leur concours se trouvent dans l'impossibilité de se rendre au Congrès ; par suite, les débats perdraient considérablement de leur importance.

Dans ces conjonctures, la Commission croit de son devoir de remettre le Congrès à la mi-août 1871.

Les Comités institués restent en fonctions et le programme publié est maintenu.

Nous espérons, Messieurs, que vous voudrez bien nous continuer vos sympathies et que l'année prochaine, le Congrès de géographie sera honoré de votre présence.

Agréez, Messieurs, l'assurance de notre considération distinguée.

Les Secrétaires généraux du Congrès.

P. GÉNARD. ED. RIGELÉ. CH. RUELENS.
A. STESSELS. Dr J. VAN RAEMDONCK.

Le Bourgmestre-Président.

J.-C. VAN PUT.

Le Trésorier général.

S.-E.-V. LE GRAND DE REULANDT.

Les Vice-Présidents.

CH. D'HANE-STEENHUYSE.
J. COGELS-OSY.
G. METDEPENNINGEN.

De la part de la Société des Sciences de Cracovie

À Monsieur le Secrétaire
de l'Académie des Sciences
de Pest.

Monsieur!

J'ai l'honneur de supplier l'Illustre Académie de vouloir bien nous faire parvenir si tôt qu'est possible: les statuts de Votre Institution Scientifique, redigés en françois ou bien en allemand; ainsi que le Compte-rendu de profits et de dépenses, qui s'y sont apérés en 1868 ou 1869; du reste quelquonque document, qui nous pouvait instruire sur les sources des profits de Votre Illustre Institution.

Veuillez accepter Monsieur la haute consideration et l'estime la plus distinguée.

Dr Ladislas Seredyński
Secretaire

Cracovie 14/IX 870.

Érk. 1870. sept. 19.

847.
1870.

Jk. 252
1870.

A krakói tudományos Társaság kéri az Akadémiánk statutumait franczia vagy német nyelvre fordítva, nem különben a betétek és kiadásról szóló 1868 vagy 1869-i Compte-rendu-ket, vagy egyéb ilynemű adatot, melyekből az Akadémia jövedelem forrásait megismerhessük.

Körtvély, Pest a. Szolgyony
2 tagot

Vevem 1870. sept. 22.

885.

Méltóságos Titkár Úr!

Az alant czimzitt azon alázatos kérésel járul misyerint az általa munka folyamatban létező „Szibéria rabjai" czimü szómorú történelmi szinmü a melyhez hiányzó némely adatok e ho végével meg érkezendenek befejezés végett.

Minek következtében ha ne talán ez évre ily nemü szindarabok pályazatul hirdetve lennének a melyhez csatlakozni még talán nem leend kesö esedezem azokat és azokkal egyben kötött feltételeket véllem /M... Zs. postrestánt Márlonvásárra/ mielöbb tudatni.

Alázatos esedezésem után teljes reményben maradok

Márlonvásár 1870 Septbr. 21én

alázatos szolgája

M... Zs.

Müvem beküldésekor neven kiegészitve leend

Nagymltóságu Báró Akadémiai Elnök Úr,
Kegyelmes Uram!

Folyóhó 10-én 602 fr. alatt kelt nagybecsü fölhivása folytán
a Kazinczy-féle alap ezidei deficitjének fedözéséhez
ímelt a f. alatt idezárt száz forintnyi adománnyommal já-
rulván, vagyon szerencsém azon megkülönböztetett
tiszteletem kifejezését megujitani, melylyel mara-
dok, Kómában 1870 juniushó 27-én,

Nagymltóságodnak

alázatos szolgája
Haynald Lajos
Kalocsai érsek.

Nagymltóságu Báró Eötvös József, akadémiai
Elnök Úr Ő Excellentiájának
Pesten

Veteran 1870. Sept. 24.

889.

Tekintetes Főtanácsos Úr!

Alulírott a zürichi műegyetemen a műszaki főiskolai tanulmányok végett tartózkodó magyar tanulmányi ügyek kiadásával bízatván, ide folyamodó nemesmedi Weidenheim Lipót úrnak elbocsátó bizonyítványát kérem tekintetes Főtanácsnak tudtára adni, s bizonyítványainak visszakérésére, mert elutazásom előtt tanulmányaim fiúk sajtóhibáit az előbbi megszerzésre.

Tisztelettel tekintetes Főtanácsnak hű és készséges szolgája

Zürich Február 27én 1851

Lukács Károly

Dékán Hadnagy
L. m. h.

Erk. 1870. sept. 26.

894

Tolus mesa

A vallás és közoktatási m. kir. minisztertől.

18,260. szám/1870.

A vaczi siketnémák m. kir. intézetének az 1869/70-ik tanévre szerkesztett záróvizsgálatáról pedig szerencsém az Academiának szíves tudomásvétel végett tisztelettel átszolgáltatni.

Budán 1870-ik évi september 15-én.

Miniszter ür megbízásából:

Hegedüs Lajos

miniszteri tanácsos.

A magyar tudományos Academiának.

Erh. 1870. sept. 26.

895.

Tekintetes Jegyző Ur!

Mint a Holtzer féle ösztöndíjra pályázók egyike, vagyok bátor tKdes Jegyző Urat fel. Kérni, annak kinyilatkoztatására, valjon elhatározztatott-é már a nevezett ösztöndíj? s egyéniltalában lehet-é még reményem az ösztöndíj elnyerésihez.
Midőn ebbéli bétses feleletéért esedezem, bocsánatot kérek bátorságomért.
A tekintes Jegyző Urnak

Zürich 25 Sept. 1878.

alázatos szolgája
Györkös Szerenz
Zürichi műegyetemi hallgató.

Lakásom Limmatquai № 80 in Zürich.

Veszem 1870 szept. 28.

900.

A folyó évi 627 sz.
alatt s a mai napon
az összes a folyam-
mérnökséggel együtt-
működő elnöklet-
ben.
Pest, 1870. szept. 28.

901 — 1000 / 1870.

1051. sz. sz.

Miniszter elnök ur Ő Nagyméltóságának fel-
hivása folytán az idén ülései Pesten tartandó
osztrák delegatiónak az Akademia ülés termét
s' azon helyiségeket is, melyeket az 1868 iki dele-
gatio használt, bocsájtottam rendelkezésére.

Ezzel tekintetes urasságodat, a szükséges in-
tézkedések megtétele végett ezennel tudósitani
kivántam.

Budán 1870 évi september hó 21én

B. Eötvös József

Tekintetes Arany János
a magy. tudományos Akademia főtitoknok urnek.

Veszem 1870. szept. 27.

901.

Közölem járásainak a határ
gondnokkal 1870 szept. 30.

20519 sz.

Nagyméltóságodnak f. é. Junius hóban 694 sz. a. kelt megkeresése folytán f. é. 12904 sz. a. kelt intézvényemmel Kradszky József, a méhek baneé és életmódjának szinü művének az állam költségén leendő kinyomatását ugyértem azon szempontban hogy tudományos Akademiánk által ajánlott, minden nyelv és helyesirási hibáktól mentt müvek bocsáthatnak sajtó alá. Azonban bővebb megtekintés után az ellenkezőről győződvén meg, rendelt munkálatot azon körülmények van szerencsém ide mellékelve Nagyméltóságodhoz visszaterjeszteni, hogy mintán a ministerium sokszoros elfoglaltatásán miatt a szükséges javításokat nem eszközölhetni, s mert a munka homlokirányára reá fog nyomatni, hogy kiadatása a magyar akademia ajánlatára történt, szükséges jelen müvet behatóbb átvizsgálás s kijavitás végett a tudományi osztálynak kiadni s intézkedni, hogy az a kijavitás után sajtó alá adhatás végett hozzám visszaterjesztessék; megjegyezvén még részemről, hogy a munkához mellékelendő ábrák már az illető metsző müvész kezében vannak.

Fogadja Nagyméltóságod kitünő tiszteletem

Nagyméltóságu Báró Eötvös József úrnak, a magyar tudományos Akademia elnökének

Pesten

észrevételeit nyilvánítására.

Pesten 1870 évi October 1én

Irányi Dániel

Veltem 1870 act. 4.

919.

in afgedaald

Elismervény.

Hogy Ratzky et mék élet és bonczsana czimü munkáját Tekintetes Szabó József e. tanár urtól átvettem elismerem

Pest 22/11 70

Dr Tóth Imre

Kivonat czikkely
a M. T. Akadémia 1876 octóber 31-én tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

273. Olvastatott a m. k. földm. ip. és kereskk. miniszter Szlávy József úr ő nmga Budán f. é. octob. 1-én 2051/9. sz. a. kelt leirata, 46.

Kiadatik a III. osztálynak átvizsgálás és megjavitás végett.

Kiadva

Arany János
főtitkár

Tek. Szabó József
orsz. tagi lakára Nánok

12te Sektion

Nov 28. 1870

919.

2 mill

Mélyen Tisztelt Főtitkár Úr!

Midőn e sorokban legalázatosabb Köszönetemet fejezem ki azon jótéteményért, a melyben a M. T. Akadémia által részesíttettem, bátorkodom a M. T. Akadémia főtitkári hivatalától tisztelettel felkérni, hogy a Holtzer féle 300 forintos technikai ösztöndíj utalványozott felét Szilas Balkásra a utolsó posta Enyingi szives küldeni.

Mely kérésem után maradok mélyen tisztelt főtitkár Urnak
szives üdvözléssel

Szilas-Balkás octoberhó 2án 1870

alázatos polgára:
Böckerstadár
mint jelenleg Lellgatás

Veszem 1870. okt. 4.

922.

Aradványpozsonn 5/x 70.

22242 szám

2 db

Dr. Abdullah Bey, ezredes és törzska-
ri orvos tőnök császári szolgálatban, a
konstantinápolyi orvosi társulat alel-
nöke s.t.b. f. alá csatolt kisebb értekezé-
séből két példányt juttatott kezeimhez
azon kéréssel, hogy azok egyikét a tiszteld
academiának szolgáltassam át.

Midőn ezen óhaját ezennel teljesí-
tem, van szerencsém a tisztelt aca-
demiát egyszersmind arról értesíteni, hogy
Dr. Abdullah Bajnek szíves küldeménye-
ért a magyar academia nevében is kö-
szönetemet kijelentettem.

Budán 1869 évi decemberhó 16án

B. Eötvös Imre

A magyar tudományos academiá,
nak

923

1870

Z. 226/HB.

Löbliches Secretariat!

Herr Hermann Vámbéry, Professor der orientalischen Sprachen an der königlichen Akademie zu Pest, hat in einem an das hohe Obersthofmeisteramt gerichteten Gesuche vom 16. d. M. um Bewilligung mehrerer orientalischer Handschriften auf die Dauer eines Jahres gebeten, und zugleich seinen Wunsch für die gefällige Überlassung einer oder mehrerer dieser Handschriften ausgesprochen.

Das hiesige Museum der orientalischen Handschriftensammlung der Hofbibliothek im Belvedere, der jetzige Standort der löblichen Bibliothek, nicht die königlich ungarische Akademie der Wissenschaften zu Pest, ganz dem Herrn Vámbéry überlassen wird, bisher aber unzugänglich war, so wird die löbliche Direction vom 16. März l. J. in Folge hohen Auftrages ersucht, Nachweisung vorzulegen, ob immer und welche Handschriften, so die hiesige noch mehr als einfach besitzt, hinaus zu verleihen.

Es erübrigt mir zugleich zu bemerken, dass Herrn Vámbérys Ansuchen um gefällige Überlassung der Handschriften, unter Genehmigung der königlich ungarischen Akademie, erst nun anhängig gemacht, dann die ungarische Akademie, in welcher Angelegenheit, man wenden kann.

Wien, den 4. Oktober 1870.

Der Vorstand der k.k. Hofbibliothek.

Hüttner

An die löbl. Direction der königlich ungarischen Akademie der Wissenschaften in Pest.

Jött 1870 dec. 7.

926.

A kért kézirat vitetik.
Küldetett Dec. 8-án 1870.

Kivét czikkely
a M. T. Akadémia 1870 october 3-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

249. Az archaeologiai bizottság f. év junius 14-i jegyzőkönyve 52. pontjá„
ban, kiemelvén szükségét annak, hogy valamint az archaeolo„
giai bizottsági előadói hivatalnál, úgy a m. n. múzeumi ré„
gészeti osztály könyvtárában az Akadémia régiség- és érem„
tani munkálatai egy-egy példányban meglegyenek, - fölkéri
az Akadémiát a már kiadott munkák, mint Erdy „Numi
Transsylvaniae", „Augustcon", „Monum. Archaeologica", Történel„
mi Tár" stb. valamint a még kiadandó ilyféle dolgozatoknak
a nevezett két könyvtár részére leendő utalványozására.

Véleményre kiadatik az állandó könyvtári bizott„
ságnak.

Kiadva

Arany János
főtitkár.

Nagys. Toldy Ferencz kir. tanácsos
úrnak

Kivonat
a M. T. Akadémia 1870 october 3-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

246. A főtitkár bemutatja Podhradczky László m.k. pénzügyi titkárnak Pozsonyban, ez évi augusztus 21-én kelt levelét, melyben édes atyja Podhradczky József akad. rendes tagnak folyó évi augusztus 14-én lőtént gyászos kimultát jelentvén, midőn hátralevő fizetéséről intézkedést kér, egyszersmind összes irományait az Akadémia kézirattárának felajánlja emlékül.

Az Akadémia fájdalmas tudomásul veszi elhunyt régi munkás tagja halálát, s midőn az illető (II.) osztályt megbízza a fölötte tartandó emlékbeszéd iránti gondoskodással, egyszersmind a felajánlott kéziratokat köszönettel fogadja, miről az ajándékozót értesíttetni rendeli.

Kiadta
Arany László
főtitkár

Főtitkár, Rónay Jácint
osztálytitkár urnak.

Vetlem oct. 7, 1870/ 2/21 st.

930.

Elintéztetett oct. 10. 1870.

Podhradszky József. r. k. fölötti em.
lékbeszéd.

1870

Kivonat ezikkely

a M. T. Akadémia 1870 october 3-án tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

252. A főtitkár bemutatja a Krakói tudom. társaság titkárának f. é. september 14-én kelt levelét, melyben az, Akadémiánk alapszabályai, it s 1868- vagy 1869-röl jövedelem- és költség kimutatásait Köri, francia vagy német fordításban.

Az Akadémia elnöke indítványképen kérdést intéz a tagokhoz, nem volna-e szükséges, mire már több külföldi tudós által felszólíttatott, az Akadémia tudományos munkálatai eredményét (Comptes-Rendus) rövid kivonatban, franczia, német, vagy akár latin nyelven, időről időre közrebocsátni s azon külföldi tudományos egyletnek, melyekkel az Akadémia viszonyban áll, és a külső tagoknak is megküldeni. Ez indítvány feletti bővebb tanáskozásra egy bizottság határoztatott kitküldetni, oly módon, hogy abba mindenik osztály két-két tagot válaszszon, mire az osztályok felszólítandók.

Kiadva

Aranyos
főtitkár

Főtitkár. Rónay sacrint osztálytitkári munkák.

Vetlem oct. 7. 1870

931

Elinterve oct. 10. 1870.

Az MRad. tud. működéseinek idegen nyelven ozerkeszendő Közlések ügyében Ki. küldendő bizottság.

Kivét czikkely
a M. T. Akadémia 1870 october 3-án tartott összes ülése
jegyzőkönyvéből.

252. A főtitkár bemutatja a Krakói tudom. társaság titkárának f. év
september 14-én kelt levelét, melyben az, Akadémiánk alapszabálya-
it s 1868 vagy 1869-ről jövedelem- és költségkimutatásait kéri, fran-
czia vagy német fordításban.

Az Akadémia elnöke indítványképen kérdést intéz a ta-
gokhoz, nem volna-e szükséges, mire már több külföldi tu-
dós által felszóláltatott, az Akadémia tudományos munkála-
tai eredményét (Comptes-Rendus) rövid kivonatban, francziai,
német, vagy akár latin nyelven, időről időre közrebocsátni
s azon külföldi tudományos egyletekuek, melyekkel az
Akadémia viszonyban áll, és a külső tagoknak is meg-
küldeni. Ez indítvány feletti bővebb tanácskozásra egy bi-
zottság határoztatott kiküldetni, oly módon, hogy abba min-
denik osztály két-két tagot válaszszon, mire az osztályok
felszólítandók.

Kiadta
Arany János
főtitkár

Tek. Jeudai Pál országgyűlési követ urnak.

59
1870
Entered Oct. 8.

931.

932
1870.

Tisztelt Osztály!

A Magyar Hölgyek alapítványából kitüzött akadémiai jutalomkérdésekre jeleséül: népszerü Szigetvár három, Anthropologiára két, Római Történetre egy pályamunka érkezvén, szerencsém van ezeket, a folyó hó 3-án tartott összes ülésből, tárgyalásából, megbirálltatás végett, a tisztelt Osztályhoz azon értesitéssel tenni át, hogy Franczia-ország történetére, melyre szintén a Hölgyalapból jutalom volt hirdetve, egy pályamunka sem érkezett.

Maradván

Pesten 1870 oct. 7.

A tisztelt Osztálynak

alázatos Szolgája

Arany János

főtitkár

Vetten oct. 8. 1879.

4/23.

Elintertstett oct. 10. 1870.

a. m. hölgyek alapítványából kitüretett pá..

tyanunkák megbirálattatása.

1-12

933
1870.

Tisztelt Osztály.

A Magyar Hölgyek alapítványából kitüzött akadémiai jutalomkérdésekre, jelesül: a Vegytan kézikönyvére tét, a Légtünemény, néra egy, az Asványtanéra is egy pályamunka érkezvén, szerencsém van ezeket, a folyó hó 3-án tartott összesülés határozatából, megbirálttatás végett, a tisztelt Osztályhoz áttenni.

Maradván

Pesten 1870. oct. 7.

A tisztelt Osztálynak

alázatos szolgája

Arany János

főtitkár.

2 vegytani Vay. ~~Brief~~ Than

1 Légtünettani ~~Schenzl~~ Szily Jedlik Ányos

1 Ásványtani Pettko

Hunfalvy

A III. Osztálynak.

Ö:k ärkehertigen

1870 Okt 17.

2:a post.

133

870

933/9. Vetkem 1869 dec. 24.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges an die „Magyar Tudományos Akadémia“ zurückzusenden.

A könyvek jegyzéke

melyek ___ csomagban ___ szám alatt

pesti könyvkereskedö által küldettek.

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

Verzeichniss der Bücher,

welche in ___ Packet mit ___ Zahl durch

Ferdinand Eggenberger

Buchhändler in [illegible] gesendet wurden.

An Seine Hochwohlgeb. Herrn

Wilhelm Schott.

Berlin.

I. Von Seite der „Magyar Tudományos Akadémia.“

A m. nyp Szótára. V: 1.

Értesitö. 1867: ii — 17. sz. 1868: 1 — 20. sz.

Almanach 1868: 1. 2. 1869.

Nyelvtudom. Közlem. VI: 1. 2. 3. VII: 1.

Nyelvtudom. Értek. I. II. szf.

II. Mások részéről.

II. Von Andern.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben előszámlált könyveket kezemhez vettem.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

Berlin
22/12 1869.

W. Schott, Professor
und Academiker.
kézjegy

Pest, Nyomatott Emich Gusztáv magy. akad. nyomdászainál. 1869.

Nagyméltóságu magyar királyi Cultus-Ministerium!

Alulirott a magyar történelmi tanulmányoknak szenvedélyes, de kétely szellemi tehetségéül, a legmélyebb alázattal bátorkodik egy Nagyméltóságu magy. kir. Cultus-Ministeriumhoz fordulni azért, méltóztatnék Ő számára a továbbhaladást lehetővé tenni azáltal, hogy őt a magy. tudományos akademia által kiadott történelmi munkák legalább ideiglenes birtokába juttatni kegyeskednék, minthogy folyamodó tekintélyes segédtelkeinél fogva e nagyára, de oly szükséges könyveket meg nem szerezhet magának. Alulirottnak a haza iránt lehető legforróbb lángolásra emelő buzgalom teljes törekvései csak is úgy nyerhetnének némi komolyabb foganatokat, különben is teljesen elvárva levén minden nagyobb könyvtártól s minthogy a Nagyméltóságu magy. kir. Okhatósághoz Ministeriumhoz a honi tudományt még a legyengített erő által is apolhatni bizonyára óhajtja, folyamodó az a. tárgyat kétségtelenben részesülhetni remelleni bátorkodik, annyit ő ez esetben teljes erőből rajta is lesz, hogy a nagyfelsőn osztott jóté. lemények használatára fordítva, szorgalma által azt művelésére tegye, mennyire lehetség, a közügy érdekében.

Komoly tanulmányainak némi bizonyságául bátorkodik alulirott egyik legujabb dolgozatát mellékelni az „Élőszó és Vitairatainak" ban.

Kelt Buda-Fehértemplomban 1869ik decemberhó 17én

a legmélyebb alázattal
Orthmayr Tivadar
r. k. segédtelkész s tanár.

935/9. Vetkem 1869 dec. 27.

936/9. 1ste 1869 dec. 27.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Wir bitten dieses Blatt unterfertigt als Bestätigung des Empfanges an die „Magyar Tudományos Akadémia“ zurückzusenden.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A

Verzeichniss der Bücher.

welche in Packet mit Zahl durch

Ferdinand Eggenberger

Buchhändler in Pest abgesendet wurden.

An Seine Hochwohlgeb. Herrn

Heinr. G. Pertz.

Berlin.

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. Von Seite der „Magyar Tudományos Akadémia.“

Értesítő. 1867: ii — 17. sz. 1868: 1—20. sz.

Almanach 1868: 1. 2. 1869.

Nyelvtudom. Értekez. VI: 1. 2. 3 VII: 1.

Történettud. Értekez. VII. szf.

II. Mások részéről.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

II. Von Andern.

Ich Unterfertigter bestätige hiemit, dass ich die oben angeführten Bücher empfangen habe.

Berlin 1869 December 10.

Dr. Georg Heinrich Pertz

K. Geheimer Regierungsrath und Oberbibliothekar.

kjegy. Fuchs.

Pest. Nyomatott Emich Gusztáv magy. akad. nyomdászainál. 1869

Tekintetes Igazgató Tanács!

Mély tisztelettel alulírt a Tekintetes Igazgató Tanács f.é Márcz. 15.16 és 20-ik napjain hozott határozata alapján az akademiai alapítványok rendezése, biztositása és esetleg a tőkék és kamatok behajtásával megbizatván, kötelességemnek tekintem, eddigi eljárásomról

alázatos jelentésemet

következőkben előterjeszteni:

Az ügyek átvételénél elkerülhetlen előkészületek után azon alapítványi okmányokat, melyekre nézve körbenjárásom pirkségesnek látszott a m. földhitelintézettől 1870 évi Június 14-én tett intézvény mellett átvettem, utasításom szerint az alapító uraktól - részint rendes kötvény kiállitása - részint beiktatás általi biztositása részint befizetésére levelileg felkértem, kivévén a / alatti kimutatásban felsorolandók - kikről a közelebbi adatokat - különösen lakásukat megtudni képes nem lévén, - az előirt felszólitásokat meg nem tehettem.

A felszólitottak közül

I. <u>befizették az alapitványi tőkét hátralékos kamataival</u> együtt a következők:

1-ör	Brezovay László	tőke 100 ft	kamat 30 f	= 130 ft
2.,	Ebner Ede	„ 100 f	„ 10 f	= 110 „
3.,	Thaisz Imre	„ 300 f	„ 60 f	= 360 „
4.,	Inkey József, Lajosi Zsigmond	„ 600 f	„ 20 f	= 620 „
5.,	Jeszenák Forgách Aloizia grófnő	„ 1000 f	„ 4/14	= 1004/14 „
			Oldal . . .	2224/14 „

	Átlélel		2224/14xr
6., Kenessey Kálmán	tőke 100/ kt 7/50	=	107.50.
7., Vasutai Kovács László . .	„ 100/ „ 10/	=	140.—,
8., Mocsa István	„ 50/. 3/75.	=	53.75.
9., Koplopi Tamás	„ 100/. . . .	=	100.—.
10., Koplopi Tamásné	„ 100/. . . .	=	100.—.
11., Osterhuber Lajos	„ 50/. 4/	=	54.—.
12., Dr. Pór Imre	„ 100/. 17/50.	=	117.50.
13., Sárkány Károly	„ 300/. 23/75	=	323.75.
14., Szőgyényi Imre	„ 50/. 10/	=	60.—.
15., Tenky Ignácz	„ 100/. 20/	=	120.—.
16, Tipa Kálmán	„ 300/. 15/	=	315.—.
17., Tipa Lajos	„ 300/. 15/	=	315.—.
18., B. Vay Miklós	„ 1000/ 27/50	=	1237.50.
Összesen			5,238/14xr

II. Tőke réfletet kamataival együtt fi-

zettek:

1., Fabián Gábor örökösei			
100 ft tőkéből			37/30xr
kamatot		27/70	= 65/
2., Puzdor Gyula			
200 ft tőkéből . . .	100/		
kamatot . .	5/	=	105/
Összesen	170/	=	170/—

III. Csupán kamatokat fizettek:

1., Gr. Károlyi István 6% . . .		840/
2., Mauks Zsigmond „		20„
3., Váli Ferencz . „		37„
4., id. Gr. Batthyányi Gusztáv 5% .		250„
5., Benitzky Ferencz . „ . .		100.
6., B. Kotvós Dénes . „ . .		40„
7., Gr. Erdődy Sándor . „ . .		25.
8., Gobády János . . „ . .		10.50xr
9., Havas Sándor . . „ . .		20„—
10., Hertelendy Kálmán „ . .		75„
11., Tóthi Mór . . . „ . .		30.
12., Gr. Keglevich Béla „ . .		50.
Oldal	1497/50xr	5403/14xr

	Átiratok	1497/50 m.	5408/14 m.
13.,	Gr. Keglevich Gyula 5%	50.–	
14.,	Gr. Königsegg Lusztáv "	50.	
15.,	Gr. Majláth Antal "	12.50.	
16.,	Mocsáry Lajos	60.–	
17.,	Mocsáry Miklos	40.–	
18.,	Gr. Nádasdy Lipót	100.–	
19.,	Tolesvai Nagy Gedeon	50.–	
20.,	Soltész Nagy Albert	5.–	
21.,	Szabó Nagy Ignácz	15.–	
22.,	Nagy Várad városa	375.–	
23.,	Nagyváradi takarékpénztár	100.–	
24.,	Gr. Nádasdy Kálmán	200.–	
25.,	Nánás városa	400.–	
26.,	Neppel Ferencz	10.–	
27.,	B. Orczy György	100.–	
28.,	Péterfy Károly	20.–	
29.,	Pilka Jánosné	5.25	
30.,	B. Podmaniczky Frigyes	50.–	
31.,	Pozsony városa	200.–	
32.,	Purdy Dánielné	20.–	
33.,	Staffenberger Alajos örökösei	125.–	
34.,	Szapáry István gróf	30.–	
35.,	Szeged városa	216.66	
36.,	Szép Sámuelné	5.–	
37.,	Gr. Széchy örökösök 6%	315.–	
38.,	~ ~ ~ "	126.–	
39.,	~ ~ ~ 5%	1260.–	
40.,	~ ~ ~ "	630.–	
41.,	Szarvas városa	112.50	
42.,	Széchy János gr. és neje	100.–	
43.,	Széchy József	50.–	
44.,	Waldstein János gróf	100.–	
45.,	Wertheim Rudolf gr.	200.–	
46.,	Wertheim Béla báró	54.17	
47.,	Wodjaner Albert	100.–	
48.,	Wodjaner Mór báró	100.– =	6884/58 m.
	befolyt tehát összesen		12292/72 m.

IV. <u>Betáblázatta alapítványát.</u>

1., B. Wertheim Béla, Viktor és Lajos . . 1000 ft

és

kicserélték alapítványi leveleiket rendes bekebelezési engedélyekkel ellátott kötvényekre

2., gr. Károlyi Kálmán . . . 4000 ft

3., Tolcsvai Nagy Gedeon . . . 500 "

melyeknek bekebelezése folyamatban van.

V. A következő alapítók <u>ez év végéig befizetni igért</u> alapítványaikat:

1. Tuoth Gábor fia Tuoth József 6% . . 1050 ft
2. Turi Ágoston " . . 1050 ft
3. Dobsina városa 5% . . . 1050 "
4., Erdődy Sándor gf. " . . . 1000 "
5., Gobódy János " . . . 105 "
6., Havas Sándor " . . . 200 "
7., Heckenast Gustáv " . . . 1050 "
8., Hertelendy Kálmán " . . . 500 "
9., Ivanovich György " . . . 200 "
10., Tóth Mór " . . . 200 "
11., gr. Sibrikovitzky János " . . . 500 "
12., Lónyay Anna " . . . 1000 "
13., Mocsáry Miklós " . . . 400 "
14., Péterfy Károly " . . . 200 "
15., B. Podmaniczky Frigyes " . . . 1000 "
16., Soós Pálné " . . . 200 "
17., Szép Sámuelné " . . . 50 "
18., Verebi Végh János " . . . 1000 "
19., Gr. Waldstein János " . . . 2000 "
20. Gr. Wenkheim Rudolf " . . . 1000 "

VI., Az alább felsorolt alapítóktól a hozzájuk intézett felszólításra <u>következő</u> válaszokat nyertem: u. m.

2./ 1., <u>Inkey Imre örökösei Inkey Ferdinánd</u> 2./ alatti levele értesít arra hivatkozólag, hogy egy kötelezvényes az <u>Inkey Imre féle 1050 frtos</u> alapítványra vonatkozólag már be volt szalán be is van táblázva rátkijogára, minek folytán ennek megsemmisítéséig ujabb kötvényt ki nem állít.

2., özv. gr. Batthyányi Lajosné és Nagy Bánya város határozottan megtagadják az alapítványok betáblázását -

az első indokolatlanul,

utóbbi pedig - mert erre magát nem kötelezte - s különben is erre egy erkölcsi kötelezettségnél, - mint a város, - jogcíme nincs.,

3., gróf Brenner Ágost - kész kötelezvényt adni - melyben a kamatok pontos fizetését kötelezi, de a betáblázást meg nem engedheti - mert javai hitbizományiak.

4., Mauks Zsigmond 3/. és
Nagy Jakab Ignácz 4/. alatti leveleik szerint, - továbbá
Tarczy Lajos és
Vály Ferencz megtagadják az alapítványok befizetését - mert állítólag a kötelezettségeket oly feltételek vállalják el, hogy a befizetést csak haláluk után örököik teljesítsék.

5., Tschorpka Ferencz 5/. alatti levele szerint megtagadja a befizetést - mert - úgymond - azok feltételekhez kötte alapítványát, hogy kötelezettsége csak addig tart, míg ezen pénzösszeg az Akademia céljaira fordíttatik, s abban akarván lenni, nehogy ezen pénzre idegen kormány által más célra fordíttassék.

6., Győr városa - 6/. alatti levele szerint - nem hajlandó alapítványa befizetésére - mert az nála épp oly biztonságban van - mint a földhitelintézetnél; - míg

7., Hajdu Nánás 7/és
Túrkeve városok 8/. alatti leveleik szerint azt náluk meghagyatni kérik.

9., Nagy Soltész Albert 9/. alatti levele szerint 2 év multva ígéri az atyja Nagy János által tett 100 ftos alapítvány befizetését - mert édes atyjának temettetési költségét ezzel fedezték.

10., Pentelkházy Lajos 10/. alatti levele szerint kétségbe vonja, hogy az alapítólevél 20 ftal tartozik; mert a felajánlott 120 ftból 60 frtot jelelt ki az alapítólevél, de

tételeste magát annak másfél év alatti törlesztésére, - ha tehát az alaptőke kamatozás végett nála marad - úgy nem 20/ hanem 60 ftal tartozik; mi mégsem lehetséges, minthán a levelehez csatolt nyugta szerint az utolsó részletfizetést 1863ban teljesítette - s azóta sem kamat sem tőke fizetésre fel nem pólíttatott. -

10, <u>Kölber testvéreket</u> nem hajlandók a nekik tőlcsön adott 1000 ft visszafizetésére - mert kötvényük szerint ezen kölcsönt néhai nagybátyjuk <u>Sámuel Alajos Prépost</u> alapítványából úgy vették fel, hogy az mindaddig nálok marad, míg a kamatokat pontosan befizetik. - Prépnek nyilatkozniok arrouban 6% fizetésére.

E tételre meg kell említenem, hogy az eredeti adós levelet - mely még 1857ben - adósok Pest Terézvárosi kerepesi útcza 10 p.a. fekvő telkére első helyen bekebelezteté - sikerült a telekkönyvi törvényekbe levéltárában felszabálni - s átvenni, - és hogy a kötelezvény szövege szerint adósok azon kifogása, mintha a tőke lefizetése nem követelhetnék - egy általán helytelen. -

11, <u>Gróf Andrássy György úr ő Excellenciája</u>

11/. 11/. alatt jelzálogul feldjáulta Zemplénmegyei morosi jószágát.

<u>VII.</u>, <u>Molnár Pál ügyvéd</u> 80 ftos alapítványa - az

12/. adósnak 12/. szerint vagyontalanná történt elhalálozás folytán behajthatlan - úgy

<u>B. Balassa Antal</u> 1000 ftos alapítványa is, mintán ezen adós ellen már évek óta csődper van folyamatban - melyből a jelentkezett hitelezők semmiképen még csak részletes kielégítést sem. -

Végre

<u>VIII</u> a kamatok felszámításának ellen eddigelé

13/. a 13/. alatti kimutatásban felvett alapítók <u>tétlen kifogását:</u>

E kifogásra - véleményem szerint - okot szolgáltatott a követ-
vények "különböző" telje, az ezáltal előidézett "különböző" ha-
tásfizetési idő," - egyes adósok rendetlen fizetése, - és végre ta-
lán azon körülmény is, hogy a kezelésnek a földhitelintézet
részéről átvételekor az egyes alapitványoknál, nem azon
nap lett kitüntetve - melytől a kamatozás kezdődik, - ha-
nem kitüntettetett az 1869 végéig terjedő kamathát-
ralék készpénzi összegben, - úgy hogy a mennyiben e
készpénzi összeg kiegyenlitésénél is tévedés vagy tolvi-
ba igen könnyen jöhetett szóba, - az illető adósok ré-
széről emelt kifogás jogosultságát minden további vizs-
gálódás nélkül megtagadni nem lehet. -

Minthogy azonban minden egyes tételnél talán
évekre is kell a vizsgálódást visszavezetni, e kérdésben e-
gyedül a T. Akademia előbbi kezelésére vonatkozó könyv-
vekből lesznek kideríthetők. -

Midőn a jelentésem VI. pontjában említett egyes
alapitványokra nézve a Tekintetes Igazgató Tanács
hegyes utasitását további teendőimre nézve a 2/. - 12/.
alatti leveleb visszaküldésével kikérnem, bátor vagyok
egész nyiltsággal megemliteni - miszerint tekintve
a kérdésben álló követelések eredetét - a netáni túlzott
esélyességű felléptés következményeitől tartva, - köte-
lességemnek véltem, az illető adósok ellen - minden lehe-
tő kiméletlen járni el, úgy hogy eddigelé - bírói lépéseket
még egyetlen egy adós ellen sem vettem igénybe. -

Az okból Julius hó elején a felhivásokat szétküld-
vén, bőséges időt engedtem az illetőknek kötelezettségeik
teljesitésére, most azonban idején vélem azon adósokat
kik felhivásomnak válasz nélkül hagyták tartozásaik
rendezésére másod izben és utolsó felszólitani. -

A mennyiben azután e felhivások is eredmény
nélkül maradnának - jövő 1871 évi Januar havában
már a bírói útra lépni, - s az adósok elmarasztalta-
tását kieszközölni fáradnom. -

E helyütt azonban egy igen nagy fontosságú
kérdésre kell a Tekintetes Igazgató Tanács magas fi-
gyelmét kikérnem - ez t. i. a T. Akademia bélyegmentessége

mely különösen az uj alapitványi levelek s betáblázási engedélyek kiállitása és betebelezésénél - valamint a folyamatba teendő perekről kivánó figyelmet érdemel.

Alig szükséges igy vélemi felsorolni azon okokat, melyek kivánatosá teszik, hogy e bélyegmentességi előjog kiterjesztessék albánia feltételek - mint minőt az 1865 Junius 23ki m. belügyministeri rendelet nyujthat, mely azon kivül, hogy hivege nem lévén a kellő határozottsággal mégkülönbséget - s a birósági és pénzügyi körökben körülve sem lett.

Mély tisztelettel maradván,
Pesten 1870 September 30án

A Tekintetes Igazgató Tanács

alázatos szolgája
Szyczylppula
ügyvéd.

Vetem 1870. ver. 7.

939.

13 mello

Tekintetes Igazgató Tanács.

id. Batthyányi Ignácz gróf ő méltóságának 10,000 frtos alapítványára vonatkozólag van szerencsém jelentni miszerint a czimzett alapító úr végintézeti rendelkezése mellett alapítványát hátralékos kamataival együtt a földhitelintézet pénztárába földhitelintézeti névszerinti értékű zálog levelekben befizetni - kéri a - zonban a Tekintetes Igazgató Tanácsot

miszerint őt időközlileg minden további kötelezettség alul felmenteni méltóztassék.

Ugyanezen alapítványra vonatkozólag bátorkodom még megjegyezni - hogy a tisztelt alapító úr a kamatok tekintetében 1/4 évi hátralékot el nem ismer.

Én nyugtatom a kamatokat levelei felszólításomban 1869 sept. 1-től vettem a földhitelintézeti pénztári könyv szerint pánitaába. Tiszteletét ez év folytán kamatokra 270 ft - melyet pánitásom szerint a kamatok f. é. Martius 1-ig történtével a tisztelt alapító úr ezzel e fizetés által 870 Tsm. 30-ig állítja azok történtését.

Midőn e tekintetben nagybecsű utasításait kérem bátorkodnám - mély tisztelettel maradok

Pesten 1870 October 12-én

A Tekintetes Igazgató Tanács

alázatos szolgája

Ghyczy Gyula

Pol. 1870. acc. 13.

949

G.

Tekintetes Igazgató Tanács!

Alulírott

ifj. Batthyányi Gusztáv gróf i. mélt. alapítványára vonatkozólag van szerencsém jelenteni, hogy a cimzett alapító úr lépnek nyilatkozott a Tekintetes Igazgató Tanács beleegyezése mellett alapítványát - amely 863 Tallér 1 töli 5% kamatával együtt a földhitelintézet pénztárában névszerinti értékű földhitelintézeti záloglevelekben befizetni - egyszersmind azonban kérelmét terjeszti elő:

miszerint a Tekintetes Igazgató Tanács őt irásbeli minden további kötelezettség alól felmenteni méltóztassék.

Mély tisztelettel

Pesten 1870 Oktober 12-én.

A Tekintetes Igazgató Tanács

alázatos szolgája

Batthyányi

Erk. 1870. oct. 13.

950

Jg.

III. Kir. bányaisz és erdész akademia igazgatósága Selmecbányán.

Sz. 1

Van szerencsénk a selmeci bánya és erdészakademia évszázados fennállásának emlékkönyvére szóló előfizetési felhivás egy példányát / mellé/ lelve azon tisztelettel teljes megkeresséssel átküldeniünk, miszerént ezen vállalatból úgy barátai mint alárendelt körében is mindazon személyeket értesiteni sziveskedjék, kik hajlandók lehetnénél benne alávás által részt venni, miben még megjegyezni bátorkodunk, hogy kivánatosnak látszik, miszerént ezen szép mü a bányászok és erdészek közt lehetőleg nagy elterjedést nyerjen, melynek kiszéthirdetésére ezennel szives közbenjárását kérjük.

A begyülő megrendeléseket ne terheltessék legkésőbb f. é. December hó 15-ig Goerges Agost ittenni könyvkereskedőnek átküldeni.

Selmecbányán 1870 évi október hó 15-én.

A főbányagróf és akademiai igazgató:

L. Hellenbach

Érk. 1870 oct. 22.

992.

2 mell

A. m. k. bányász és erdész akad. igazgatóságtól Selmeczen

Tekintetes
Arany János urnak
a. m. tudományos akademia főtitkára

Hivatalos Pesten.

10

PEST 10 DÉC 70

Előfizetési fölhivás.

Felsőbb tanintézet s kivált, mint a m. kir. bányász- és erdészakademia, külön szakiskolának évszázados fönállása nevezetes jelenség minden müvelt emberre, de kivált arra nézve, ki ott tanult s azt eszközül használta életpályája biztositására.

Önkénytelenül emlékeztet vissza mindenkit általános és részletes működésére, eredményeire s ezeknek a bányászat- és kohászatra gyakorolt hatására.

Nem akartuk megengedni, hogy ezen esemény elhaladjon anélkül, hogy jelét adjuk az egész müvelt világ előtt, de különösen a bányászat és kohászat férfiainak, valamint különösen előbbi növendékeinknek is ezen akademia meg nem fogyatkozott, folytonos fönállásáról bár teljesen megváltozott viszonyok között — **„a selmeczi bányászakademia története s jelenlegi viszonyai“** czim alatt és arról is, mily, gyakran fejlődését akadályozó változásokon ment keresztül ezen intézet, kik látogatták azt ezen eddig eltelt évszázad lefolyta alatt, s mily állást vívtak ki magoknak ezen személyek később — a mennyire ezt kitudnunk korlátolt erőnkből kitelt.

Nem minden kiváncsiság nélkül s talán nyugtalansággal is fogja kézbe venni az olvasó **„a selmeczi bányász- és erdészakademia azon növendékeinek névsorát,“** kik az első évszázadban itt tanultak, hogy megtudhassa, mily sorsa volt ez vagy amaz kedves oskolatársának, mily állomásra vergődött, vagy valjon befejezte-e már utolsó napszámát is. Ha az alapitás tulajdonképi ünnepélyének a szándékba vett mérvben el is kellett maradnia, ezen névsor legalább némileg közvetithet szellemi viszonlátást, pillanatnyira viszszahelyez a régi oskolatársak körébe, és ez czélja is.

Némi büszkeséggel tekintünk ezen akademia ezrekre menő hallgatóira s ha tizenkilenczet, életrajzuk közlése által, különösen kitüntetünk, nyugodtan bizonyithatjuk be, hogy az „alma mater“ nagy, tetteik által kitünő, tiszteletet parancsoló férfiakat, a tudomány valódi diszeit, a bányászat hős bajnokait nevelt.

Továbbá nem volt szabad régi és világhirü selmeczi fémbányászatunkat sem kifelejtenünk, mint hogy az növendékeink gyakorlati nézlett s alkalmazás tárgyaul mindenkor szolgált és szolgál maiglan. Hajdani növendékeinknek emlékül, valamennyi szaktársnak tudományos és gyakorlati méltatásra szerkesztettük **„megtekintésre legméltóbb bányászati érdekü tárgyak összefoglaló átnézetét“** Faller Gusztáv bányatanácsos és akad. tanár, mint ezeknek sok évi alapos ismerője által.

Az egész:

„Emlékkönyve“

„a selmeczi bányász- és erdészakademia évszázados fönállásának“

ezim alatt fog magyar és német nyelven megjelenni. Minthogy a magyar kiadás úgy külalakjára mint arára nézve is a német kiadással egészen egyenlő, kérjük, hogy ott, hol német kiadás kivántatik, ez pontosan legyen megjegyezve.

Előfizetési föltételek.

Az „**emlékkönyv**“ közönséges és diszkiadásban fog megjelenni, mint a kettő szép negyedrétben s körülbelül 30 iven.

A közönséges, fehér papirra nyomatott kiadás ára, színes boritékba fűzve . . . . . **3** ft. o. é.

A diszkiadás ellenben háromféle alakban kapható:

a) Szép kőnyomatu, jelvényrajzokkal ékesitett boritékba kötve, ára . **4** ft. **50** kr. o. é.

b) Tartós, színes angolvászonkötésben, elő- és hátlapján sajtolt nyomattal márványozott széllel, ára . . . . . **6** ft. o. é.

c) Tartós, vörös sajtolt vászonkötésben, hátul, elő- és hátlapon aranynyomattal s aranyozott széllel, ára . . . . . **6** ft. **50** kr. o. é.

További maradandó emlékül **érmet** vezettünk. Ezt Radnitzky K. tanár s a bécsi vésnöki akademia igazgatója tervezte és elkészitette. Átmérője 2″ 7‴; előlapján van az akademia fenséges alapitójának arczképe „**A. Maria. Theresia. Hung. Rege. Metallicorum. Academia**“ köriratal; hátlapján vannak bányászati és kohászati jelvényképek „**Schemnicii. Condita. 1770. Primum. Saeculum. Celebrat. 1870.**“ körirattal. Ezen emlékérem **bronzból** készitve **2** o. é. f-nyi árban azonnal kapható. **Ezüstpéldányok 18 ft. o. é. áron.** tokban csak 6 hét mulva megelőző megrendelés után kaphatók.

Végre valamennyi volt és jelen növendékeinket az emlékkönyv és az érem számos előfizetésére fölszólitván, kérjük az illető megrendeléseket és készpénzfizetéseket „**Joerges Ágoston helybeli könyvkereskedőnek**“ átküldeni, ki azoknak az emlékkönyv megjelenése után, mi ez **év vége** felé történendik, vagy készpénz vagy póstautánvét iránt, azonnal megfelelend.

Áldást!

Selmeczbányán 1870-ik évi October hó 15-én.

A m. k. bányász- és erdészakademia igazgatósága.

A t. cz. elöfizetők nevei	Az emlékkönyv példányainak			Az érem példányainak		Pénz-összeg	
	4 ft. 50 kr.	6 ft.	6 ft. 50 kr.	bronz 2 ft.	ezüst 18 ft.	fl.	kr.

Subskriptions-Einladung.

Unter der grossen Zahl von Erinnerungen, welche die hundertjährige Jubelfeier der Gründung der Schemnitzer k. Berg- und Forst-Akademie in der Brust eines Jeden erweckt, der diese Lehranstalt besuchte, nimmt diejenige an die Professoren eine hervorragende Stelle ein.

Wenn der Unterzeichnete die Vervielfältigung der Bildnisse zweier der würdigsten und verdienstvollsten Professoren dieser Akademie, nämlich die der Herren Bergräthe Johann von Pettko und Gustav Faller unternimmt, so geschieht dies einestheils auf den persönlich ausgesprochenen und gewährten Wunsch vieler früherer und jetziger Berg-Eleven, die ihre Lehrer in ihnen ehren und ein bleibendes Andenken an sie zu besitzen wünschen, um so mehr, als einer von ihnen, Herr Bergrath Faller, mit dem Schlusse des ersten Säculums sein Lehramt niedergelegt hat, — andererseits hofft er dadurch dem stillen Wunsche der vielen Verehrer und Freunde des Genannten zu begegnen.

Diese mit den Autographen beider Herren Professoren versehenen beiden Portraits sind nach photographischen Aufnahmen, photographisch vergrössert, in einer der ersten lithographischen Anstalten Wiens vorzüglich hergestellt, und kostet

1 Exemplar auf chines. Papier in Folio mit Tondruck fl. 1 20 kr. Ö. W.
1 „ auf gewöhnlichem Papier in Folio . . . „ 1 — „ „

Die Versendung geschieht auf Holzrollen zugleich mit dem von der k. Berg- und Forst-Akademie-Direktion herauszugebenden „Gedenkbuche."

Doch auch die Stadt Schemnitz und ihre Umgebung bietet der Jugenderinnerungen so viele und gar mannigfach geartete, dass der Unterzeichnete die grosse Mühe und Kosten nicht gescheut hat, zur hundertjährigen Jubelfeier der k. Berg- und Forstakademie eine den Titel

Album von Schemnitz

führende Sammlung von 25 der aus dem akademischen Leben bekanntesten Bilder herstellen zu lassen. Das „Album von Schemnitz" wird nachstehende Bilder enthalten, nämlich:

1. Totalansicht von Schemnitz.
2. Das alte Schloss.
3. Das neue oder Jungfernschlösschen.
4. Der Kalvarienberg.
5. Die k. Forst-Akademie.
6. Der Marktplatz.
7. Der obere Ring.
8. Der Kammerhof.
9. Das chemische Laboratorium.
10. Das Fritz'sche Haus.
11. Das Spitalgebäude.
12. Das akademische Kaffeehaus.
13. Der Glanzenberger Erbstollen.
14. Michaelstollen.
15. Der Neu- oder Elisabethschacht.
16. Der Sigmundschacht.
17. Die Stadtgrunder Hütte.
18. Die Pfarrkirche.
19. Die evangelische Kirche.
20. Das evangelische Lyceum.
21. Das Dillner Thor.
22. Das Windschachter Thor.
23. Die Klopf.
24. Windschacht.
25. Giesshübl.

Sämmtliche 25 Bilder sind durch einen tüchtigen Photographen nach der Natur aufgenommen und erscheinen im schönsten Albumformat 8" hoch und 10" breit.

Das complete „Album von Schemnitz" kostet . . Ö. W. fl. 20.—
Eine Auswahl von 12 Stück . . . . . „ „ 10.—
Einzelne Bilder werden zum Preise von . . . . . „ „ 1.—

das Stück ebenfalls abgelassen, und beliebe man bei Bestellungen einzelner Stücke nur die Nummer des Bildes nach obiger Mittheilung anzugeben.

Indem ich schliesslich beide Unternehmungen in Ihre Gunst und gütige Unterstützung empfehle, zeichne

hochachtungsvoll

August Joerges,
Buchhändler in Schemnitz.

Name der P. T. Subskribenten	Exemplare des Portraits		Album von Schemnitz			Summa des Geldbetrages	
	des Hrn. Bergrath v. Pettko	des Hrn. Bergrath Faller	complet à fl. 20 —	Nummern der Auswahl von 12 Stück fl. 10.—	Nummern der einzelnen Stücke à fl. 1.—	fl.	kr.

Tekintetes Igazgató Tanács.'

Mult hó 30án kelt aláiratos jelentésemhez pótlólag kötelességemnek tartom megemliteni
hogy Gr. Papáry Gyula 300 ftos alapitványának beköltöztetését határozottan megtagadta,
kéznek nyilatkozik azonban azt két egymásutáni részletben 1870 és 1871 végén urbéri kötvényekben névszerinti értékben lefizetni - s egyszersmind a kamatok
tőkésitését is kéhpénzben törlesztem.
E tekintetben becsés utasitását kikérve
mély tisztelettel vagyok
Kesten 1870 Október 21én.
A Tekintetes Igazgató Tanács

a kamatok megfelelő tőkére történő átírása

alázatos szolgája
Papáry Gyula

Février 1870. an. 22.

994

Az Akademiai Palota Igazgatóságától

Tekintetes Igazgató Tanács!

A magy tudományos Akademia palotajában lévő pinczebeli raktárak, a Magy kir. Bánya Iermény áruda igazgatóságának vannak bérbe adva, és pedig:

1 nagy raktár mely 70 négyszög ölet tartalmaz, szerződési leg 3 évre, 1868 évi April 1ső 1871 ik évi Márczius végéig ölenként 10 ftjával összesen évenként . . . 700 ftr

1. kisebb raktár 17½ négyszög ölel szerződés nélkül hasonlóképp ölenként 10 ftal . . . . . 175 „

1. nagyobb raktár 56 négyszög ölel szerződés nélkül ölenként 10 ftal . . . . . 560 ftal

összesen tehát évenként . . . . . 1435 ft

hasfonbér mellett.

Az első pontban megemlitett és szerződésileg bérbe adott raktárra nézve, a féléri felmondási idő October hó 31ső bekövetkeztével, a bérlet az ide csatolt melléklet szerint a m. kir Bánya Iermény áruda igazgatóságának felmondatott oly megjegyzéssel, hogy a mennyiben az emli-

/.

tett igazgatóság ezen raktárakat tovább is megtartani fá-
dekozrék jövő évi April hó 1től, — illetőleg a rendes évnegyed
től, — kezdve az összes 143½ ölnyi területü raktárak iránt
3 további évre új szerződés lészen kötendő ölenként 15 kr
az az Tizenöt forintjával, és igy a raktárakért . . 2152 fl 50 kr
azonkivül pedig a vízvezeték beruházása költségeinek
fejében 1% azaz 21. 52
. . . . . 2174 fl 02 kr

Összesen tehát . . . . . .
évi bér lépsen fizetendő.

Ezen felszólitásra a M. kir. Bánya Semmény áruda igazgatósága jóbelileg kijelenté hogy az új bérlet feltéte lei a magas pénzügyi Ministeriumnak jóváhagyás végett felterjesztetnek, — azonban miután az 1871 évi költségvetés már benyujtatott, és ebben az eddigi 1935 ftnyi összeg vétetett fel, azon kérelmet kivánta a Tekintetes Igazgató Tanács nak előterjeszteni, hogy a jövő 1871 évnek a szerződésen felül levő részében is a régi feltételek tartassanak meg, és az új szerződés csak 1872 dik évi Januar 1től lépjen életbe, mivel a 738 fl 98 ktnyi többlet a már bemutatott költségvetésben fedezését nem találja és szükségekre szolgálhatna alkalmat.

A M. kir Bánya termény aruda igazgatóság ezen nyilatkozatát hozandó határozat végett a Tekintetes Igazga tó Tanácsnak előterjesztvén

alázatos szolgája
Rainprecht Józsefk
gondz

Sepsen 1870 Oktob hó 3k

Veszem 1870. okt. 24.

999.

1 mell.

A Magyar Tudományos
Akadémia Természetes
Igazgató Tanácsához

Rainprecht József
gondnok

alázatos előterjesztése

A Magy. kir. Bánya
termény árnda igazgatóság
ga által bérbe kiré rakté
rakra nézve történt fel
mondás, és az új bérlet fel-
tételeinek jóváhagyása végett

1 drb mellékkel

A magy. Tud. Akadémia palota Gondnokától.

A magy. kir Bánya lermény áruda

Tekintetes Igazgatóságának

Pesten.

A M. Tudományos Akadémia palota felvalatti helyiségeiben a tekintetes igazgatóság által 1868 ev April hó 1ső jóvahagyott szerződési alapján 5 évre bérbe birt raktárakra nézve, a bérlet megujitására kikotött határidő f. e. October hó 1ső bekövetkezett, ennélfogva lehat az eddigi bérlet, - féléri felmondás mellett, megszünnek tekintetni hó retik. —

A mennyiben pedig a tettes Igazgatóság ezen helyiségeknek további használata iránt ujabb szerzodésre lépni hajlandó, - tiszteletel értesitetik a M. kir Bánya lermény áruda igazgatósága, hogy multán a M. Tudományos Akademia a város hatóságának legutóbbi időben kelt határozata szerint a palotához tartozó alagutak által elfoglalt sávoni terület használatáért, a városnak az uri jog elismerése fejében evenként jelentekeny öszeget koteles fizetni, ezen okból, és mivel az alagutak egyedül csak a raktárak bérlői által használtatnak, - méltányosnak találtatott, hogy ezen seher a raktár bérlők által viseltessék, - ennélfogva 18ft dik évi

April hó 1ső kezdve így a jelenleg kezelésben lévő 70 négyszög öles raktár, valamint a többi, külön egyezkedés alapján bírt ezzel az előbbivel öszveen 193½ négyszög ölet tartalmazó pinczebeli raktárak, az eddig ölenként fizetett 10 ft helyett 15 ft az az Tizenötforinttal lesznek szerződésileg 3 egy más után következő évre átengedendők, e szerint tehát évenkint 2152 ft 50 x krban, azonkívül pedig a beruházott vízvezeték költségeinek fedezése fejében 1% tehát 21 ft 52 x ei így összesen 2174 ft 02 x krban rendes évnegyedi részletekben lészen fizetendő.

A Tekintetes Bánya termény ánda igazgatóság válaszát, — a nagyméltóságú Elnökséghez leendő előterjesztés végett várva, megkülömböztetett tisztelettel

alázatos szolgája
Rauspach Jos[illegible]
gmk

Kesz 1870 ik October 1-ső

Másolat

A magy Tud. Akademia Palota gondnokától.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A magy. Tudományos Akademiai Palota előtt egy Tűzcsap (: Wolfgfostru :) képi ttetett, melynek előállitása, a város hatóságának f. é. Sept 17-k 2941/2 sz. a. kelt végzésével oly felléttel mellett engedtetett meg, hogy a magy Tudományos Akademia Tekintetes Igazgatósága által egy tenivény állittassék ki az iránt hogy a tűzcsap előállitási költségei az Akademia által viseltetnek és hogy a tűzcsap, – mely mindég a város tulajdona marad, – csak tűzveszély esetén fog használtatni.

Miután a tűzcsap idő közben elkészült és Gf Károlyi György úr Ő Excellentiája által is megtekintetett, bátorkodik a fejtelettel alólirott ide mellékelve a város hatósága által kivánt tenivényt, kegyes aláirás végett előterjeszteni.

Nagyméltóságú Elnök úr Ő Excellentiájának

alázatos szolgája

Reizmann József

gond.

Kelt 1870 ik Octob 3-k.

Vetem 1870 okt. 24.

1000

2 mell.

A magyar Tudományos

Akadémia

Nagymélt.ságú Elnökéhez

Rainprecht József

gondnok

előterjeszti a Lőcsapo
(: Wolfgang :) elvállalá
sa iránt, – a város hatósá
ga által kívánt fentvenyt
kegyes aláírás végett.

2 drb melléklet

A tényállást aláírva a gond.
mely tárhoz visszatérvén
1870. okt. 31.

Franz

3

21

1001 — 1100/1870

Az 18 90 évi szeptember hó 17 n.

Pesten tartott tanácsülés

Jegyzőkönyvének kivonata.

29412/2 szám. Felolvastatott a vízvezetéki albizottmány f. é. szeptember hó 5-éi tartott ülésének jkönyve.-

2-. Olvastatott Rainprecht Józsefnek mint a magyar tudományos Academia palotai gondnokának folyamodványa, melyben a palotai udvarában szükségessé vált tűzcsapnak (Hochgfoston) alkalmazására folyamodik.-

A tűzcsapnak kérés felállitása olyfelével alatt lenne engedélyezendő, ha a magyar tudományos Academia vigyázatára magára tekintetelezendi az előállitási költségeket saját jából viselni, és a tűzcsapos, mely mindig a város tulajdona marad, csak tűzveszély esetén használni, minőt az Academia palotai vigyázatának tudomására, - e munkának a kötelező tértivény kiállitása utáni, azonnali foganatositása végett pedig Lindley Vilmos úr jk. k. érsecsi segédtől lesz-

neúek.-

2 pouera: jóváhagyatik.

Kmft.

Vidats.

Audeantsky
aljegyző

1001/1870

Texas

Reimpreche Diez

acat. gouvernorat

Hugh Lester 31/8 1870

29/9 August

Kostenberechnung

An die Löbl. Magistr. Akademie der Wissenschaft
wegen der Herstellung des Hofes mit abgerisse-
ten Lagerhäusern.

1 Stck. Hof Fig 1 . .				
	C.P. 11.46			
	rangl. 6.600	} 70.3.0		
	rangl. II Fig. 3 2.0			
	rangl. 6b 2 2 0	} 7 4 8.		
Zusam in II 78° 1' 8"				
zu 15 Kreuzer .		a f. 15 .	-	1174. 16
Summa in Löf.				1174. 16.

Pesth am 4ten Oktob 870.

Ferdinand Hierl
Hofsteinmetzmeister

A M. T. Akademiai Palota Igazgatóságától.

Tekintetes Igazgató Tanács!

A Nagymeltóságu Elnök ur ö Excellentiajának megha
gyása folytán tiszteletteljel előterjesztik Hirsch Sebestyén
helybeli kövező mesternek költségvetése, az Akademiai pa
lota udvarának faragott kövekkel (: abgenuftete Steine :)
leendő kikövezése végett.

Ezen költségvetés szerint az elő állitási összeg
1174 ft 16 xr teend.

Az Akadémiai palota udvarának kikövezése, tiszteletségi
és czinoságai szempontból igen kivánatos, miután a mostani ka.
vics réteg, favágatáskor, hó elhordás alkalmával s'a többi
hasas munkáknál részint idegen anyagokkal kevertetik részint
elhordatik vagy felhányatik és tiszta rendes felületet nem képezhet
a sár által pedig a termek és lépcsők bemocskoltatnak.

A Tekintetes Igazgató Tanácsnak

alázatos szolgája
Rainprecht [illegible]

Pest 1870 Octob 13-án

Vetten 1870. oct. 24.

1001.

1 mell.

A Magy. Tudományos Akadémia Tekintetes Igazgató Tanácsához

Kaiprech József
házgondnok

előterjeszti a költségvetést
a palota udvarának kikövezése felett

Nem

1 drb költségvetés

A magy. Tudományos Akadémiai palota gondnokától

Tekintetes Igazgató Tanács!

Herinyer Károly Akadémiai palota fiú-
-tó kérvénye, — melyben egy négyszög öl par-
quet talaj felkefeléséért eddig fizetett 3 krajczár
nyi díjt 4 krra felemeltetni kéri, — oly alázatos
megjegyzéssel terjesztetik elő, hogy miután az abolvált
által felfogadott más megbízható próbatéttek, és ne-
vezetesen Kopeczky Ferencz bemutatott költségvetése/.
szerint a felkefelést ölenkint pedig négy krajczárért
teljesíteni ajánlkoztak, — Herinyer Károly kérelme tehát
alaposnak tekinthető, és miután nevezett már hosszabb
idő óta kifogás nélkül végezi munkáit, ennélfogva méltóz
tatnék a jelenlegi körülmények tekintetbe vétele mellett
Herinyer Károly kérvényét kegyesen figyelemre méltatni
és a kért díj felemelésnek elvezését 1871dik évi Januar
hó 1től kezdve engedélyezni.

/.

A Tekintetes Igazgató Tanácsnak

alázatos szolgája
Rainprecht Jos
gondz

Pesten 1870 Octob 17

Kelt Pesten 1870 dec. 24.

1002.

2 mell.

A Magyar Tudományos

Akadémia

Tekintetes Igazgató

Tanácsához

Alázatos jelentés

gondok

előterjesztő Hermiger Ka

roly próbatöltő kér

vényét, a felkeféléséért eddig

ölenként fizetett 3 krnyi

díjnak 4 krra leendő

felemeltetése végett.

Alázatos

megadtuk

2 drb melléklet.

Nagytekintetü Igazgató Tanács;
Kegyelmes Uraim!

Sok idö folyt le aron naptól fogva, a melytöl nekem jutott a szerencse a Magyar Tudományos Akadémiánál szoba-tisztitöi minöségben müködhetni, oly kikötött egyesség mellett, miszerint egy négy szög öl tisztán elkészitett padló után 2 krajczárt tehetek fel számlámba - ily kikötés mellett megvoltam elégedve mindaddig, mig a szobatisztitási szereket olcsón megszerezhettem; de jelen időszakban a midön a szerek még egyszer oly magas árra fröhkentek s a 2 kr ▫ öl utáni dij mellett megélhetésem lehetetlenné vált; - ezen okánál fogva mély alázattal esedezem a Nagytekintetü Igazgatóság elött, méltóztassék a szobatisztitási dijam, - négy szög ölit 4 krajczárjával kegyesen-dijazni tatni - s e szerint minden ölit csak egy krajczárral felebb emeltetni, s a beugyüstandó számlám-oly irányban elkészitését kegyelmesen megengedni.

A Nagytekintetü Igazgatósága Kegyelmétöl várva, mély tisztelettel maradok

A Nagytekintetü Igazgató Tanácsnak

legalázatosabb szolgája
Heringer Károly
m. akad. szoba tisztitó.

A Nagytekintetü

Magyar Tud. Akademia

igazgató Tanácsához

alázatos folyamodványa

Keringer Károlyiak m.t.a

szobatisztitonak.

egy négy szög ölutáni járó
szobaparquet tisztitásért
dija: 2 krból 4 krra leendő
kegyes felemeltetése tár-
gyában.-

Übernahme

Übernahme der Zimmergänger Arbeit
Waschen Bügeln mit Wasch
Einschlagen und Appretiren
der Kragen und Manschetten bei — 30 Pf.
Und Einmal niederlegen und Appretiren
der Kragen und Manschetten bei — 20 Pf.
Und mit Tüchern Wasch aufgenäht
der Kragen und Manschetten bei — — 4 Pf.

Hochachtungsvoll

Franz Kozubky
Zimmergänger

Ofen. Christinenstr.
Fabrikgeb. 167

3

1003
1870.

Közöltem elnök b. Eötvös úr ő nmgával. Az Akadémia csak úgy kezeskedhetik az irasokéra, ha ezek az akad. könyvtárban lesésesvén, V. úr iss dolgozik.
Pest, 1870. oct. 30.

Vámbéry úr a föltétels elfogadván, írtam hogy küldjenek kéziratokat 1870. nov. 15.

Vettem 1870. oct. 24. Eln

Tekintetes Főtitkár Ur!

A bécsi wászári könyvtártol több rendbeli kéziratot kölcsönkérvén, egyik ottan t:i a könyvtárban szolgalmazott barátomtól azon tudositást veszem, hogy az illető munkák rendelkezésemre állnak, el is fognak azonnal küldetni hogyha a Magyar Tudományos Akademia ha csak rebány sorban az általam kölcsönözott

/.

munkákért a szükséges hi-
vatalos kezességet elvállalná.

Bátorkodom tehát Tekintetes Ura-
ságodat tisztelettel megkérni,
ha szíveskednék a cs. könyvtár
Igazgatóságát hivatalosan értesi-
teni, hogy a Magyar Akadémia
erügyben kezeskedik, sőt legjobb
lesz a nevezett bécsi hivatalt
felkérni, küldje el azon kéziratokat
egyenesen a M. Akadémia
Fötitkárságához, a ki aztán azo-
kat nekem kézbesíteni fogja.

Különös tisztelettel
Alázatos Szolgája
Vámbéry Ármin

Pest Okt. 22 kiv 1870.

1139. ekt. 02.

Danko' József eoztergomi tanárkanonok
ily czimü munéznek, Joannes Sylvester Pannonius Leben, Schriften und Bekenntniss" egy pél-
dányát küldte hozzám a m. tud. academiai
könyvtár részére, mely is j. a mezei óknyiákon
képest az academiának ezennel megküldetik.
Budán 1870 évi oktober hó 21én

B. Eötvös kmf

A magyar tudományos akademiának

Örk. 1870. acs. 26.

1009.

3

Königliche Bibliothek.

Berlin, den 17ten October 1872

Ew. Hochwohlgeboren erhalten in Folge Ihres Schreibens vom 11ten d. Mts aus der Königlichen Bibliothek für Herrn Oberbibliothekar Dr. Hunfalvy das Werk:

Elliotson, Human Physiology. London 1840. 8°

mit dem Bemerken, für die portofreie Rücksendung durch die Post bis zum 1 Decbr. c gefälligst Sorge tragen zu wollen.

Der Königliche Geheime Regierungs-Rath und Ober-Bibliothekar.

Dr. Pertz

An

den Sekretär der Ungarischen Akademie
der Wissenschaften
Herrn Dr. Joh. Irany
Hochwohlgeboren

Pesth

12

Ék. 1872 ov. 21.

1012.

A könyv átvevő nyilatkozata
Hunfalvy nélkül
21/X. 72 Arany

Monsieur le Président !

Le danger menace les plus illustres, les plus célèbres collégues, de l'institut, auquel vous présidez. Le tocsin de Paris nous le dit ! Le soussigné Curateur de l'institut national des Polonais, institut scientifique dit d'Ossolińoki à Léopol a présenté une requête [dont la minute est ci jointe] au Gouvernement de S. M. l'Empereur et Roi, en la personne du Président des Ministres, le Comte Alfred Potocki ; initiative probablement sans effet !

Toutefois l'Institut croirait n'avoir rempli son devoir qu'a moitié s'il laissait ignorer à ses très èstimes et très honorables devanciers dans la culture des sciences, cette très humble démarche qu'à osé tenter un particulier, au milieu de l'imposant silence du monde entier.

Avant tout, défiant en son propre jugement dans un sujet aussi délicat et pourtant irrésistiblement entrainé par ses craintes et prévisions, le soussigné soumet par la présente, sa démarche au jugement éclairé et sage, des grandes corporations scientifiques n'allegnant qu'une seule excuse pour ce qu'il fait - <u>le moment</u>!

Le curateur de l'institut
national dit d'Ossolinski
à Leopol

Vienne le 22. Octobre 1870

George Lubomirski

Kor. 1870. dec. 29.

1015

1 mell.

Eln.

40 00
22 00

Közöltem a nm. elnöki erral. Egyrészrõl Budamájúl Verse, s az iratok
hoz elvételi rendelet
Pest, 1870. dec. 30.

Arany Józsefné

Excellence

Dirigeant le seul Institut des Polonais, Institut scientifique qui a l'insigne honneur d'avoir sa Majesté l'Empereur notre Roi pour Protecteur héréditaire; le soussigné vient implorer, au nom de cette corporation et des intérêts qu'elle représente, le gouvernement de sa Majesté, de vouloir bien intervenir, pour sauver d'une ruine certaine les Instituts et les Musées de France, qui sont considérés, par ceux qui en connaissent la magnifique histoire et les sublimes conquêtes, comme la propriété universelle de notre civilisation à tous!

Cette démarche, faite au nom et de la part de l'Institut dont j'ai l'honneur immérité d'être l'interprête, n'étant appelé à le représenter que par droit d'hérédité, sera certainement approuvée par Votre Excellence, lorsqu'elle considérera la gravité du moment actuel, ses dangers et leurs suites, et en dernier lieu, les circonstances sur lesquelles je me permets d'attirer ici-la

sérieuse attention du gouvernement de sa Majesté l'Empereur et Roi.

S'il est vrai, en effet, que ces illustres corporations soient réduites à faire appel à nous, Instituts scientifiques, leurs émules, afin d'obtenir pour elles, qui furent le berceau du droit moderne, le seul droit d'asile qui nous reste encore; le seul titre à la merci devant la force, qui survive à peine, à la moderne migration des races à laquelle nous assistons. Appel au droit et titre, promis par la convention de Genève. Et s'il était possible que même ce cri de détresse n'ait jusqu'à cette heure rencontré aucun écho efficace, car je ne sache pas en avoir vu l'effet à Strasbourg? Comment admettre qu'un Institut scientifique comme le nôtre, devant le danger tous les jours croissant, qui menace le monde civilisé et devant les nouvelles de ce qui se passe en France, continue d'étouffer sa voix, quelque faible qu'elle soit?

L'Institut n'était, du reste, pas pressé, jusqu'à l'heure actuelle, de sortir de sa modeste sphère, il attendait patiemment, pour le suivre, l'exemple de ses devanciers, ou l'action spontanée des

gouvernements qui ont encore conservé dans ce cataclysme universel du droit, la conscience de leur indépendance et le sentiment de la dignité humaine.'

Il ne remplit donc aujourd'hui que le devoir élémentaire, de tout homme de coeur et d'intelligence au moment du danger, au risque d'être le dernier ou le seul à parler.

Il y a encore une autre consideration qui m'encourage à soumettre ces lignes au gouvernement de sa Majesté l'Empereur et Roi.

L'interêt que l'Institut dit d'Ossolinski tient à honneur de représenter et qui le fait agir cette fois, est d'une nature trop générale, trop grâve et trop élevée, puisque c'est l'interêt des générations et non pas celui de la nôtre seulement; aussi ne voulons-nous pas, par notre démarche, l'exposer à être exploitée dans un sens d'amour-propre ou d'égoisme quelconque.

Il ne s'agit nullement de l'honneur d'avoir protégé la science et ses traditions de quelque mille ans d'âge, il s'agit de les préserver.'

Tout moyen qui saura réussir sera bon,

ceux au contraire qui compromettraient cette cause sacrée et delicate, iraient à l'encontre de nos in„ tentions.

Or, il nous paraîtrait, qu'un gouverne„ ment pouvant se prévaloir d'une pression, aussi sincère, qu'honnête, des représentants interessés du travail scientifique, des nations qui lui sont soumises, serait entendu et peut-être écouté avec plus d'effet et moins de répugnance, par l'en„ vrement de la conquête!

Voilà pourquoi, en signant cet acte, je crois avoir autant servi la cause, que je poursuis, que celle du gouvernement de sa Majesté, qui ne peut pas, pourtant, rester neutre devant des questions qui touchent l'humanité entière.

Votre Excellence a donné à sa patrie trop de preuves de tact et de sincère et sérieuse appréciation des grands intérêts moraux des nations, pour que nous puissions hésiter à lui confier cette très respectueuse mais très pressante requête, de la part de l'Institut dit d'Ossolinski, adressée au gouvernement de sa Majesté.

Votre Excellence, voudra bien en prendre acte, et y donner suite au plus tot, ou si elle le trouvait convenable, utile et nécessaire en faire usage même en très haut lieu.

Le curateur de l'institut national
dit d'Ossolinski à Leópol:

George Lubomirski m/p.

Érk. 1870. okt. 28.

1017.

127.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek 1 csomagban szám alatt

~~pesti könyvkereskedő által~~ küldettek.

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

Az erdélyi muzeum könyvtárának. Kolozsvár

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

Nyelvtud. Közlem. VIII: 2.3.
Stat. s' kuvzeay. Közlem. VI: 2
Monum. Archæol. I: 2
Török magyarkori tört. Emlékek. V.
Magyarország helyrajzi tört. I. II.
A m. nyelv Szótára V: 4
Almanach 1870.
Értesítő 1870. 1—12. sz.
Törvénytud. Értek. XII. XIII. sz.
Philos. Értek. X. sz.
Természettud. Értek. XVII. XVIII. XIX. uj. I. II. sz.
Évkönyv XIII: 4.
Nyelvtud. Értek. IX. X. sz. uj. I.
Archaeol. Közlem. VIII: 1.
M. Történelmi Tár. XIV.

II. Mások részéről. II. De la part d'autres instituts ou des particuliers.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elszámlált könyveket kezemhez vettem.

Je reconnais avoir reçu les livres énumérés dans la liste précédente.

Kolozsvárt oct. 26. 1870.

Szabó Károlyml
az erd. Muzeum Könyvtárnoka.

kéjez. Tak

nyomatott az „Athenaeum" nyomdájában. Pesten, 1870.

Nagymélt.ságu Baró
Akadémiai Elnök úr,

Miután azon terv, hogy az akadémiai nyomdatványok re-
visióját az arra megbízva volt néhai Jaskú Károly
fő"javitnok helyett az akadémiai két corrector végez-
ze, a gyakorlatban – rövid idő" alatt – meg nem áll-
hatónak, mert az Akadémia tekintélyét koztáztató'
nak, bizonyult: én a folyó évi február havától fogva
néhai Jaskunak e teendő"jét is (valamint már előbb
egyéb teendő"jét) egészen magamra vettem s jelenleg is
folytonosan végezem.

Noha idő" közben, jelesül pedig a folyó évi április
végén, az idei budget készitésre kibüldött nagyteh. há-
mas bizottságnak javaslata alapján – miután a bizott-
ságban a terv el nem fogadhatónak találtatott – a
fő"javitnoki állásnak egy külön egyénnel leendő betöl-
tése elhatározztatott: én mindamellett azon tekintet-
ből, hogy az Akadémiának, különösen pénzügyei
mostani rendezetlen s a szükségletet fedezni nem lé-
pes állapotában, esetleg tehetségem szerint szolgálatot
tegyek, a fő"javitnok teendő"it ezentul is, és pedig
egyelő"re még három évig (azon reményben, hogy munka-
képességem ennyi idő" alatt nem csökken) végezni, e so-
rain által Excellentiádnak s a nagymélt. Igazgató'
Tanácsnak szives készséggel ajánlkozom. Bátorságot

ad nekem ez ajánlkozásra azon körülmény, hogy a le-
folyt 8 hónap alatt a tapasztalást, mire e részben ok-
vetlenül szükségem volt, már megtettem, s így remény-
lem, hogy valamint e 8 hónap alatt szorosan vett
hivatali teendőim mellett a fő"javitnoki teendőket is
elvégeztem, úgy ezentúl is el fogom végezhetni. Indít
engemet erre még az is, hogy rekesztem a fő"javitnoki ál-
lásra azon egyének közül, kiket ez iránt a folyó évi
május és ismét julius havában felszólitottam, mint
a kikről meg voltam győződve, hogy nem lesz szük-
ség munkáimat ujra átnéznem s vizsgálnom, s kik
közül e szerint valamit kinevezés végett biztosan
javaslatba hozhattam volna, a jelenlegi javadalom
mellett (700 ft fizetés és 140 ft szállásp[énz]-) egyiket
sem sikerült megnyernem; három év mulva azonban,
mint reménylem, az Akadémia oly pénzügyi hely-
zetbe jő", mely szerint a fő"javitnoki állomást na-
gyobb dotatióval láthatja el; - csak így lehetvén
reménylni, hogy ez állásra, melyen a magyar nyelv-
nek teljesen alapos, - a régi classicus nyelvekek
s több modern mivelt nyelvnek pedig a középszerün
fölül álló értése mulhatlanul szükséges, alkalmas
egyén vállalkozzék.

Midőn ez ajánlatomnak Excellentiád s a
nagym. Igazgató Tanács részéről kegyes elfogad-
tatását kérem, legyen szabad emlékezetbe hoznom,

hogy nekem már volt szerencsém az Akadémia érde-
két más után is elömozditani. 1866-ban ugyanis azon
föllépésem következtében, mely szerint az akad. nyom-
tatványokra nézve több helybeli nyomdától árjegy-
zéket kértem, azokat észrevételeim kiséretében elö"-
terjesztettem sat. Kénytelen volt az akkori akad. nyom-
dász néhai Emich Gusztáv az 1866. év julius ha-
vától fogva, előbbi — több éven át fizetett árait
egy ötöd részszel alább szállitani, miek eredménye
az lett, hogy 1866. julius havától fogva 1869. jú-
lius haváig (a mikor az Athenaeum társaság, mely az
Emich-féle nyomdát átvette, illetöleg annak igazgató-
sága a leszállitott árakat ujra, még pedig több mint
egy ötöd részszel emelte föl) s igy 3 év alatt 22675
frtért, a mennyit t.i. e három év alatt — az Utalványi
Könyv tanusága szerint — e nyomdának az Akadémia fi-
zetett, az Akadémia annyi nyomtatványt kapott, mint
1866. julius hó előtt 27210 frtért, vagyis e három év
alatt a nyomtatványokon több mint 4500 ft ta-
karittatott meg.

Hálával emlékezem egyébiránt vissza, hogy a
nmélt. Igazgató Tanács e föllépésemet nekem még
ugyanazon 1866. évben nemcsak elismerését fejezteté ki még-
pedig, hanem 250 ftnyi jutalomban is részesitett.

Mély tisztelettel leven, Pesten, 1870. okt. 22.

Excellentiád

alázatos szolgája
Takáts István
főirnoki segéd.

Veltem 1870. okt. 29.

1019.

Nagymélóságu

Báró Eötvös József

Akadémiai Elnök úr

ő Excellentiájához, s

a rmélt. Ligarjaw Ja-

náshoz

alázatos előterjesztése

illetőleg ajánlata

a bentirtnak.

Az Akadémia Palota gondnokától.

Tekintetes Igazgató Tanács!

A Kisfaludy Teremben 32 darab zöld bőrrel bevont és szőrrel tömött régi szék van.

Ezek között többnek ülő helye és támlája rossz, és e mellett daczára a lisztogatásnak moly fészeknek tekinthetők. –

Nagyságos Földy Ferencz úr kinek ezen székek eladását javaslatba hoztam, megemlité hogy czélszerű volna ezen erős fa alkatrészszel biró székekről a bőrt és lószőrt eltávolitani és a székekre fa ülő helyeket és támlákat készittetni.

Ezen javasolt elő állitási Stahl adolf költségvetése szerint 50 ftba kerülne, minthogy azonban a régi székek darabonként 1 ftal eladhatók, és új könnyü, nádfonatu ülő hellyel ellátott székek, (: mint a minők mintául bemutattattak :) darabonként ipsi 50 xrba kerülnek a többlet költség tehát csak 16 ftot tenne, – emelfogva a lisztelettel alól irott azon véleményt terjeszti elő, hogy a régi székek

eladassanak ei uj, a más meglevökhez inkább illö fákat
vetessenek meg.

A Tekintetes Igazgató Tanácsnak

alázatos szolgája
Rainprecht Jozsef
gondn

Vesz October 23' 870.

Veszem 1870 dec. 29.

1020.

A Magy. Tudományos
Akadémia
Tekintetes Igazgató
Tanácsához

lehet

Kaiszprecht József
gördrok

A Kisfaludy teremben levő
régi bőrszékek eladása és
új székek beszerzése végett
jelentését terjeszti elő

1 drb kötegyzetés

3
21

Kostenüberschlag

zu 32 Stück Stühle, Sitze samt Rücklehnsgros-
sen von harten Holz 50 fl

Pest den 23 October 870

Adolf Stahl
Tischlermeister

Az Akademiai Palota gondnokától

Tekintetes Igazgató Tanács.

Az Akademiai Palota cselédsége ugymint Smódy Mihály, Reim Ferencz, Mészáros János, Molla Ják Hellebrandt Ágoston és Csek János évi járandóságaik közöll egy téli és egy nyári öltönyt kapnak, mely ruházat Kalap, attila, nadrág mellény és csizmától áll. —

Lajos Istvan Kapussa nézve egy öltözet egyen ruha van megállapitva mellyet ünnepélyes alkalmak kor magára veszy. —

Reim Ferencz házi polgár pedig egy közönséges erös öltözettel és egy pár csizmával láttatik el.

A fennt nevezettek Lajos Istvan kivételével eddig ezen ruházatot nem természetben vették, hanem helyette evenként egy száz forintot kaptak, mely öszegből beláthatók szerint vették az öltözyöket.

A téli ruha kiszolgáltatására alkalmas idö bekövetkezvén, mintán illendö hogy az Akademiai cselédség csinos és egyforma öltözetben járjon, szükséges hogy az illetök ruházata ezentúl természetben szolgáltassék ki, és e

czélból több iparosok fölliitattak fel, költségvetéseik bemutatására. —

Ezek közt Jambor Endre fabó mester (gyártelep) ki már több intézetekkel is dolgozik, leggyakorlatabbnak találtatván ezennel elő terjesztetik.

E szerint kerül tehát a czeledség részére egy téli öltöny és pedig:

1 téli felöltő fekete palmerstonból béléssel és zsinorozva	36 ft
1 nadrág és mellény fekete tuffelből	14.–
1 pár csizma Nobilis ajánlata szerint	11.–
1 kalap	3.50
Összesen egy téli öltözet	64 ft 50 kr

Nyári öltözet 1 attila, nadrág és mellény fekete tuffelből . . . . . 38 ft.
csizma 11.–
kalap 3.50
összesen nyári öltöny . . . 52.50

Ezek szerint tehát az előbb nevezett 6 czelednek téli és nyári öltözete kerül egyenként . . . 117 ftba.

A házi polgárnak szürke szövettől egy öltözet ruha csizma és kalappal kerül évenként . . . 50 ft 50 krba

A kapust illetőleg, – ki mindennapi használatra saját közönséges öltönyét viseli, és ebben a látogató közönség által mint kapus felismertethetik, – e tekintetben az Akademia méltósága megkívánná hogy a kapusi hivatásához illő öltözetben tűnjék elegyen, igy tehát

Volum 1870 oct. 29.

1021.

A Magyar Tudományos
Akademia
Tekintetes Igazgató
Tanácsához

Mayerhoffer

Rainprecht József
gondnok

előterjeszti az Akademiai
épületség ruházatának be
szerzése végett a költségvetést,
és egyszersmind a kapus
részére is megfelelő öltözet
kiszolgáltatását javasolva
hozza.

2 drb mellékkel

Nagyméltóságu magyar Kir. Minister, és m. Akadémiai Elnök Úr!
Leg kegyelmesebb jóakaró Urunk!

Lyon magasztos atyai szive, melyet becsületes hitos kü szolgái-
nak kebleire már gyakoran minden
levero, és sanyargatott helyzetekben
vigasztalólag hatott, bátorít bennün-
ket most ismét, miszerint mély-
alázatos kéréseinket Nagyméltóságu
Elnök úr szine elejbe felterjeszt-
hellyük a végett:

1ör Hogy a téli úgy, mint a nyári
ruházatunk megszerzésére mint már
több éven által, Elnöki rendelet folyta-
tán minden kor egyen illetményünk
készpénzben tudnak pedig 50 forintban
fizetett kij esedezünk, hogy ezen
50 forint ruha pénz járandóságunk,
most is, mint eveken által készpénz-
ben kiadassék, elnöki jogánál fog-
va kegyes sen helyben hagyni,
és elrendelni méltóztatna, hogy így
a ezélba vett egyen ruházat által
az Akadémia kárt, mi jedig tetemes
rövidséget ne szenvedjünk.

2or A magas Igazgató tanácsnak
határozata szerint 2 öl tüzelő fa
járandóságunkban az iden elöször
5 forintban megh[illegible]tatva mél-
tatlanul rövidséget szenvedvén,
ezen 5 forintot utólag helyre potol-
tatni mély alázatossággal kérjük.
A kik egyébb eránt a leg mélyebb
hodoló alázatos tisztelettel vagyunk
Nagyméltóságu Báró Minister, és Elnök Urnak

Pesten October 6kán 1870.

Ezen kérést pártolja és
ajánlja a Fő Méltóságos
Elnökségnek,
Hunfalvy Pál
könyvtárnok.

Leg alázatosabb kü szolgái
Csech Sámuel
Hellebrant Ágoston
Molla József
Erdődy Mihály
Mészáros János tp.
Deim Ferenc tp.

A

Nagyméltóságu (Vásárnos-
Néményi) Báró Eötvös
József magyar Kir. Ministerium
magyar tudom. Akademiai Elnök
Urnak nyujtandó alázatos
folyamodványa

a bent nevezett megint
Akademiai szolgáinak.
A kiki azért esedeznek.
1ör Hogy a czélba vett ruházati változtatás helyett, mint eddig, ezen járandóságuk ez utánn is készpénzben adassék ki; hogy így rövidséget ne kelljen szenvedniök.
2or A meghatározott tizelő-
ja járandóságukban az iden
3or Sfl kárt méltatlan ezen-
edelen, ezt utolag helyre
pótoltatni kérik.

Értesítő 1870. évi. 2f

1023.

563.

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

Nous prions de renvoyer cette feuille signée pour servir de reçu à l'Académie hongroise.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

Az állami fő gymnasium
Igazgatóságának
Nagyszeben
(Erdély)

Liste des livres.

envoyés dans paquet sous le No par

libraire à Pest

À

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. De la part de l'Académie hongroise.

"Értesítő": 1869. 1-20. 1870. -1-12.
Nyelvtud. Értekez: VII-X. és uj I. II. sz.
Történettud. Értekez. IX—XII. sz.
Philosoph. Értekez. IX—XI. sz.
Természettud. Értekez. XVIII. XIX. sz. és uj I. II. III. sz.
Mathemat. Értekez. IV. V. sz.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

Pest, 1870. oct. 2.

A Magyar Tud. Akadémia részéről a tulsó lapon megnevezett pesti könyvkereskedőnek az ide mellékelt jegyzékben kitett könyvek a végett adattak át, hogy azokat rendeltetésök helyére juttassa. Fölkéretik , hogy a vételi elismervényt aláirva visszaküldeni sziveskedjék. Ha ezen elismervény egy év leforgása alatt hozzánk viszsza nem érkezik, annak jeléül fogjuk venni, hogy a küldemény eltévedt. Kéretik továbbá , hogy ha a Magyar Tud. Akadémia könyvküldeményeiben valami hiányt tapasztal, azt az alulirt főtitkárnak jelentse be, hogy a tudomásunkra jutott hiányt, a mennyire lehet, elháríthassuk vagy utólagosan kipótolhassuk. Minden közlés, tudósitás vagy könyvküldemény a Magyar Tud. Akadémia főtitkárához czimzendő, s vagy közvetlenül ahhoz, vagy pedig valamely hiteles pesti könyvkereskedőhöz küldendő.

Teljes tisztelettel

alázatos szolgája

Arányi

főtitkár.

L'Académie des sciences de Hongrie (Magyar Tudományos Akadémia) vient de confier au libraire de Pest nommé ci-dessous les ouvrages spécifiés dans la liste ci-jointe, pour qu'ils vous soient remis au nom de l'Académie hongroise. Veuillez en accuser réception. Dans le cas où ce reçu ne se trouverait pas entre les mains du soussigné dans l'espace d'un an, l'Académie en conclurait que les paquets ont été égarés.

Si dans la série des ouvrages pésentés par notre Académie il y a quelque vide, veuillez en donner avis au soussigné pour que nous puissions y remédier et le remplir. Toutes les lettres et les paquets des livres destinés pour l'Académie hongroise doivent être adressés au secrétaire général de l'Académie soit directement, soit par l'entremise d'un libraire accrédité de Pest.

Agréez l'assurance de ma parfaite considération.

votre très humble serviteur

Teljes Yoldal!

Tekintetes Főtitkár Ur!

Ezennel bátorkodom a Következő" lapon feljegyzett Könyvkiadványt megszázni.

Midőn a magy. tud. Akadémiának megküldött nyomtatványaiért magyar Könyvekben szűkölködő" intézetünk nevében forró köszönetet mondok, el nem mulaszthatom újolag emlékeztetni arra óhajtását, hogy vajha a magy. tud. Akadémia az ez évben megjelent úgy mint a megelőző" években kiadott egyéb nyomtatványaiból is intézetünket, a mennyire felesz példányai megengedik, részesíteni legyen kegyes.

Mély tisztelettel maradtam

Tekintetes Főtitkár Urnak

alázatos szolgája

Veress József,

gymn. igazgató.

N. Szebenben 8bris 25-én 1870.

Vajz. Lap

1032.

SMITHSONIAN INSTITUTION,

WASHINGTON, UNITED STATES OF AMERICA,

June 10, 1870.

The undersigned, in behalf of the Smithsonian Institution, has the honor to announce a transmission of its publications through the agent specified on the accompanying invoice, and to request that an acknowledgment be returned as promptly as possible through the same channel.

Separate acknowledgments to their respective donors should be made for enclosures in Smithsonian packages; these may be sent with any other communications, to the Smithsonian Institution, either direct by mail, or through its agent.

Return parcels, in the way of exchanges or donations, should be forwarded to the agent of the Institution mentioned, and delivered to him free of charge. He is also authorized to receive exchanges for other parties in America. No philosophical apparatus of any kind and no purchases of books or specimens of Natural History will be received by the agents of the Smithsonian Institution, unless intended for the Institution itself.

The Smithsonian Institution respectfully requests its correspondents to forward as complete series of their publications as possible, and to furnish any deficiencies in what has already been supplied by them. It also invites applications from Institutions or individuals for any Smithsonian publications mentioned in the list on page 429 of the annual report for 1868, herewith distributed (referring to them by their numbers). It is at all times ready to enter into relationship of exchange with learned bodies and scientific men, and to make proper returns for any donations of books or specimens.

JOSEPH HENRY,

Secretary of the Smithsonian Institution.

Erk. 1870. nov. 1.

1025.

1 mell

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

To be receipted on the opposite page and returned to the „Magyar Tudományos Akadémia“ at Pest, Hungary.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

List of books

contained in package, numbered

and forwarded through Ferdinand Eggenberger bookseller at Pest

to the Geograph. and Statist.-cal Society. New York

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

I. Presented by the Hungarian Academy.

✓ Évkönyv XI: 9. 10. 11. 12.
✓ Archaeol. Közlem. VII: 2.
✓ Monumenta Archaeol. I: 1.
✓ Statist. é. nemzetg. Közlem. V: 1.
✓ Monumenta Script. XIX. XXIII: 1. 2.
✓ Történettudom. Értekez. VII. 5/6.
✓ Magyar Tört. tár XIII.
✓ Török-magyarkori tört. Emlékek III.
✓ Rupp: Budapest helyrajzi története
✓ Almanach 1868: 2. 1869.
✓ Értesítő. 1868: 5–20. sz. 1869: 1–8. sz.
✓ Budapesti Szemle XXXII–XLIII. füz.

II. Mások részéről.

II. Presented by others.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

I hereby acknowledge the receipt of the works mentioned in the preceeding invoice.

E. R. Straznicky
Recording Secretary
Am. Geo. & Stat. Soc.
New-York.

kelt. [illegible]

Fest. Nyomatott Emich Gusztáv magy. akad. nyomdásznál. 1868

414

Kérjük e lapot aláíratva vételi elismervényül a Magyar tudományos Akademiának visszaküldeni.

A könyvek jegyzéke,

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek

A

I. A magyar tudományos Akadémia részéről.

To be receipted on the opposite page and returned to the „Magyar tudományos Akademia" at Pest, Hungary.

List of books

Contained in package, numbered

and forwarded through

bookseller at Pest

to the Geographical and Statistical Society. New York

I. Presented by the Hungarian Academy.

Évkönyv XI: 1.2.3.4.5.6. tól 7.8. XII: 1.

Nyelvtudom. Értesitő. III: 1.2.

Philos. törv. s tört. Értesitő. V: 1.2.3.

Math. s term. Értesitő. V: 1.2. VI: 1.2.

Archaeol. Közlem. V: 1.2. VI: 1.2. VII: 1.

Statist. s nemz. Közlem. I: 1.2. II: 1.2. III: 1.2. IV: 1.2.

Monumenta. Diplom. XI.

Monumenta. Script. VIII. X. XIII. XVI. XVII. XVIII.

Czimár: Index alphabet.

3

√ Almanach 1866. 1867. 1868: 1.

√ Jegyzőkönyv III.: 1. 2. IV: 1. 2.

√ Értesítő 1867: 1–17. sz. 1868: 1—4. szp.

√ Történettudom. Értekez. I—VI. sz.

√ Budapesti Szemle. IV—XXXI. füz.

II. Mások részéről

II. Presented by others.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

I. hereby acknowledge the receipt of the works mentioned in the preceeding invoice.

E. R. Strazniczky
Record. Secretary
am. Geo. Stat. Soc.
NEW-York.

bejegy. Tahy

Post. 1861. Ensch. Gesellschaft. acad. Nyomdász.

2

261.

Kérjük e lapot aláíratva vételi elismervényül a Magyar tudományos Akadémiának visszaküldeni.

To be receipted on the opposite page and returned to the „Magyar tudományos Akademia“ at Pest, Hungary.

A könyvek jegyzéke,

melyek ..... csomagban ..... szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek

A

List of books

Contained in ..... package, numbered

and forwarded through Ferdinand

Eggenberger bookseller at Pest

to the Geographical and Statistical Society.

New York.

I. A magyar tudományos Akadémia részéről.

I. Presented by the Hungarian Academy.

Évkönyv I—VIII. IX. 1. 2. 3. 6. X. 1. 2. 4. 5. 6—14.

Nyelvtud. Értesitő I. II.

Philos. Értesitő II—IV.

Mathem. Értesitő I—IV.

Archaeol. Közlemények II. dlász. III. IV.

Statistikai Közlemények II. 2. III—VI.

Monumenta. Dipl. VIII. IX. X.

Monumenta. Script. VII. XI. XII. XV.

Török-magyarkori tört. emlékek I. II.

Magyar tört. Tár IX—XII.

Vass: Hazai és külföldi iskolázás.

Almanach 1863. 1864. 1865.

Jegyzőkönyv I. II.

Budapesti Szemle 1—3 füzet.

1

II. Mások részéről

II. Presented by others.

Alulirt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben elöszámlált könyveket kezemhez vettem.

I hereby acknowledge the receipt of the works mentioned in the preceeding invoice.

E. R. Straznicky
Recording Secretary
American Geographical &
Statistical Society —
New-York.
bejegy. Tag

Pest, 1861. Emich Gusztáv magy. akad. nyomdász.

Érk. 1870. Nov. 1.

1026.

50

Kérjük e lapot aláírva vételi elismervényül a Magyar Tudományos Akadémiának visszaküldeni.

To be receipted on the opposite page and returned to the „Magyar Tudományos Akadémia“ at Pest, Hungary.

A könyvek jegyzéke

melyek csomagban szám alatt

pesti könyvkereskedő által küldettek.

A

I. A Magyar Tudományos Akadémia részéről.

List of books

contained in package, numbered

and forwarded through Ferdinand Eggenberger bookseller at Pest

to the Smithsonian Institution. Washington.

I. Presented by the Hungarian Academy.

v Évkönyv XI : 9 II

v Nyelvtud. közlem. VI : 2. 3.

v Archaeol. közlem. VII : 2.

v Statist. és nemzetg. közlem. IV : 2. V : 1.

v A m. nyelv Szótára V : 1.

v Értesítő 1868 : 1—18 sz.

v Magyar tört. tár XIII

v Monumenta Diplom. XI.

v Monumenta Script. VIII. XIX. XXIII : 1. 2.

v Budapesti Szemle XXXI—XXXIX füz.

v Rupp : Budapest történetei. 1 kötet.

Received the above
Joachim Henry
Sec'y Sm. Inst.

Almanach 1868 : 12

Történettudom. Értekez. VII. sz.

Philos. Értekez. V — VIII. sz.

Törvénytud. Értekez. III — VI. sz.

Nyelvtudom. Értekez. II. sz.

Mathem. Értekez. II. III. sz.

Természettud. Értekez. VIII — XIII. sz.

II. Mások részéről.

II. Presented by others.

Alulírt ezennel elismerem, hogy a fentebbi jegyzékben felszámlált könyveket kezemhez vettem.

I hereby acknowledge the receipt of the works mentioned in the preceeding invoice.

K. m. Akadémiai Könyvtár ... magy. akad. nyomdavonal 1868

Z 763 / Tras Sect.

Euer

mit einer Mittheilung des Königlichen Ministerpräsidenten vom 4 October l. Js Z 1602 / M. E. hat sich die Königliche Akademie der Wissenschaften bereit gefunden den Sitzungssaal sowie den Räumlichkeiten ihres Gebäudes, welche bereits im Jahre 1868 von der Colonie des Reichsarchivs benützt worden sind, für die Zwecke dieser constituirenden Versammlung in diesem Jahre unentgeltlich zur Verfügung zu stellen.

Indem ich Euerer Excellenz als dem Präsidenten jenes Hauses ergebenst Anzeige hiervon für diesen unentgeltlichen Leihakt den Gastfreundschaft meinen verbindlichsten Dank abstatte, und Hochdieselben zugleich ersuche, hiervon auch die ernannten Mitglieder der ernannten Gastfreundschaft

in Pauschsatzen zu wollen, habe
ich mir die Ehre Euerer Excellenz
gleichzeitig mitzutheilen, dass ich we-
gen Zusammenberufung der obgedach-
ten Lokalitäten und zum Zwecke
der in Betreff der Dotirung etwa
bisher vorläufig zu treffenden Mass-
nahmen einen der Secretäre meines
Ressorts, der sich bei seinem Eintref-
fen in Pest Hochdenselben vorstellen
wird, entsprechend angewiesen habe.

Genehmigen Euere Excellenz
den Ausdruck meiner ausgezeichne-
ten Hochachtung.

Wien, den 2. November 1870.

Beust

An Seine
des Herrn Präsidenten der k. ungar.
Academie der Wissenschaften
Josef Freiherrn von Eötvös
Excellenz.
in Pest.

Veszem 1870. nov. 4.

1039.

Chur, Kt. Graubünden, 2 Nov. 1870.

Hochverehrende Herr!

Die Königl. Ungarische Akademie der Wissenschaften ernennt mich zu Ihrem korrespondirenden Mitgliede der Philologischen und Historischen Klasse, daß Sie es wohl entschuldigen werden wenn ich Ihnen, dem ehrwürdigen Patriarchen der Romanischen Philologie, mit einigen Worten Rechenschaft über diese Ernennung schuldig bin.

Für die Wissenschaft ist ein wesentlicher Theil der Entdeckung von Graubünden die in zwei Hauptdialekten sich spaltende rhäto-romanische Sprache, die schon das ihr Alter & ihr Eigenthümliches & Interessante allen Forschern

sprachen der Lateinischen niederstaub abzubilden
ist es überdies noch Sache der altertümlichen
Sprache in sich birgt, indem sie wieder aus dem
Collisionen noch irgend einen andern Gesichtspunkt sich
erblicken lassen, während Livius & Plinius die alten
Historiker als Quellen aus Lesarten (6 Jahrhd vor
Christo) bezeichnen.

Ich besitze eine ziemlich vollständige Sammlung
der Erzeugnisse der Literatur der romanischen
Sprache, Engadiner Dialekte, von Bifrun's N. Test.
(1560) an bis auf die neueste Zeit, in c.a 150
Nummern.

Die meisten Schriften dieser Literatur sind protestantischen
religiösen Charakters, Bibelausgaben, Andachts-
bücher, polemische Schriften &c aber sie enthält auch
Kalender, neue Chronik, geschichtliche Werke &c &c.
Was dieselben vor Allem auszeichnet ist ihre
grosse Vollständigkeit & zwar namentlich die ältere
ortsübliche Poesie der Landschaften & complexen
Komplexen sind nicht der ältesten, sondern sogar
der letzten aus dem vorigen Jahrhundert

mir selbst kaum den Anfang der laufenden
Pakuliren. Dieser Umstand macht sehr zeitraub
von der sehr geringen Zahl von Exemplaren,
welche die meisten davon überhaupt zu drucken
vermochten, sodann von dem fleissigen Gebrauch
den die Landleute & Artigen bei ihren Privatan
sichten oder Abmalereien von denselben machen
Jahrhunderte sindurch genacht haben.
Ich habe seit drei Jahren mit besonderer Fig
Eifer & Mühe daran gearbeitet eine Sammlung von
wir ganz eines & dasselbe complete Exemplaren
gleicher Dieser Literatur zusammenzubringen, &
ist es mir auch nicht bei allen gelungen, so darf
ich doch behaupten, dass selbst die Bibliothek des
British Museums & die (Kaiserliche) Bibliothek
in Paris nicht eine so durchweg reine gesuchten
Collektion besitzen. Beide haben ihre Platz & woman
Sammlungen von mir bezogen.
In der Meinung, dass eine derartige Sammlung
der Literatur einer ein Aufsehen Erscheinung
doch interessanten Frage nicht abwendig wäre

auf die Bibliothek der Königl. Ungarischen Akademie der Wissenschaften aufgenommen zu werden, nehme ich mir die Freiheit, Ihnen die meinige zum Preise von Francs 2200. anzubieten.

Selbstverständlich würde ich Ihnen vorher eine genaue übersichtliche Inhaltsanzeige, Skizze.

Indem ich Ihrer gefälligen Erwiderung entgegensehe, verharre mit ausgezeichneter Hochachtung

Ihr ganz ergebener

J. Andr. v. Sprecher,

Landammann, Ober-Engadin,

Rhäto-roman dialecten irt mundát gyüjte-
ményet 2200 francért ajánlja.

Érk. 1870. Nov. 7-
1040.

1040.

Nagyságos Úr!

Sprecher András levelét, Churból, (Schweiz, Graubünden m.) Ki a XVI. századtól mai napig terjedő csaknem teljes gyüjteményét a rhaeto-román tájnyelv irodalmának 2200 francért felajánlja, szerencsém van a nov. 28-i összesülés határozatából az állandó könyvtári bizottsághoz vélemény adás végett áttenni.

Tisztelettel

Pest 1870 decemberh 1.

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Arany János

főtitkár

Ngos Toldy F.-nak, a M. T.-tkar. r. t.

1040
1870

Z 241
1870.

Löbliches Ordinariat!

In Erwiderung des geehrten Schreibens vom 8. d. M. beehre ich mich in der Anlage die für die Gymnasien, deren hiesige Direktion Ihnen mit dem 8. d. gefällig eingesendet hat, entsprechenden Exemplare der Bibel des Hr. Professor Vambery an das K.K. Obersthofmeisteramt zur Vertheilung an die Prinzen Ihrer Majestät der Königin Mutter, sowie die für die Gymnasien in Ofen und Pesth, endlich mir mit Erlass vom 6. l. M. zu bemerken, dass Sie keinem Anstande unterliegen würde, die bezeichneten Exemplare gelegentlich, auf einige Zeit zur Benützung zu übernehmen, wenn die Kön. ungarische Akademie, wie dies bisher wieder gefällig war, die Bestellung für angelegentliche Rückstellung zu übernehmen geneigt wäre. Ein löbliches Ordinariat wolle diese Hr. Professor Vambery den hiesigen Direktor zu gefälliger Verfügung.

Wien den 31. Oktober 1870

Der Vorstand der K.K. Hofbibliothek.

An das löbl. Ordinariat der Königl. ungarischen Akademie der Wissenschaften in Pesth.

Ék. 1870. nov. 7.

1041.

A kudarcku Bilikről arra terjesztvén
vigyázódi, a kést akad. jótál.
lás mellett Vámbéryné kéri
kéziratokat kiadni.

Preuzvišeni Gospodine!

Uzimam si slobodu podnieti Vašoj Preuzvišenosti nastavak mojeh knji-
ge pod naslovom: „Listine o odnošajih izmedju južnoga slavenstva i
mletačke Republike“, s molbom, da ga primiti blagoizvolite
u znak mojega predubokog štovanja napram Vam, koji tako sjaj-
no zastupate znanost i umjetnost. — Usudjujem se k ovoj dru-
goj knjizi „Listina“ pridružiti još jedno drugo moje izvorno
djelo ove godine tiskano, naime biografiju M. Antuna Domi-
nisa, našega zemljaka, poglavitoga reformatora svoga doba,
isto s molbom, da ga neodbacite blagoizvolite.

Ostajem

U Zagrebu 26 listopada 1870.

Vaše Preuzvišenosti

Prepokorni sluga

Prof. Šime Ljubić

čuvar nár. zem. Muzeja.

Él. szv. 3. 1870.

1042

Báró Eötvös J. ő" excellenz
az Akadémiának
ajándékozza.

Vienna, 1. Februar.

Se. Majestät der Kaiser hat dem Professor Dr. Franz Ritter von Miklosich die Bewilligung ertheilt, sein bisher an der Universität zu Wien bekleidetes Lehramt der slavischen Philologie mit dem Titel „Professor über die Lehrfächer der südslaventhümer und der venetianischen Republik" mit der Pflicht der Abhaltung jährlich zweier Vorlesungen, welche dieselben als Theile seiner bisherigen Lehrverbindung gegen Bezug der systemmäßigen Gehalte und der Quinquennalzulage zu lesen haben, zu übertragen.

Se. Majestät haben ferner dem Professor Dr. Franz Ritter von Miklosich in Anerkennung seiner ausgezeichneten Leistungen auf dem Gebiete der slavischen Philologie das Ritterkreuz des Leopold-Ordens taxfrei zu verleihen geruht.

Se. Majestät haben dem Professor Dr. Anton Domenis, Vorstand des Landwesens, und der Professor Dr. Johann Rafforamatozzi seine Entlassung

ytaiffallb mit der Bitte dasselbe mist
ablassen zu wollen.

Verfasser

Agram den 26. Oktober 1870

Ihre Ergebung

Unterthänigster Diener

Prof. Simon Ljubić

Custos des Landes national

Museums.

Z: 391/1870
praes:

An

die königl. Academie der Wissenschaften

in

Berlin

Ich habe die Ehre, Ihnen beiliegend ein Exemplar meines Kalenders für das Jahr 1870 zu überreichen.

Schäßburg am 20 October 1870

Der Magistrats Notar

Gull

Érk. nov. 8. 1870.

1043.

A kiügyvezetés ülésében
870. Sept 3.

American Geographical and Statistical Society,

COOPER INSTITUTE,

New York, May 15th 1870

To

Mr. John Hunfy
Secretary Hungarian Academy of
Sciences in Pest Hungary

Dear Sir: I have the honor to transmit to you the enclosed three receipts for the publications, which the Hungarian Academy of Sciences has generously forwarded on the 26 Sept. 1865, 14 May 1868 and 26 June 1869, through the Smithsonian Institution and for which I am directed to express the grateful acknowledgments of this Society. In return I am likewise directed to present the newest number of our Journal Vol. II. Part 2. for 1870, whose publication after an interruption of many years has been resumed. I beg leave to call your attention to the preface of the Journal, which will explain that interruption.

I am likewise directed by the Council to transmit for the acceptance of the Hungarian Academy of Sciences a number of Public Documents, published by Corporations, States and Institutions, which are enumerated in the accompanying schedule

and which may be of interest to you in connection with the present History of this country.

I should feel greatly obliged to you, if you will have the kindness to acknowledge the receipt of this letter and return the schedule signed by yourself.

It is proper to state that the Imperial Austrian Consulate General of New-York has very generously consented to forward this package to you whereby a more sure and rapid transmission has been secured.

I have the honor to remain with great respect

Your Obedt Servant

E. R. Strazwicky

Recording Secretary

Erl. vom 8. 1870.

1046.

1053.

Nagyságos Úr!

A vallás és közoktatási mm. Ministerium f. é. 24701 sz. leiratát, a Batavia Genootschap tudós társasággal kötendő cserevi„ szony tárgyában, szerencsém van a f. é. nov. 28-i összes„ ülés határozatából áttenni vélemény adás végett az állan„ dó Könyvtári bizottsághoz.

Tisztelettel

Pesten 1870 decemberben 1én

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Arany János

fő titkár.

Ngs. Toldy Ferenczhez, a M. T. Akad. r. t.

1053
1870

14791 szám.

Kiütés Jónos f. évi szeptember 16án 48ka.
rú levele szerint a Batavia Genotschap tudós tár.
sasága a magyar tudományos Akademiának 94 kö.
tetből álló nyomtatványait ajándékozta azon re.
ménybe, hogy a magyar tudományos akademia szín.
tén megfogja számára kiadványait küldeni, s foly.
tonosan viszonyt fentartani.

Miről a magyar tudományos Akademia tisz.
telettel értesíttetik.

Budán, 1870 november hó 1.én.

Miniszter ür meghagyásából.

Vargyas Lajos
miniszteri tanácsos.

A magyar tudományos Akadémiának.

Ad 1053
1870

Kivonat czikkely

a M. T. Akademia 1870 october 31-én tartott összesülése jegyzökönyvéből.

270. A főtitkár megilletődve jelenti dr. Frivaldszky Imre akad. r. tag-nak f. hó 19-én Tobbágyiban történt gyászos elhunytát.

Az Akadémia fájdalmas tudomasul veszi e jeles tagja halálát, egyszersmind megbizta az illető (III.) osztályt, hogy a fölötte tartandó akadémiai emlékbeszéről gondoskodjék.

Kivonta

Arany Lánot
főtitkár.

Tek. Szabó József országgyülési uraknak

12ik értekezlet

1870 Dec 18.

5k pont.

1056.

Kivonat értekezés

a M. T. Akadémia 1870 october 31-én tartott összesülése jegyzőkönyvéből.

280. A főtitkár előterjeszti, hogy a következő tud. társulatok:

Kopenhága: Société Royale des Sciences,

Stockholm: Bureau de la Recherche Géologique,

Bécs: Anthropologische Gesellschaft,

Florenz: Società Geographica Italiana,

megküldötték kiadványaikat, a nélkül, hogy velök az Akadémia ez ideig viszonyban állana.

A létesítendő viszony iránt az állandó könyvtári bizottság adjon véleményt.

Kiadta

Arany János
főtitkár.

Kapp. Toldy Ferencz úrnak
mint a könyvtári bizottság Elnökének.

Kivat czikkely
a M. T. Akadémia 1870 october 31-én tartott összesülése
jegyzökönyvéből.

271. Tóthy Ferencz p. t. hosszabb indokolással egy hármas indítványt tesz, jeszt elő, oth.

Az indítvány I-ső részre már ezuttal elfogadtatván és az önálló, vagy a külön összesülések tartása a jövő 1871-évtől fogva – életbe léptetendő lévén: az ügyrendnek e szerinti módosítására egy az indítványozóból, a fő- és 3. osztálytitkárból álló bizottság neveztetett. Az indítvány II és III része kellő megvitatására, s azok felöli véleményadásra, az osztályok által választandó 3-3 tagból szervezteték bizottság, melynek elnöke akadémiai elnök úr ő nmga leszen.

Kiadva

Aranyosnál
fő titkár.

Tek. Gyulai Pál
osztálytitkár mpnk.

96
1570 Letters nov. 15

1063. ½

Tisztelt Főbíróság!

Van szerencsém Nürnbergen Kristóf Gottlobi gyászhirdetmények
német nyelven írt Kötelezvényi értekezését (: egyik Junius 13
1869 – másik Március 1870) azon megjegyzéssel tenni át,
hogy azok a III osztály 1870 Junius VI értekezletében
felolvastatván visszautasítandóknak találtattak.

Pest 1870 Nov 11

Szabó
Osztálytitkár.

Okt. 1870. Anm. 12.

1066.
1870.

3 mell.

25,370. szám.

Orczy Sajátnak a Sajóvölgyben szedett ásványok magyar consul által hozzám küldött vegyes-tárát s másolatait mellékelve küldöm a történelmi társaságnak levelei átszolgáltatás végett.

Budán 1870. évi November 10-én

Miniszter úr meghagyásából:

Szász Károly

osztálytanácsos

elsőm.

A magyar tudományos Akadémiának

c

Érk. 1870. nov. 14.

1069

1 csomag

A csongrai járásnak a
biztosságához

824. sz.

A coáoxaui királyi büntügyi minister ium által megküldött „Memoria de la sociedad de Beneficencia publica" 1868 és 1869. évi folyamát az akadémiának ezennel megküldöm.

Budán 1870 évi novemberhó 4-én.

B. Eötvös mpr.

A magyar tud. akadémia főtitkári hivatalának

Ek. 1870 nov. 13

1070.

Kivonat részletes
a M. T. Akadémia 1870 november 7-én tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

284. A főtitkár jelenti, hogy a Vitéz alapítványból hirdetett jutalomkér-
dése: „Írassanak le Magyarország köszéntelepei" 46. melynek
határideje november 1-én járt le, – egy pályamunka sem érkezett.
A III-ik osztály értesítendő e pályázat
sikertelenségéről.

Riedl

Arany János
főtitkár

Kelt. Szabó József osztálytitkár által.

Nov 18. 1870

1072. öz.

Tekintetes Főtitkár Úr!

Van szerencsém a Magyar Tudományos Akadémia könyvtára számára a Magyarhoni Földtani Társulat Munkálatainak D. 4. és 5.-ik kötetét ezen példányok fejében ide mellékelve tisztelettel átküldeni.

Maradván megkülönböztető tisztelettel

Pest 1870 novemb. 8-kán.

Hantken Miksa
m. földtani Társulat
első titkára.

Été. nov. 17. 1870.

1083.

Tekintetes Úr!

Thaly Kálmán ar. tag, a Magyar Akademia
répéré, annak Könyvtárába áttette e
következő munkát:

Numismata Virorum illustrium
ex Barbarica gente. Tatarii 1732.
1. köt. folio.

a miről, bejelentés végett, van szerencsém
Tek. Főtitkár urat értesíteni.

Tisztelettel

Budem 2
a Könyvt.

Tek. Arany János

főtitkári minak.

1886.

Bp. 1886. nov. 17.

1

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1870

KÉZIRATOK

FOLYTATÁSA KÖVETKEZIK